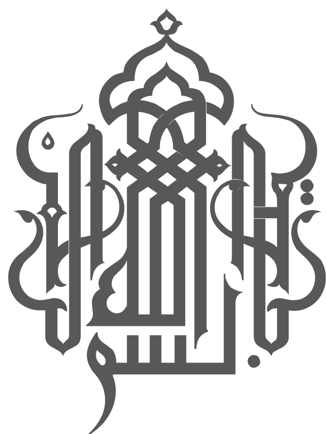




U SUSRET RESULULLAHU

posljednjem Božijem Poslaniku ﷺ

DERSHANA

KNJIGA DRUGA

EDUKACIJA I ODGOJ

Najbitnija misija svake generacije jeste prenijeti vrijednosti sljedećim generacijama...

Izdavač
Kenan Musić

Recenzenti i redaktura
Prof. dr. Zuhdija Hasanović
Mr. Zehra Alispahić

Lektura i korektura
Fatima Zimić

Redaktura
Adna Musić

Dizajn naslovne stranice
Suhejb Džemaili

DTP
Suhejb Džemaili

Štampa
Arka Press d.o.o.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-31:929 Muhammad

MUSIĆ, Kenan
U susret Resulullahu posljednjem Božjem Poslaniku / Kenan Musić. - Sarajevo : autor, 2013. - 238 str. ; 21 cm

Bibliografija: str. 235-236 ; bibliografske i druge bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-534-82-9

COBISS.BH-ID 20834310



U SUSRET RESULULLAHU

posljednjem Božijem Poslaniku ﷺ

mr. hfz. Kenan Musić

Sarajevo, 2013.



Uzvišeni Gospodar kaže:

**"Allah i Njegovi meleki blagosiljaju Vjerovjesnika;
o vjernici, blagosiljajte ga i vi ga selamite."**

Ko meni salavat donese, Allah njemu deset salavata pokloni.
(Hadis bilježi Muslim u Sahihu)



RADOST SUSRETA S RESULULLAHOM, ﷺ

Hvala Uzvišenom Stvoritelju na Njegovim neizmjernim blagodatima. Molimo Ga da nas počasti spoznajom Njegovih blagodati tokom njihova trajanja, i utječemo se Njemu da nas zaštiti od dana kada ćemo spoznati blagodat samo zato što smo je izgubili.

Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovom miljeniku. Mir i spas neka je njegovoj časnoj porodici, plemenitim drugovima i svim čestitim i iskrenim ljudima.

Hazreti Bilala,[1] mujezina Božijeg Poslanika, na samrti supruga gleda i kaže: “Teško nama, ode nam Bilal.” Bilal, ozarena lica i posljednjim uzdasima, odgovara supruzi:

وَاطَرْبَاهُ غَدًا أَلْقىٰ الأَحِبَّةَ مُحَمَّدًا وَصَحْبَهُ

“Blago meni! Sutra susrećem voljene, Muhammeda i njegove ashabe.”[2]

Ogroman trud, ozbiljnost i posvećenost muslimanskih učenjaka kroz povijest pravilnom razumijevanju islama i njegovoj primjeni u stvarnosti činjenica je koju mora znati i priznati svaka generacija. Kur’anske, hadiske, pravne, etičke i druge znanosti razvijale su se kroz stoljeća proizvodeći brojna pisana djela koja se njima bave. Sira, životopis ili biografija poslanika

1 Bilal b. Rebah, ﵁, ashab Allahova Poslanika, ﷺ, i njegov mujezin. Primio je islam među prvima i učestvovao u svim bitkama s Poslanikom, ﷺ. Preselio je 17. godine po Hidžri u Damasku.

2 El-Gazali, Ihja 'ulumid-din, tom 5, str. 294.

Muhammeda, ﷺ, znanost je i tema s kojom ćemo se družiti kroz ovu knjigu.[3] Svako ljudsko djelo ima svoj status jer Šerijat precizira tretman svakog djela; je li neko djelo farz – obaveza, poput klanjanja namaza ili poštovanja roditelja, mustehab – pohvalno, mekruh – pokuđeno, haram – zabranjeno, poput konzumiranja alkohola ili ne odazivanja naredbi posta tokom ramazana, ili mubah – dozvoljeno. U skladu s navedenim nameće se pitanje kakav je tretman izučavanja, studiranja i slušanja Sire Resulullaha, ﷺ?

Činjenica je da obje istine vjere koje svjedočimo šehadetom, svjedočenje da nema drugog boga osim Allaha i svjedočenje da je Muhammed Božiji poslanik, u tekstu Časnog Kur'ana dolaze u formi kojom se traži znanje. Uzvišeni Gospodar kaže:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لاَ إِلَه إِلا الله

Znaj da nema drugog boga osim Allaha![4] Stvoritelj ajetom jasno kaže da je osnova vjere - znanje.

U drugom ajetu Uzvišeni kaže:

وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ

Znajte da je među vama Božiji poslanik![5]; što se vezuje za znanje o Poslaniku kojeg nam Uzvišeni Gospodar šalje. Dakle, želimo odgovoriti na pitanje da li je izučavanje životopisa Resulullaha, ﷺ, i studiranje njegovih vrlina, kako se često prikazuje, samo opcija koja se može ili ne mora iskoristiti, ili je njegov životopis, na osnovu spomenutog ajeta, usko vezan za vjerski identitet svakog muslimana i muslimanke.

Savremena tumačenja govore nam da je izučavanje Sire nešto što spada u posebne i istančane manifestacije, pokazatelje osjećaja ljubavi prema Resulullahu, ﷺ, koje nosi odabrana i rijetka skupina u muslimanskoj zajednici. Ovim se općenito ističe emocionalna vezanost za vjeru, ali se,

3 Sira je termin za naučnu diciplinu koja se bavi životopisom posljednjeg Božijeg Poslanika, ﷺ, a usko je povezana sa hadiskom naukom.

4 Muhammed, 19.

5 El-Hudžurat, 7.

nažalost, negira bitna odrednica učenja islama – njegovo racionalno utemeljenje. Naravno, emocije koje pojedinci i zajednica muslimana i muslimanki imaju prema Resulullahu, ﷺ, iskren su osjećaj i osnova kojom se pokazuje odanost Stvoritelju koji je odabrao Resulullaha, ﷺ.

Uzvišeni Stvoritelj kaže:

وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ

Znajte da je među vama Božiji poslanik![6], i time izučavanje Sire i upoznavanje stila življenja Muhammeda, ﷺ, stavlja u obavezu svakom muslimanu i muslimanki u onome bez čega ne mogu živjeti svoju vjeru. Nažalost, možemo primijetiti da je ovo zaboravljena ili zanemarena individualna obaveza. Ova se obaveza u učenju islama naziva fardi-ajn, i to je ono što svako individualno treba činiti, što podrazumijeva nagradu od Uzvišenog Gospodara i što se ne smije izostavljati izuzev uz valjano opravdanje, jer u suprotnom osoba čini grijeh i bit će kažnjena, osim ako joj Uzvišeni Gospodar ne oprosti. Stoga tvrdnja da izučavanje Sire Resulullaha, ﷺ, u opsegu nužnih smjernica za življenje svog islamskog identiteta, spada u obavezu nije olahko izrečena niti joj se može pripisati neutemeljenost u izvorima učenja islama. Suština vjere jeste utemeljenost u znanju i vjernik mora imati argument na kojem temelji svoje vjerovanje i kojim odgovara na eventualne sumnje. Znanje o poslaniku Muhammedu, ﷺ, nakon znanja o Uzvišenom Gospodaru najbitnije je znanje koje osoba treba posjedovati ukoliko želi postići sreću na oba svijeta. Pouzdano znanje o Resulullahu, ﷺ, potrebno je kako bi svaki atom našeg bića čvrsto vjerovao da je Muhammed Božiji poslanik. Uzvišeni Gospodar, Koji najbolje zna Svoja stvorenja, odabrao je Muhammeda, ﷺ, i učinio ga dostaviteljem posljednje Objave ljudskom rodu.

Muhammed, ﷺ, ljudsko je biće, ali je on biće koje je preteklo sva druga bića onako kako dragulj nadvisuje svaki drugi kamen. On je vrhunac odanosti, predanosti i posvećenosti Uzvišenom Gospodaru. On je obrazac ponašanja i predanosti u svemu što je u životu radio. Njegov je stil življenja

6 El-Hudžurat, 7.

usavršavati svoj život i temeljiti ga na univerzalnim i nepromjenjivim vrijednostima od Adema, ﷺ, pa do Sudnjeg dana. Poricati njegovo vjerovjesništvo može činiti samo onaj ko nije imao priliku upoznati se sa životopisom Muhammeda, ﷺ, ili je to odbio učiniti.

On je bio voljen vjerovjesnik, pravedan državnik, odan prijatelj, pažljiv muž, brižan otac, svojim je postupcima osvajao ljudska srca. U vremenu kada nam istinski nedostaje učitelj poput njega, pravo je zadovoljstvo i posebna slast upoznati se sa životom Muhammeda, ﷺ, posljednjeg Božijeg poslanika.

Uzvišeni Gospodar kaže:

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ

Zar oni ne poznaju svog poslanika pa ga onda poriču![7] Obaveza svake generacije muslimana i muslimanki jeste predstaviti Resulullaha, ﷺ, ljudima kako bi oni cijenili najveću ličnost koja je ikada živjela. Znanje o Resulullahu i njegovu životu usko je u vezi s potvrđivanjem i prihvatanjem poslanikā uopće. Živimo u vremenu u kojem ove činjenice, nažalost, nisu prisutne u mjeri u kojoj bi iskreni robovi željeli da budu prisutne. Izučavanje Sire Muhammeda, ﷺ, nema zamjenu u formiranju našeg vjerskog identiteta i u davanju oblika našoj vezi s Uzvišenim Stvoriteljem. Nepoznavanje Resulullaha, ﷺ, prepreka je u pravilnom razumijevanju i življenju islama u svoj punini njegova učenja. Ljudi koji "znaju" Resulullaha, ﷺ, nose islam na način na koji je on to činio, udaljuju se od pretjerivanja u bilo čemu, a istovremeno nisu popustljivi u onim pitanjima u kojima vjernik i vjernica ne smiju biti popustljivi.

Veličanstveno je svjedočanstvo o Muhammedu, ﷺ, iznio Heraklije, vladar Bizantije, najsnažnije imperije u vrijeme Muhammeda, ﷺ. Čuo je ovaj vladar da je među njegovim ljudima prisutan i Ebu Sufjan, čovjek koji tada nije bio musliman, štaviše, bio je najžešći neprijatelj Muhammeda, ﷺ. Heraklije je zatražio da dovedu Ebu Sufjana i kada je on stao pred njega, ovaj ga

7 El-Mu'minun, 69.

je upitao: "Kakvo je Muhammedovo porijeklo?" Ebu Sufjan reče: "On je iz ugledne porodice." Dalje Heraklije upita: "Je li Muhammed sklon laganju?" Ebu Sufjan odgovori: "On nikada nije slagao." Ebu Sufjan je kasnije, prenoseći ovo kazivanje, spomenuo da je tada poželio da slaže, ali ga je bilo stid, iako tada nije bio musliman, da se zabilježi da je on ikada na bilo koga slagao. Iako tada nije bio musliman, imao je svoje vrijednosti i principe koji su ga doveli da primi islam. Dalje ga je Heraklije pitao: "Hoće li Muhammed ikoga prevariti?" Ebu Sufjan odgovori: "Nikada nikoga nije prevario." Heraklije upita: "Povećava li se broj muslimana ili se smanjuje?" Ebu Sufjan odgovori: "Svakim se danom povećava." Upravo kako je to slučaj i danas u našoj stvarnosti – broj muslimana iz dana u dan sve je veći. Heraklije nastavi s pitanjima: "Je li se ko odmetnuo od islama i sljedbenika Muhammeda nakon što je primio islam." Ebu Sufjan odgovori: "Niko se od njih nije odmetnuo." Takva je prava vjera, ko je upozna ne može je ostaviti, to je najljepše piće i najljepša hrana kojom se naše duše trebaju napojiti i nahraniti. Heraklije je onda zašutio, a zatim upitao Ebu Sufjana: "Šta vam naređuje Muhammed?" Ebu Sufjan je, iako nije bio musliman, predstavio kratko i jasno šta je islam i šta je bit islama, te je kazao: "Naređuje nam da obavljamo namaz, naređuje nam iskrenost, čednost i čestitost i naređuje nam održavanje rodbinskih veza." Tada je Heraklije, iako vladar najveće imperije u vrijeme Muhammeda, ﷺ, rekao: "Ako je tako, Ebu Sufjane, kako ti tvrdiš, onda će Muhammed vladati na ovom mjestu gdje moje noge danas stoje."[8] Tako se uistinu i desilo. Svjedočanstvo Ebu Sufjana, najžešćeg neprijatelja Muhammeda, ﷺ, u to vrijeme, nešto je što povijest prije toga nije poznavala – da neprijatelj iskreno posvjedoči kakav je bio Muhammed, ﷺ.[9]

Svi smo mi djeca i roditelje svoje imamo, svi smo mi učenici i učitelje svoje imamo, imamo ljude koji nas odgajaju koji nas poučavaju, koji se

8 Buhari, Sahih, Vahj, 7.

9 Buhari bilježi u Sahihu na istom mjestu da je vladar Bizatnije kazao i slijedeće: „Da sam kod njega (Božijeg Poslanika, ﷺ, Muhammeda) zaista bi mu noge oprao. Navedeno je čuo i prenio Ebu Sufjan koji tada nije bio musliman u trenutcima njegove najžešće borbe protiv Božijeg Poslanika, ﷺ.

druže s nama i nastoje nam prenijeti vrijednosti. Poglavlje smo otvorili sa detaljem iz života hazreti Bilala, koji je na samrtnoj postelji svojoj supruzi, na njezine riječi: "Teško nama, rastajemo se od Bilala", radostan i s osmijehom kazao: "Blago Bilalu, sutra se susreće s Muhammedom i njegovim ashabima."

Dvije su bitne pouke u ovom kazivanju, najprije znanje koje je imao hazreti Bilal o Uzvišenom Gospodaru, čvrsta vjera u susret s Gospodarom i dolazak u društvo Resulullaha, ﷺ, te osobina krajnje skromnosti. On čak ne kaže da se sutra susreće sa svojim prijateljima ashabima,[10] iako je jedan od njih, štaviše on je mujezin Resulullaha, nego on skromno kaže da se susreće s drugovima Resulullaha, ﷺ. Zato učimo o svom prvaku Muhammedu, ﷺ, i ukrasimo se osobinama koje je on imao i koje je svojim učenicima prenio.

Gospodaru, molimo Te da nas učiniš učenicima Božijeg Poslanika, ﷺ, onima koji Tebe i Tvog miljenika i Poslanika vole iz dubine svojih srca i žive životima kojima si Ti zadovoljan. Amin!

10 Ashab je svaka osoba, muškarac ili žena, koja se susrela sa Božijim Poslanikom, ﷺ, za vrijeme njegovog života kao musliman i u vjeri dočekala preseljenje na budući svijet. Mu'džem 'ulumil-hadis, str. 135.



MODEL SRETNOG I USPJEŠNOG ŽIVLJENJA

Hvala Uzvišenom Stvoritelju na Njegovim neizmjernim blagodatima i molimo Ga da nas počasti spoznajom Njegove veličine kroz blagodati koje nam dariva, a posebno da Mu budemo zahvalni na blagodati vjere i odanosti Njemu. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, ﷺ, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovom miljeniku. Mir i spas neka je njegovoj časnoj porodici, plemenitim drugovima i svim čestitim i iskrenim ljudima.

Priroda poslanice islama koja se završava s Muhammedom, ﷺ, jeste univerzalnost, dakle upućena je svim ljudima koji je trebaju nositi do Sudnjega dana. Ova poslanica ujedinjuje ljude u odanosti Stvoritelju uspostavljajući istinu i pravičnost uz ravnotežu razuma i emocija. Islam je vjera svih poslanika, od prvog čovjeka i poslanika Adema, a.s., pa do Muhammeda, ﷺ, pečata vjerovjesnika. Priroda ove iskonske vjere jasno se može upoznati i kroz životopis Božijeg Poslanika, ﷺ, zbog svoje savremenosti. Sira ili životopis odvaja se od povijesti, jer povijest nije ništa drugo do slijed zbivanja, uzroka i posljedica, što je po svojoj prirodi odvojeno od sadašnjosti koju ljudi žive. Druženje sa životopisom Resulullaha, ﷺ, treba izazvati buđenje plemenitih emocija prema osobi kojoj toliko mnogo dugujemo, ne samo mi muslimani nego i cijelo čovječanstvo.

Jedan dječak upitao je svoga oca: "Babo, zašto se ime Muhammeda, ﷺ, uvijek vezuje uz ime Uzvišenog Boga?" Otac je odgovorio: "Sine, zato što svijetu niko nije donio više dobra od Muhammeda, ﷺ." Ova karakteristika Resulullaha, ﷺ, činjenje dobra, osnovna je poruka islama koju treba prenijeti

svim ljudima. Životopis Božijeg Poslanika, ﷺ, jedinstven je put ka spoznaji veličine njegove ličnosti, ali i način da se upoznamo s vremenom i prostorom u kojem je on živio kako bismo iz toga crpili čvrstu spoznaju da je on, Muhammed, ﷺ, ne osoba koju je intelekt i gen uzdigao nad drugima, nego osoba kojoj Uzvišeni Bog objavljuje Svoju riječ. Uzvišeni Stvoritelj naređuje Svom Poslaniku da ovo jasno obznani:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog jedan Bog, pa onaj ko žudi da se sa svojim Gospodarom susretne, neka čini dobra djela i neka u robovanju Gospodaru svome Njemu nikoga ravnim ne smatra!'[11]

Sira je stil življenja Muhammeda, ﷺ, i pred svakog od nas postavlja najsavršeniji model čestitog života. Uzvišeni Stvoritelj postavlja obrazac čovječanstvu kroz Resulullaha, ﷺ, pa mu kaže:

لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

Vi u Allahovu poslaniku imate divan uzor za onoga ko se nada Allahovoj milosti i nagradi na onom Svijetu, i koji često Allaha spominje.[12]

Posljednja karakteristika onih kojima je Božiji Poslanik, ﷺ, uzor jeste da Boga često spominju, da stalno Gospodara svoga spominju! Pravilno razumijevanje Kur'ana, posljednje Objave Uzvišenog Gospodara, podrazumijeva poznavanje životopisa Muhammeda, ﷺ, jer su kur'anski ajeti osvijetljeni događajima iz njegovog, ﷺ, života. Kako znati da se ajet:

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ

Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrzno![13] odnosi na privremeni prekid objave i vrijeđanje nemuslimana Muhammeda, ﷺ, zbog tog prekida

11 El-Kehf, 110.
12 El-Ahzab, 21.
13 Ed-Duha, 3.

osim kroz životopis. Mnogo je primjera koji se mogu navesti za ovaj aspekt značaja Sire.

Suština Sire jeste praktična primjena principa, propisa i etičkih normi naše vjere islama, te nastojanje da studiranjem i izučavanjem Sire Objava Uzvišenog Boga, Allaha, ﷻ, bude pretočena u korito života, u našu stvarnost, naše kuće, mahale, u naše odnose. Zadaća Resulullaha, ﷺ, jeste upravo ovaj proces obznane i praktične primjene, pa Uzvišeni Gospodar kaže:

وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

A tebi objavljujemo Kur'an da bi objasnio ljudima ono što im se objavljuje i da bi oni razmislili![14]

Sira je obrazac odgoja i poučavanja i svaka osoba koja se upozna sa životopisom Resulullaha, ﷺ, imat će priliku spoznati najuspješniji metod u odgoju i obrazovanju. Izvor ovog obrasca nije ljudski već je sastavni dio Objave. Uzvišeni Gospodar objavljuje Knjigu i poučava Resulullaha mudrosti, uči ga kako da očisti ljudska srca i ljudske duše. Mudrost koju mu Gospodar daje i koja se spominje u Kur'anu jeste, u najširem smislu i prihvaćenom tumačenju, hadis Muhammeda, ﷺ, njegove riječi kojima je on odgajao prve generacije muslimana. Naravno, ovim se ne zatvara krug argumentacije značaja Sire; i drugi aspekti sigurno mogu mnogo kazati o tome zbog čega je značajno poznavati život Muhammeda, ﷺ. Struktura života Resulullaha, ﷺ, pokazuje nam da su njegove riječi *šerijat* zakon po kojem muslimanska zajednica nastoji živjeti, njegovi su postupci *tarikat* način ophođenja kojim se živi vjera, a duhovna stanja Resulullaha, ﷺ, jesu *hakikat* – bit i realizacija odanosti Stvoritelju. Kada ovo znamo, jasno nam je koliki je značaj izučavanja Sire koja nam pruža informacije o sva tri aspekta Resulullahove, ﷺ, ličnosti. Mnogi ugledni ljudi izgube ugled kada im se drugi približe i upoznaju ih. Zbog toga većina poznatih u svim vremenima bježe od društva, bježe od onih koji ih trebaju upoznati, strahujući da ljudi ne izgube poštovanje prema njima ili da njihova pozicija u društvu ne bude ugrožena.

14 En-Nahl, 44.

Resulullah, ﷺ, za razliku od njih poziva ljude da ga upoznaju, poziva ljude na Oproštajnom hadžu pred više od stotinu hiljada muslimana i muslimanki da spoznaju suštinu njegove poslanice i misije. On poziva ljude, govori im jezikom svojim i stanjem svojim:

خُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ

Uzmite od mene obrede svoje,[15] uzmite od mene ono što će vam biti drago da vidite nakon što ovaj svijet, dunjaluk, napustite. Važno je kazati da se ljubav može osjećati samo prema onome koga poznajemo. Zbog toga trebamo upoznavati Muhammeda, ﷺ, svi koji vjeruju u Dragog Boga i vole Muhammeda, ﷺ, vole sve Božije poslanike i nikakvu razliku u poštovanju prema njima ne prave.

Posebnost Muhammeda, ﷺ, jeste u tome što nema nijedne teške niti lijepe situacije koju ljudsko biće može doživjeti, a da takvu ili izuzetno sličnu nije doživio i Muhammed, ﷺ, onaj kojega je Gospodar odabrao da bude pečat poslanstva. Rođen je kao siroče, odgajan u kući djeda, zatim amidže, već kao dječak privređuje i zarađuje za život, trguje i radi s ljudima, stječe ugled zbog poštenja, iskrenosti i otvorenosti prema svima. Biva nazvan *El-Emin* – Povjerljivi i prije poslanstva. Ženi se i dobija dječicu, ali i gubi bračnog druga, doživljava teška iskušenja. Nakon što ga je Gospodar počastio prvom Objavom, kada ga njegovi savremenici utjeruju u laž, gubi imetak, doživljava tlačenja i ponižavanja od oholih i umišljenih, zatim biva prvi čovjek zajednice, predsjednik države, vojskovođa koji dobija bitke, ali i prolazi kroz ratna iskušenja. Doživljava teške trenutke gubitka dragih osoba, potomstva, rodbine i prijatelja koji su mu pomagali da nosi risalet, misiju islama. U svim tim situacijama Muhammed, ﷺ, ostaje odan Stvoritelju i uči nas da dočekujemo blagodat sa zahvalnošću, a teškoće, iskušenja i nedaće da dočekujemo sa strpljenjem i predanošću Gospodaru. Dovoljan je primjer preseljenje njegova sina Ibrahima kojeg je Muhammed, ﷺ, dobio kada je već ušao u starost, kada je čovjeku potomstvo izuzetno drago.

15 Bejheki, Es-Sunen el-kubra, Hadž, 9307.

Uzvišeni Gospodar dao je da Ibrahim preseli kao dijete s nepunih dvije godine. Resulullah, ﷺ, spustio je Ibrahima u kabur i njegovo je oko pustilo suzu, ali je jezik kazao riječi:

إِنَّ الْعَيْنَ تَدْمَعُ وَالْقَلْبَ يَحْزَنُ وَلاَ نَقُولُ إِلاَّ مَا يُرْضِي رَبَّنَا وَإِنَّا بِفِرَاقِكَ يَا إِبْرَاهِيمُ لَمَحْزُونُونَ

Zaista su oči suzne i srca tužna, ali mi kažemo samo ono čime je Uzvišeni Gospodar zadovoljan! O Ibrahime, tužni smo što se sa tobom rastajemo![16]

Tome nas uči Resulullah, ﷺ, da dobro dočekujemo sa zahvalnošću, a da teško iskušenje i nedaće dočekujemo sa strpljenjem i predanošću. Uzvišeni Gospodar kaže:

وَكُلًّا نَّقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَٰذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ

I sve ove vijesti koje ti o pojedinim događajima o poslanicima kazujemo zato su da njima srce tvoje učvrstimo. I u ovima došla ti je prava istina, i pouka, i vjernicima opomena.[17]

Ako Uzvišeni Gospodar učvršćuje srce Muhammedu, ﷺ, kazivanjima o vjerovjesnicima prije njega, tako se naša srca učvršćuju kazivanjima i govorom o Resulullahu, ﷺ. Srca vjernika i vjernica osjećaju radost kada čitaju njegov životopis, kada slušaju njegovu biografiju i kada razmišljaju o njegovim vrlinama. Ljudski rod pozvan je da posmatra sadržaj poslanice i razmisli o poslanstvu Muhammeda, ﷺ. Navedeno je moguće jedino ukoliko se razmišlja o njegovu životu. Rješenja za mnoge probleme u našem dobu spremna čekaju u životopisu Muhammeda, ﷺ, te samo trebamo otvoriti vrata i pustiti ih u našu stvarnost. U interesu je svih ljudi, a nas muslimana posebno, da ovom najveličanstvenijem životnom iskustvu damo pažnju koju ono zaslužuje. Navedeno su učenjaci pretočili u izreku:

"Siromasi su oni koji su se zaljubili u dunjaluk. Otići će s dunjaluka, a najslađe na njemu nisu okusili – spoznaju Uzvišenog Boga i Njegova miljenika Muhammeda, ﷺ!"

16 Buhari, Sahih, Dženaiz, 1303.
17 Hud, 120.

Molimo Uzvišenog Gospodara da nas učini od onih koji su zahvalni na blagodatima, strpljivi u nedaćama i odani u srcima. Počasti nas, Gospodaru, da zahvalnost i strpljenje budu i naše vrline onako kako je njih naučavao naš Resulullah, ﷺ. Amin!



PREKRETNICA U POVIJESTI ČOVJEČANSTVA

Hvala Uzvišenom Stvoritelju na Njegovim neizmjernim blagodatima. Molimo Ga da nas počasti darom vjere i da te blagodati koristimo u pokornosti i odanosti Njemu. Njemu se utječemo da nas zaštiti od svakog zla, vidljivog i nevidljivog, i da spoznamo vrijednosti vremena i slobode koje nam je darovao. Salavat i selam, mir i spas neka je Muhammedu, ﷺ, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovom miljeniku, mir i spas neka je njegovoj časnoj porodici i plemenitim drugovima, te svim čestitim i iskrenim ljudima.

Uzvišeni Stvoritelj kaže:

وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ

Znajte da je među vama Božiji poslanik![18],

Nekada ne znamo da u svom gradu ili zemlji imamo vrsnog doktora i stručnjaka sve dok nas potreba ne natjera da ga potražimo. Činjenica koju niko ne može osporiti jeste da je naše postojanje omeđeno rođenjem i smrću. Život koji imamo darovao nam je naš Gospodar i dozvolio nam je da mi odaberemo kako ćemo ga živjeti. Zar nije vrijedno otvoriti vrata života Resulullaha, ﷺ, i upoznati se s onim što će nam donijeti sreću i sigurnost na oba svijeta. Kad bi barem ljudi, kako kaže veliki imam Gazali: “Tražili smisao života onako žarko kako traže lijek za oko ili za zub kada ih zabole!”

18 El-Hudžurat, 7.

U ovom poglavlju knjige iz koje učimo o Muhammedu, ﷺ, i odgajamo se kroz ljubav prema Gospodaru i Njegovu Poslaniku govorit ćemo o rođenju Muhammeda, ﷺ. Nećemo opširno pojašnjavati kakvo je bilo stanje svijeta u vrijeme njegova rođenja, ali kažimo samo to da mnogi povjesničari smatraju da je ljudska civilizacija u to doba dotakla dno. Bizantija i Perzija, dominantne imperije u to vrijeme, bile su utemeljene na nepravdi, izrabljivanju, iživljavanju na svemu i svakome. Ljudi se ubijaju i međusobno bore samo da bi se drugima priredila zabava, porodice su potisnute, a razvrat i nemoral ovladali su svekolikim odnosima. Grijesi se više ne čine samo zbog ljudskih slabosti, nego se čine iz čiste obijesti. Kako vremena sliče jedna drugima. Zapravo, ljudi sliče, a vremena su posuda za ono što ljudi u njih sipaju, dobro ili zlo. Staleži i podijeljenost među ljudima uništili su jedinstvo ljudskih društava i zajednica, a svjetlost koja je obasjala čovječanstvo u tim vremenima i koja traje do dana današnjeg jeste rođenje Muhammeda, ﷺ. Otac mu je Abdullah i majka Amina, djed Abdul-Mutalib, ugledna porodica iz plemena Kurejšija. U ponedjeljak 12. rebiul-evela, 20. aprila 570. godine, u uglednoj porodici rodio se Muhammed, ﷺ. Majka Amina rekla je da nije osjetila teret dok je nosila Muhammeda, onako kako mnoge majke, kao dar Allahov, dobiju trudnoću koju s lahkoćom nose. Rodila je najvećeg sina ljudskog roda. Neki mislioci lijepo primjećuju da je on u trenutku svog preseljenja iza sebe ostavio više od stotinu hiljada ljudi koji imaju makar jedan podatak iz života svoga učitelja. Brojni su velikani čije nas biografije zaista zadivljuju, međutim, Muhammed, ﷺ, sve ih nadvisuje, jer je on pečat poslanika. Stvoritelj je odredio da ljudski genij bude manifestiran i pokazan kroz cijelu ljudsku povijest. Poslanstvo, misija i pozivanje ljudi Gospodaru uvijek biva glavna karakteristika kazivanja o Muhammedu, ﷺ, pečatu svih vjerovjesnika. On je ujedno i zagovornik svog ummeta, on je šefaadžija na dan kada svi budu zaokupljeni sobom. Svi će sebi zazivati spas, a Muhammed, ﷺ, dozivat će:

أُمَّتِي أُمَّتِي

Moj ummete, moj ummete![19]

19 Buhari, Sahih, Tevhid, 7510.

Zato Resulullah, ﷺ, u jednom hadisu sebe opisuje onako kako ga je Gospodar podučio da o sebi kaže:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا رَحْمَةٌ مُهْدَاةٌ

O ljudi! Zaista sam ja poklonjena milost![20]

Nažalost, većina ljudi zadovoljava se formom, neće sebi da priušte zadovoljstvo ulaska u suštinu i srž. Ljubav prema Resulullahu, ﷺ, osnova je, a njegovo je slijeđenje plod, ljubav je drvo koje daje plod, a plod je slijeđenje Muhammeda, ﷺ. Resulullahova, ﷺ, imena su specifična; ime Mustafa znači Odabrani, onaj koji je najčišći, dolazi od riječi *safaun* – čistoća. Najavljen je od Isaa, عليه السلام, pod imenom Ahmed, što znači – onaj koji će Gospodara najviše hvaliti. U Kur'anu se spominje pod imenima Ahmed i Muhammed. Učenjaci smatraju da je značenje imena Ahmed karakteristika Resulullahova, ﷺ, života – rodio se onaj koji će biti najzahvalniji Gospodaru, a Muhammed znači onaj koji je hvaljen, kojeg ljudi po dobru i po pohvalama spominju, onaj koji je živio kao Ahmed za sva vremena bit će Muhammed, bit će onaj koji je pohvaljen. Prvak svih ljudi, najbolji od vjerovjesnika i poslanika i najvoljenije stvorenje Uzvišenog Stvoritelja. Muhammed je živ i on je među nama onako kako žive poslanici nakon preseljenja s ovog svijeta. Manifestacija njegova života jeste njegov Sunnet po kojem mi živimo, njegov stil življenja. Da bi nam on bio uzor, moramo poznavati njegov životopis, moramo znati da je od trenutka njegova rođenja pa do Sudnjega dana svako ljudsko biće pozvano da bude odano Gospodaru. Mi, muslimani i muslimanke, imamo obavezu taj poziv prenijeti čime zadobijamo najvrednije od svega – zadovoljstvo Uzvišenog Stvoritelja Koji je Muhammeda, ﷺ, poslao svim svjetovima kao milost. U dubini svojih srca moramo usidriti lađu ljubavi prema Stvoritelju i Njegovu Poslaniku, kako bi našim djelima potekle rijeke iskrenosti i dobra u ophođenju prema svima. Družimo se s njegovim životopisom, kako bi bogobojaznost/takvaluk postala naša odjeća, kako bi zadovoljstvo određenjem bilo naš ukras, a oslanjanje na Gospodara i predanost Njemu u svemu što radimo nešto po čemu će nas svi prepoznavati. Iskreni tragalac pronaći će ono što traži.

---

20 Darimi, Sunen, Mukaddima, 15; Hakim, Mustedrek, Iman, 100.

Rođenje Muhammeda, ﷺ, prekretnica je u povijesti čovječanstva. Istinu je Dragi Bog svakome dostupnom učinio, a nas je posebno počastio, jer smo se mi odazvali Muhammedu, ﷺ. Uzvišeni Stvoritelj kaže:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

Mi smo te, o Muhammede, poslali samo kao milost svim svjetovima![21]

Uloga Resulullaha, ﷺ, i njegova zadaća jeste da bude milost svim svjetovima. Stanje prije dolaska Muhammeda najbolje opisuje ovaj događaj. Otac i sin su razgovarali, pa je sin upitao: "Babo, ti si živio i prije dolaska Muhammeda, ﷺ, a sada živimo i ti i ja obasjani njegovim svjetlom. Kakva je situacija bila prije Muhammeda, ﷺ?" Na to je otac kazao: "Prije dolaska Muhammeda, ﷺ, prije nego što je počela Objava, tvoja je mati rodila jedno žensko dijete. Imao si ti i sestru. Dijete je raslo i s njim je rasla naša ljubav prema tom djetetu. U četvrtoj godini života, kada je dijete došlo u godine u kojima može pokazati blagost prema roditeljima, rekao sam tvojoj majci da pripremi dijete i da joj obuče najljepše ruho. Uzeo sam je za ruku i odveo je u jednu dolinu pored Meke gdje sam iskopao rupu. Tada je Uzvišeni Gospodar dao da puhne jak vjetar i da podigne pustinjski pijesak koji je pao po meni i zaprašio me. Ona mi je, nježna i blaga, prišla i ručicama mi čistila bradu i odjeću od pijeska. Uprkos tome uzeo sam je i stavio u rupu. Držala me je za ruku dok sam je zakopavao sve dok je joj duša nije napustila tijelo!"

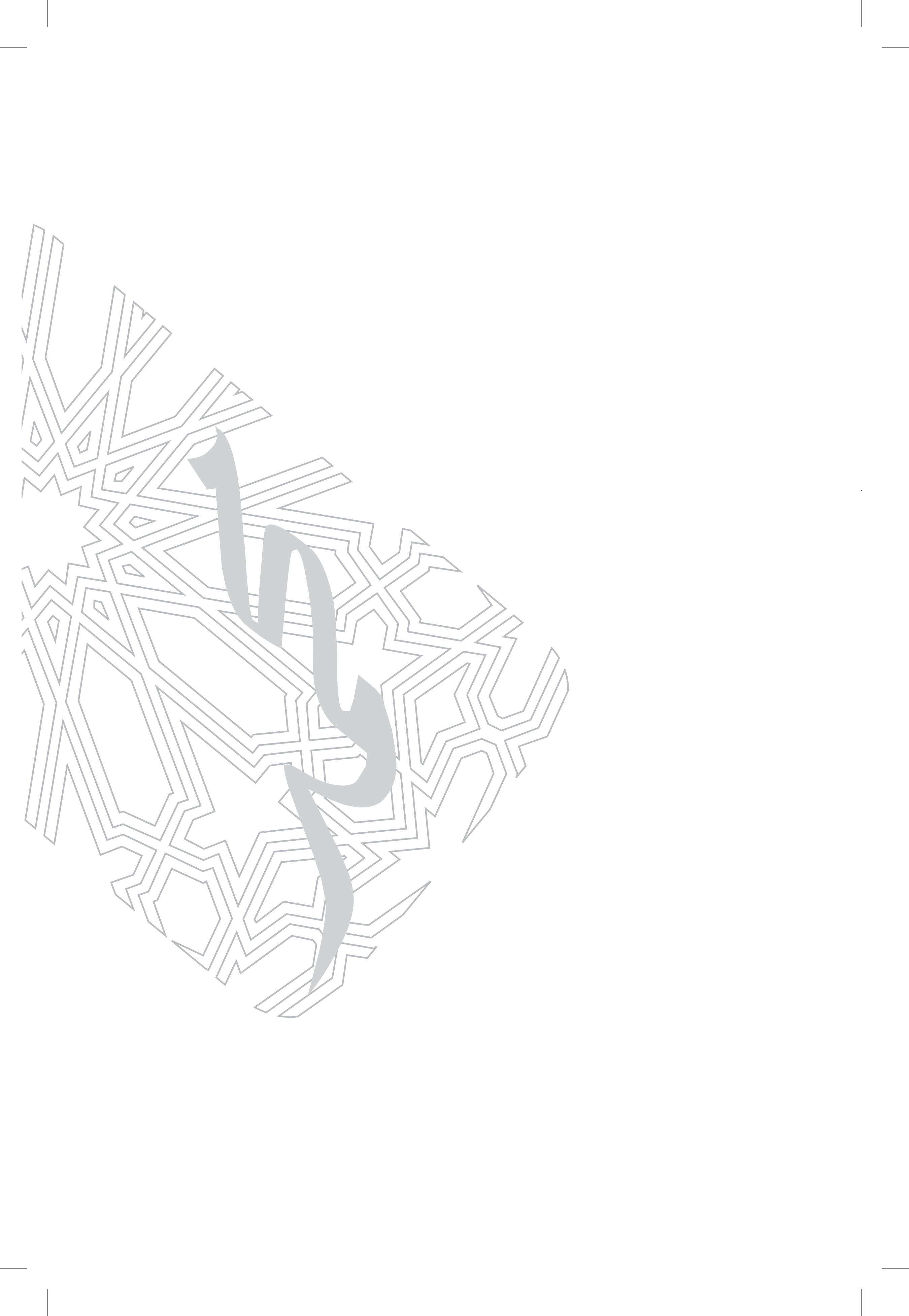
Nakon ove priče razumijemo kur'anski ajet koji kaže da je Resulullah, ﷺ, milost svim svjetovima u punom smislu. Dovoljna nam je ova priča da budemo ponosni što smo sljedbenici Muhammeda, ﷺ. Koliko je samo ljudskih života Gospodar spasio preko Muhammeda, koliko je majki, koliko je sestara, koliko je kćeri živo zbog Muhammeda, ﷺ. Jedan od ashaba kazao je: "Ničemu se ashabi Resulullaha, ﷺ, nisu obradovali koliko njegovim riječima da će čovjek biti s onim koga je volio!"[22] Zato razvijajmo

21 El-Enbija, 107.

22 Ebu Davud, Sunen, Edeb, 5127.

osjećaj ljubavi prema Resulullahu, ﷺ, razvijajmo osjećaj poštovanja prema najvećoj ličnosti koja je ikada živjela. Kada nam drugi govore ružno o Resulullahu, ﷺ, provedimo ih, korak po korak, kroz život Muhammeda, ﷺ, upoznajmo ih kakvu je ulogu on imao, spomenimo im ovaj detalj iz života na Arabijskom poluotoku, sličan mnogočemu negativnom svugdje u svijetu. Podijelimo s njima ovu priču, podijelimo s njima koliko je Resulullah, ﷺ, učinio za čovječanstvo. Rođenje Resulullaha, ﷺ, taj 12. rebiul-evel/20. april, predstavlja važan dan u životu čovječanstva, jer je Resulullah mijenjao stvarnost nabolje i širio dobro.

Molim Uzvišenog Gospodara da nas počasti iskrenom ljubavi prema Njegovom Poslaniku. Da nas počasti da čitamo i slušamo o njegovom životu, da živimo Siru u svojim životima, u svojim porodicama, među svojom braćom i sestrama i da se prema svim drugim ljudima ponašamo onako kako se Muhammed, ﷺ, ponašao. Amin!





RESULULLAH, ﷺ, KAO NAJBOLJI UZOR

Hvala Uzvišenom Stvoritelju na Njegovim neizmjernim blagodatima. Molimo Ga da nas počasti spoznajom Njegovih blagodati kroz njihovo traženje. Utječemo se Njemu da nas zaštiti od dana kada ćemo spoznati blagodat samo zato što smo je izgubili. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku. Mir i spas neka je njegovoj časnoj porodici, plemenitim drugovima i svim čestitim i iskrenim ljudima.

Plemeniti ashab Božijeg poslanika Muhammeda, ﷺ, utrčao je na tržnicu i uzbuđeno povikao: “Požurite u džamiju, dijeli se naslijeđe Muhammeda, ﷺ!” Kada su ljudi, ostavivši svoju trgovinu, ušli u džamiju, zatekli su druge kako slušaju hadise i govor o stilu življenja Resulullaha.

إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ وَإِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُوَرِّثُوا دِينَارًا وَلاَ دِرْهَمًا وَرَّثُوا الْعِلْمَ فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحَظٍّ وَافِرٍ

Zaista su učenjaci nasljednici poslanika. Poslanici nisu iza sebe ostavljali dinare i dirheme, već su ostavili znanje! Onaj ko znanje uzme – veliko dobro je uzeo.[23]

Korak po korak listamo stranice života Muhammeda, ﷺ, učimo o dobru, ljepoti, skromnosti i iskrenosti, učimo iz života učitelja čovječanstva

23 Ebu Davud, Sunen, Ilm, 3641.

o svevremenskim vrijednostima i principima koje nam Stvoritelj poklanja. Stil života posljednjeg Božijeg Poslanika najveći je dar Gospodara cijelom čovječanstvu. Dar nam je Muhammed, ﷺ, taj dar treba primiti.

لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ

Zaista je vama u Božijem Poslaniku najljepši uzor...[24] kaže Uzvišeni Gospodar. Ocu i majci, mužu i ženi, bratu i sestri, kćeri i sinu, mladom i starom, imućnom i manje imućnom, onome na vlasti i onome ko nije iskušan vlašću, svima nama najbolji je uzor Muhammed, ﷺ. Rođen u Meki, u 6. stoljeću, u vremenu koje su ljudi opteretili svojim grijesima, rođen u čestitoj i uglednoj porodici. Otac Abdullah nije doživio da ugleda svoga sina Muhammeda. Preselio je prije njegova rođenja u Medini, gradu svojih daidža, jer je majka Abdullaha porijeklom iz Medine, iz plemena Benu Nedžar. Abdullah se tada vraćao s trgovačkog putovanja u Siriju, a imao je samo 25 godina kada je umro.[25]

Pitamo se zbog čega je Gospodar čovječanstvu darivao poslanika koji se rodio kao siroče. Poruka za sve nas jeste da iz toga učimo mi koji kažemo da slijedimo Muhammeda, ﷺ, da trebamo voditi brigu o onima u našem društvu koji su ugroženi, a zasigurno su među najugroženijima djeca bez roditelja. Resulullah, ﷺ, govorio je:

أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هٰكَذَا وَقَالَ بِإِصْبِعَيْهِ السَّبَابَةِ وَالْوُسْطٰى

Ja i onaj ko vodi brigu o siročetu u Džennetu ćemo biti jedan uz drugog.[26]

Ja i onaj ko se stara, ja i onaj ko vodi brigu, ja i onaj ko izdržava siroče, sve su značenja ovog hadisa, u Džennetu će dobiti posebnu počast, društvo Poslanika, ﷺ.

U koje je doba dana rođen Resulullah, ﷺ? Oni koji su govorili o njegovu životu spominju lijep događaj kada je Abdullah ibn Revvaha, ؓ, pjesnik među drugovima Resulullaha, bio upitan da opiše izgled Resulullaha, ﷺ.

24 El-Ahzab, 21.
25 Ebu Halil Ševki, Fit-tarih el-islamijj, str. 25.
26 Buhari, Sahih, Edeb, 6005; Muslim, Sahih, Zuhd, 2983.

Pitaoci su bili ljudi kao i mi, tj. oni koji nisu imali priliku susresti Resulullaha, ﷺ. Abdullah ibn Revvaha odgovara: "Jednog sam dana išao dok je sunce blistalo na nebu i vidio sam Resulullaha kako prilazi. Tako mi Gospodara, u mojim očima njegovo lice bilo je ljepše od samoga sunca." Upravo tako, Muhammed, ﷺ, rođen je u zoru, u izlazak sunca, 12. rebiul-evela/20. aprila. Onako kako je sunce obasjalo svijet svojim zrakama i pomilovalo sva bića, tako je Gospodar i Njegova milost rođenjem Muhammeda, ﷺ, obasjala toga dana sve svjetove. Brigu o Amini, majci Muhammeda, ﷺ, i o njemu samom nakon preseljenja oca Abdullaha vodio je djed Abdul-Mutalib, onako kako se čestite porodice uvijek pomažu, a posebno u okolnostima u kojima žele pokazati svome Gospodaru Allahu, ﷻ, da su oni jedni drugima odani i da neće dozvoliti sebičnosti i materijalizmu da ugroze jedinstvo i solidarnost u porodici i familiji.

Stoga trebamo čuvati jedni druge i čuvati svoje porodice i familije, kako nas uči životopis Muhammeda, ﷺ. Kurejšije, porodica Muhammeda, ﷺ, imali su običaj novorođenče rođeno u Meki dati dojiljama koje bi ga nosile u plemena koja su živjela izvan Meke.

Željeli su da im djeca rastu na čistom zraku, da se hrane zdravom hranom i da uče plemenite osobine koje su ta arapska plemena njegovala. Tamo su se učili darežljivosti, hrabrosti i iskrenosti. Za ovaj trud i napor stanovnici Meke davali su naknadu i poklone koji nisu bili beznačajni. Zbog toga su sve dojilje željele da im pripadnu djeca imućnih roditelja. Dojilje iz plemena Benu Sad nisu bile izuzetak, sve su tražile imućne porodice, očeve koji mogu dati vrijedne poklone. Niko nije želio siroče Muhammeda, kojeg je njegov djed Abdul-Mutalib nudio. Sve su ga odbijale uzeti smatrajući da će time što nema oca i one biti uskraćene. Halima Sadija pričala je kasnije da je i ona ušla u Meku zajedno s ostalim dojiljama tražeći dijete koje će uzeti, a kako nije našla drugo, uzela je Muhammeda, ﷺ, jer joj je bilo mrsko vratiti se kući bez djeteta. Ovim je Gospodar želio pokazati da mi nekada zbog svoje kratkovidosti ne cijenimo ono što je veliko dobro za nas. Najbolji primjer za to jeste današnji odnos mnogih prema

svome namazu; zanemarivanje najbitnijeg stupa svog identiteta i najjače veze sa Stvoriteljem za koju Njegov miljenik Muhammed, ﷺ, kaže:

إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عَمَلِهِ صَلاَتُهُ فَإِنْ صَلَحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ

Prvo za šta će rob biti pitan na Sudnjem Danu od djela njegovih je namaz, pa ako je valjan zaista je uspio...[27]

Halima je pričala šta se desilo: "Ušla sam u Meku nakon drugih dojilja i sva imućna djeca već su bila zauzeta; ostao je samo siroče Muhammed. Dojilje ga nisu željele jer nije imao oca koji će davati poklone. Mrsko mi je bilo da se vratim praznih ruku pa sam uzela Muhammeda. Izmorena i stara deva na kojoj sam jedva došla do Meke odjednom postade snažna i hitra te sam pretekla svoje prijateljice na putu nazad u naše pleme. Iako sam do tada jedva imala mlijeka za svoje dijete, kada sam počela dojiti Muhammeda, mlijeko je počelo sve više nadolaziti. Čim je moj muž ugledao Muhammeda, kazao je: 'Halima, zaista si donijela blagoslovljeno dijete!' Te je godine bila suša i ovce su se s ispaše vraćale praznih vimena sve dok kod nas nije došao Muhammed. Rastao je i sazrijevao brže nego druga djeca! Moje su mi prijateljice zavidjele na onome koga su one same odbile; zavidjele su mi na Muhammedu!"[28]

Niko neće uzeti ono što mu Gospodar naređuje i kloniti se onoga što mu zabranjuje, a da ga Uzvišeni Stvoritelj neće počastiti, zbog čega će svi drugi u njega gledati i sebi isto priželjkivati. Odrastao je Muhammed, ﷺ, u plemenu Benu Sad, učio arapski jezik kao bitan element identiteta svake osobe, jer svako treba dobro znati jezik svoga naroda. Učio je Muhammed, ﷺ, arapski jezik među onima koji ga najčišće i najljepše govore. Posmatrao je lijepe osobine marljivosti, odlučnosti i plemenitosti, osobine kojima ga je počastio njegov Gospodar da ih nosi kroz cijeli svoj život.

Majka po mlijeku, hazreti Halima, vratila ga je majci Amini nakon što se pobojala za njega. Na grudima Muhammeda bio je trag koji su ostavili dva meleka u liku ljudi, čija je misija bila da otvore srce i iz njega

27 Tirmizi, Sunen, Salat, 413.
28 Buti Muhammed Said, Fikh es-sire en-nebevijje, str. 72.

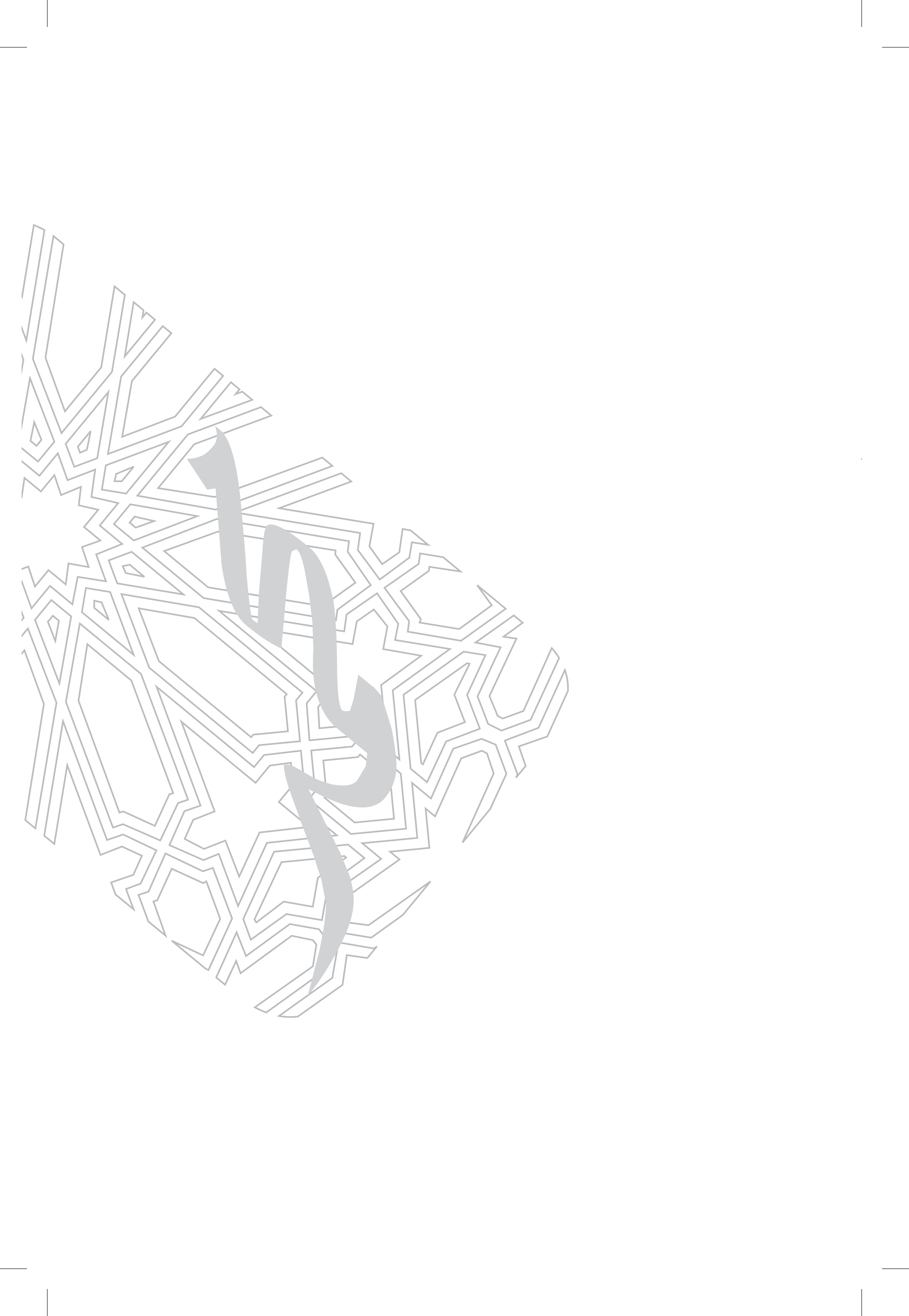
izvade i najmanji trun na koji je šejtan mogao računati. Dječaci koji su bili s Muhammedom, ﷺ, o ovom su događaju govorili i posvjedočili, te je Halima odlučila vratiti Muhammeda, ﷺ, kada je imao nepunih pet godina.[29]

Pedeset i pet godina kasnije, u godini oslobođenja Meke, kada su stotine ljudi dolazile i selamile Muhammeda, ﷺ, u Meku dolazi i hazreti Halima. Starica s više od 80 godina, oslonjena na štap, gleda Muhammeda, ﷺ, dok joj lice blista, raduje se onome koga je podojila, onome koga vidi kao odraslog čovjeka, štaviše Božijeg poslanika. Na pitanje Muhammeda, ﷺ, ko je ta žena, odgovoriše mu da je to Halima iz plemena Benu Sad. Lice Muhammeda, ﷺ, tada je zablistalo, sišao je sa svoje jahalice i rekao da je to njegova majka, skinuo svoj ogrtač s ramena i sjeo s njom da tiho razgovaraju. Od onih koji su dolazili da ga prekinu, Muhammed, ﷺ, tražio je da ga puste malo vremena da porazgovara sa svojom majkom.

Ne smijemo zaboraviti dobročinstvo koje nam bilo ko učini. Onaj ko zaboravi dobročinstvo drugih, zaboravio je sebe. Zaboravio je Gospodara koji nam, zapravo, sve daruje. Ovo je edeb, ovo je ahlak, ovo je moral Resulullaha, ﷺ, kojem se moramo vratiti i koji moramo nositi. Činiti dobro i poštovati one koji čine dobro i priznavati dobro koje nam se čini osobine su istinskih vjernika i vjernica. Vrijednost onih koji istinski vrijede znaju samo oni koji su i sami vrijedni. Imaju li naše majke ovakav naš odnos prema njima, naše rođene majke, a kamoli majke po mlijeku ili one hajirli i čestite žene koje su pomagale našim majkama da nas podižu. Da li naši roditelji, profesori, nastavnici, ljudi koji su nam u životu činili dobro, doživljavaju od nas ovakav odnos, kakvih lica mi njih susrećemo? Dobro se širi samo kada se zna i kada se živi.

Molimo Uzvišenog Gospodara da nas učini od onih koji znaju razlikovati dobro od zla, koji čine ono što je dobro i mole Gospodara da svako njihovo djelo primi. Počasti nas, Gospodaru, da svakim svojim djelom idemo u susret Tebi i Tvome Resulullahu, ﷺ. Amin!

29 Ibid, str. 73.





SVI ĆEMO SE GOSPODARU VRATITI

Hvala Uzvišenom Stvoritelju na Njegovim neizmjernim blagodatima. Molimo Ga da sačuva naše porodice i naše društvo te da nas učini od onih koji Njega stalno spominju i svakim danom nastoje osjetiti slast čvrste vjere u susret s Njim. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku. Mir i spas neka je njegovoj časnoj porodici, plemenitim drugovima i svim čestitim i iskrenim ljudima.

Među najtežim gubicima u životu djeteta jeste gubitak roditelja. Blagost često biva uskraćena onima koji nemaju roditelje. Muhammed, ﷺ, iako je prošao kroz ovu situaciju, jer je otac Abdullah preselio dok je majka Amina bila trudna s njim, ipak je bio najblaži i najobzirniji roditelj prema djeci. Kada je Resulullah, ﷺ, napunio šest godina, majka se odlučila na putovanje. To će putovanje poučiti čovječanstvo najveličanstvenijoj vrlini. Povela ga je na mezar oca Abdullaha, na put dug blizu pet stotina kilometara, u 6. stoljeću i u vremenu nesigurnosti. Majka Amina, njezina služavka Ummu Ejmen, porijeklom iz Abesinije, i malehni dječak Muhammed, bili su društvo koje će zajedno putovati. Posjeta kaburu oca svoga djeteta i zijaret daidžama svoga muža u Medini, tj. jačanje rodbinskih veza, bila je namjera ove plemenite žene, majke našeg prvaka Muhammeda, ﷺ.[30] Prešli su ovaj dugi put, posjetili rodbinu i proveli neko vrijeme uz kabur Abdullaha, oca Muhammeda, ﷺ. Životna lekcija

30 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 162.

kojoj Gospodar putem ove čestite žene i majke poučava Muhammeda i cijelo čovječanstvo, lekcija koja nam kaže da je odanost najbitnija osobina koju svaka osoba mora imati. Bez odanosti nemamo nikakvu vrijednost. Šehadet, svjedočenje vjere u jednog Boga i Njegova poslanika Muhammeda, ﷺ, a i u sve druge poslanike, nije ništa drugo do izjava i potvrda naše odanosti Uzvišenom Stvoritelju. Svaki naš namaz, svaki dan koji postimo, svaka sadaka, dobročinstvo koje udijelimo, svaki dolazak u džamiju, potvrde su i manifestacije naše odanosti Gospodaru. Hazreti Amina, majka Muhammeda, ﷺ, uči nas da kod onih kod kojih nema odanosti ne tražimo dobro. Ona jača vezu sina s ocem iako je otac preselio i nije s njima, dok mi u našoj stvarnosti slabimo vezu naše djece s našim bračnim drugovima, a oni su živi i zdravi uz nas. Koliko puta možemo pronaći sebe u situacijama kada zaboravljamo ovu osobinu o bračnim vezama. Odanost se ničim ne može platiti, niti se ičim može nadomjestiti povjerenje među supružnicima, a to je suština vjere u Boga. Kada supruga isprati svoga muža na posao i zna da je on odan svojoj porodici, čime ga Stvoritelj duži, ili sreća i radost muža kada zna da ga supruga čuva i da je odana njemu ma gdje bila. Ova vrlina zaslužuje da se istakne, jer nema dobra među ljudima bez ove osobine. Ako želimo da naša djeca budu istinski nama odana, moramo biti odani supružnici i pokazati im tu osobinu u stvarnosti. Nakon što je hazreti Amina obavila sve što je naumila u Medini, krenula je nazad u Meku u istom društvu, ona, služavka Ummu Ejmen i Muhammed, ﷺ. Ali, kako biva sa čestitim robovima, kao što Allah, ﷻ, kada želi svome robu dobro, otvori mu vrata činjenja dobra, a zatim mu dadne da umre čineći to dobro. Iznenadna bolest zadesila je Aminu. Dočekala je smrt u mjestu Evba između Meke i Medine, a Muhammed, dječak od nepunih šest godina ukopao je svoju majku zajedno sa služavkom Ummu Ejmen. Božija je odredba bila da prvak svih svjetova bude rođen kao siroče; njegove oči nikada nisu pogledale svoga babu niti je babo svojim pogledom pomilovao Muhammeda, a zatim je pred njegovim plemenitim očima majka ispustila dušu. *Najteža iskušenja imaju*, govorio je Resulullah, ﷺ, *vjerovjesnici, a zatim oni njima slični...*[31]

31 Darimi, Sunen, Rikak, 2783; Ahmed, Musned, 27124.

Majka je preselila i Gospodar, nakon lekcije o odanosti, poučava Muhammeda, ﷺ, onome od čega mi ljudi najčešće bježimo i odbijamo priznati da nas to čeka:

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ

Svako živo biće smrt će okusiti, a zatim ćete se Gospodaru vratiti![32]

Smrt ili preseljenje trenutak je koji omeđava naše postojanje na ovom svijetu. Podstiče nas da razmišljamo šta je to bitno u našim životima, kako ih to živimo, čemu se nadamo, od čega bježimo. Nadajmo se Gospodaru, a strahujmo samo od svojih propusta i grijeha. Dok je zemlja pokrivala čestitu suprugu i majku hazreti Aminu, oči Resulullaha, ﷺ, rastajale su se od nje. Pečat poslanika vidi i spoznaje prolaznost nas ljudi, ono što mi počinjemo spoznavati tek kada snaga stane napuštati naša prolazna tijela. Kazali smo da nema teške situacije u ljudskom životu, a da Resulullah nije prošao kroz takvu ili izrazito sličnu. Sretni ili nesretni, to je ono što nas čeka, to je ono što ćemo tamo vidjeti, u blagodati ili u kazni, u zadovoljstvu ili u poniženju ako smo svoga Gospodara zaboravili i njegovim se pozivima odbili odazvati. Sjećanje na smrt je bitno, jer smrt svakom uživanju granice postavlja. Spoznaja dunjaluka i suštine života na ovom svijetu osnova je ispravnog odnosa prema životu.

Ummu Ejmen vraća Muhammeda njegovom djedu i pogledom starom Kurejšiji objašnjava bez ijedne progovorene riječi. Čestiti ljudi žive svoje vrijeme i čine dobro u njemu, postojani u odluci da ga čine i u budućnosti. Djed Abdul-Mutalib stara se o Muhammedu i vodi brigu o njemu. Resulullah, ﷺ, kao dječak sluša starije dok razgovaraju i uči o međuljudskim odnosima. Gorčinu života siročeta ublažavaju dedo i nana, čija je želja da Muhammeda vide kako odrasta bez osjećaja uskraćenosti i bola zbog izgubljenih roditelja. “Veliki čovjek bit će moj unuk Muhammed!”, govorio je Abdul-Mutalib. Kao da je bio nadahnut da kaže ono što će se Božijom voljom ostvariti. Međutim, ovo okruženje blagosti i posvećenosti Muhammed, ﷺ,

32 El-Ankebut, 57.

također je nakon nekog vremena izgubio. Abdul-Mutalib je preselio kada je Muhammedu bilo samo osam godina. Amidža Ebu Talib, rođeni brat njegova oca Abdullaha, preuzima na sebe obavezu da se stara o Muhammedu, iako i sam pritisnut materijalnom oskudicom. Uzima ga pod svoj krov i prema njemu se odnosi kao prema vlastitom sinu. Ebu Talib je ugledan i utjecajan čovjek u Meki, ali nije imućan. Muhammed, ﷺ, uviđa ovu situaciju i svojim postupkom sve kasnije generacije muslimana uči ispravnom odnosu prema životu. Kao desetogodišnji dječak počinje raditi i privređivati. Uzimao je naknadu za napasanje stoke u dolinama oko Meke te tako pomagao svoga amidžu i njegovu porodicu.[33]

لِكُلِّ شَيْءٍ قِيمَتُهُ وَقِيمَةُ الْمَرْءِ مَا يُحْسِنُهُ

"Sve neku vrijednost ima, a vrijednost čovjeka jeste ono što umije uraditi!",[34] govorio je mudri hazreti Alija, sin Ebu Talibov, amidžić Resulullahov, ﷺ.

Razmislimo o svojoj stvarnosti; koliko vještina i znanja naša djeca imaju, i ne samo djeca, nego čak mladići i zreli ljudi. Kako očekujemo napredak, a ne učimo iz Sire Resulullaha, ﷺ, da naša djeca cijene rad i izgaraju da budu neovisni od svih stvorenja. Dostojanstvo vjernika je u tome da što manje zavisi od ljudi.[35] Životopis Resulullaha, ﷺ, uči nas odanosti i značaju ove vrline. Uči nas da se prenemo iz sna i da shvatimo da smo mi samo putnici na ovome svijetu.

Godinama kasnije, nakon oslobođenja Meke, jedan beduin dolazi pred Resulullaha, ﷺ, zadivljen gleda punu dolinu stoke i pita: "Čije li je ovo?" Muhammed, ﷺ, odgovara mu: *Tvoje ako hoćeš!* Čovjek u nevjerici; ne može povjerovati da mu je Resulullah, ﷺ, dao bogatstvo koje bi se u današnje vrijeme mjerilo ogromnim iznosom.

33 Gazali Muhammed, Fikh es-sire, str. 67.

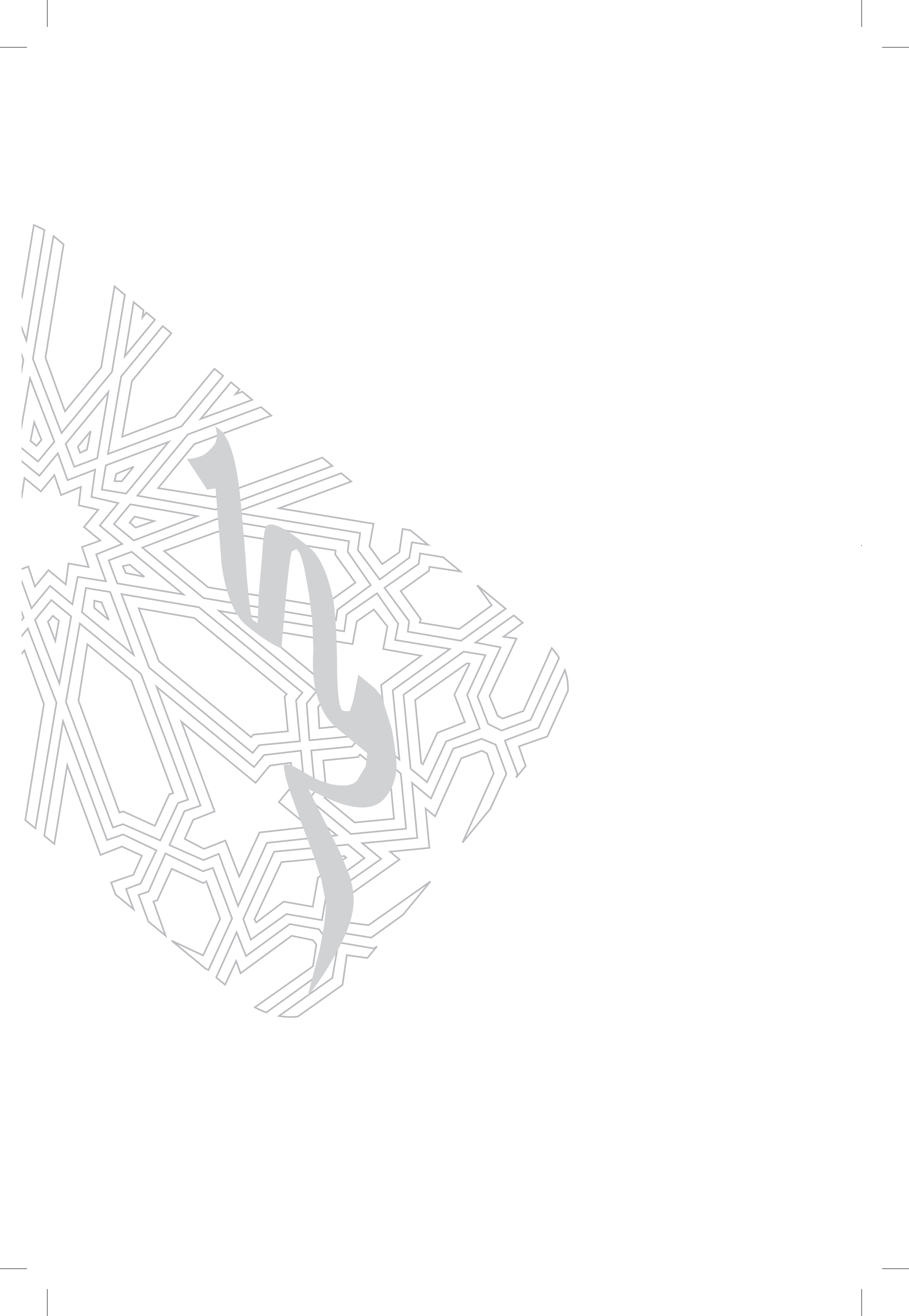
34 Kurtubi, El-Džami' li-ahkamil-Kur'an, tom 3, str. 41.

35 Hakim bilježi vjerodostojan hadis u svom Mustedreku, Rikak, 7921, u kojem Poslanik, ﷺ, kaže: Došao mi je Džibril i rekao mi: „Muhammede živi kako hoćeš – uistinu ćeš umrijeti, voli koga hoćeš – uistinu ćeš se od njega rastati, radi šta hoćeš – uisitinu ćeš prema tome biti nagrađen i znaj da je čast vjernika u noćnom namazu, a njegovo dostojanstvo u neovisnosti od ljudi!"

Resulullah, ﷺ, molio je Gospodara da mu dozvoli da posjeti kabur svoje majke, da oživi osjećaj odanosti koji je naučio od nje. Zreo čovjek došao je na mezar svoje majke i toliko plakao da su svi prisutni ashabi plakali s njim. Sira nas poučava da je rad značajan i da svoju djecu trebamo učiti toj vrlini.[36]

Molimo Uzvišenog Stvoritelja da naša ljubav prema učitelju svih svjetova Muhammedu, ﷺ, bude dovoljno jaka, da ne bježimo od stvarnosti, nego da je mijenjamo nabolje i u korist svih Božijih stvorenja. Molimo Ga da nas počasti time da svaki put kada čujemo ime Muhammed ili riječi Resulullah na našim usnama budu salavati i selami njemu, a u našim srcima iskrena želja da se s njim susretnemo. To je najmanje što možemo učiniti. Amin!

36 Hakim, Mustedrek, Tefsir, 3292.





VRIJEDNOST ODANOSTI I ISKRENE LJUBAVI

Hvala Uzvišenom Stvoritelju na Njegovim neizmjernim blagodatima. Molimo Ga Njegovim najvećim imenom da nas počasti Džennetom i svakim djelom koje približava Džennetu. Molimo Ga da nas sačuva od Džehennema i svakog djela koje približava Džehennemu. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku. Mir i spas neka je njegovoj časnoj porodici, plemenitim drugovima i svim čestitim i iskrenim ljudima.

Sira Resulullaha, ﷺ, sadrži upute i informacije važne cjelokupnom ljudskom rodu. Sav životopis Muhammeda, ﷺ, sačinjavaju smjernice koje nam trebaju u svakom aspektu našeg života. Nakon preseljenja imama Ahmeda, znamenitog učenjaka i autora najobimnije hadiske zbirke sa zabilježenih blizu trideset hiljada hadisa, njegova je učenika sin upitao: "Babo, koliko si se godina družio s imamom Ahmedom!" Ovaj odgovori da se radi o periodu dužem od trideset godina. Sin dalje upita: "Koliko si hadisa Muhammeda, ﷺ, napamet naučio!" Babo odgovori: "Nijedan!" Sin zaprepašten upita: "Babo, šta si radio s njim toliko vremena?!" Otac mu tiho odgovori: "Učio sam kako se ponašati!" Učio je ono što je suština stila življenja Muhammeda, ﷺ. Neki su lijepo kazali: "Muhammed, ﷺ,

ličnost je koju vrijedi upoznati!", ali je ljepše i tačnije od toga kazati da je Muhammed, ﷺ, „ličnost koju ne smiješ propustiti upoznati."

Sve druge možemo poznavati ili ne, ali Muhammeda, ﷺ, radi smisla svoga postojanja moramo upoznati, moramo, ako držimo do sebe. Trebamo znati da ga niko nije istinski upoznao, a da ga nije zavolio iz dubine srca. Tako je i s Objavom koja je počela dolaziti u mjesecu ramazanu i koju je Stvoritelj dostavio ljudima preko Muhammeda, ﷺ. Kur'an je knjiga koju svako ko misli o važnim stvarima mora pročitati. Plemeniti Gospodar svima nam je dao izbor, ljepota je to našeg života, ali ujedno i osnova odgovornosti. Muhammed, ﷺ, nakon osme godine odrasta u kući svoga amidže Ebu Taliba i njegove supruge Fatime bint Esed. Kuća je bila puna djece, amidža ugledan ali ne i imućan. Muhammed, ﷺ, spomenuli smo, već kao dječak doprinosi izdržavanju, radi kao pastir, uči se marljivosti, radu i strpljenju. Za tako kratko vrijeme živio je u tri potpuno različite porodice; najprije s majkom, jer je otac preselio prije njegova rođenja, zatim u društvu posvećenih dede i nane koji mu žele nadoknaditi nedostatak oca i majke, a zatim u kući ispunjenoj djecom i opterećenoj finansijskim poteškoćama.

Muhammed, ﷺ, uči da se ljudi ne gledaju samo kroz jedno iskustvo. Ljude najbolje razumije onaj ko je i sam prošao ono kroz šta su oni prošli. Jedna mudra izreka kaže:

رُبَمَا أَعْطَاكَ فَمَنَعَكَ وَرُبَمَا مَنَعَكَ فَأَعْطَاكَ

"Možda ti daruje da bi ti uskratio, a možda ti uskrati da bi ti darovao!"[37] Mnogi su imali preduvjete pa su na kraju bili neuspješni, a od mnogih se nije očekivao uspjeh, jer su imali skromne pretpostavke, a bili su izrazito uspješni. Muslimana i muslimanku, ako su istinski odani Gospodaru, Sira Muhammeda, ﷺ, uči da koriste pretpostavke na najbolji mogući način, a kada ih nemaju, da ne gube nadu, već da se naoružaju upornošću i marljivošću. Fatima bint Esed, supruga Ebu Taliba, amidže koji je odgajao Muhammeda, ﷺ, majka je i Alije, sina Ebu Taliba, koji nam prenosi detalj

37 Iskendri Ataullah, El-Hikem el-ataijje, str. 77.

nakon njezina preseljenja. Muhammed, ﷺ, daje svoj ogrtač da se u njemu ukopa Fatima kako bi milost Gospodara time sišla na nju i kako bi on time za nju dovu uputio. Zatim Alija kaže: “Resulullah je plakao za Fatimom!” Pitali su ga zašto plače, a on im je odgovorio: “To je Fatima, ona me je odgajala i podizala!” Alija, ؓ, spominje: “Plakao je Resulullah za mojom majkom više nego što sam ja plakao!” Svojim je suzama Resulullah, ﷺ, pokazao odanost toj čestitoj ženi koja je znala činiti dobro i podizati siroče bez ijedne jedine ružne riječi.[38]

Muhammed, ﷺ, u petnaestoj godini života počinje raditi kao trgovac sa svojim amidžom Ebu Talibom. Uči o trgovini i nastoji steći iskustvo u toj profesiji. Finansijski se osamostaljuje i uči o prirodi ljudi kroz najosjetljiviji aspekt života – novac. Hazreti Omer, ؓ, nije dopuštao da neko za drugoga kaže da ga poznaje sve dok nisu zajedno radili s novcem. Tako je Muhammed, ﷺ, kao mladić putovao sa svojim amidžom u Busru, Šam, današnju Siriju, i u Jemen, i kroz iskustvo putovanja učio stvari koje se drukčije ne mogu naučiti. Dragocjeno je iskustvo koje nam daje putovanje i treba ga imati svako ko misli činiti dobro u svome okruženju. Naše se oči naviknu na ono što je loše, naviknu se na okolinu pa ne primjećuju ono što je važno. Putovanje nam pomaže da se vidici proširе, pomaže nam da ne budemo zarobljeni u zidove običaja svoje okoline, nego da se oslobodimo i gledamo stvari kroz istinske vrijednosti i principe. Amidža Ebu Talib savjetovao je Muhammeda, ﷺ, da počne trgovati za Hatidžu, uglednu i imućnu ženu koja je imala obilan imetak i unapređivala ga trgovinom. Ona se dva puta udavala i kako je vrijeme bilo teško, oba su joj muža mladi umrli. Muhammed, ﷺ, odlazi kod Hatidže i počinje raditi s njezinim imetkom. Mudra hazreti Hatidža šalje svoga slugu Mejseru u Jemen najprije sa skromnom trgovinom da osmotri moral i edeb mladog Muhammeda. Mejsera joj po povratku reče sve

38 U predanjima se navodi da je Resulullah, ﷺ, dao svoju košulju da Fatimi bint Esed bude ćefin, te da je nakon iskopavanja mezara legao u mezar i prije njenog ukopa proučio dovu: Hvala Allahu koji oživljava i umrtvljuje, On je Jedini Živi koji ne umire, oprosti mojoj majci Fatimi kćerci Eseda. Dadni joj da izgovori argumet vjere svoje, proširi joj mezar hakka Ti Tvog Poslanika i poslanika prije njega. O ti Koji si od svih milostivih Najmilostiviji. Kurtubi, Et-Tezkire, str. 91.

najbolje o Muhammedu i rekavši sljedeće: "Nisam vidio nikoga da radi tako predano kako radi Muhammed!"[39]

Sve što radimo trebamo usavršiti, učio nas je Resulullah, ﷺ. Moramo biti fokusirani na ono što činimo i predani svome poslu, jer nas tome uči Sira Resulullaha, ﷺ. Posebno ovo moraju znati mladi ljudi, ali više od toga mi to moramo živjeti u svojim životima. Mejsere je još kazao: "Nikada Muhammeda nisam vidio da se naklanja kipovima!" Jedan od trgovaca ispriča Mejseru da je tražio od Muhammeda da se zakune Latom i Uzaom, božanstvima koja su Arapi uzimali mimo Uzvišenog Stvoritelja, na što mu je on odgovorio: "Nisam im se nikada poklonio, a kamoli da se njima zakunem!"

Nakon toga Hatidža ga šalje u Siriju gdje je bila glavnina njezine trgovine. Opet Mejsera prenosi sve najbolje. Ebu Sufjan, vrstan trgovac iz Meke, znao je dva mjeseca boraviti u Siriji samo da bi prodao svoju robu, a Muhammed, povjerljivi, marljivi i čestiti mladić prodao bi svu robu i završio trgovinu prije nego što bi stigao do Šama. Deset godina, od svoje petnaeste do dvadeset pete, Resulullah, ﷺ, pripremao se da bi se pokazao kao vrstan trgovac. Sira nas uči da nema rezultata preko noći. Planiraj, djeluj, budi marljiv i Gospodar će dati da se ostvare tvoji planovi i želje. Ljubav prema Muhammedu, ﷺ, iako je mlađi od Hatidže petnaest godina, probudila se u njezinu plemenitom srcu. Svaki dan su joj dolazili prosci, jer je bila imućna, ali i izrazito lijepa žena; ona ih je sve odbijala. Njezina prijateljica Nefisa često ju je posjećivala i stalno je od Hatidže slušala pohvale o Muhammedu. Primijetila je da Hatidža želi da je Muhammed zaprosi.

Čestitost i čednost moraju naći svoje puteve. Razvrat nema perspektivu, on uništava društvo, ostavlja samo slomljena srca i razbijene porodice. Nefisa je ponudila Hatidži da porazgovara s Muhammedom i vidi da li on želi da je zaprosi. Tražimo pametne i dobronamjerne i uzimajmo ih za prijatelje; i na ovome i na budućem svijetu mi ćemo od njih imati koristi. Nefisa odlazi Muhammedu i pita ga: "Jesi li se, Muhammede, mislio ženiti?" Muhammed, ﷺ, odgovara: "Koga da oženim, a još nisam dovoljno imućan!"

39 Buti Muhammed Said, Fikh es-sire en-nebevijje, str. 81., 82.

Nefisa nastavlja: "Ako ti kažem da ima lijepa imućna žena, da li bi je uzeo za suprugu?" Muhammed upita: "A ko je ona!?" Nefisa, odgovori: "Hatidža!" Muhammed, ﷺ, mladić povjerljiv i čestit, upita: "Zar ona to prihvata!" Nefisa reče: "Ja ću je upitati", dok joj osmijeh pređe preko lica. Čuvajmo osjećaje stida kod svojih ukućana, on je dragocjen i on čuva njihov obraz.

Nakon nekog vremena Nefisa dolazi i kaže Muhammedu, ﷺ: "Hatidža ti poručuje da prihvata!" Ima li ikoga poput Muhammeda. Počinje brak koji je trajao sve do njezina preseljenja, punih dvadeset pet godina. To je priča o ljubavi supružnika, istinskoj ljubavi između muškarca i žene koja vodi sreći i zadovoljstvu.

Ljubav se danas oblači u odjeću sebičnosti i zadovoljavanja prohtjeva na nedozvoljen i neprimjeren način. Učimo iz života Resulullaha, ﷺ, koliko je brak značajan, učimo kolika je nagrada onome ko pomogne da se brak sklopi. To je jedna mala pobjeda; i najveće pobjede sastavljene su od niza malih pobjeda. Brak je ujedno i jedini ispravni okvir za život muškarca i žene u kojem se pokazuje istinska odanost i ljubav između njih. Sve je drugo obmana i sebičnost. Najljepšu ljubav iz koje su došla i djeca i sreća i smirenost Resulullah, ﷺ, imao je s hazreti Hatidžom; šestero djece, po starosti, Zejneb, Rukaja, Ummu Kulsum i Fatima, kćeri, a Kasim i Abdullah bili su njihovi sinovi.

Mnogo godina nakon preseljenja hazreti Hatidže na vrata je zakucala njezina sestra, na sličan način kako je to činila i Hatidža, a lice Resulullaha, ﷺ, ozari se i on reče: *Gospodaru moj, neka bude sestra Hatidžina!*[40] Kao da je Hatidža živa u njegovoj svijesti. Nikada Resulullah, ﷺ, nije zaklao kurban, a da nije kazao: *Odnesite Hatidžinim prijateljicama.*[41] Međutim, ne samo lijepe situacije, Muhammed i Hatidža živjeli su zajedno i one teške; dvoje su djece izgubili, Kasima i Abdullaha. Kasim je preselio sa tri godine, a Abdullah sa četiri, u vrijeme kada se roditelji najviše vezuju za djecu i kada se djeca najslađe i najljepše igraju oko njih. Gospodar je iskušao svoga miljenika njihovim preseljenjem. I to je lekcija o tome da je život

40 Buhari, Sahih, Menakib, 3821.
41 Buhari, Sahih, Menakib, 3816.

ozbiljan i vrijedan i da ga treba živjeti u predanosti Stvoritelju, Gospodaru, treba imati svoju misiju, svoju zadaću, svoje dobro s kojim idemo u susret Resulullahu, ﷺ, i s kojim ćemo pred Stvoritelja svih svjetova stati. Ne moramo izgubiti da bismo naučili, uzmimo primjer iz života Resulullaha, ﷺ. Svako od ummeta Muhammeda, ﷺ, ko izgubi dijete odmah pomisli na svoga Resulullaha koji je prošao kroz istu situaciju. Majka izgubi dijete, malo i nejako, i to bude prekretnica u njezinu životu pa kaže: “Ranije nisam bila na namazu”, ali kako je Gospodar dao da doživim tu tešku situaciju, ja sam se Njemu vratila”, pa to bude razlog da i majka i dijete u Džennetu budu. Jedan čestit čovjek kaže da je prvi namaz koji je njegov punac obavio bio namaz kada je njegov sin, unuk dotičnog, preselio na ahiret. Sjetimo se onoga što smo kazali na početku ovog poglavlja – možda nam Gospodar uskrati da bi nam darovao, a možda nam nešto daruje da bi nam uskratio.

Molimo Uzvišenog Gospodara da nas počasti ustrajnošću i marljivošću, a prije svega toga krajnjom iskrenošću u svemu što radimo. Sačuvaj, Uzvišeni Gospodaru, omladinu ummeta Muhammeda, ﷺ, od nemorala i razvrata. Sve nas počasti skladnim i tebi odanim bračnim zajednicama, čestitim porodom i željom da učinimo dobro ummetu Tvoga miljenika Muhammeda, ﷺ, kojem u susret hrlimo. Amin!



POVJERLJIVOST I ČESTITOST

Hvala Uzvišenom Gospodaru na Njegovim neizmjernim blagodatima, posebno na blagodatima vjere. Gospodaru, šta je našao onaj ko je Tebe izgubio, a šta može izgubiti onaj ko je Tebe spoznao. Počasti nas da cijelim svojim bićem ovu istinu razumijemo. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, ﷺ, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku, njemu koji je rekao:

خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ

Najbolji su među vama oni koji su najbolji prema svojim porodicama.[42] Salavat i selam neka je njegovoj časnoj porodici, plemenitim drugovima i svim čestitim i iskrenim ljudima.

Čovjek ne može birati gdje će se i kada roditi, ne može birati roditelje ili porodicu u kojoj će odrastati, sredinu, vrijeme i narod u kojem će se roditi. Međutim, ono u čemu svako biće ima izbor jeste to kako će živjeti svoj život. Taj je izbor najznačajniji u našim životima. U svakom izboru osoba može pogriješiti ili ne, ali u ovome ne smije. Priznati postojanje Gospodara i Stvoritelja, Uzvišenog Boga i urediti život u skladu s Njegovom Objavom i uputom jedini je izbor koji vodi sreći i sigurnosti na oba svijeta.

Muhammed, ﷺ, od dvadeset pete godine života živi bračnim životom sa svojom suprugom Hatidžom, odan njoj i njihovoj djeci, pokazuje čovječanstvu

42 Tirmizi, Sunen, Menakib, 3895.

značaj porodice i braka. Brak je njegov stil življenja, to je stil življenja svih čestitih ljudi kroz povijest ljudskog roda, kako muškaraca tako i žena. Ništa nije zamjena za ovaj okvir koji štiti ne samo supružnike, već i djecu, potomstvo i buduće generacije. Stalno spominjemo Božije blagodati, jer je Božiji poslanik Muhammed, ﷺ, i njegov stil življenja blagodat ukazana svim svjetovima. Možemo li zamisliti kako se osjeća dijete koje odrasta izvan bračne zajednice. Blagodat porodice, bez obzira na mahane ili nedostatke svih nas, jeste u tome što nas porodica čuva svojim okriljem. Kako se osjeća dijete koje ne zna ko su mu roditelji; njemu je sebičnošću uskraćeno osnovno pravo, pravo da poznaje svoje roditelje. Kakvu nepravdu čine oni koji strgnu sa sebe odjeću čednosti i čestitosti i u ime navodne ljubavi uskrate pravo djetetu da odrasta u porodičnoj zajednici. Svaki atak na brak ili izvrtanje činjenica poput one elementarne da je brak zajednica muškarca i žene, napad je na cjelokupan ljudski rod. To je stravičan zločin i forma tihog ubistva negativnim procesom koji se otvara u društvu, a, nažalost, prečesto je prisutan u našoj stvarnosti. Nadimak supruge Hatidže Muhammeda, ﷺ, bio je Tahira, što znači čista, čedna i čestita.

Ovo su osobine koje svako ljudsko biće treba imati. Koliko nas uznemirava nečista ili neuredna odjeća, a dozvoljavamo sebi da nosimo najružnije osobine kao da su ništa. Izgladnjujemo svoje duše, jer nećemo da uđemo u najljepšu bašču, bašču spoznaje Uzvišenog Stvoritelja, bašču susreta s Muhammedom, posljednjim Božijim poslanikom. Kur'an je posljednja poslanica našeg Stvoritelja, zato nemojmo sebi uskratiti tu bašču. Nema Dženneta, bašče ahireta, osim kroz bašču spoznaje na dunjaluku. Muhammed, ﷺ, svojim ophođenjem prema ljudima prije poslanstva, svojim poštenjem i iskrenošću, pomaganjem drugima i otvorenošću, bez pretvaranja, bez obmane u trgovini i svim odnosima u kojima je bio i sam dobija nadimak El-Emin, što znači povjerljivi, pouzdani. Svi znamo šta je amanet, kako nam majke i očevi, dede i nane, znaju kazati da čuvamo jedni druge. To je amanet, to nam Dragi Bog i naši roditelji povjeravaju, amanet je povjerenje.

Nadimak El-Emin kao i nadimak Tahira treba zaslužiti. Zabluda je da ove lijepe osobine traže odricanje ili uskraćivanje samom sebi. One

traže samo da poštuješ samoga sebe. Kada djevojka čuva svoju čednost, ona poštuje sebe i svojim postupkom kaže da voli svoga Gospodara i da ima povjerenje u Njega. Stvoritelj je odredio brak, a zabranio razvrat. Čestitost i odvažnost naših mladića osnova je budućnosti naših društava. Bez čestitosti nema porodice, a bez odvažnosti nema sigurnosti u našim zajednicama. Muhammed, ﷺ, iznova pokazuje odanost porodici i zahvalnost na dobru koje mu je amidža učinio. On uzima dječaka Aliju, sina svoga amidže Ebu Taliba, sebi na izdržavanje kako bi olakšao amidži podizanje djece. Kada čovjek počasti plemenitu osobu, za sva vremena je pridobije.

Kada se približio četrdesetoj godini života, dobu pune zrelosti, Muhammed, ﷺ, pripremljen je za dar kojim će ga Gospodar počastiti. Nas je Stvoritelj počastio vjerom, Muhammeda, ﷺ, njegovim stilom življenja, a njega je pripremao za počasti i misiju poslanstva. Četrdeset godina pripreme za dvadeset tri godine misije. Trebamo znati da život nije trka na kratke staze i zato se moramo pripremati za ono što istinski želimo. Naše životne ciljeve moramo precizno odrediti, a zatim svakodnevno raditi na njihovu ostvarenju. Tome nas uči životopis Muhammeda, ﷺ. Muhammed, ﷺ, upoznaje ljude i ljudi upoznaju njega, trguje i kreće se među njima. Nadimak El-Emin – Povjerljivi nije lahko dobiti, a još ga je teže zadržati. Ljudi naše osobine stalno dovode pred iskušenja. Gospodar u Kur'anu kaže:

وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ

Jedne smo drugima iskušenjem učinili; hoćete li strpljivi biti![43]

U to vrijeme života Muhammeda, ﷺ, poplava je oštetila časnu Kabu i stanovnici Meke odlučili su je popraviti. Sve je bilo zajednički, rad i napor, štaviše znali su da novac koji će potrošiti na popravak Kabe ne smije biti od zabranjenog i na prevaru stečenog. Kada su došli do postavljanja Hadžerul-esveda/Crnog kamena, izbio je spor oko toga kome da pripadne ta čast. Svađa je nadjačala razum i plemena su se toliko zavadila da

43 El-Furkan, 20.

su stavili svoje ruke u posudu ispunjenu životinjskom krvlju zaklinjući se na borbu do posljednje kapi krvi. Čuvajmo se rasprava i svađe, jer je Resulullah, ﷺ, rekao:

إِنَّ أَبْغَضَ الرِّجَالِ إِلَىٰ اللهِ الْأَلَدُّ الْخَصِمُ

Najmrži Bogu jeste onaj ko je najzagriženiji svadljivac![44]

Svaka osobina ima svoje početke. Loše osobine treba suzbiti u samom početku i usmjeriti se prema lijepima. Sukob se činio neizbježnim, a stavovi nepomirljivim kada jedan od prisutnih reče: "Neka nam sudac bude prvi ko uđe u harem/okrilje Kabe!" Slučajnosti nema; prvi uđe Muhammed, ﷺ, a glasovi se prisutnih podigoše: "El-Emin – Povjerljivi! El-Emin – Povjerljivi! Zadovoljni smo da nam on presudi." Nakon što su mu objasnili šta se desilo, Muhammed, ﷺ, uze svoj ogrtač i poče rješavati problem među ljudima. Mubarek rukama uze kamen Hadžerul-esved i stavi ga na ogrtač. Svakom od plemena dade po jedan kraj da nose svi zajedno, a kada su prišli Kabi, uz saglasnost svih, Muhammed svojim rukama stavi Hadžerul-esved na njegovo mjesto. Nesumnjivo je tada prvi čovjek Meke bio Muhammed, ﷺ.

Muhammed osjeća cijelim svojim bićem da su se ljudi udaljili od vjere Ibrahima, عليه السلام, vjere u Jednoga Boga, vjere Musaove i Isaove, vjere prvog čovjeka Adema, عليه السلام, i svih čestitih ljudi. Osjeća svakim atomom svoga bića da nepravda, tlačenje i ponižavanje ne smiju biti staze kojima hodi ljudski rod. Dešavaju mu se čudne stvari, iz kamenja i drveća čuje glasove: "Selam ti, Božiji Poslaniče." Predstoji mu veliki susret, susret s melekom Džibrilom – donositeljem Objave, mora se pripremiti. Vidi u snu ono što stvarno svakim danom pred njega donose. Dragi Bog samoću mu lijepom čini i on je zavoli u svom srcu. Počinje se osamljivati u pećini Hira nedaleko od Meke, mjestu, iako blizu, nimalo pristupačnom. Znao je provesti nekoliko noći i dana u razmišljanju. Hazreti Hatidža, čestita supruga, pomaže mužu i donosi mu hranu kako bi mu lakše bilo. Svakome su od nas potrebni trenuci samoće, trenuci kada ćemo razmišljati

44 Buhari, Sahih, Mezalim, 2457.

ne samo o životu i onome što se u njemu zbiva, već i o načinu na koji razumijevamo i doživljavamo život. U pećini Hira, u četrdesetoj godini života Muhammeda, ﷺ, počinje nova stranica ljudske povijesti. Melek Džibril dolazi s prvom objavom:

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

Čitaj, u ime Gospodara tvoga Koji stvara, stvara čovjeka od ugruška! Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj, Koji poučava peru, Koji čovjeka poučava onome što ne zna![45]

Muhammed, ﷺ, je uznemiren, jer se susreće sa zbiljom izvan sebe: *Ne znam čitati!*, odgovara, a melek ga tri puta na taj odgovor žestoko stišće kako bi se svaka sumnja udaljila da je biće melek njemu došlo. Uznemiren i prestrašen, svjestan veličine događaja Muhammed, Božiji poslanik, vraća se u Meku, dolazi supruzi Hatidži i traži da ga pokrije. Gospodar mu objavljuje: **O ti, pokriveni! Ustani i opominji! I Gospodara svoga veličaj! I odjeću svoju očisti! I sve loše napusti!**[46] Hazreti Hatidža vidi stanje svoga muža, jer ga poznaje najbolje od svih ljudi. Svakome se čovjek može pretvarati, ali svojim ukućanima teško. Veliki mu amanet dolazi. “Prepao sam se Hatidža, prepao sam se za sebe”, kaže Resulullah, ﷺ. Hatidža mu odgovara:

كَلَّا أَبْشِرْ فَوَاللهِ لاَ يُخْزِيكَ اللهُ أَبَدًا فَوَاللهِ إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحِمَ وَتَصْدُقُ الْحَدِيثَ وَتَحْمِلُ الْكَلَّ وَتَكْسِبُ الْمَعْدُومَ وَتَقْرِي الضَّيْفَ وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ

“Nikada! Raduj se! Tako mi Boga, Bog te nikada poniziti neće; ti rodbinske veze održavaš, istinu govoriš, slabe pomažeš, siromašnima daješ, gosta lijepo dočekuješ i pomažeš svima u istini!”[47] Svjedočanstvo supruge najbolje govori o mužu. Utješila ga je i prihvatila ono što mu dolazi čvrsto uvjerena da je to istina. Zato odlučna da smiri srce svoga muža i obraduje

45 El-Alek, 1-5.
46 El-Muzzemmil, 1-5.
47 Buhari, Sahih, Tefsir, 4953.

Resulullaha, ﷺ, odlazi s njim kod svoga rođaka Vereke ibn Nevfela, Arapa koji je primio kršćanstvo, poznavao hebrejski jezik i čitao ranije objave. Vereka upita Muhammeda, ﷺ, šta je vidio, a kada mu on u detalje opisa šta se desilo, sjetnog lica i odobravajući Vereka reče: "To je Džibril, melek koji je došao Musau, عليه السلام. Da sam bogdo mladić, jak i sposoban, kada te tvoj narod bude istjerivao!" Resulullah, ﷺ, povjerljiv i čestit čovjek i prije Objave, začuđeno upita: "Zar će me oni iz doma moga istjerati!" Vereka odgovori: "Niko nije došao s onim sa čime si ti, Muhammede, došao, a da ga nisu u laž ugonili i iz doma protjerivali!"[48]

Tako se i desilo. Čestitog i plemenitog proganjali su oni kojima je istina mrska. Samo im je govorio: "Pustite me da govorim s ljudima!" Samo je slobodu govora tražio, a ni to mu nisu dali. Posljednje što je Vereka kazao Muhammedu, ﷺ, bilo je: "Ako dočekam dan kada te oni napadnu, zaista ću te pomoći koliko god budem mogao!" Namjera vjernika bolja je od njegova djela. Često vjernik i vjernica nisu u stanju učiniti dobro koje naume, ali se nagrada za to djelo, ako je namjera iskrena, piše. Pomozimo Resulullaha, ﷺ, najprije tako što ćemo živjeti njegovim stilom življenja, ponašati se onako kako se on ponašao i željeti svim ljudima uputu, dobro i sreću onako kako je to Resulullah, ﷺ, želio. Ako to učinimo, vidjet ćemo ono što je i on vidio. Prve osobe koje su primile islam bile su supruga Hatidža, amidžić Alija, dječak najbliži Resulullahu, i Ebu Bekr, odrasli muškarac, najbolji prijatelj Resulullaha, ﷺ. Svi su oni njega najbolje poznavali te su prvi primili islam. Često se pitamo zašto upravo nama najbliži najteže prihvaćaju naš savjet i uputu. Rijetko sebe krivimo za način doživljaja i življenja vjere. Ne dozvolimo da mi budemo perda, zastor i prepreka ikome da spozna istinu.

Molimo Uzvišenog Stvoritelja da nas počasti najvrednijom spoznajom, najčistijim djelima i najljepšim preseljenjem Gospodaru. Stvoritelju naš, daruj nam odvažnost, mudrost i iskrenost i učini nas od onih koji hrle u susret Tvom poslaniku Muhammedu, ﷺ. Amin!

48 Buhari, Sahih, Vahj, 3.



SVIJEST O GOSPODARU I LIJEPO PONAŠANJE

Hvala Uzvišenom Gospodaru na svemu što nam On daruje. Počasti nas, Gospodaru, da svaku tvoju blagodat dočekujemo sa zahvalnošću, da svaki zalogaj i gutljaj vode smatramo vrijednim. Sačuvaj nas nemara, jer nemarno srce od Tebe je daleko. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku. Mir i spas želimo njegovoj časnoj porodici, plemenitim ashabima i svim čestitim i iskrenim ljudima.

Ničemu se ashabi Resulullaha, ﷺ, nisu obradovali, nijednom svom dobrom djelu, namazu, postu, učenju Kur'ana, sadaki, više nego što su se obradovali osjećaju koji su iskreno nosili u svojim srcima. Bili su čvrsto razumski uvjereni da je Muhammed, ﷺ, uistinu Božiji Poslanik i to su potvrđivali. Kada je Resulullah, ﷺ, rekao:

اَلْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ

Čovjek će biti na ahiretu s onim koga je volio!,[49] srca su im ustreptala, jer su nosila ljubav prema Muhammedu, ﷺ.

Svako dobro djelo koje činimo mora biti utemeljeno na čvrstoj vjeri u jednoću našega Gospodara. Ljubav je ta koja nosi vjernika i vjernicu u svakom dobru koje čine. Slijediti Muhammeda, ﷺ, a ne voljeti ga

49 Buhari, Sahih, Edeb, 6168; Ebu Davud, Sunen, Edeb, 5127.

nema ništa s vjerom. Kazati da ga volimo dok se djelima u laž utjerujemo sramota je ne samo na ovome nego i na budućem svijetu. Počela je misija Muhammeda, ﷺ.

Melek Džibril došao je s prvom objavom i Kur'an će sljedećih dvadeset tri godine napajati čovječanstvo i poteći poput rijeka ljudskom stvarnošću do Sudnjeg dana. Prva osoba na namazu poslije Resulullaha, ﷺ, bila je njegova supruga hazreti Hatidža, jer je njezino srce pohrlilo Gospodaru i zavoljelo Muhammeda, poslanika, još jače nego što ga je voljelo kao muškarca i životnog saputnika. Dvojica muslimana se upoznaše i nakon mjesec dana jedan od njih upita svog novog prijatelja: "Zašto ti ne voliš Resulullaha?" Na te riječi biće upitanog se iz temelja potrese. Ovaj nastavi: "Zašto tvoj narod ne voli Resulullaha, ﷺ?" Ovaj mu odgovori štiteći svoj narod: "Bolji je moj narod od mene, nego zašto tvrdiš da ja ne volim Resulullaha, ﷺ!?" Na to ovaj reče, savjetujući svog prijatelja, jer od svakoga se može učiti samo kada se odbaci oholost i gordost: "Evo se mjesec dana družimo, a ne čujem da salavate donosiš, niti Resulullaha selamiš!" Onaj ko nekoga voli, spominje ga, a Stvoritelj nam naređuje da Muhammeda, ﷺ, s poštovanjem, salavatom i selamom spominjemo. Ovaj, Bošnjak, tada se sjeti suza čestitih majki, nana i sestara kada se mevlud uči i kada se Resulullah, ﷺ, spominje. Zavidje im tada na djelu koje je vrednije od svega što čovjek nauči, jer je slast ljubavi prema Muhammedu, pečatu poslanika, dar Gospodara. Nju će osjetiti samo sretnici i zbog toga listamo stranice njegova života ne bi li se emocije probudile i zakucale na vrata naših srca. Ne dozvolimo da se spomene Muhammed, ﷺ, a da s naših usana i iz dubine naših srca ne izađe iskreni salavat i selam njemu. Salavat i selam neka je tebi, ja Resulullah.

"Prošlo je vrijeme spavanja", kao da je svojim postupcima govorio Muhammed, ﷺ, supruzi Hatidži kada bi ga pogledom korila što je sebe u misiji potpuno zaboravio. Prva obaveza Resulullahu, ﷺ, bila je noćni namaz. Polovinu ili dvije trećine noći Muhammed, ﷺ, stajao je u namazu pred Uzvišenim Stvoriteljem. Džibril ga je podučio uzimanju abdesta i obavljanju

namaza. Namaz je stup vjere, a noć je posebno vrijeme, jer se tada svako osami i posveti onome koga voli. Namaz pod plaštom noći, kada nas ljudske oči ne vide, posebno je vrijedan. Ulema i učeni govorili su: "Imajte svoja posebna dobra djela za koja zna samo Uzvišeni Gospodar! Kada vam je teško", savjetuje ulema, "recite Gospodaru svome – 'Gospodaru, činim to, a niko me drugi osim Tebe nije vidio, pa me pomozi i izlaz mi podari.'" Islam su primili, Gospodaru i Stvoritelju se odazvali i Ebu Bekr, ؓ, najbliži i najbolji prijatelj Muhammeda, ﷺ, i Alija, ؓ, amidžić koji odrasta uz Muhammeda, ﷺ.

Još je jedna osoba među prvima primila islam, a bila je uz Muhammeda, ﷺ, godinama. Hazreti Hatidža je prije početka poslanstva na mekanskoj pijaci ugledala dječaka kojeg su prodavali kao roba. Dječaka su ukrali od njegove porodice i tretirali ga bez ikakva poštovanja prema ljudskom biću. Kupila ga je ne znajući ni ko je, ni odakle je, a zatim ga je odvela mužu Muhammedu i poklonila mu ga. Hadis Resulullaha, ﷺ, nas poučava:

تَهَادَوْا تَحَابُّوا

Poklanjajte jedni drugima pa ćete se voljeti.[50] Srca čak i onih za koje mislimo da su nam najbliži trebamo dobročinstvom pridobijati. Muhammed, ﷺ, rado primi poklon i dječaka izjednači sa svojom djecom. Nikome nije dopustio da se prema dječaku ophodi drukčije nego prema ostaloj njegovoj djeci. Do te je mjere prema njemu bio obziran i pažljiv da su ga prozvali sin Muhammedov, a zvao se Zejd ibn Harise. Jednog dana prije prve objave Zejda je Muhammed, ﷺ, izveo u harem Kabe i rekao, kako bi svi čuli, da ga je on za sina uzeo. Svi su ga od tada zvali Zejd, sin Muhammedov, sve dok Uzvišeni Stvoritelj nije objavio Muhammedu, ﷺ, zabranu poništavanja porijekla i identiteta djeteta koje se usvaja. Zejdov otac i amidža saznali su gdje je njihov dječak te su došli u Meku kod Muhammeda, ﷺ, da Zejda otkupe ropstva. Kada su došli u kuću Muhammeda, ﷺ, i ponudili mu novac za Zejda, Muhammed, ﷺ, je odbio, rekavši da je njihov ako želi ići s njima. Zatim je pozvao Zejda i upitao ga da li poznaje ljude koji su došli.

50 Buhari, El-Edeb el-mufred, 594.

Zejd je odgovorio da su to njegovi otac i amidža. Muhammed, ﷺ, reče mu: *Imaš izbor da živiš gdje hoćeš!* Zejd je odabrao Muhammeda, jer je od njega vidio i doživio samo dobro. Muhammed je, dakle, ovakav edeb, moral i ahlak imao prije poslanstva. Nije čudno da je Zejd upravo jedan od prvih muslimana, pisar objave Kur'ana, jedan od najbližih saradnika Resulullaha, ﷺ. Istinske vrijednosti uvijek će pridobijati srca ljudi. Pozivanje ljudi u vjeru često se suočava sa zidovima prohtjeva i perdama interesa kojih se iz neznanja većina pribojava. Nisu svjesni činjenice da onome ko se odazove Stvoritelju, On stvoreno potčini i lahkim učini, a onoga ko se okrene od Stvoritelja, Gospodar prepusti sama sebi i on se u svojoj tuzi uguši.

وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَل لَّهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ
حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا

Onaj ko je Boga svjestan, Bog mu izlaz iz svake teške situacije dadne i opskrbi ga odakle se ne nada. Onome ko se u Boga uzda, On mu je dosta. Bog će zaista ispuniti ono što je odredio. Bog je zaista svemu već rok odredio![51]

Iz života Resulullaha, ﷺ, moramo naučiti šta je najvrednije u vjeri, kako da vjeru živimo ili kako da njoj pozivamo nakon što se učvrsti u našim srcima. Ljepota je ono što ljude najviše privlači ili odbija od svega sa čime se u životu susreću. Najbitnije je ponašanje i duhovna ljepota, jer nju svi osjete. Zato su Resulullaha, ﷺ, najprije prihvatili oni koji su ga najbolje poznavali. Božiji Poslanik, ﷺ, istakao je lijepo ponašanje kao najteže i najvrednije na mizan-tereziji vagi ljudskih djela na Sudnjem Danu.[52] Teže je čak i od posta kojim nas je Allah počastio u mubarek ramazanu, teže je i od namaza i svega drugog nakon vjere u Jednoga Boga. Resulullah, ﷺ, rekao je da će najviše ljudi u Džennet uvesti svijest o Gospodaru i lijepo ponašanje.[53]

51 Et-Talak, 2-3.
52 Bilježi Ebu Davud u Sunenu, Edeb, 4799, da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: Ništa nije teže na vagi djela od lijepog ponašanja.
53 Hadis bilježi Tirmizi u Sunenu, Birr, 2004, a u nastavku Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: Najviše će u džehennem ljude uvesti njihova usta i spolni organi.

Prve dane pozivanja u islam obilježile su osobine Muhammeda, ﷺ, kojim ga je Gospodar počastio i prije poslanstva. Vrijednost je ljudi u njihovim osobinama. Bez iskrenosti, lijepog ponašanja i dobročinstva mi nemamo vrijednosti. Resulullah, ﷺ, u prvim danima traži one s najljepšim osobinama da s njima podijeli poslanicu. Nije tražio imućne, niti izrazito ugledne ili viđene, niti najpoznatije, tražio je one koje njihove lijepe osobine uzdižu nad drugim ljudima. Ebu Bekr, رضي الله عنه, je bio posebna osoba, uspješan trgovac, porodičan čovjek, ugledan među svojom porodicom i upoznat sa situacijom u Meki. Isto je i s Hatidžom, suprugom Resulullaha, ﷺ. Bila je posebna žena i oličenje vrlina. Alija, رضي الله عنه, je bio poseban desetogodišnji dječak. O njegovoj posebnosti govori situacija u kojoj on vidi Resulullaha, ﷺ, kako klanja sa svojom suprugom Hatidžom. Čuvajmo svoje brakove zajedničkim dobročinstvom i pokornošću Gospodaru. Neka sadržaji našeg bračnog života budu i zajednički namaz, post, učenje Kur'ana, zikr...

Alija, رضي الله عنه, pita Poslanika, ﷺ, šta radi, a on mu odgovori da klanja, i pita ga hoće li i on da im se pridruži. Alija mu odgovori da želi razmisliti. Dječak od deset godina neće da uđe u situaciju s kojom nije detaljno upoznat. Da su bogdo mladići i djevojke našeg vremena slični ovom dječaku. Mora se razmisliti prije nego što se uđe u bilo šta. Pogledajmo one koji su krenuli putevima zablude i razmislimo o onima koji su krenuli putevima istine. Vidimo one koji hode putevima istine da su radosni i sretni, a vidimo i one koji su krenuli putevima zablude slomljenih srca i iskorištene. Poslanik ostavi Aliju da razmisli, a nakon nekoliko dana on se vrati i zatraži da ga Poslanik, ﷺ, pouči. Naučio ga je svjedočenju vjere/šehadetu i poučio ga kako da namaz obavlja. Amidža Ebu Talib vidi svoga sina Aliju kako klanja, pa ga pita: "Šta to radiš, sine?" Alija odgovori otvoreno: "Oče, primio sam islam s Resulullahom i obavljam namaz!" Ebu Talib, iako nije primio islam, reče mu: "Budi uz Muhammeda, on samo dobro naređuje!" Pitanje koje svim vjernicima i vjernicama njihove duše postavljaju jeste, ko je najdraži i najbliži Resulullahu, ﷺ? O tome je Muhammed, ﷺ, rekao:

إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبِكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحَاسِنُكُمْ أَخْلَاقًا

Najdraži meni i najbliži meni u Džennetu bit će oni koji su najljepšeg ponašanja![54]

Molim Uzvišenog Stvoritelja da nas pouči i uputi najljepšem moralu, da nas počasti da čuvamo svoje namaze i da se u namazu ukrasimo skrušenošću. Gospodaru, najljepši dan neka bude onaj u kojem smo Tvoju veličinu spoznali i dan kada ćemo se s Tobom susresti. Počasti nas proživljenjem u društvu Tvog miljenika Muhammeda, ﷺ, molimo Te najvećim imenom Tvojim. Amin!

54 Tirmizi, Sunen, Birr, 2018.



PRVI MUSLIMANI I MUSLIMANKE

Hvala Uzvišenom Gospodaru Koji nas je počastio istinom i zadužio nas da istinu u svemu slijedimo. Molimo te, Gospodaru, da nas počastiš time da na istini gradimo svoje živote, da na njoj uspostavljamo sve naše odnose i da odani najvećoj istini Tvoga postojanja preselimo na budući svijet. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem od Tvojih poslanika, sa čijom se Sirom družimo. Mir i spas želimo njegovoj časnoj porodici, plemenitim drugovima i svim čestitim i iskrenim ljudima.

Groznica je obuzela savremeno čovječanstvo, čudna je i opasna, zove se groznica brzih ostvarenja. Sve se želi nabrzinu postići. U ovom poglavlju govorimo o prve tri godine misije Muhammeda, ﷺ, tj. o prve tri godine pozivanja vjeri. Tri godine, dani i noći Muhammeda, ﷺ, poklonjene su misiji. Božiji zakon u kosmosu jeste da dok se nečemu ne predaš u cijelosti, to ti se neće dati ni u najmanjoj mjeri. Iz životopisa Resulullaha, ﷺ, učimo šta znači biti predan i uporan. Neće stići onaj ko se stalno okreće niti će uspjeti onaj ko sumnja u ono što radi. Ustrajnost/istikamet jedna je od najvažnijih karakteristika posljednjeg Božijeg poslanika Muhammeda, ﷺ. On najprije poziva najbliže sebi; odaziva mu se supruga Hatidža, najbolji prijatelj hazreti Ebu Bekr, amidžić hazreti Alija, a zatim ostali ukućani i najbliži njemu. Sira nam pomaže da osjetimo bliskost s ličnošću Muhammeda, ﷺ, i shvatimo da je Stvoritelj čovječanstvu darovao Muhammeda kako bi nam pokazao obrazac lijepog življenja i način ophođenja prema onima

koji su nam bliski. U tom su periodu Resulullahu, ﷺ, objavljene četiri sure: El-Alek, sura koja govori o Stvoritelju i značaju znanja o Njemu, El-Muzzemmil, Umotani, sura govori o značaju iskrenog robovanja Stvoritelju, El-Muddessir, Pokriveni, sura govori o značaju djelovanja, pozivanja i razgovora s ljudima, i sura El-Fatiha u kojoj je ukratko opisana staza kojom treba ići svaka osoba odana Gospodaru.

Stil života Muhammeda, ﷺ, uči nas da odabiremo društvo ljudi koji imaju najljepše osobine i da se zbližimo s onima koji su posebni po spremnosti da čine dobro i da šire dobro. Ljudi, muškarci i žene, prvi muslimani bili su upravo takvi, visokih moralnih kvaliteta, posebni u dobru i najljepših osobina. Tri je godine Resulullah, ﷺ, sakupljao one koji su bili navedenih osobina. Njihov ukupan broj za tri godine nije bio velik, tek desetine su se odazvale. Za tri godine neprekidnog djelovanja, truda i iskrenih dova Božijeg Poslanika, najboljeg čovjeka na licu zemlje, odazvale su se samo desetine ljudi. Zbog toga moramo shvatiti koliko je opasna groznica koja vlada danas, groznica brzih ostvarenja. Moramo biti ustrajni i moramo učiti iz života Muhammeda, ﷺ, da će uspjeti oni koji su čvrsto uvjereni u ono što rade i oni koji su iskreni u svojim djelima i svojim mislima. Pozivanje u islam tokom prve tri godine nije bilo tajno pozivanje, već posebno, pojedinačno pozivanje. Svi u Meki znali su da Muhammed, ﷺ, ljudima govori o Gospodaru, o Stvoritelju, da govori o Objavi, međutim Muhammed je naredbom Gospodara odabirao ljude s kojima će podijeliti Objavu. Gospodar je želio da se Muhammed najprije pozabavi svojim najbližima. Prva osoba koja je pala na sedždu nakon Božijeg Poslanika, ﷺ, bila je njegova supruga hazreti Hatidža.

I danas se ova istina odražava na ljudima. Mnogi klanjači muškarci najčešće svoje ruke spuštaju na tlo onako kako to čestite žene rade dok obavljaju namaz, zato što je većina njih gledala svoje majke i nane kako klanjaju. Upravo su im one prenijele ljubav prema vjeri, prenijele su im najznačajniji identitet svakog ljudskog bića, a to je da smo svi Stvoriteljevi i da ćemo se svi Njemu vratiti. To su naše majke, nane, sestre, naše kćeri, učenice Resulullaha, ﷺ, i istinske prijateljice hazreti Hatidže.

Ebu Bekr je posebna priča, jer je kao prvi musliman, odrasli muškarac, u te tri godine imao značajnu ulogu. Zejd, oslobođeni rob i posinak Muhammeda, ﷺ, i Alija, sin Ebu Talibov, amidžić Muhammedov, ﷺ, također su uložili veliki napor u promoviranje islama te prve tri godine. Supruga, najbolji prijatelj i dva dječaka, s njima je počeo islam, s tim četirima osobama, a danas je više od milijardu i po muslimana. Kada je temelj dobar i najviša se građevina može podići. Sira nas uči da svoja djela temeljimo na svjesnosti o Gospodaru i na iskrenosti i ustrajnosti. Za Ebu Bekra, ﵁, Muhammed, ﷺ, kaže:

وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا غَيْرَ رَبِّي لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ

Da sam uzeo bliskog prijatelja osim svoga Gospodara, uzeo bih Ebu Bekra.[55]

Za njega Muhammed, ﷺ, također, kaže:

مَا دَعَوْتُ أَحَدًا إِلَىٰ الْإِسْلَامِ إِلاَّ كَانَتْ لَهُ كَبْوَةٌ غَيْرَ أَبِي بَكْرٍ فَإِنَّهُ لَمْ يَتَلَعْثَمْ

Vidio sam kod pozivanja u islam da se svako koga sam pozvao kolebao, osim Ebu Bekra![56]

Čim ga je obavijestio koja mu je misija, on je rekao: 'Svjedočim da nema drugog boga osim jednog Uzvišenog Allaha i svjedočim da si ti Muhammede Božiji poslanik!' Nema kolebanja u činjenju dobra, kada sigurno i pouzdano znamo da je nešto dobro i hajr. U prvoj sedmici islama Ebu Bekr, ﵁, je dao posebnu lekciju svim muslimanima i muslimankama. Naveli smo da su tada bile objavljene samo četiri sure, nekoliko stranica iz časnog Kur'ana. Međutim, istina je uvijek jasna i očigledna u najbitnijim stvarima bez obzira na to koliko je neki pokušali zamagliti iako su znali da je Muhammed povjerljivi i iskreni. Sada je i Ebu Bekr, ﵁, predstavljao misiju Muhammeda, ﷺ, kojom ga je Gospodar počastio. Svako se nečim ponosi, a naš najveći ponos trebala bi biti činjenica da vjerujemo u jednog Boga i da smo se odazvali Resulullahu, ﷺ, što potvrđujemo čineći ono što nam je

55 Buhari, Sahih, Fedail es-sahabe, 3654.
56 Ibn el-Esir, Usdul-gabe, tom 3, str. 21; Ibn Kesir, Tefsir, tom 2, str. 577.

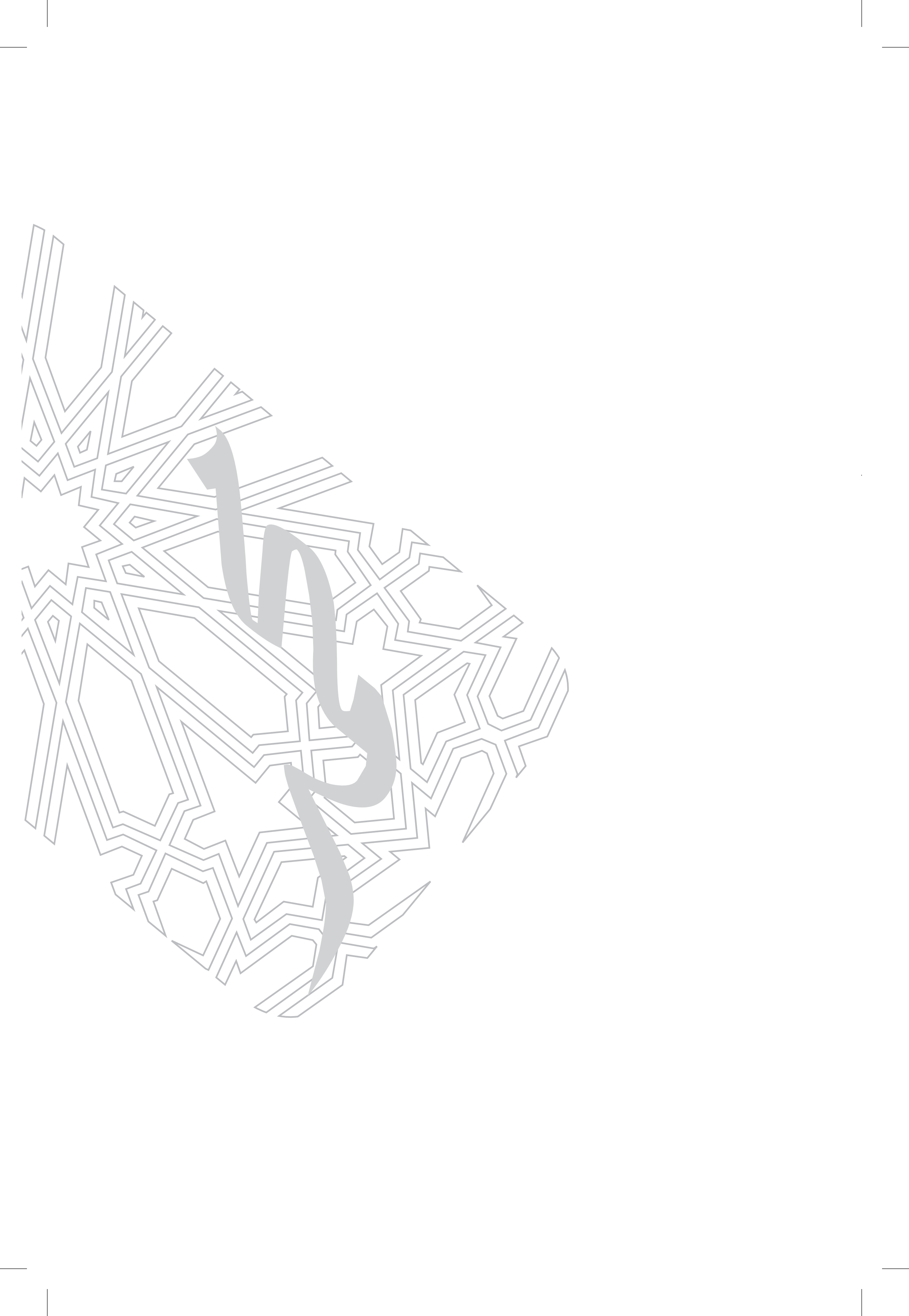
Gospodar naredio. Mi smo ummet Muhammeda, ﷺ. Ebu Bekr, ؓ, svojim trudom i zalaganjem uz Božiju pomoć u islam uvodi šest osoba od onih prvih deset kojima je obećan Džennet: Osmana ibn Affana, Abdurahmana ibn Avfa, Talhu ibn Ubejdillaha, Zubejra ibn Avvama, Ebu Ubejdu ibn el-Džerraha i Sada ibn Ebi Vekkasa. Njegovim je trudom islam obasjao plejadu velikana. Oni su ujedno ljudi koji su najviše doprinijeli širenju dobra. Na listi dobrih djela hazreti Ebu Bekra, ؓ, je i Osman, halifa svih muslimana, zatim Ebu Ubejd ibn Džerrah, ؓ, preko kojeg su u islam ušli cijeli Šam, današnja Sirija, Jordan, Liban i Palestina, a Sad ibn Ebi Vekkas, ؓ, donio je svjetlo islama u Perziju.

Zamislimo se i mi imamo li ljude preko kojih naša dobra djela teku, onako kako ih je Ebu Bekr imao. Ebu Bekr, ؓ, nije imao mnogo znanja, u smislu informacija, ali je imao puno djela. Znanje koje ne prate djela samo je žalost onome ko ga nosi. Spomenimo detalj iz života Ebu Bekra, ؓ, i time završimo prve tri godine poslanstva. Jednom su prilikom Muhammeda, ﷺ, napali u haremu Kabe, a niko od muslimana nije se usudio prići i pomoći Resulullahu, jer su se bojali za sebe. Jedini je Ebu Bekr pritrčao i gurao nevjernike koji su udarali Resulullaha, ﷺ. Tada su mušrici ostavili Muhammeda, ﷺ, i svojom su drvenom obućom počeli udarati hazreti Ebu Bekra. Tako su ga udarali da mu je cijelo lice nateklo samo zato što im je govorio: “Nema boga osim Allaha i Muhammed je Božiji Poslanik!” Nakon što se Ebu Bekr, ؓ, onesvijestio, nevjernici su ga ostavili, a muslimani su ga odnijeli u kuću njegove majke. Vidjevši ga, ona je mislila da je ispustio dušu. Stavljala mu je obloge na uboje i nastojala mu na usne nakapti vode ne bi li koju kap progutao. Kada se probudio, Ebu Bekr nas je poučio nečemu što moramo znati u svojim životima. Prvo pitanje koje je tako natečen i slomljen pitao hazreti Ebu Bekr, najbolji čovjek poslije Resulullaha, ﷺ, bilo je: “Kako je Muhammed?” Mati mu je kazala: “Pojedi i popij nešto, ne znam kako je tvoj prijatelj!” Ebu Bekr je rekao: “Tako mi Gospodara, neću ni jesti ni piti dok ne vidim Resulullaha!” Tek kada su ga odnijeli pred Muhammeda, ﷺ, kojem su oči zasuzile kada je vidio svoga prijatelja, tek je tada hazreti Ebu Bekr, ؓ, popio gutljaj vode.[57]

---

57 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 192.

Molim Uzvišenog Gospodara da nam podari da se sjećamo žrtve Resulullaha, ﷺ, žrtve Ebu Bekra i žrtve drugih velikana među ashabima Resulullaha, koji su davali najvrednije što su imali kako bi se istina širila. Gospodaru, počasti nas time da islam nosimo dostojanstveno, da ga nosimo s onom ljubavlju i onim žarom s kojim su to činile prve generacije muslimana. Ti si naš zaštitnik i Tebi ćemo se vratiti. Amin!





ISELJAVANJE MUSLIMANA U ABESINIJU

Zahvala pripada Uzvišenom Gospodaru. Molimo Ga da nas počasti čašću da budemo ustrajni u činjenju dobra, da naš post bude iskren i da naši namazi budu skrušeni. Neka je salavat i selam na Muhammeda, posljednjeg Božijeg poslanika i Njegova miljenika, čiju Siru čitamo i čije dane života listamo, kome želimo ići u susret svakim svojim danom, svakom svojom noći, svakim svojim dobrim djelom.

U prethodnim poglavljima govorili smo o prvim godinama misije Muhammeda, ﷺ, zatim smo prešli na period u kojem Muhammed, ﷺ, otvoreno poziva ljude, najprije svoju familiju i širu porodicu, a zatim sve ljude u Meki. Svi su znali da Muhammed, ﷺ, nikada nije izgovorio laž i da je ono sa čime je došao izuzetno važno, međutim, njihovi im interesi nisu dozvolili da to slijede. Velid ibn Mugira, jedan od najumnijih Kurejšija, bio je zadužen da odredi stav stanovnika Meke prema Muhammedu. Kada su Velida pitali o tome je li Muhammed mentalno poremećena osoba, Velid ih je podsjetio na to da je Muhammed bio jedan od najpametnijih među njima. Zatim su ga pitali je li on čarobnjak, na što im je Velid odgovorio da svi znaju šta je čarolija i sihr i da znaju da to Muhammed nije. Dalje su ga pitali je li Muhammed prorok ili onaj koji proriče, a Velid im je rekao da Muhammed to nije. Zatim su ga pitali šta misli o onome sa čime je došao,

šta kaže o Kur'anu. Velid im je odgovorio: "Zaista je to knjiga koja čovjeku daje posebnu slast i u kojoj se uživa. Ono što Kur'an daje jeste plod i ljepota, Kur'an sve nadvisuje i ništa Kur'an ne može nadvisiti." Na to su mu Kurejšije rekle: "Velide, ti govoriš kao da njega slijediš", a on im, ljutit zbog njihovih riječi, uzvrati: "Recite da je on sahir, recite da je on čarobnjak, recite da on razdvaja sina od oca i oca od sina, da razdvaja muža od žene!" O ovome je Uzvišeni Gospodar objavio ajete:

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ

On je razmišljao i određivao. Ubijen bio kako je odredio. I još jednom, ubijen bio, kako je proračunao![58]

Kako li je ružno Muhammeda, ﷺ, opisao!

Mnogobošci su na svaki način nastojali oslabiti misiju Muhammeda, ﷺ, pa su poslali Nadira ibn Harisa u Perziju kako bi slušao perzijske priče i donio ih u Meku. Kada bi Resulullah, ﷺ, prenio neku suru od Gospodara, oni bi ljudima govorili: "Idite kod Nadira, on ima bolje priče." Nisu razmišljali o suštini, nažalost, a i ljudskost je zaboravljena. Spomenuli smo koliko su muka podnijeli plemeniti ashabi, muškarci i žene, koliko je bilo zlostavljanja i uvreda. Muhammed, ﷺ, stalno je vrijeđan kao da je ljudskost zaboravljena. Jednom je prilikom Resulullah, ﷺ, klanjao u haremu Kabe, a Ukba ibn Ebi Muajt donio je iznutricu deve i bacio je na njega. Užasan smrad i težak teret pao je na leđa Resulullaha, ﷺ, pod kojim nije mogao ustati sa sedžde. Njegova kćerka, prišla je i plačući čistila oca. Resulullah, ﷺ, govorio joj je: *Kćeri moja, ne boj se, tvog će oca Gospodar zaštititi.* Dragi Allah je dao da osoba koja je bila velikan tog vremena primi islam i da to bude razlog da se u srcima muslimana probudi nova nada. Hamza ibn Abdul-Muttalib, Resulullahov, ﷺ, amidža, kada je vidio i čuo kako vrijeđaju Muhammeda i kako ga je Ebu Džehel na Safi udario samo zato što je razgovarao s ljudima, odlazi kod Ebu Džehela, udari ga i kaže mu: "Ja sam u vjeri Muhammeda, ja kažem ono

58 El-Muddesir, 18-20.

što on kaže!”[59] Utba ibn Rebia, jedan od mnogobožaca, zatražio je od njih dozvolu da ode kod Muhammeda i razgovara s njim. Pošto su mu dozvolili, došao je kod Muhammeda, ﷺ, i rekao: “Bratiću, ti si nama važan”, govorio je onako kako su ga doživljavali, “došao si s velikom stvari, podijelio si nas i zavadio. Ambicije tvoga naroda sada su zamrle, pa poslušaj da ti ponudim neke stvari ako ih želiš prihvatiti. Ako želiš novac, učinit ćemo te najimućnijim među nama, ako želiš ugled, dat ćemo da budeš među nama najugledniji, ako želiš vlast, dat ćemo da ti budeš prvi među nama, ništa nećemo odlučiti a da tebe ne pitamo. Ako imaš neki problem ili bolest, sakupit ćemo ti novac kako bismo te izliječili!”[60]

Resulullah, ﷺ, uči nas muslimane i muslimanke na koji način trebamo razgovarati s ljudima. Upotpunosti ga je saslušao, posvetio mu je punu pažnju, a zatim ga je upitao: “Jesi li završio!” Utba ibn Rebia reče: “Jesam!” Tada mu Resulullah, ﷺ, prouči suru Fusilet u kojoj Gospodar govori o onim mnogobošcima koji ne žele vjerovati u jednoga Boga i kada je došao do sedžde, sedždu je učinio. Izraz lica s kojim se Utba vratio svome narodu bio je drukčiji od onog s kojim je otišao. Kurejšije su mu kazale da se vratio s drugim licem. Kur’an zaista nikoga ne ostavlja ravnodušnim.

Među onima koji su se isticali u neprijateljstvu prema Muhammedu, ﷺ, bila je Ummu Džemil, Ummu Leheb, supruga njegova amidže. Ona je znala bacati smeće pred vrata Muhammedove, ﷺ, kuće. Kada bi Resulullah otvorio vrata, ne bi galamio, samo bi jasno kazao da to nije lijep odnos prema komšiji. Ona se znala toliko naljutiti na Muhammeda, ﷺ, zato što joj je ugrožavao interese da je jednom prilikom uzela dva kamena i došla u harem Kabe gdje je sjedio Muhammed, ﷺ, odmah pored Ebu Bekra. Gledajući u Ebu Bekra, pitala ga je gdje je Muhammed. Nije ga vidjela, jer je Dragi Gospodar sakrio Muhammeda, ﷺ, od njezinih očiju. Ebu Bekr ju je upitao šta želi, a ona je odgovorila da mu želi kamenom glavu razbiti. Onome ko radi za vjeru Gospodar daje najrazličitije blagodati. Vrsta blagodati jesu i kerameti/počasti koje Gospodar daje.

---

59 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 194.
60 Ibid, str 195.

Kada je Resulullah, ﷺ, vidio da se zlostavljanje nastavlja, predložio je muslimanima i muslimankama da se isele u Abesiniju. Nije im naređivao, nego im je govorio: *Kada biste izašli u Abesiniju...*, jer je teško ostaviti dom. Svakome ko voli svoju domovinu jedna od najtežih stvari jeste ostaviti svoj dom. Govorio im je: *Tamo je vladar kod kojeg se nikome ne nanosi nepravda, to je zemlja iskrenosti; idite dok vam Allah ne dadne izlaz iz ove teške situacije.*[61] Najprije četrnaest muškaraca i žena, među kojima su bili hazreti Osman sa suprugom Rukajom, Resulullahovom kćerkom, odlaze pod vođstvom Osmana ibn Mazauna, uglednog Mekelije koji je također primio islam. Nakon njih odlazi i hazreti Džafer ibn Ebi Talib, Resulullahov amidžić, te je broj iseljenika dostigao 83 muškarca i žene. Putovali su morem i došli u Abesiniju tražeći sigurnost i priliku da žive bez uvreda i zlostavljanja. Boravak u Abesiniji koristili su da pozivaju vjeri.

Ništa ne čeka na zlatnom tanjiru, za sve se čovjek mora potruditi, jer ga je Gospodar zadužio da upotrijebi snagu koju mu je dao i znanje kojim ga je obdario kako bi došao do rezultata. Kurejšije je naljutila ova odluka Muhammeda, ﷺ, pa su poslali dvojicu svojih uglednika, Abdulaha ibn Ebi Rebiu i Amra ibn Asa, s mnogim poklonima vladaru Abesinije i njegovim svećenicima, kršćanima. Kada su tamo došli ovi izaslanici, najprije su otišli kod svećenstva i nagovorili ih da oni utanače s vladarom da im dopusti da vrate muslimane u Meku. Kazali su im: "To su neki koji su se od nas odmetnuli!" Međutim, vladar je bio uman i čestit čovjek te je rekao: "Ne želim ih vratiti dok ne čujem od njih!" Tada je Džafer ibn Ebi Talib, Resulullahov amidžić, predstavio islam na dvoru ovog vladara. Kazao je: "O vladaru, mi smo bili narod neznanja, robovali smo kipovima, robovali smo materiji, vrijeme se ponavlja, odnosno ljudi ponavljaju svoje propuste u vremenu. Ne smijemo robovati materiji." Dalje hazreti Džafer kaže: "Jeli smo strv i činili smo razvratne stvari, kidali smo rodbinske veze i komšijske odnose nismo poštovali!" Onda kao da opisuje naše vrijeme: "Snažni su zlostavljali slabe, pa nam je Allah poslao Poslanika, znamo njegovo porijeklo, znamo da nikada ne laže,

61 Ibn Hišam, Es-Sire en-nebevijje, str. 179.

znamo da je povjerljiv i čestit, pozvao nas je da samo Allahu robujemo, da priznajemo Njegovu Jednoću, da ostavimo i udaljimo se od robovanja kipovima, što su ranije radili naši preci. Naređivao nam je iskrenost, povjerenje, održavanje rodbinskih veza, poštovanje komšija. Naređivao nam je da se sustegnemo od loših djela i da čuvamo i poštujemo ljudski život, zabranio nam je razvrat, zabranio nam je lažno svjedočenje. Naredio nam je da se udaljimo od imetka siročeta, da ne krademo taj imetak, da ga ne uzimamo i bespravno ne prisvajamo i da ne potvaramo čestite vjernice. Pozvao nas je da robujemo Gospodaru i da obavljamo namaz!" Zatim je Džafer rekao: "Naš je narod zbog toga ustao protiv nas i protiv Muhammeda. Muhammed nam je rekao da dođemo tebi, jer je ovo zemlja u kojoj se nikome ne čini nepravda!" Tada je vladar Abesinije, Nedžaši se zvao, kazao:

إِنَّ هٰذَا وَالَّذِي جَاءَ بِهِ عِيسىٰ يَخْرُجُ مِنْ مِشْكَاةٍ وَاحِدَةٍ. اِنْطَلِقَا وَاللهِ لاَ أُسَلِّمُهُمْ إِلَيْكُمَا أَبَدًا

"Ono sa čime je došao Muhammed iz iste lampe izlazi iz koje izlazi ono sa čime je došao Isa. Idite! Tako mi Boga nikada ih vama neću predati."

Izaslanicima Kurejšija rekao je i slijedeće. "Oni će ovdje živjeti i nikada, tako mi Boga Dragog, neću vam ih predati niti im u mojoj zemlji iko smije ikakvo zlo nanijeti!"[62]

Posljednja spletka koju su pokušali izvesti bila je kada su kazali: "Pitaj ih šta kažu za Merjem, pitaj ih šta kažu za Isaa, oni govore što ti ne govoriš!" Nedžaši ih je o tome pitao, a Džafer je kao odgovor počeo učiti suru Merjem, u kojoj se govori o hazreti Isau, vjerovjesniku. Dok je Nedžaši slušao ajete plemenite sure Merjem, niz njegove su se obraze slijevale suze, a i svećenici su počeli plakati. Tada je Nedžaši kazao da je to isto ono što je Isa o sebi govorio. Ovo je bila velika pobjeda muslimana koji su došli u Abesiniju i tamo ostali čak i nakon Hidžre Resulullaha, ﷺ. Vratili su se tek nakon što su se muslimani naselili u Medinu i stanovnici Medine primili islam.

U tom je periodu islam primio i hazreti Omer ibn el-Hattab, رضي الله عنه, koji je bio izuzetno odvažan i jak čovjek. Kada je čuo kako se njegov narod žali

62 Gazali, Fikh es-sire, str. 114-115.

na Muhammeda i kako tvrdi da Muhammed ugrožava njihove interese, opasao je sablju i krenuo na Safu, jer je čuo da je tamo Muhammed, ﷺ, sa svojim ashabima. Na putu ga je susreo Nuajm ibn Adij, jedan od muslimana iz njegova plemena, i upitao ga kamo ide. Omer mu je odgovorio: "Idem kod Muhammeda, on se odmetnuo od vjere djedova, on se udaljio od naših božanstava, zato idem da ga ubijem!" Nuajm je na to Omeru kazao: "Zašto ne odeš kod svojih zeta i sestre; oni su primili islam pa najprije s njima riješi!" Zapravo je želio zaustaviti Omera u njegovoj namjeri. Kada je Omer ušao kod svojih sestre i zeta, Fatime i Seida, kod njih je bio jedan ashab koji ih je poučavao Kur'anu. Omer je čuo da se Kur'an uči, međutim, čuvši Omerov glas, oni su sakrili i ashaba i sahifu, tj. stranicu koju su učili. Omer ih je pitao: "Šta to radite?" Sestra Fatima, odvažna i gorda, ustala je i rekla: "Ništa!" Omer ju je udario tako jako da joj je raskrvavio glavu. Dok je krv kapala s glave ove časne žene, Allah, ﷻ, dao je da iman počne ulaziti u Omerovo srce. Vidjevši odlučnost, odvažnost i ponos u očima svoje sestre, blagim tonom ju je upitao: "A šta ste ono učili?" Sestra mu je odgovorila: "Učili smo Kur'an i kod nas je sahifa od Kur'ana!" Omer je zatražio da mu dadnu da pogleda tu sahifu, a ona mu je odvažno rekla: "Ti si nečist, ti ne možeš dotaći Kur'an dok se ne okupaš!" Omer, pogođen svime što se desilo, ode i okupa se, a zatim se vrati. Kada je pročitao stranicu na kojoj je bila sura Ta-Ha, rekao je: "Ništa nije ljepše od ovoga govora!"

Hazreti Omer, رضي الله عنه, prima islam tako što odlazi kod Muhammeda, ﷺ, s istom sabljom s kojom ga je krenuo ubiti. Kada su ga ashabi vidjeli, pobojali su se za Muhammeda, ﷺ, te su mu rekli: "Allahov Poslaniče, dolazi Omer sa sabljom." Resulullah, ﷺ, reče im da ga puste da uđe, a ako se bude na njih namjerio sabljom koju je donio, njome će ga i posjeći. Kada je Omer ušao kod Resulullaha, on ga je uzeo za odjeću, jako ga protresao, i kazao: "Kada ćeš više, Omere, primiti islam!" U taj je čas Resulullah, ﷺ, vidio kako Omer gleda drugim očima. Omer mu je rekao: "Allahov Poslaniče! Ja sam došao da posvjedočim da nema drugog boga osim jednog Allaha, i da si ti Božiji poslanik!" To je bila velika pobjeda za muslimane. Jedan od ashaba u Meki re-

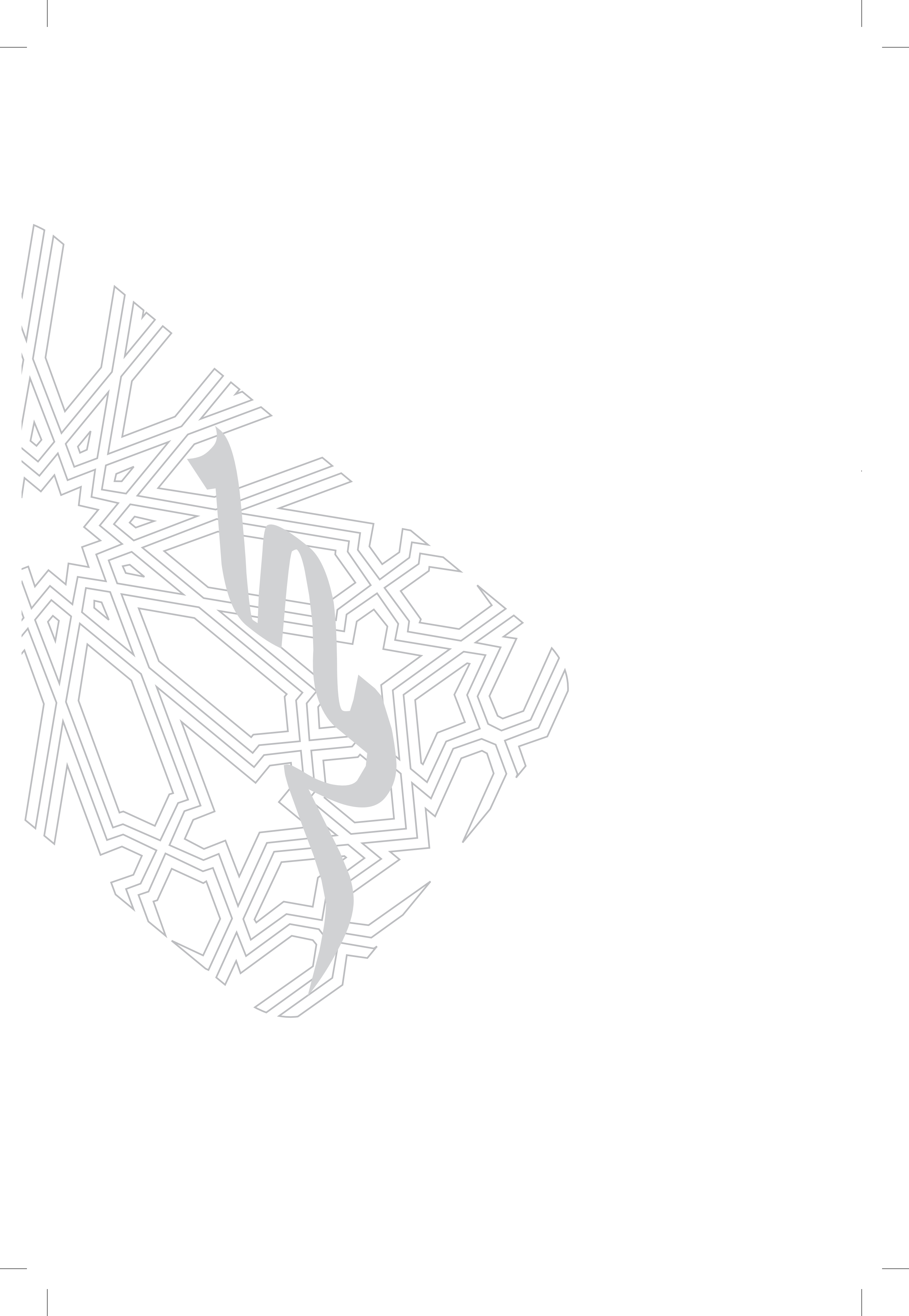
kao je: "Bili smo poniženi dok islam nije primio Omer. On je štitio nemoćne i one koji nisu imali svoje porodice!"[63] U tom periodu počinje i bojkot Benu Hašima. Pleme Muhammeda, ﷺ, biva izolirano u dolini Abdul-Muttaliba. Niko s njima nije želio sklopiti brak niti trgovati, a papir na kojem su plemena potpisala bojkot stavili su u časnu Kabu.

Tri duge godine trajao je bojkot. Muslimani su bili iscrpljeni do te mjere da su jeli lišće, jer niko s njima nije želio trgovati. Časni stanovnici Meke koji još nisu bili primili islam, Hašim ibn Amr i Zuhejr ibn Ebi Umeja, odlučili su prekinuti taj bojkot. U ljudima ima dobra, samo im trebamo pomoći da to dobro pokažu. Oni su prekinuli bojkot Benu Hašima i otvorili vrata Meke porodici Resulullaha, ﷺ, koja ga je štitila. Nema teške situacije a da takvu ili sličnu njoj nije prošao i sam Resulullah, ﷺ, kako bismo imali uzor u svemu onome što u životima radimo.

Molim Gospodara da nas pomogne da postimo dane ramazana, da svojim namazima pokažemo skrušenost i predanost Gospodaru i da budemo od onih koji čine dobro, naređuju dobro i preporučuju dobro. Amin!

---

63 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 204.





GODINE IZOLACIJE U DOLINI ABDUL-MUTALIBA

Hvala Uzvišenom Stvoritelju, salavat i selam neka je na Muhammeda, posljednjeg Božijeg poslanika i Njegova miljenika, na njegovu časnu porodicu, vrle ashabe i sve koji slijede uputu i istinu do Sudnjega dana. Gospodaru naš, počasti nas da Tebi odani budemo postom i namazom, da se Tebe sjećamo i da svakim korakom nastojimo biti Tebi bliži.

U Resulullahovu, ﷺ, životopisu govorimo i o prvim godinama poslanstva i svemu onome sa čime se Resulullah susretao zajedno s prvim muslimanima. Prvih šest godina poslanstva bile su godine velikih iskušenja, godine zlostavljanja i trpljenja. Od sedme do desete godine poslanstva mnogobošci su odlučili u jednu dolinu zatvoriti Resulullaha, ﷺ, i cijelu njegovu porodicu tj. pleme Kurejšija, kako one koji su vjerovali tako i one koji nisu. Dogovorili su se da ih bojkotiraju, nisu s njima trgovali, nisu se s njima ženili niti udavali, niti su željeli imati ikakve veze s njima, sve zbog toga što je Muhammed, ﷺ, bio ustrajan u nošenju poslanice koju je dobio od svoga Gospodara. Tome su prethodili pokušaji mušrika da podmite Resulullaha, ﷺ, te pokušaji zavođenja i potkupljivanja nakon što su uvidjeli da zlostavljanje onih koji su bili čvrsti u svojoj ideji služenja Uzvišenom Gospodaru i Njegovoj vjeri nije dalo rezultate. Najprije Resulullahu, ﷺ, dolazi Utba ibn Rebia nudeći mu vlast, novac i ugled, a zatim mu dolazi grupa mnogobožaca koja mu ponovo nudi novac, čak i žene, tj. ako želi da mu dadnu najljepšu među mekanskim

ženama. Kada su mu dolazili, Resulullah, ﷺ, saslušao bi ih, a kada bi oni završili, Resulullah, ﷺ, odgovarao im je riječima koje mogu biti vodilja svakome ko služi islamu ili poziva islamu. Time je Muhammed, ﷺ, poučio svoj ummet da treba saslušati druge makar se i ne slagali s njima o onome o čemu govore. Resulullah, ﷺ, rekao im je: "Onim sa čime sam vam došao ne tražim vaš novac, niti ugled među vama, niti vlast nad vama! Svemogući Allah poslao me je vama kao poslanika. Objavio mi je Knjigu i naredio mi da vam prenesem radosne vijesti i da vas upozorim. Ja sam vam dostavio poslanicu svoga Gospodara, ja sam vama savjetnik; ako primite ovo od mene, to je vama sreća na ovome i na budućem svijetu. Ako me odbijete, ja ću se strpjeti dok Allah ne presudi!"[64]

Ovaj čvrsti stav Resulullaha, ﷺ, uči svakog vjernika i vjernicu da o nekim stvarima, principima istine, poštenja, čednosti i čestitosti nema razgovora ni polemike. O njima vjernik uvijek razmišlja na isti način. Moramo biti odani Gospodaru u onom što nam On naređuje, moramo Mu se vraćati kroz ono dobro koje nam je On naredio. Zbog toga vjernik i vjernica ne osjete teret u obavljanju svojih obaveza prema Gospodaru. Vjernici i vjernice osjećaju slast jer znaju da je to njihov imetak koji šalju na budući svijet. Resulullahov, ﷺ, odgovor i odgovor prvih muslimana na zlostavljanje i na bojkot bio je odgoj prve generacije, bio je širenje stila življenja u kojem je vrijednost odanosti Gospodaru na prvom mjestu. U to je vrijeme objavljena i sura El-Asr:

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

Tako mi vremena, zaista je čovjek na gubitku, osim onih koji vjeruju i koji dobra djela čine, i koji jedni drugima preporučuju istinu i koji jedni drugima preporučuju strpljenje!

Resulullah, ﷺ, zajedno sa svojim ashabima strpljivo je podnosio sva zlostavljanja i vrijeđanja koja su išla do te mjere da su njegovo lijepo ime

64 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 205.

Muhammed – onaj koji je hvaljen, promijenili u Muzemmem – onaj koji je pokuđen. Mušrici su znali poslati čovjeka koji bi uvijek pratio Resulullaha i koji bi sve mekanske goste upozoravao na njega govoreći: "Ovaj čovjek nije normalan, udaljite se od njega!" Resulullaha, ﷺ, to je boljelo, ali on nije uzvraćao na vrijeđanje. Drugovi Resulullaha teško su podnosili vrijeđanja koja je on doživljavao, a Resulullah, ﷺ, kako bi ih utješio, samo bi rekao: *Zar se ne čudite kako me je Allah zaštitio od vrijeđanja i proklinjanja od strane Kurejšija! Oni vrijeđaju i proklinju Muzemmema, a moje je ime Muhammed.*[65] Kuća Ibn Erkama, mladića s nepunih 20 godina, bila je mjesto gdje je Resulullah, ﷺ, odgajao, pripremao i obučavao prvu generaciju muslimana da znaju na primjeren način dočekati iskušenja ne samo u formi zlostavljanja nego i iskušenja u formi podmićivanja i nuđenja ovosvjetskih dobara.

Oni su se tu odgajali, a dunjaluk je u njihovim očima bio samo most preko kojeg čovjek prelazi kako bi se Gospodaru vratio. Pouka je u tome da čovjek nekada bude postojan pred iskušenjima, ali padne kada ga dunjaluk uzme, kada mu se otvore dunjalučka dobra. Kada dođe na visinu, na neki položaj, zavrti mu se u glavi, jer se nije odgajao u školi Resulullaha, ﷺ. Postoje posebna djela i posebna vremena, jedno od njih jesu i dani ramazana. Oni su djelo za koje Gospodar kaže da će oni koji ga imaju ući u Džennet bez polaganja računa. Gospodar kaže:

إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُم بِغَيْرِ حِسَابٍ

Oni koji se strpe dobit će svoju nagradu bez polaganja računa![66]

Učimo kroz Siru Resulullaha, ﷺ, i učimo se svojim postom, te imajmo strpljenja i znajmo da će istina, dobro i čestitost na kraju pobijediti, bez obzira na to što nekada laž dominira nekim društvom, ali je istina prisutna i ona će potisnuti laž. Pogledajmo ljude koji su zlostavljali Resulullaha, ﷺ, naprimjer Ebu Džehela. Gospodar daje da njegov sin bude musliman. Ikrima ibn Ebi Džehel, ﵁, jedan od velikana islama i ashab Resulullaha, ﷺ, primio

65 Buhari, Sahih, Menakib, 3533.
66 Ez-Zumer, 10.

je islam. Velid ibn Ukba, njegov sin Halid ibn Velid, ؓ, najveći vojskovođa iz vremena Resulullaha, ﷺ, također je sin čovjeka koji je bio neprijatelj Resulullaha. Zbog toga nas Gospodar kroz Kur'an uči da je nama jedini istinski neprijatelj šejtan i prema njemu se trebamo ophoditi kao prema neprijatelju u svakom stanju. Ljudi se lahko mogu promijeniti i treba učiti dove da Dragi Gospodar promijeni ljude koji su možda na prvi pogled neprijatelji islama i muslimana. Kur'an je u vrijeme Resulullahova, ﷺ, života plijenio pažnju svih ljudi. Ljudi su znali doći u Meku i čuti Resulullaha, ﷺ, kako uči ili nekoga od ashaba i odmah prihvatiti Kur'an, Resulullaha i islam.

Hazreti Ebu Bekr, ؓ, u svojoj je kući napravio mali mesdžid, mjesto gdje bi obično klanjao. Kada bi završio s namazom, učio bi Kur'an i toliko je plakao dok bi učio, dok bi se sjećao Gospodara i podsjećao sebe na njegove blagodati, da su žene i djeca Kurejšija nemuslimana dolazili i slušali ga. Svima bez izuzetka Kur'an je bio nešto veličanstveno. Tražili su od Ibn Dugne, mnogobošca koji je štitio Ebu Bekra, da kaže Ebu Bekru da prestane učiti Kur'an, jer im zavodi sinove i kćeri, zavodi ih vraćajući ih dobru. Kada je Ibn Dugne došao kod Ebu Bekra, Ebu Bekr je rekao: "Vraćam ti zaštitu tvoju, ti me ne moraš više štititi!" Vraća mu zaštitu i nastavlja raditi ono što je radio. Uči Kur'an kako bi ljudi čuli. Ko god sasluša Kur'an otvorenog srca i razuma ne može ne biti uvjeren da je to objava Uzvišenog Stvoritelja.

Od sedme do desete godine poslanstva muslimani su bili u dolini Abdul-Mutaliba, gdje su ih Kurejšije zatvorile. Situacija je bila tako teška da su čak morali jesti lišće, jer niko nije htio s njima trgovati. Kada bi neko od muslimana ili Resulullahove porodice koji nisu primili islam otišao nešto kupiti svojoj porodici, mušrici bi dolazili i davali više novca samo da se roba njemu ne proda. Prenosi se da su dječica plakala od gladi. Resulullah je svome amidži Ebu Talibu rekao: "Amidža, Gospodar je uništio onaj papir na kojem su zapisali da s nama neće trgovati, da se s nama neće ženiti niti svoje kćeri za nas udavati!" Ebu Talib se spremio, otišao kod Kurejšija i kazao im: "Moj mi bratić nikada nije slagao. Kazao mi je da je onaj dokument uništen pa vi uzmite i pogledajte. Ako je istina to što je rekao, pustite ga da dostavi poslanicu

Gospodara svoga, a ako je laž, mi ćemo ga vama predati!" Kada su otvorili Kabu, vidjeli su da je papir uništena. To je jedna od mudžiza, jedno od čuda, nadnaravnih stvari iz života Resulullaha, ﷺ. U tim teškim trenucima bilo je čestitih ljudi među nemuslimanima koji su odlučili prekinuti taj bojkot i oni su to uistinu učinili. Nije im bilo drago da neki njihovi sugrađani nemaju šta jesti samo zato što ne dijele njihovu vjeru.[67]

Resulullah, ﷺ, u toj godini, desetoj godini poslanstva, doživljava još nešto vrlo teško. Gubitak dragih osoba nešto je što svakog čovjeka dotakne u srce i samo se vjernici s time mogu dostojanstveno nositi, jer znaju da je ovaj svijet prolazan. Desete godine poslanstva Resulullah, ﷺ, izgubio je amidžu, osobu koja ga je štitila iako sama nije primila islam, a zatim je izgubio i svoju voljenu suprugu Hatidžu. Njezino preseljenje i preseljenje amidže Ebu Taliba razlog je zbog čega se ova godina, deseta godina poslanstva naziva godinom tuge.[68] Nema teške situacije kroz koju mi prolazimo, a da kroz takvu ili sličnu nije prošao i Resulullah, ﷺ, jer je on pečat vjerovjesnika i Gospodar nas preko njega uči kako se trebamo nositi s teškoćama. Odanost supruzi Hatidži pokazivala se dugo nakon njezina preseljenja. "Nikada!", kaže hazreti Aiša, supruga Resulullaha, ﷺ, "nije Resulullah zaklao kurban, a da nije poslao Hatidžinim prijateljicama, kako bi na taj način čuvao uspomenu na nju!"[69]

Sira Resulullaha uči nas da su zajedničke vrijednosti garant opstojnosti braka i sreće bračnih drugova. Supružnici moraju imati iste vrijednosti, moraju dijeliti isti pogled na život, a najprije moraju dijeliti vjeru u jednoga Boga. Naš identitet najbolje se pokazuje u teškim situacijama. Spomenuli smo kako je bilo teško za vrijeme bojkota. Mnogobošci su dolazili Hatidži i govorili joj: "Ti si ugledna, ne moraš ti biti s muslimanima i Muhammedovom porodicom; izađi ti u Meku, budi među nama!" Ona je odbila kazavši: "Ja ću biti sa svojim mužem!" Kakva je to lekcija svakoj muslimanki da bude odana svojoj porodici, svome mužu, svojoj djeci; njezina ustrajnost i nepokolebljivost

67 Hasan Ibrahim, Tarih el-Islam, tom 1, str 77.
68 Mubarekfuri, Er-Rehik el-mahtum, str 132.
69 Buhari, Sahih, Menakib, 3816.

lekcija je svima nama. Ona je bila odana Gospodaru, Njegovu Poslaniku i nošenju misije islama. Samo kada bismo imali više takvih čestitih žena koje će pomoći u dobru, koje će se organizirati i činiti dobro u svome komšiluku, pogotovo u danima ramazana kada je dobro znatno više nagrađeno od Gospodara, jer je vrijeme ramazana posebno.

Hazreti Aiša je govorila da nijednoj Resulullahovoj, ﷺ, ženi nije zavidjela koliko Hatidži, iako je nikada nije vidjela. Resulullah ju je stalno spominjao i hvalio pa mu je jednom prilikom kazala: “Zašto je spominješ, ona je bila stara, a Allah ti ju je zamijenio boljom od nje!” Resulullah, ﷺ, odgovorio joj je onako kako nam Gospodar u Kur’anu naređuje:

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ

Nemojte ljudima umanjivati vrijednost koju imaju![70] Resulullah, ﷺ, rekao je: *Ne, nije mi je Allah zamijenio boljom. Povjerovala je u mene kada su me ljudi u laž utjerivali, pomogla me svojim imetkom kada su mi drugi uskratili pomoć i Allah mi je od nje dao djecu i potomstvo!*[71]

Ovo su samo neke lekcije iz ovog perioda života Resulullaha, ﷺ. Ovo su poruke koje trebamo primijeniti u svome životu, čuvati svoje brakove zajedničkim ibadetom i robovanjem Gospodaru. Onako kako je Resulullah, ﷺ, s Hatidžom stajao na namazu treba svako od nas stajati sa svojom porodicom na namazu. Okupiti svoju djecu, zajedno klanjati, zajedno ibadetiti, zajedno dovu učiti, zamoliti Gospodara da pomogne ummet Muhammedov i da sačuva ummet Muhammedov. To je garant jedinstva i dobra u našem društvu. Nastojmo podsjećati sebe na iskušenja kroz koja su Resulullah, ﷺ, i prve generacije muslimana prošli, kako bi nam to bila utjeha, kako bi nam to bio podstrek da što više učinimo za svoju vjeru i da dostojanstveno nosimo svoju vjeru.

Molim Uzvišenog Stvoritelja da nas na tom putu pomogne i da nas pomogne u svakom dobru koje činimo. Amin!

---

70 Hud, 85.
71 Ahmed b. Hanbel, Musned, 24908.



GODINA TUGE I GODINA ISRAA I MIRADŽA

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Hvala Njemu na svim blagodatima kojima nas obasipa, a posebno Mu hvala na blagodati vjere i predanosti Njemu. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku, njegovoj časnoj porodici, vrlim ashabima i svima onima koji nose istinu, brižno je čuvaju u svojim srcima i dijele darežljivo s drugim ljudima.

Deseta godina poslanstva Muhammeda, ﷺ, tema je ovog poglavlja Resulullahove, ﷺ, Sire. Ta je godina nazvana godinom tuge – *senetul-huzn*, zato što su se putevi pozivanja ljudi vjeri zatvorili. Kada je na ahiret preselio Resulullahov, ﷺ, amidža Ebu Talib, zaštita koju je uživao Resulullah odjednom je nestala. Uzvišeni Gospodar dao je da niko ne može kazati da je Ebu Talib stajao iza poslanstva Muhammeda, ﷺ. U toj je godini preselila i supruga Resulullaha, ﷺ, hazreti Hatidža.

U jednoj lijepoj izreci velikani odgoja duše kažu:

مَنْ لَمْ تَكُنْ بَدَايَتُهُ مُحْرِقَةً لَنْ تَكُونَ نِهَايَتُهُ مُشْرِقَةً

“Onaj ko na svom početku ne izgara, neće na kraju zablistati i zasjati!” Ovo je važna lekcija iz Sire Resulullaha, ﷺ. Sve tegobe koje je doživio nisu ga bacile u očaj, nego su ga navele da radi još odanije i da bude još predaniji svojoj misiji.

Te desete godine Resulullah, ﷺ, u pratnji Zejda odlazi u Taif, grad pedeset kilometara udaljen od Meke, da pozove stanovnike Taifa u islam,

da pokuša pronaći podršku za misiju kojom je zadužen od Uzvišenog Stvoritelja. Pedest kilometara pješice sa svojim Zejdom. Na lijep je način razgovarao sa stanovnicima Taifa, učio im je Kur'an i pozivao ih vjeri u jednoga Boga. Međutim, Taif je bio mjesto u kojem su uglavnom živjeli imućni i oni koji su se predali uživanjima na ovome svijetu na nedozvoljen način. Razvrat, zinaluk, je bio raširen, a alkohol se konzumirao na svakom koraku. Resulullah, ﷺ, pokušao im je na najljepši način približiti vrijednosti odanosti Gospodaru i vrijednosti koje svaki čovjek treba nositi. Kada je završio, oni su ga vrijeđali na najružniji način i nagovorili su dječake i mladiće da ga kamenuju. Na putu svoje misije Resulullah, ﷺ, najbolji čovjek, doživio je da na njega bacaju kamenje samo zato što poziva vjeri u jednoga Boga i što poziva vrijednostima koje ljude vode sreći i na ovome i na budućem svijetu. Noge Resulullaha, ﷺ, bile su krvave, povrijeđene kamenicama bačenim na njega i na Zejda. Njih su se dvojica sklonili u jednu bašču, a kada su ga krvavog vidjeli vlasnici bašče, sažalili su se na njega. Slušali su dovu koju je Resulullah, ﷺ, upućivao. Dova je, kako kaže Resulullah, ﷺ, srž ibadeta, tj. robovanja Gospodaru. Tome nas uči sira Resulullaha, ﷺ. Uči nas da u svakom trenutku svoga života upućujemo dovu, bez obzira na to je li trenutak težak ili je lijep. Resulullah, ﷺ, tada uči dovu koju slušaju oni koji nisu muslimani. Resulullah u toj dovi kaže:

اللّٰهُمَّ إِلَيْكَ أَشْكُو ضَعْفَ قُوَّتِي وَهَوَانِي عَلىٰ النَّاسِ

Gospodaru moj! Ja se samo Tebi žalim na slabost svoju i poniženje od ljudi...

يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ أَنْتَ رَبُّ الْمُسْتَضْعَفِينَ وَأَنْتَ رَبِّي

O Najmilostiviji, ti si Gospodar onih koji su potlačeni i poniženi, Ti si moj Gospodar...

إِلىٰ مَنْ تَكِلُنِي إِلىٰ بَعِيدٍ يَتَجَهَّمُنِي أَمْ إِلىٰ عَدُوٍ مَلَّكْتَهُ أَمْرِي

Kome me prepuštaš! Onome koji me vrijeđa ili neprijatelju koji nada mnom vlast ima.

إِنْ لَمْ يَكُنْ بِكَ غَضَبٌ عَليَّ فَلاَ أُبَالِي وَلٰكِنْ عَافِيَتُكَ هِيَ أَوْسَعُ لِي

Gospodaru moj, ako Ti nisi na mene srdit, zaista ja tome nikakvu pažnju ne posvećujem, ali Tebe molim da mi podariš dobro.

أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِكَ الّذِي أَشْرَقَتْ لَهُ الظُّلُمَاتُ وَصَلُحَ عَلَيْهِ أَمْرُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

Utječem se svjetlosti lica Tvoga, koje razbija svaku tminu i na kojem su dunjaluk i ahiret sazdani…

مِنْ أَنْ تَنْزِلَ بِي غَضَبُكَ أَوْ تَحِلَّ عَليَّ سَخَطُكَ

Sačuvaj da na mene ne padne Tvoja srdžba.

لَكَ الْعُتْبىٰ حَتّٰى تَرْضَى لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِكَ

Gospodaru, Tebi ću se obraćati dovom dok ne budeš zadovoljan i nema snage i nema moći osim Tvoje![72]

Tada su mladići, vlasnici bašče, poslali svoga slugu Adasa, kršćanina, Resulullahu s posudom grožđa. Kada je Adas čuo Resulullaha, ﷺ, kako uči Bismillu, upitao se ko je taj čovjek. Resulullah, ﷺ, upita Adasa ko je on, a Adas kaza da nije od stanovnika ovog mjesta, nego da je iz Nineve, grada u Iraku, grada Junusa, a.s. Resulullah, ﷺ, reče mu: "Ti si iz grada čestitog Allahova roba Junusa!" Adas reče: "Šta znaš o Junusu!" Resulullah, ﷺ, odgovori mu kako je Junus, عليه السلام, Božiji poslanik i kako je to njegov brat po poslanstvu. U predanjima se kaže da je Adas tada poljubio Resulullaha, ﷺ, u čelo i u ruke i da je ljubio njegove noge koje su krvarile. Bio je sretan što ga je Dragi Bog počastio time da susretne Muhammeda, pečata svih poslanika.[73]

U svim teškim stvarima ima neke ljepote. Jedan Allahov rob kaže: "Iskušan sam, rođeno mi je dijete s teškom mahanom, a najdraže mi je

72 Mutteki el-Hindi, Kenz el-'ummal, 3613.
73 Nedevi, Es-Sire en-nebevijje, str. 216.

bilo to što sam u tim teškim trenucima govorio samo ono čime je Allah zadovoljan. To su mi najdraži trenuci, jer me Allah počastio time da sam Njemu tada bio zahvalan i strpljiv na onome što me zadesilo!"

Deseta godina poslanstva, godina tuge, ujedno je i godina Taifa, godina dove, godina Adasa, godina u kojoj je Resulullah, ﷺ, doživio i počast. Imama Ahmeda upitali su kada će se vjernik odmoriti, a on je, dajući nam lekciju iz života Muhammeda, ﷺ, odgovorio: "Odmorit će se kada mu noga u Džennet uđe; prije toga odmora nema, prije toga su dobra djela!" Jedan pjesnik kaže: "Moje je srce vjerovanjem pokriveno, moja djela to vjerovanje potvrditi moraju!"

Deseta godina poslanstva godina je Israa i Miradža. Ova dva prelijepa putovanja darovana Resulullahu, ﷺ, dvije su počasti kojima je Gospodar, kako kaže u Kur'anu: *"Učvrstio njegovo srce!"* Isra, putovanje Resulullaha, ﷺ, iz Meke u Kudsi-Šerif i Miradž, putovanje Resulullaha, ﷺ, na nebesa i susret s Uzvišenim Stvoriteljem. Isra je započelo u Meki i u Kudsi-Šerifu Resulullah, ﷺ, biva imam svim vjerovjesnicima, jer je predvodio namaz, a zatim se Džibril na Buraku uzdigao s Muhammedom, ﷺ, na nebesa, gdje je na svakom nebu susreo nekog od vjerovjesnika. Na prvom nebu susreo je Adema, عليه السلام, što bi nas trebalo podsjetiti da smo svi pripadnici ljudskog roda i da to bratstvo trebamo dijeliti.

Na drugom nebu susreo je Isaa, عليه السلام, i Jahjaa, عليه السلام, na trećem nebu susreo je Jusufa, عليه السلام, na četvrtom Idrisa, عليه السلام, na petom Haruna, عليه السلام, na šestom Musaa, عليه السلام, i na sedmom Ibrahima, عليه السلام. Ti su vjerovjesnici doživjeli ono što je doživio i Resulullah, ﷺ. Čak je Jahja, عليه السلام, bio ubijen, Jusuf, عليه السلام, bio je prodan i odveden u drugu zemlju, Harun, عليه السلام, i Musa, عليه السلام, doživjeli su od svoga naroda vrijeđanje, Ibrahim, عليه السلام, doživio je da ga bace u vatru. Resulullahu, ﷺ, kao da su bila utjeha upravo ova putovanja Israa i Miradža. Zato je svakom vjerniku i vjernici u trenucima teškoća i nevolja najveća utjeha abdestiti se, stati na namaz, klanjati dva rekata, podići svoje ruke i kazati svome Gospodaru: "Sva su iskušenja lahka ako si Ti sa mnom zadovoljan." U časnom Kur'anu Uzvišeni Gospodar kaže:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى

Hvaljen je Onaj Koji je po noći Svoga roba na putovanje iz harema mekanskog u harem daleki odveo![74]

Uzvišeni Gospodar kaže: **Svoga roba**, a to je najveći stepen, stepen kojem streme svi koji znaju suštinu života i svi koji su ušli u bit našeg postojanja. Resulullah, ﷺ, rekao je da onoga ko se ponizi radi Allaha, Allah, ﷻ, uzdiže. Zbog toga je Isra putovanje, počast i zaduženje; počast jer time Uzvišeni Gospodar Resulullahu dariva utjehu koja mu je potrebna. Predanjem se prenosi da je Resulullah, ﷺ, prilikom njihova susreta vidio Adema, عليه السلام, kako gleda na desnu pa na lijevu stranu. Na desnoj je strani Adem, عليه السلام, vidio mnoštvo, a zatim je i na lijevoj strani također vidio mnoštvo ljudi. Kada je pogledao na desnu stranu, Adem, عليه السلام, se nasmijao, a kada je pogledao na lijevu stranu, rastužio se. Na desnoj su strani bili njegovi potomci stanovnici Dženneta, a na lijevoj strani stanovnici Džehennema.

Poruka Israa i Miradža također je u tome da bez obzira na to koliki stepen čovjek postigao u životu, stepen roba Gospodaru mora biti zadržan, u suprotnom sve drugo gubi vrijednost. U predanjima se prenosi da je Ibrahim, عليه السلام, na Miradžu rekao svome praunuku Muhammedu, ﷺ, jer Muhammed potječe od Ibrahimovog Ismaila, عليه السلام: "Muhammede, poselami svoj ummet i reci mu da je Džennet lijep i reci mu da je dženetska zemlja dobra i da je dženetska voda slasna i da plodovi uspijevaju, a da je zikrullah najbolje što mogu posijati!"[75] To znači da je izgovaranje riječi – Subhanallah, Elhamdulillah, La ilahe illellah, Allahu Ekber, koje znače Hvaljen je Allah, Hvala Allahu, Nema drugog boga osim Allaha, Allah je najveći – ono najbolje što ummet Muhammedov može činiti. Najveća vrijednost roba jeste njegovo spominjanje svoga Gospodara; čak je i namaz, propisan na Miradžu, propisan kako bismo se sjećali svoga Gospodara. Namaz je stup

74 El-Isra, 1.

75 Nema snage, nema moći sem Allahove, La havle ve la kuvvete illa billahi, preporuka je Ibrahima, عليه السلام, ummetu Muhammeda, ﷺ, da što više izgovaraju. Taberani, Ed-Du'a, str. 474. Ibn Kesir, Tefsir, tom 2, str. 577.

vjere i on je jedina obaveza koju nam je Uzvišeni Stvoritelj naredio na nebesima preko Muhammeda, ﷺ.

Vraćajući se, Resulullah, ﷺ, dolazi do Musaa, عليه السلام, koji mu, imajući iskustvo rada s ljudima, kaže: "Muhammede, tvoj ummet neće izdržati, vrati se Gospodaru i zamoli Ga za olakšanje!" Resulullah, ﷺ, se vraćao dva puta i molio Gospodara da mu smanji obaveze, te je na kraju Gospodar smanjio broj namaza na pet i rekao: "Kod Mene se ne mijenja. Jedno dobro djelo vrijedi koliko deset; pet dnevnih namaza, od kojih svaki vrijedi koliko deset, jeste kao da obave pedeset!" Zamislimo da svakodnevno moramo obaviti pedeset namaza, koliko bi nam to bilo teško. Pet dnevnih namaza traže pola sahata ili malo više. Toliko od nas traži naš Gospodar, a mi Mu nismo spremni to dati. Svi drugi od nas traže više, oni kod kojih radimo traže najmanje osam sati, naše porodice traže naše vrijeme, traže da im se posvetimo. Gospodar traži pola sata da Ga se sjetimo namazom.[76]

Važna lekcija iz Sire Resulullaha, ﷺ, uči nas da je naš namaz naša duhovna hrana koju moramo uzeti, kao što je putovanje iz Meke u Kudsi-Šerif, a zatim i uzdizanje na nebesa, bila utjeha Resulullahu, ﷺ. Nekada u razgovoru s ljudima čujemo da stvari koje vjernici klanjači doživljavaju jednostavnim oni drugi ih ne mogu ni čuti. To je zato što nisu sebi priuštili zadovoljstvo te duhovne hrane. Zato treba manje pričati, a više konkretno pokazati kako bi sami osjetili slast i vrijednost sedžde i namaza. Niko nije ostavio namaz nakon što ga je iskreno prihvatio i nakon saznanja kolika je to obaveza vjernika. Namaz je prvo pitanje na koje ćemo odgovarati na Sudnjem danu. Resulullah, ﷺ, susreće se s vjerovjesnicima, a za svako nebo na koje idu Džibril, عليه السلام, moli dozvolu za ulazak; najprije na prvo nebo kod Adema, zatim na drugo kod Isaa i Jahjaa, zatim na treće kod Jusufa, na četvrto kod Idrisa, na peto kod Haruna, na šesto kod Musaa i na sedmo kod Ibrahima. Sve je to uređeni sistem kako nas i Gospodar uči da trebamo u životu imati reda. Jedan je odgajatelj, vidjevši nered u sobi onih koje je odgajao, sjeo i gotovo sa suzama u očima kazao da ih neće kazniti, ali mu

76 Ibn Kesir, Tefsir, tom 3, str. 10.

je veoma žao, jer da nije nered u njihovim dušama, ne bi bio takav nered ni u njihovoj sobi. Red u društvu pokazatelj je reda u nama.

Resulullah, ﷺ, dobija utjehu nakon puta u Taif i nakon teškog povratka u Meku, kada je u strahu ušao u grad pod zaštitom Mutima ibn Adija, nemuslimana, ali čestitog čovjeka koji je zaštitio Resulullaha.[77] Po povratku iz Taifa dobija putovanje Israa i Miradža. Prva osoba koja je potvrdila istinitost ovog putovanja i koja je dobila titulu Es-Siddik – Iskreni bio je hazreti Ebu Bekr, ؓ. Njemu je Resulullah, ﷺ, prenio to putovanje, kao i drugima u Meki, a on je među prvima povjerovao.

Put prvih generacija muslimana nije bio lahak, naprotiv bio je težak jer su mnoge prepreke bile na njema. Ebu Zerr, ؓ, priča da kada je čuo da se pojavio posljednji Božiji Poslanik, poslao je svoga brata da ispita o čemu se radi. Kada se brat vratio, pričao je da se pojavio čovjek koji govori lijepe stvari i uči nešto što nije pjesništvo. Zatim je Ebu Zerr, ؓ, sam otišao u Meku, jer nije bio zadovoljan onim što mu je brat prenio. U haremu Kabe vidio ga je hazreti Alija, ؓ, i poveo ga svojoj kući. Ebu Zerr, ؓ, nikome nije smio kazati da želi razgovarati s Resulullahom, ﷺ. Tek je treći dan otišao kod Resulullaha i potom primio islam. Resulullah, ﷺ, rekao mu je da se vrati svome narodu, a on mu je uzvratio: "Božiji Poslaniče, ja ću na sav glas reći – La ilahe illellah, Muhammedun resulullah!" Potom izlazi među mnogobošce i kaže im: "La ilahe illellah, Muhammedun resulullah." Na te riječi oni ga napadaju. Samo radi te rečenice, jednostavne ali temeljne u životu svakog ljudskog bića – Nema drugog boga osim Allaha i Muhammed je Božiji poslanik.

Resulullah, ﷺ, svojim nas životom uči koliko je važna dova, zato učimo iskreno dove, budimo ponizni i budimo od onih koji svoja srca zikrom vezuju za Gospodara. Spominjanje Uzvišenog Gospodara posebno je vrijedno u mubarek danima i noćima, odabranim trenucima.

Molimo Uzvišenog Stvoritelja da nam pomogne da redovno čitamo Siru Resulullaha, ﷺ, i da se napajamo s tog čistog izvora razumijevanja vjere. Svaka su vrata razumijevanja vjere, osim Resulullahovih vrata,

77 Mubarekfuri, Er-Rehik el-mahtum, str 146.

zatvorena. Molim Gospodara da nas počasti da prema svojim porodicama budemo kakav je bio Resulullah prema svojoj, da prema svome društvu budemo kakav je bio Resulullah i da u dostavljanju poslanice islama budemo kakav je bio Resulullah, ﷺ. Amin!



USTRAJNOST U DOBRU

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Molimo Ga da nas počasti da osjećamo darove velikim kako bi Njemu bili zahvalni, da osjetimo posebnost vremena i da koristimo vrijeme na najbolji mogući način. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku, pečatu vjerovjesnika, njegovoj časnoj porodici, vrlim ashabima i svima onima koji slijede uputu islama do Sudnjega dana.

Resulullah, ﷺ, rekao je:

إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلاً أَنْ يُتْقِنَهُ

Zaista Allah voli kada neko od vas nešto radi da to usavrši![78]

Učimo iz života Muhammeda, ﷺ, učimo nastojeći njemu u susret ići. Učimo o veličini iskustva Resulullaha, ﷺ, i uputa koje nam je dao svojim životom. Nakon desete godine poslanstva Meka postaje tmurno mjesto Muhammedu, ﷺ, i prvim muslimanima. Mogućnost promjene je mala, ali se ambijent mora promijeniti za svakoga ko se želi promijeniti i ko želi iz lošeg ići prema dobru. Prvi je uvjet promjena sredine. Resulullah, ﷺ, vidi da muslimani više ne mogu utjecati na stanovnike Meke jer su im interesi na prvom mjestu. Materijalizam, robovanje kipovima i nemoral na svakom su koraku. Resulullah, ﷺ, pokušava učiniti koliko može, ali je svjestan da sljedećih godina mora tražiti drugo mjesto odakle će obavljati svoju misiju i odakle će ljudima prenositi poslanicu

78 Taberani, El-Mu'džem el-evset, tom 1, str. 275.

islama. Desete godine u vrijeme hadža Resulullah, ﷺ, traži one koji će mu pomoći da dostavi poslanicu. Jedna od važnih lekcija Sire Resulullaha, ﷺ, jeste da vjernik i vjernica nikada ne gube nadu. Gospodar kaže:

لَا يَيْأَسُ مِن رَّوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ

Nadu u Allahovu milost izgubit će samo oni koji Njega ne vjeruju![79]

Bez obzira na neuspjeh koji čovjeka zadesi na fakultetu, u poslu, u porodici, gdje god, on ne gubi nadu, on dalje radi. Dakle, desete godine u vrijeme hadža Resulullah, ﷺ, susreće se s brojnim ljudima učeći im Kur'an. Imao je dvadeset šest susreta s plemenima kojima je nudio da ga zaštite kako bi dostavio poslanicu. Uzvišeni Gospodar postavio je zakon po kojem će se vrata otvoriti onome ko kuca na njih. Susreti Resulullaha, ﷺ, poruka su nama da ne smijemo odustajati. Dvadeset šest susreta u deset dana pokazuju ko istinski izgara kako bi ljudima prenio istinu. Zamisli da sa svojom porodicom u deset dana dvadeset šest puta sjedneš i podsjetiš se na ono što je dobro, podsjetiš se na ahiret i na svoga Gospodara. Resulullah, ﷺ, susreo se i s plemenom Benu Hanifa iz kojeg je kasnije došao Musejlema Kezzab – Lažac. Prenosi se da je najružniji odgovor dobio upravo od njih. Njihove su riječi bile tako ružne da ih prenosioci nisu doslovno ni prenijeli, nego su kazali: "Ponudio im je, učio im je Kur'an, a oni su ga ružno vratili!" Zatim se susreće s plemenom Benu Kelb, riječ *kelb* na arapskom jeziku znači pas. Porodica psa ružno je ime, ali jedan ogranak te porodice zvao se Benu Abdullah – sinovi Abdullahovi. Resulullah, ﷺ, izlazi im u susret i kaže: "Kako vam je Allah dao lijepo ime, porodico Abdullahova!" Međutim, i oni su ga, usprkos njegovoj blagosti, odbili. Resulullah, ﷺ, zatim odlazi kod trećeg plemena.

Ovo su samo neki obrasci njegovih susreta s ljudima koji su došli u toj godini, godini hadža koji, zapravo, nije hadž, nego običaj mnogobožaca u to vrijeme. Resulullah, ﷺ, susreće se s plemenom Benu Amir ibn Sasa i njima uči Kur'an. Oni su imali umnog čovjeka koji se zvao Behira ibn

79 Jusuf, 87.

Firas i koji je, pokazavši na Muhammeda, ﷺ, rekao: "Kada bismo uzeli ovog mladića, zaista bismo vladali i Arapima i strancima." Vođe plemena pitali su Muhammeda, ﷺ: "Ko će, Muhammede, vladati nakon tebe ako mi pobijedimo druge." Muhammed, ﷺ, odgovorio im je: "Vlast je samo Allahova." Na to su ga oni odbili riječima: "Ne želimo te pomoći jer nećemo dobiti vlast." Od onih koje poziva u misiju Resulullah, ﷺ, traži da joj budu krajnje predani i u tome iskreni, da ne očekuju položaj, niti da se time nad ljudima uzdižu. Zatim odlazi kod drugog plemena, također ogranka plemena Benu Amir. Prvak tog plemena zvao se Budžra ibn Kajs, stariji čovjek i vrlo lukav. Kada im je došao Resulullah, ﷺ, njega nije bilo, a prisutni mlađi ljudi, nakon što su čuli Kur'an, odmah su prihvatili. Kada se Budžra vratio, upitao je: "Ko je ovaj čovjek?" Odgovorili su da je to osoba koja tvrdi da je poslanik i da traži zaštitu i podršku u dostavi poslanice svoga Gospodara. Budžra je na to rekao: "Ako ste ga prihvatili, niko veće zlo od vas nije učinio. Ako vi njega prihvatite, njegovo pleme Kurejš borit će se protiv vas!" On potom na najgori način vrijeđa Resulullaha, ﷺ, i kaže mu: "Da nisi gost, glavu bih ti odsjekao!" Na takvu prijetnju životu Resulullah, ﷺ, ustaje bez odgovara. Kada je Resulullah, ﷺ, uzjahao devu, Budžra ju je žestoko podbo, a deva, propinjući se, zbaci Resulullaha, ﷺ, u prašinu. Svi su se stali smijati Božijem Poslaniku, ﷺ, samo je jedna žena iz plemena Benu Amir, udata u Meku, prišla i kazala: "Zar će neko Resulullaha vrijeđati, a niko da ga zaštiti!" Ona je bila primila islam i odvažno je stala u zaštitu Resulullaha, ﷺ. Tri mladića iz plemena ustaju i štite Muhammeda, ﷺ, druga trojica ustaju i njih napadaju te nastade borba u samom plemenu. "Gospodaru", učio je Resulullah, "uputi ove, a osveti se ovima!" Budžra i trojica napadača skončali su na najgori mogući način, a trojica branitelja Resulullaha, ﷺ, primili su islam.

Svi susreti Resulullaha, ﷺ, s ovim plemenima bili su otežani time što je iza njega stalno išao njegov amidža Ebu Leheb, žestoki neprijatelj islama, štiteći svoje interese koji su bili usko vezani za kipove. Pošto je bio imućan i poznat, ljudi su ga slušali dok je govorio: "Ovo je moj bratić, on je

poremećen!" Pokušajmo zamisliti kako je u tome bilo Resulullahu, ﷺ. On se susreo i s plemenom Benu Šejban. To je bilo arapsko pleme poznato po odvažnosti i brojnosti, a ranije je živjelo blizu Perzije. Resulullah, ﷺ, susreo se s trojicom velikana tog plemena, Magrukom, Hanijem i Musenom.[80] Iako tada nisu primili islam, oni su na dostojanstven način razgovarali s Resulullahom. Resulullah, ﷺ, došao je u pratnji Ebu Bekra. Ebu Bekr je dobro poznavao arapska plemena; znao je brojno stanje u plemenima, na koji način rade, koje su im vrline, a koje mahane i slično. Ebu Bekr ih je upitao: "Koliko imate vojnika, koliko imate ljudi!?" Odgovorili su: "Imamo više od 1.000 konjanika!" Ebu Bekr je nastavio: "Kako se susrećete sa svojim neprijateljima?" Odgovorili su: "Mi učinimo ono što je do nas, a pobjeda dolazi od Boga!" To je pleme bilo vrlo blisko tevhidu, vjerovanju u jednog Boga. Oni su pitali Muhammeda, ﷺ, šta želi od njih. Najprije im je Resulullah, ﷺ, učio Kur'an, a zatim im je rekao da od njih traži zaštitu i podršku u dostavljanju poslanice svoga Gospodara. Zatim su ga pitali šta je to što naređuje, a Resulullah, ﷺ, proučio im je sljedeće ajete:

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا
أَوْلَادَكُم مِّنْ إِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا
وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ
وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ

Reci! Dođite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje, da mu nikoga ravnim ne smatrate i da roditeljima dobro činite, da djecu svoju zbog neimaštine ne ubijate, Mi i vas i njih hranimo. Ne približavajte se pokvarenim stvarima bile javne ili tajne, ne ubijajte onoga koga je Allah zabranio ubiti, osim kada to pravda zahtijeva. Eto to vam On preporučuje, Uzvišeni Stvoritelj da bi ste razmislili. Ne približavajte se imetku siročeta, osim na najljepši način, sve dok punoljetno ne postane i ne zakidajte na litru i kantaru.[81]

80 Sujuti, Ed-Durr el-mensur, tom 3, str. 372.
81 El-En'am, 151-152.

Lica prisutnih su se promijenila; pogotovo je Magruk s velikom pažnjom slušao ajete koji nikoga ne ostavljaju ravnodušnim. Prvaci tog plemena pokazali su su razumnim rekavši da sve to ne mogu nabrzinu prihvatiti, jer ono što se nabrzinu prihvati obično sa sobom nosi kajanje. Musena ibn Haris je rekao da ono sa čime je Resulullah, ﷺ, došao mrze vladari i kraljevi, i pošto su oni u vezi s Perzijom ne mogu ga zaštititi od Perzijanaca, ali im neće biti teško da ga zaštite od Arapa. Međutim, vjernik i vjernica svoju vjeru moraju u cijelosti uzeti, u cijelosti je živjeti, naprimjer neko može klanjati, a ne može se pokriti, ili može klanjati, ali ne može zekat davati. Dok se vjera u cijelosti ne uzme, ne može se osjetiti njezina puna slast. Oni su na razuman način razgovarali s Resulullahom, ﷺ, te on ustade i reče im: "Niste mi loše odgovorili!", ili "Istinu ste kazali!" Pošto su tokom razgovora veličali Perziju, koja je bila velesila toga vremena, Resulullah, ﷺ, upita ih: "Hoćete li zahvaljivati Bogu i Njega veličati kada On dadne da Perzija bude muslimanska!" Oni odgovoriše: "Gospodara za svjedoka uzimamo da ćemo tako učiniti!" Prošlo je vrijeme, Resulullahu, ﷺ, je preselio, došao je hilafet Ebu Bekra. Hazreti Ebu Bekr, رضي الله عنه, jednom prilikom čuje kako se arapsko pleme Benu Šejban koje je primilo islam bori protiv Perzije i suprotstavlja se Perzijancima, a među njima se posebno ističe neki Musena ibn Haris. Ebu Bekr upita jednog od svojih savjetnika: "Ko je taj Musena, dovedite mi ga da ga upoznam?" Kada je Musena došao, hazreti Ebu Bekr ga upita ko je on, a Musena mu odgovori: "Sjećaš li se, Ebu Bekre, delegacije Benu Šejbana i sjećaš li se razgovora s Resulullahom?" Ebu Bekr reče Museni: "Da te vidi Resulullah, ﷺ, bio bi radostan!" Tada Musena, sa suzama u očima, jer je primio islam tek nakon preseljenja Resulullaha, reče: "Kajem se jer sam propustio druženje s Resulullahom, kajem se jer sam odgađao dobro!" Ne smije čovjek odgađati dobro koje želi učiniti. Subhanallah! Kaje se zato što nije prihvatio islam kada mu je Resulullah, ﷺ, nudio. Sira nas uči da se za svako naše djelo moramo pitati kako bi ga Resulullah ocijenio, jer je to ocjena našeg Gospodara. Nama vjera i Kur'an dolaze kroz korito koje se zove život Resulullaha, ﷺ. Tada je Musena proučio ajet:

لَا يَسْتَوِي مِنكُم مَّنْ أَنفَقَ مِن قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ

Nije isti od vas onaj ko je prije oslobođenja Meke dijelio svoj imetak i borio se![82]

Priznajmo ljudima koji imaju neko dobro u islamu koje su učinili! Priznajmo im to dobro da bi se dobro širilo.

Musena žali što nije prihvatio da bude ashab Resulullaha, ﷺ, ali veliki doprinos daje islamu. Perzija je samo nekoliko godina nakon toga njegovim trudom, trudom Halida ibn Velida, ؓ, i drugih ashaba velikana ušla u islam.

Resulullah, ﷺ, susreće se i s pojedincima, susreće se s Rukanom iz plemena Benu Muharib, poznatim hrvačem kojeg niko nije mogao savladati. To je čovjek koji ne razumije jezik razuma, ne razumije jezik objave, on samo razumije jezik mišića. Resulullahu, ﷺ, kaže: "Ako me savladaš, ja ću te slijediti!" Resulullah pristaje: "Uredu!" Prvi ga put savlada, a Rukane kaže: "Ti si mene, Muhammede, nabrzinu uzeo, hajdemo drugi put!" I drugi put ga Resulullah, ﷺ, savlada! Kada ga je Resulullah, ﷺ, savladao i treći put, Rukane nije mogao vjerovati. Sabrao je sve ljude da im pokaže kako će savladati Muhammeda, a Muhammed njega savladao. Rukane je ipak odbio prihvatiti islam.[83]

Nekada pokušavamo nekome na pravi put ukazati, nekada i sa svojim ukućanima vidimo da stvari ne idu onako kako bismo željeli. Dvadeset šest pokušaja u deset dana, to je nešto čemu nas uči Resulullah, ﷺ. Svaki je pokušaj način da se približimo Allahu, a rezultat nije u našim rukama. Resulullah, ﷺ, susreće se i sa Suvejdom ibn Samitom, mudrim čovjekom koji je čitao ranije knjige i sabirao Lukmanove mudrosti. Muhammed, ﷺ, došao je kod njega i ponudio mu islam, a on je kazao: "Ja imam bolje od toga što je kod tebe!" Citirao mu je Lukmanove mudrosti, na što mu je Resulullah, ﷺ, saslušavši ga, rekao da je to lijep govor, ali ono što on ima mnogo je bolje. Zatim mu je proučio ajete iz Kur'ana i kada ih je Suvejd,

82 El-Hadid, 10.
83 Ebu Davud, Sunen, Libas, 4078.

koji je znao šta je mudrost a šta je Božija Objava, čuo, prihvatio je islam, kazavši da je slab i da ga ne može pomoći.

Resulullahu, ﷺ, dolazi i osoba iz plemena El-Ezdi koju su mnogobošci pokušali udaljiti od njega. Došao je kod Resulullaha jer je čuo da Kurejšije imaju mladića koji pati od džina, a on je bio poznat po tome što liječi od toga. Pitao je Muhammeda, ﷺ, da li ima problema sa džinima. Resulullah, ﷺ, dočekao je tu priliku da mu prenese vrijednosti islama. Rekao mu je riječi koje često čujemo na hutbi:

إِنَّ الْحَمْد للهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ مَنْ يَهْدِهِ اللهُ فَلاَ مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلاَ هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

“Zaista zahvala pripada Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć molimo i od Njega oprost tražimo. Onaj koga Allah uputi – njega niko u zabludu neće dovesti, a koga Allah u zabludu dovede, niko ga uputiti ne može!”[84]

Kada je ovaj to čuo, odmah je znao da se ne radi o džinima, nego da se radi o nečemu što nije ljudskog porijekla te je tražio da mu Poslanik, ﷺ, ponovi ove riječi nakon čega je i prihvatio islam.

Jedan od ljudi s kojima se Resulullah, ﷺ, susreo bio je i Tufejl ibn Amr iz plemena Devs. Tufejl je bio ugledan čovjek kojem su Kurejšije odmah skrenuli pažnju da se udalji od Muhammeda, ﷺ, kazavši mu da on poziva ljude onome što rastavlja oca od sina i muža od žene, a zapravo su Tufejla prepadali Resulullahom. Tufejl je, da bi se udaljio od Muhammeda, stavio komad platna u svoje uši pri odlasku u harem Kabe gdje je Resulullah, ﷺ, klanjao i učio Kur’an. Tufejl kaže: “Usprkos mojim začepljenim ušima, neki su kur’anski ajeti ipak doprli do mene. Čim sam ih čuo, rekao sam sebi da sam čovjek koji poznaje pjesništvo i da trebam čuti šta taj čovjek govori!” Izvadio je platno iz svojih ušiju, onako kako mnogi trebaju izvaditi prste iz svojih ušiju kako bi mogli čuti istinu. Kada je saslušao Resulullaha, ﷺ, njegovo se srce otvorilo. Pratio je Resulullaha do njegove kuće, a kada je Resulullah ušao u svoju kuću, Tufejl je pokucao i ušao, saslušao

84 Muslim, Sahih, Džumu'a, 868.

ajete iz Kur'ana još jednom i primio islam. Odmah je pitao Resulullaha šta mu naređuje. Resulullah, ﷺ, rekao mu je da se vrati svome narodu i da ga pozove u islam.

Nekoliko godina nakon Hidžre trudom i naporom Tufejla njegovo cijelo pleme primilo je islam. Bile su to stotine ljudi koji su dolazeći u Meku podigli veliku prašinu, pa kada su Mekelije pitali ko to dolazi, rečeno je da dolazi pleme Devs koje je Tufejl ibn Amr svojim trudom uveo u islam.[85]

Ne gubimo nadu i uvijek ulažimo napor i trud poruke su iz života Resulullaha, ﷺ. Tražiti svoju ulogu i biti ustrajan u dobru koje činimo preporuke su Muhammeda, ﷺ. Svi kažemo da slijedimo Resulullaha, a jesmo li ustrajni u dobru koje činimo, u dobročinstvu, u imetku koji izdvajamo, jesmo li ustrajni u dobru. Nijedno dobro Resulullah nije prestao činiti, a mi činimo nešto pa nam dosadi, jer naša srca ne mogu dugo izdržati taj tempo zato što ne učimo iz života Resulullaha. Treba nas nositi žar kakav je nosio Musena kada mu je Ebu Bekr rekao: "Da te vidi Resulullah, obradovao bi ti se." Hoće li se Resulullah, ﷺ, obradovati susretu s nama i hoćemo li mi u tom trenutku biti svijetla lica zbog napora i truda koje smo uložili?

Molimo Gospodara da spoznamo da čovjek vrijedi onoliko koliko radi, a ne onoliko koliko priča. Sira nas uči da našu vrijednost određuju naša djela. Molim Gospodara da čuvamo prave vrijednosti i da nastojimo svojim djelima pokazati da smo odani Gospodaru. Zaista je Allah Najplemenitiji i dovu svojih robova prima. Amin!

---

85 Nakon prve godine sa svojim narodom Tufejl, ﵁, se vraća Poslaniku, ﷺ, obavještava ga kako pleme Devs ne prihvata islam i traži dovu protiv njih. Zatim se pokajao zbog toga jer zna da se dove Poslanika, ﷺ, ne odbijaju. Međutim, Resulullah, ﷺ, podiže ruke i kaže: „Gospodaru, uputi Devs i dovedi mi ih!" Buhari, Sahih, Džihad, 2937. Uputa plemena Devs dolazi kroz dovu Poslanika, ﷺ, i napor i trud Tufejla, ﵁.



PRVI MUSLIMANI MEDINE

Hvala Uzvišenom Stvoritelju, Gospodaru svih svjetova. Njemu koji nas je počastio da uživamo u blagodatima ramazana, da srca svoja dodatno vežemo za Njega i Njegovu vjeru. Neka je salavat i selam Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku, neka je mir i spas njegovoj časnoj porodici, vrlim ashabima i svima koji slijede uputu do Sudnjega dana.

Knjiga je pokušaj oživljavanja Sire Resulullaha, ﷺ, kako bismo je živjeli svojim životima, da nastojimo biti bolji, da nastojimo biti na njegovoj stazi i hoditi njegovim stopama.

I posljednjeg dana hadža desete godine poslanstva Resulullah, ﷺ, poziva ljude u islam. Naša mjerila kažu nam da bi neke stvari jednostavno trebale funkcionirati, a neke ne bi, te zato posvećujemo veliku pažnju onim stvarima za koje mislimo da mogu uspjeti. Međutim, važna lekcija iz Sire Resulullaha, ﷺ, jeste da u svemu što radimo, bez obzira na to koliko se trudili i napora uložili, svoja srca trebamo vezati za Gospodara i znati da je On taj Koji daje uspjeh. Oslanjanje na Allaha, tevekkul, jedna je od najbitnijih lekcija iz Resulullahova, ﷺ, života. Posljednji dan hadža desete godine poslanstva Resulullah susreće šest mladića iz plemena Hazredž. Susreo ih je kod brice gdje su završavali hadžske obrede mnogobožaca. Mladići su bili iz grada Jesriba, petsto kilometara udaljenog od Meke. Sjetimo se Resulullahova, ﷺ, odlaska u grad Taif s namjerom da njegove stanovnike pozove Allahu koji

su ga kamenicama vratili i sjetimo se da je tada Resulullah, ﷺ, uputio dovu svome Gospodaru. Nismo spomenuli da je tada melek brda Resulullahu, ﷺ, ponudio da ova mjesta sruši tako što će brda na njih pasti. Resulullah, ﷺ, je to odbio moleći Allaha da dadne da iz njihovih kičmi izađu oni koji će robovati Allahu, ﷻ.[86]

Dakle, Resulullah, ﷺ, susreće se s mladićima čiji je grad Jesrib, buduća Medina, od Meke udaljeniji deset puta nego što je to Taif. Ovim nas Gospodar uči da bez obzira na obavezu da se potrudimo i planiramo, uvijek svoja srca moramo vezati za Gospodara, a svoje ruke i svoj intelektualni napor vezati za realnost. Dakle, naše je da se trudimo ali i da budemo svjesni da rezultati nisu u našim rukama. Resulullah, ﷺ, obradovao se kada je vidio te mlade ljude i nakon što je s njima porazgovarao, ponudio im je islam. Oni su kazali da žive s jevrejima i da su čuli da će se pojaviti vjerovjesnik, što je bio dodatni razlog da prihvate islam. Nakon što su prihvatili islam, Resulullah, ﷺ, rekao im je da se sljedeće godine vide na tom istom mjestu, mjestu koje se zove Akaba, danas mjestu s džemretima na kojem se bacaju kamenčići tokom hadžskih obreda. Oni su otišli, a te jedanaeste godine poslanstva gotovo da se ništa značajno nije desilo osim te jedne sjemenke posijane u dalekoj Medini.

Sljedeće godine oni su se vratili, bilo ih je dvanaest, osmerica iz plemena Hazredž i četverica iz plemena Evs. Između ta dva plemena vladalo je veliko neprijateljstvo, u sukobima je bilo na stotine mrtvih i oni su se nadali da će ih Gospodar kroz predanost islamu ujediniti. Resulullah, ﷺ, bio je izuzetno sretan što ih je vidio i što su došli, te je tražio od njih da mu dadnu prisegu na šest univerzalnih vrijednosti koje grade društvo. Od njih je uzeo prisegu da Dragom Bogu nikoga ravnim neće smatrati, da će se udaljiti od bluda, da neće krasti, da neće ubijati svoju djecu, da neće lagati i da će Resulullahu biti poslušni u dobru. Ovo je šest temelja za svako ljudsko društvo onako kako je oslanjanje na Allaha preduvjet bilo kakvog uspjeha na ovome i na budućem svijetu. Ovo su temelji za svakog vjernika

86 Buti Muhammed Said, Fikh es-sire en-nebevijje, str. 170.

i vjernicu, za onoga ko se nada nagradi na budućem svijetu i istinskom uspjehu na ovome, jer nije svaki uspjeh istinski. Zamislimo čovjeka koji od harama sagradi kuće, sakupi haram imetak, u očima svih on je velik i uspješan, ali u očima vjernika i vjernica on ima samo ono što će biti džehenemska vatra pod njim. Zamislimo onoga ko zloupotrijebi svoj položaj i uzme od drugih ono što mu ne pripada. Istinski uspjeh nalazi se u ovih šest vrijednosti, iskrena vjera i odanost Gospodaru. Blud je ono što razara porodice, zato Resulullah, ﷺ, utemeljuje odnos čestitosti i čednosti. Kakve su užasne posljedice u društvu u kojem se blud raširi, kakvo je međusobno povjerenje supružnika kada znaju da su prije bračnog ugovora imali seksualnu vezu? Stručnjaci kažu da su razlozi za razvode brakova u 70% slučajeva predbračne veze. Onaj ko je odan Allahu, on je odan i samome sebi čuvajući svoje tijelo za brak, čuvajući sebe za svog bračnog druga. Krađa je napad na imetak. U to je vrijeme bilo rašireno ubijanje djece, ali ga je Resulullah, ﷺ, iskorijenio. Šesta obaveza jeste poslušnost Resulullahu, ﷺ, u dobru. Resulullah, ﷺ, šalje prvog izaslanika Musaba ibn Umejra, dvadesetosmogodišnjeg mladića, koji je među prvima primio islam, a u Medini je bio Esad ibn Zurare, dvadesetjednogodišnji mladić koji je ponio misiju, jedan od prvih šest muslimana iz Medine.

Svako vrijeme ima svoj govor. Resulullah, ﷺ, daje im ovih šest principa. Vjerujte u jednog Boga i Njemu robujte, čuvajte se bluda, čuvajte se krađe, ne ubijajte svoju djecu, blud i krađa vode ubijanju djece. U našem vremenu to se zove abortus. U našim se čaršijama mlade djevojke, pa čak nekada i djevojčice od petnaest-šesnaest godina izlažu ovoj sramoti. Kako da ona poslije ima povjerenje u bilo koga. To je zato što nismo slušali Resulullaha, ﷺ, zato što nismo slušali svoga Gospodara koji nam je preko Resulullaha kazao da su brak i porodica osnova ljudskog društva. Bez zdrave porodice ne može biti zdravo društvo, naš moral i moral naše generacije vrednuje se odnosom koji imamo prema budućim generacijama. Ne stide se oni koji šire nemoral, a mi se stidimo, nas je stid. Čuvajmo se bluda i čuvajmo našu omladinu od bluda, jer znamo kako su loše posljedice, koliko je slomljenih srca ostalo zbog bluda

i takvog odnosa u kome se na ženu gleda kao na priliku za kratkotrajno uživanje, a pri ženidbi se želi oženiti čestitu.

Musab ibn Umejr bio je izaslanik Resulullaha, ﷺ, onaj za kojeg je smatrao da je najbolji za tu misiju. Za poslove za koje istinski želimo da uspiju trebamo odabirati najpouzdanije, odabirati ljude koji su sposobni i koji su Allahu odani. Esad ibn Zurare, prvi musliman, onaj koji je došao s prvom šestericom, u Medini otvara svoju kuću. On je želio da iz plemena Hazredž i iz plemena Evs bude što više muslimana kako bi na taj način pomirili godine krvi koja je potekla među njima. Esad ibn Zurare savjetovao je Musaba na koji način trebaju razgovarati i kažu da u toj godini nije bilo kuće u kojoj nije spomenut Resulullaha, ﷺ. Napor tih ljudi bio je ogroman jer su postigli da svi spominju Muhammeda, ﷺ. Danas se spominje ovaj ili onaj čovjek, a ne smiješ im zaviriti u život od prljavština koje su na sebe natovarili. Poznati danas nastoje što manje boraviti među ljudima kako bi prikrili svoju pravu prirodu. Vjernik i vjernica nemaju dva lica, njihovo je lice isto za svakoga. Oni su prema svakome principijelni, dobri i čestiti, ali i odlučni i pravedni kad treba.

Jednom su prilikom razgovarali dvojica velikana iz plemena Evs, Sad ibn Muaz i Usejd ibn Hudajr, koje je hazreti Esad ibn Zurare želio pridobiti. Sad ibn Muaz kaže: "Usejde! Otiđi u kuću Esada, tamo ima neki čovjek koji poziva nekoj vjeri. Ja ne mogu tamo otići jer je Esadova majka iz našeg plemena, pa ne želim kvariti odnose s njim!" Usejd je uzeo svoje koplje i otišao u kuću Esada ibn Zurare gdje se susreo s Musabom ibn Umejrom. Koplje je zabio u zemlju i rekao: "Izađi iz ovoga grada i prestani pozivati vjeri!" Musab ibn Umejr mirno reče: "Hoćeš li da te uputim onome što je bolje od toga!" Esad ibn Zurare dodade: "Musabe, dolazi ti Usejd pa budi što iskreniji!" Hazreti Musab, krajnje iskren, reče: "Hoćeš li nešto bolje? Sjedi i saslušaj!" Usejd uzvrati: "Dobro si rekao!" Sjeo je, zabo svoje koplje još ljut i pažljivo saslušao hazreti Musaba ibn Umejra, mladog izaslanika. Lice mu se promijenilo; pitao je hazreti Musaba kako se prima islam. Musab, رضي الله عنه, mu je rekao da se treba najprije okupati, čistoća, zatim izgovoriti

Kelimei-šehadet: “Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed poslanik”, a potom obaviti namaz, tj. klanjati dva rekata. Moramo se zapitati da li bi danas Resulullah, ﷺ, naše mahale i naše kuće prepoznao po čistoći?![87]

Ovo je bitna lekcija iz života Resulullaha, ﷺ. Usejd odlazi kod Sada i kaže mu: “Sade, bio sam kod njih!” Sad ga je pitao šta se desilo, a on mu je odgovorio: “Zabranio sam mu da više poziva i rekao je da će me poslušati, ali me strah za tvog rođaka Esada da mu ko neće kakvu štetu nanijeti zato što je primio Musaba pa otiđi i vidi šta se tamo dešava!” Sad, iako je imao samo 30 godina, bio je vrlo mudar te je shvatio da ga ovaj nagovara da ode i susretne se s Musabom. Oni su poput nas, oni se tada nisu vidjeli s Resulullahom, ﷺ, a svim su srcem povjerovali u ono sa čime je došao. Jedan od njih dao bi svoj život i imetak da otkupi Resulullaha, ﷺ, jer je znao šta znači to imati. Sad ibn Muaz odlazi kod Musaba i nakon što ga je saslušao, prima islam, vraća se svojoj porodici i pita ih: “Šta mislite o meni!” Odgovorili su mu: “Ti si najumniji, najmudriji, najugledniji među nama!” Na to im je rekao: “Ja više s vama neću razgovarati dok svi ne primite islam!” Prenosi se da nije prošlo nekoliko sati, a cijela porodica, cijelo pleme Evs primilo je islam. Kad je čovjek vođa, bitno je da bude vođa u dobru. Resulullah, ﷺ, poslao je izaslanika koji je promijenio stanje. Esad ibn Zurare primio ga je u svoju kuću. Samo jednu godinu nakon Hidžre Esad je preselio, a hazreti Musab preselio je druge godine po Hidžri. Sad, ؓ, je kao musliman živio sedam godina, a preselio je kao šehid. Za samo sedam godina, od 30. do 37. godine, učinio je više nego što ćemo mi učiniti za 60 ili 70 godina svoga života. Kada je preselio ovaj plemeniti ashab, Resulullah, ﷺ, kazao je da se Arš potresao zbog njegova preseljenja.[88] 70.000 meleka uzeli su dozvolu od Gospodara da klanjaju dženazu hazreti Sadu zbog njegova izgaranja u tome da ljudima prenese istinu, da im kaže šta je najbitnije. Svi ljudi znaju da odlaze s ovog svijeta, ali malo ko hoće saslušati šta je tamo, šta se tamo dešava. Čovjeku koji se istinski trudi i iskreno vjeruje Gospodar daje rezultat. Prvu prisegu

87 Mubarekfuri, Er-Rehik el-mahtum, str 163.

88 Buhari, Sahih, Menakib el-Ensar, 3803; Muslim, Sahih, Fedail, 2467.

dalo je dvanaest vjernika, osam iz plemena Hazredž i četiri iz plemena Evs. Dvanaeste godine poslanstva kod Resulullaha, ﷺ, dolazi 75 ljudi iz plemena Evs i Hazredž, također u vrijeme obavljanja hadža. Bili su dio društva, došli su zajedno sa svim hodočasnicima iz Jesriba/Medine. Koliko su se oni trudili pokazuje činjenica da su na tom putu između Medine i Meke još trojica primili islam. Oni su krenuli da se susretnu s Resulullahom, ﷺ, a ljudi koji su putovali s njima primaju islam.[89]

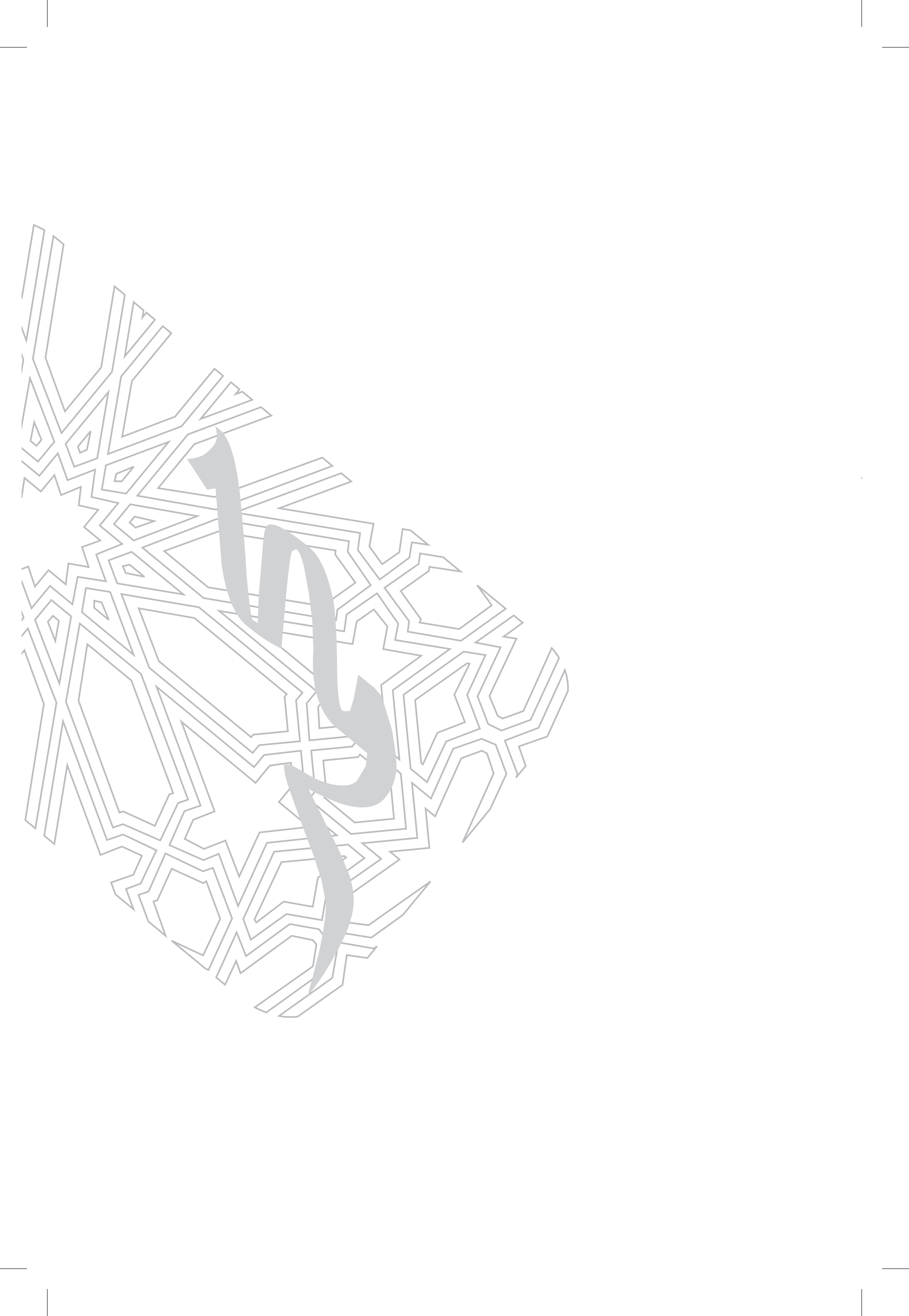
Bera ibn Mauru, vođa hodočasnika, također je primio islam, Abdulah ibn Amr ibn Hiram, jedan od najuglednijih stanovnika Jesriba, primio je islam. Na koji su način oni uspjeli tako pozitivno utjecati na ljude. Putovanje između Medine i Meke traje otprilike jednu sedmicu, maksimalno deset dana. Utjecali su svojim ponašanjem, ibadet je bitan, namaz je bitan, namaz je stup vjere, ali ako klanjam, a na loš se način ophodim prema ljudima, udaljiću ih od vjere svojim namazom. Nažalost, time ću ih udaljiti od Gospodara. Islam je u njihova srca ušao kroz ponašanje tih prvih muslimana koje je Resulullah, ﷺ, odgojio preko hazreti Musaba ibn Umejra, svog izaslanika u Medini. Ako smo izaslanici Resulullaha i islama moramo nositi etiku i edeb islama. Kada su ovih 75 muslimana došli u Meku, bilo je vrlo opasno da se susretnu s Resulullahom, ﷺ. Najprije je Resulullah imao susret s Musabom od kojega je dobio informacije o tome šta se zbiva u Medini. Među tih 75 muslimana iz plemena Evs i Hazredž bilo je i žena. Ne možemo uspjeti ako muškarci i žene jednako ne učestvuju. Opasna je stvar kada se odvaja starija od mlađe generacije, ili obrnuto! Kada se kaže da je budućnost na mladima zaboravlja se da je iskustvo kod starijih. Oni trebaju podijeliti mudrost s mlađima, jedino zajedno možemo nešto napraviti.

Resulullah, ﷺ, saslušao je Musaba, ؓ, saznao kakva je situacija u Medini i koliko je ljudi primilo islam. Ovih 75 ljudi bili su samo dio muslimana koji su došli kod Resulullaha, ﷺ. Odredio im je dan kada će se susresti, rekavši da to bude posljednji dan obreda, kako bi sljedeći dan svi napustili Meku i kako ne bi bilo opasnosti za njih nakon susreta sa njim. Već su se

89 Mubarekfuri, Er-Rehik el-mahtum, str 165.

pravile pripreme za ono što smo ranije spominjali, tražila se druga sredina za širenje misije. Tražila se okolina u kojoj se može širiti misija i poslanica islama. Esad ibn Zurare, ؓ, onaj koji je među prvima primio islam, bio je među ovih 75 muslimana. Bili su i drugi uglednici, hazreti Sad i hazreti Usejd, hazreti Nusejba, kćerka Kaba, hazreti Esma, kćerka Amra i drugi. Za taj dan u kojem su se susreli s Resulullahom, ﷺ, kažu da im je draži od dana Bedra, iako su učestvovali u Bici na Bedru i znali da je to bio dan u kojem se promijenila povijest ljudskog roda. Islam je tog dana dobio svoju domovinu. Resulullah, ﷺ, odlazi u noćnu tminu nakon polovine noći sa svojim amidžom Abbasom koji još nije primio islam. Postavlja Ebu Bekra i Omera na dva brda da muslimanima čuvaju stražu. Blago onome ko čuva muslimane na bilo koji način, poučavanjem, odgojem, ekonomijom, bilo čime. Svako od tih ljudi ima nagradu. U sljedećem poglavlju govorit ćemo o ovome bitnom događaju, susretu na Akabi, susretu Resulullaha, ﷺ, sa 75 muslimana i muslimanki koji su došli iz Medine da prihvate misiju i emanet oslanjajući se na Allaha, da opravdaju povjerenje koje im je Gospodar ukazao noseći islam i prenoseći ga drugima.

Molim Uzvišenog Stvoritelja da nas počasti time da razumijemo Siru Resulullaha, ﷺ, kao nešto što nas vodi kroz život, da nas počasti moralom i ponašanjem kakvo je imao Resulullah, ﷺ, da čuvamo svoj namaz tako što ćemo druge namazu voditi. Molim Uzvišenog Stvoritelja da nas na tom putu pomogne i da nam podari iskrenost u svemu što govorimo i radimo.





PRISEGA RESULULLAHU, ﷺ, NA AKABI

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Molimo Ga najvećim imenom Njegovim da nas počasti svakim dobrom na ovom i na budućem svijetu. Salavat i selam Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku, njegovoj časnoj porodici, vrlim ashabima i svima onima koji slijede istinu i uputu do Sudnjega dana.

Tokom dvanaeste godine poslanstva, Muhammed, ﷺ, uporno poziva ljude, širi istinu i ulaže napore kako bi ljudima prenio poslanicu. Uzvišeni Stvoritelj u Kur'anu kaže:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ

O vjernici! Ako vi Allaha pomognete, Allah će vas pomoći i vaše korake učvrstiti![90]

Svakoj osobi koja pomogne Allahovu vjeru, Allah dadne uspjeh u svemu što radi. Resulullah, ﷺ, susreće se drugi put s delegacijom od 75 muslimana, muškaraca i žena, iz Medine, pripadnika plemena Evs i Hazredž. Prvi put, jedanaeste godine poslanstva, došlo ih je samo 12, a samo godinu kasnije njih 75, a oni su bili samo dio muslimana Medine. Nije bila nijedna kuća a da islam u nju nije ušao makar pričom o islamu i o Muhammedu, ﷺ. Promovirati dobro i govoriti o dobru zadaća je svakog muslimana i

90 Muhammed, 7.

muslimanke. Resulullah, ﷺ, trebao je pažljivo organizirati susret, jer je bilo opasno susresti se u Meki sa 75 muslimana iz Medine. Odredio je da se susret održi na kraju hadžskih obreda, i u mjestu Akaba, mjesto džemreta na koja se bacaju kamenčići tokom hadžskih obreda. Zadužio je Ebu Bekra i Omera da čuvaju stražu bdijući na brežuljcima nedaleko od tog mjesta. Najprije se susreo s Musabom ibn Umejrom, svojim izaslanikom, mladićem umnim i iskrenim, koji je širio islam u Medini i prikupio potrebne informacije za Resulullaha, ﷺ.

Iz Sire Resulullaha, ﷺ, učimo da ni u jednu situaciju ne ulazimo dok je u potpunosti ne ispitamo i dok ne provjerimo kakvi su ljudi uključeni u to. Ni ashabi Resulullaha, ﷺ, koji su bili u Meki nisu znali da će se Resulullah, ﷺ, susresti s muslimanima iz Medine. Važne informacije treba davati samo onima kojih se tiču, i to samo onoliko koliko je potrebno kako ne bismo ugrozili druge ljude. Resulullah, ﷺ, na susret s muslimanima dolazi u pratnji svoga amidže Abbasa. Abbas posmatra delegaciju ensarija. Riječ *ensarija* dolazi od arapske riječi *nasr*, što znači pomoć. Ensarije su oni koji će pomoći Resulullahu, ﷺ. On je tu da se dogovori s njima o preseljenju iz Meke u Medinu, da dobije njihovu podršku kako bi ispunio misiju i dostavio poslanicu. Abbas, amidža Resulullahov, ﷺ, koji još nije primio islam, kazao je kako porodica Benu Hašima još štiti Muhammeda, bez obzira na zlostavljanja i tlačenja, i da će život Muhammeda i dalje štititi. Kada je Abbas završio, počeo je govoriti Resulullah, ﷺ. Najprije je zahvalio Uzvišenom Stvoritelju i podsjetio prisutne na Gospodara, zatim je učio Kur'an i probudio najplemenitije osjećaje u tim ljudima koji su došli iz Medine kod njega. Vrlo bitna stvar jeste ravnoteža emocija i razuma. Moramo planirati i truditi se, ali moramo znati da su naše emocije te koje nas nose, tj. ako nemamo ljubavi prema nečemu, onda to nećemo ni činiti. Moramo voljeti dobro da bismo ga činili. Kada je Resulullah, ﷺ, završio, lica prisutnih bila su ozarena te su ga pitali šta želi od njih, a on je zatražio pet stvari:

تُبَايِعُونِي عَلىٰ السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فِي النَّشَاطِ وَالْكَسَلِ وَالنَّفَقَةِ فِي الْعُسْرِ وَالْيُسْرِ وَعَلىٰ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَنْ تَقُولُوا فِي اللهِ لَا تَخَافُونَ فِي اللهِ لَوْمَةَ لائِمٍ وَعَلىٰ أَنْ تَنْصُرُونِي فَتَمْنَعُونِي إِذَا قَدِمْتُ عَلَيْكُمْ مِمَّا تَمْنَعُونَ مِنْهُ أَنْفُسَكُمْ وَأَزْوَاجَكُمْ وَأَبْنَاءَكُمْ وَلَكُمْ الْجَنَّةُ

„Dajte mi prisegu na pokornost, da meni poslušni budete, kada je teško i kada nije teško, da dijelite, kada je oskudica i kada je obilje, tražim od vas da naređujete dobro i da odvraćate od zla, tražim da se ne osvrćete na kritike onih koji vas kritiziraju dok radi Allaha govorite i posljednje, tražim od vas da me zaštitite od svega onoga od čega štitite svoje porodice, svoje supruge i djecu. Nagrada vam je džennet!”[91]

Kako čovjek štiti svoj evlad i svoju suprugu – kao lav koji ne posustaje – to je Resulullah, ﷺ, od njih tražio. Razmotrimo ovih pet stvari. Poslušnost, Resulullah, ﷺ, traži da ga prihvate za prvog čovjeka Medine. Dijeljenje, traži od njih da ne budu sebični, da budu darežljivi jer dolazi više od 300 muhadžira, onih koji će izbjeći i sa svojom vjerom otići iz Meke u Medinu, da dijele svoj imetak kako bi se na taj način islam pomogao. Traži od njih da naređuju dobro i odvraćaju od zla, jer na tome počiva dobro u društvu. Nas je često stid nekome, kada vidimo da čini nešto loše, kazati: “Nemoj to činiti!”, a one koji čine zlo nije stid nas pozivati tome i kazati nam: “Čini zlo!” Traži da se ne osvrću na kritike; musliman i muslimanka, kada znaju da je ono što čine čestito i dobro i da je time Gospodar zadovoljan, ne gledaju desno i lijevo, čine to odani svome Gospodaru i ne osvrću se na kritike. Traži da zaštite vjeru; vjernik i vjernica dužni su zaštititi vjeru i živote ne samo svoje, nego živote onih koji s njima dijele vjeru i onih drugih koji žive uz njih. Život je velika svetinja i Uzvišeni Gospodar dao je svetost svakom životu. Kada je Resulullah, ﷺ, završio, ustao je Bera ibn Marur, ؓ, vođa delegacije, vođa hodočasnika iz Medine, onaj koji je primio islam na putu između Medine i Meke. Vidio je kako se muslimani ophode i primio je islam zbog njihova ponašanja, ne zbog ibadeta, ne zbog robovanja i namaza, nego zbog

91 Ahmed, Musned, tom 3, str. 322; Buhari, Sahih, Ahkam, 7199.

načina ophođenja. Moramo paziti kako se ponašamo prema ljudima, jer je Gospodar dao da Resulullah, ﷺ, bude taj koji upotpunjuje najplemenitije ljudske ćudi. Bera ibn Marur ustao je i rekao: “Allahov Poslaniče, daj ruku da ti damo obećanje!” Sad ibn Ubade, ؓ, jedan od prvaka ensarija, stanovnika Medine, upitao je: “Allahov Poslaniče, ako mi tebi poslušni budemo, dijelimo, naređujemo dobro”, i spomenuo je sve što je Resulullah od njih tražio, “šta je to što ćemo mi dobiti!” Resulullah, ﷺ, pogledao ga je i odgovorio mu riječima: *“Dobit ćete Džennet!”*[92]

Ensarije su za svoju odanost Resulullahu, ﷺ, dobili njegovo obećanje da će njihova nagrada biti Džennet. Jedan od prisutnih upita: “Allahov Poslaniče, ako te Allah počasti da pobijediš, hoćeš li ti nas ostaviti i otići svome narodu!” Tada je Resulullah, ﷺ, rekao: *„Ja sam vaš i vi ste moji!”*[93] Kao da kaže Resulullah, ﷺ, vaša i moja krv je ista, ja sam vaš do kabura. Prilikom oslobođenja Meke, Resulullah, ﷺ, je u Meki proveo samo kratak period, a zatim se vratio u Medinu. Nakon jedne od bitaka kada je plijen podijeljen novim muslimanima, a ensarijama, njegovim pomagačima, stanovnicima Medine Resulullah nije dao ništa, neki od njih bili su povrijeđeni i mislili su da se Resulullah, ﷺ, vratio svom narodu i da je njih zaboravio. Jedan od njihovih prvaka rekao je Resulullahu, ﷺ: “Neki kažu da si ti opet našao svoj narod i da si nas zaboravio!” Resulullah, ﷺ, okupio ih je i kazao im:

أَلَمْ آتِكُمْ ضُلَّالًا فَهَدَاكُمُ اللهُ وَعَالَةً فَأَغْنَاكُم اللهُ وَأَعْدَاءً فَأَلَّفَ اللهُ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ

„Zar vam nisam došao kada ste bili u zabludi pa vas je Allah uputio, zar niste bili slabašni pa vas je Allah ojačao i obogatio, zar niste dušmani jedni drugima bili pa vam je Allah srca ujedinio...”; i spomenuo im je blagodati koje im je Gospodar dao, a zatim im je rekao:

أَتَيْتَنَا مُكَذَّبًا فَصَدَّقْنَاكَ وَمَخْذُولاً فَنَصَرْنَاكَ وَطَرِيدًا فَآوَيْنَاكَ وَعَائِلاً فَأَغْنَيْنَاكَ

“Vi da hoćete možete kazati da sam vam došao prognan pa ste me zaštiti-

92 Ahmed, Musned, tom 3, str. 322; Buhari, Sahih, Ahkam, 7199.
93 Ahmed, Musned, tom 3, str. 460.

li, napušten pa ste me vi pomogli, protjeran pa ste mi vi utočište pružili i bez imetka pa ste me vi podržali!" Prenosi se da su u tom trenutku ensarije oborili glave, jer ih je bilo stid dobra koje su učinili. Istinski vjernik i vjernica stide se dobra koje učine, jer se boje da to djelo zbog spominjanja bude poništeno. Tada je Resulullah, ﷺ, njima rekao:

أَوَجَدْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ يَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ فِي لُعَاعَةٍ مِنَ الدُّنْيَا تَأَلَّفْتُ بِهَا قَوْمًا لِيُسْلِمُوا وَوَكَلْتُكُمْ
إِلىٰ إِسْلاَمِكُمْ
أَفَلاَ تَرْضَوْنَ يَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ أَنْ يَذْهَبَ النَّاسُ بِالشَّاةِ وَالْبَعِيرِ وَتَرْجِعُونَ بِرَسُولِ اللهِ فِي رِحَالِكُمْ

"Zar vam je teško, o ensarije, da dunjaluk dajem ovima kako bi pridobio njihova srca da islam prigle, a vas sam prepustio snazi islama vašeg! Zar niste zadovoljni, o ensarije, da ljudi odvedu ovce i deve, a da se vi vratite sa Resulullahom!?" [94] Svi su rekli: "Zadovoljni smo da se s nama Resulullah vrati!" Niz njihove su obraze potekle suze. Resulullah, ﷺ, gledao je prisutne, tražio je od njih nešto veliko, tražio je njihovu poslušnost, tražio je da se odreknu sebičnosti, tražio je da naređuju dobro i odvraćaju od zla, tražio je da budu predani dobru i da se ne osvrću na kritike drugih, tražio je da po potrebi zaštite Božijeg Poslanika i da zaštite misiju islama.

Na kraju je Esad ibn Zurare, mladić od 23 godine, onaj koji je bio u prvoj delegaciji ensarija iz plemena Hazredž, sačekavši da emocije obuzmu ljude zbog obećanja Resulullaha, ﷺ, da je on njihov i da su oni njegovi, rekao: "Stanite, ako hoćete da date prisegu Resulullahu, znajte da se svi ljudi mogu okomiti na vas, da ćete možda morati sa svima zaratiti samo da zaštitite Resulullaha. Nemojte obavezu prihvatiti ako je nećete ispuniti!" Ozbiljan vjernik i vjernica najprije dobro razmisle o svakom odnosu u koji ulaze i neće prihvatiti obavezu koju ne mogu ispuniti. Oni su kazali. "Mi prihvatamo!" I pružili su svoje ruke, požurili su dati prisegu, obećanje Resulullahu, ﷺ. Prenosi se da su se natjecali ko će to prije učiniti. Kada su završili s prisegom u tmini noći posljednjeg dana hadžskih obreda, Resulullah, ﷺ, rekao im je

94 Ahmed, Musned, tom 3, str. 76.

da sjednu i zatim je porazgovarao s njima o obavezama koje imaju. Podijelio im je zadaće, jer je dolazilo više od 300 muslimana i muslimanki iz Meke u Medinu koje je trebalo zbrinuti. Dok je s njima razgovarao, s jednog brda neko je povikao: "Kurejšije, Kurejšije, eno muslimani i Muhammed hoće da vas napadnu!" U nekim predanjima kaže se da je to bio šejtan koji ih je želio upozoriti, jer je Gospodar dao da Resulullah, ﷺ, posveti pažnju organizaciji ovog susreta u tmini noći do najmanjeg detalja. Oni su se izvukli iz svojih šatora kada ih niko nije vidio i sve se dobro završilo. Kada su završili dogovor, Resulullah im je rekao da se vrate u svoje šatore i niko od stanovnika Meke nije znao šta se te noći desilo. Dani hadža su se završili i ensarije su se vratile u Medinu, njih 75 iz plemena Evs i Hazredž. Resulullah, ﷺ, dozvoljava svojim ashabima, odanim muškarcima i ženama, da učine Hidžru iz Meke u Medinu, rekavši im:

أُرِيتُ دَارَ هِجْرَتِكُمْ ذَاتُ نَخْلٍ بَيْنَ لاَبَتَيْنِ

"Vidio sam mjesto vašeg preseljenja, zemlja posađena palmama, između dva brežuljka"[95]

Resulullah, ﷺ, dozvolio im je i oni su u grupama počeli odlaziti iz Meke. Bilo im je teško jer su ostavljali sve što su imali, svoje imetke i svoje porodice. Ebu Selema i Ummu Selema, imali su sina i oboje su primili islam. Ebu Selema je poveo svoju porodicu na put u Medinu, međutim dok su izlazili iz Meke, njihove su ih porodice zaustavile i nisu im dopustile izlazak. Porodica Ummu Seleme rekla je Ebu Selemi da nju i njezino dijete ne može voditi i da će ih oni zadržati. Ebu Selema je htio poslušati Resulullaha pa je rekao: "Ja moram ići!" Ummu Selema je ostala sa svojom porodicom i djetetom. Na to porodica Ebu Seleme kaže: "Uzeli ste naše dijete!" Željeli su otrgnuti dječaka od njegove majke. Porodica Ebu Seleme s jedne strane, a porodica Ummu Seleme s druge strane stanu toliko razvlačiti dijete između sebe da su mu ruku iz ramena iščašili. Sve je to majka gledala bez mogućnosti da se suprotstavi. Porodica njezina muža odvela joj je dijete, a njezina ju je poro-

95 Buhari, Sahih, Menakibul-ensar, 3905.

dica zarobila u kući ne dopuštajući joj odlazak s mužem u Medinu. Ummu Selema kasnije je ispričala: "Godinu dana izlazila sam iz kuće na ono mjesto gdje su mi oteli dijete i gdje je moj muž otišao od mene, i plakala sam sve dok nije naišao jedan čestiti čovjek, nemusliman, i pitao me zbog čega plačem. Kazala sam mu da želim ići u Medinu i sa sobom povesti svoje dijete." Tada je on otišao kod porodice njezina muža i nagovorio ih da dijete vrate majci. Doveli su je i on joj je vratio dijete, a zatim je uzeo svoju devu i odveo Ummu Selemu i njezino dijete do Medine. Ummu Selema opisuje tog čovjeka kao najplemenitijeg insana koji sebi nije dozvolio čak ni da je gleda, nego je čuvao čast supruge drugog čovjeka. Čuvati čast obaveza je svakog ljudskog bića. Ona prenosi da kad god bi htio da se odmori, spustio bi devu i okrenuo joj leđa. Nije bilo lahko Ummu Selemi i Ebu Selemi, nije bilo lahko muslimanima u tim danima, nije im bilo lahko, jer su morali otići iz svoje domovine i ostaviti svoj imetak.

Suhejb Rumi nije bio stanovnik Meke nego je u nju doselio i stekao veliki imetak. Kada je krenuo s desecima deva, mnogobošci su ga zaustavili: "Možeš otići, ali imetak ostaje!" On je kazao: "Ako vam ga ostavim, hoćete li mi dati da izađem!" Odgovorili su: "Hoćemo!" Suhejb im je rekao: "Vaš je imetak, uzmite ga!" Rekli su mu: "Hoćemo i devu na kojoj jašeš!" Mislili su da nipošto neće ostaviti svoj imetak, ali njegova želja da posluša Resulullaha, ﷺ, bila je jača pa je rekao: "Evo i deva na kojoj jašem!" Tada su mu kazali: "I ogrtač koji je na tebi!" On je rekao: "Evo vam i ogrtač!" Izašao je iz Meke bez ičega. Kada je došao u Medinu, tamo je već bio Resulullah, ﷺ, a o njegovoj ćemo Hidžri govoriti u narednim poglavljima. Resulullah, ﷺ, rekao je Suhejbu, ؓ, čiji je nadimak Ebu Jahja: *"Dobitak na trgovini, o Ebu Jahja!"*[96] Sve si ostavio radi Allaha, Allah će ti nadoknaditi. Onoga ko Allaha pomogne, onoga ko pomogne Allahovu vjeru, Allah će pomoći.

Hazreti Omer, ؓ, bio je među posljednjim ashabima koji su izašli iz Meke. Resulullah, ﷺ, organizirao je odlazak tako da je uvijek s jačim muslimanima išla skupina slabijih, kako im mnogobošci ne bi pravili probleme. Hazreti

96 Hakim, Mustedrek, Marifetus-sahabe, 3905.

Omer je, za razliku od drugih muslimana, otišao mnogobošcima i kazao im:

مَنْ أَرَادَ أَنْ تَثْكَلَهُ أُمُّهُ وَيُؤْتَمَ وَلَدُهُ وَتَرْمَلَ زَوْجَتُهُ فَلْيَلْقِنِي وَرَاءَ هَذَا الْوَادِي

“Onaj ko želi da mu mati sina izgubi, djeca siročad ostanu i supruga udovica postane neka me sačeka iza ove doline.” [97]

Naravno, niko nije smio izaći. Hazreti Omer bio je odlučan i odvažan, u njegovu društvu bilo je dvadesetak čestitih muslimana i muslimanki koji nisu bili toliko jaki da sami učine Hidžru. Iako je bio ugledan, uvijek je prihvatao društvo čak i onih koji nisu bili njegova statusa, jer musliman i muslimanka gledaju ljude kroz vrijednosti koje nose, a ne kroz imetak koji imaju ili položaj koji obnašaju. Prisega Resulullahu, ﷺ, na Akabi koju su dale ensarije i žrtva koju su učinili muhadžiri ostavljajući svoju domovinu i svoje imetke podsjeća nas na vrlo važnu stvar. Onoliko koliko vjera ima prostora u našim životima toliko se možemo nadati nagradi od Gospodara. Svi gradimo svoj dunjaluk, a zaboravljamo ahiret.

Molim Uzvišenog Stvoritelja da nas počasti da budemo oni koji pomažu vjeru Njegovu, koji grade kuće Njegove, koji dijele onima koji su u potrebi i koji stječu halal opskrbu na svakome mjestu kojim je Gospodar zadovoljan. Molim Uzvišenog Gospodara da nas počasti da takvi u našim životima budemo. Amin!

97 Mutteki el-Hindi, Kenz el-’ummal, 35796.



HIDŽRA RESULULLAHA, ﷺ, IZ MEKE U MEDINU

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Njemu hvala na Njegovim neizmjernim blagodatima. Molimo Ga da nas upozna s tim blagodatima tokom njihova trajanja i da nas zaštiti od dana kada ćemo blagodat spoznati samo zato što smo je izgubili. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku, čiju Siru nastojimo upoznati; salavat i selam neka je svim dobrim i čestitim robovima Božijim, svima koji žele dobro i šire dobro i nose istinu u svojim srcima.

U jednom je hadisu Resulullah, ﷺ, rekao:

إِنَّكَ لَنْ تَدَعَ شَيْئًا للهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلاَّ بَدَّلَكَ اللهُ بِهِ مَا هُوَ خَيْرٌ لَكَ مِنْهُ

"Zaista, nećeš radi Allaha Uzvišenog nešto ostaviti, a da ti On neće isto boljim za tebe zamijeniti."[98]

Govorimo o danima u kojima je Resulullah, ﷺ, zajedno s prvom generacijom muslimana morao donijeti tešku odluku da napuste rodnu Meku, da napuste svoj imetak, porodice i one ljude koji s njima ne dijele najveću vrijednost koju ljudsko biće može ponijeti, a to je vrijednost odanosti Dragom Bogu. Morali su to učiniti jer nisu imali slobodu da žive svoju vjeru, da svoj život uspostave na principima svoje vjere. Spomenuli smo da su ashabi Resulullaha, ﷺ, muškarci i žene, napuštali Meku i da je Re-

98 Ahmed, Musned, tom 5, str. 363.

sulullah za njih organizirao odlazak na najsigurniji način. Jači muslimani sa sobom su vodili slabije i to je jedno od pravila života kojem nas poučava sira Resulullaha, ﷺ. Pouka je u tome da je lanac jak onoliko koliko je jaka njegova najslabija karika. Nekada mislimo da ako smo individualno jaki, ako smo učeni, ako smo čestiti, sve je dobro i riješeno, ali sve to malo vrijedi ako i druge ne povedemo istom stazom. Resulullah, ﷺ, ispratio je sve svoje drugove, muškarce i žene, koji su napuštali Meku, ostali su samo Resulullah, Ebu Bekr, njihove porodice i Alija b. Ebu Talib, رضي الله عنه.

Resulullah, ﷺ, poučava nas tome da ukoliko smo preuzeli povjerenje da vodimo ljude, mi moramo biti najdosljedniji u onome čemu ljude pozivamo. Moramo dati najveću žrtvu za ono za šta drugima govorimo da je vrijedno žrtve. Ljudi iz naših riječi prepoznaju jesmo li iskreni ili nismo. Riječi su riječi, ali ljudi osjete s kolikom su predanošću riječi izgovorene. Ebu Bekr, رضي الله عنه, je očekivao da Resulullah, ﷺ, kaže da trebaju i oni učiniti Hidžru te je pripremao jahalice. Ebu Bekr nas poučava da se za velike stvari trebamo pripremiti. Kada je Resulullah, ﷺ, od Uzvišenog Gospodara dobio dozvolu da napusti Meku, najprije odlazi kod hazreti Ebu Bekra; odlazi maskiran kako stanovnici Meke ne bi vidjeli da se njih dvojica susreću. Kada je ušao kod Ebu Bekra, kazao mu je: "*Izvedi, Ebu Bekre, svoje ukućane. Imam s tobom o nečemu važnom razgovarati!"* Ebu Bekr na to kaže Resulullahu, ﷺ: "Božiji Poslaniče, to su moje kćeri!"[99] Resulullah mu je rekao: "Dozvoljeno mi je da učinim Hidžru u Medinu!" Ebu Bekr je na to rekao samo:

صُحْبَةً بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ

"Primi me u svoje društvo, poput oca i majke si mi, o Allahov Poslaniče!"[100] Resulullah, ﷺ, pristao je, a hazreti Aiša, koja je bila prisutna, kasnije je ispričala: "Nisam vidjela čovjeka da plače od sreće do tog dana. Moj je otac plakao od sreće što je Resulullah pristao da ga primi u svoje društvo!" Dobro gledajmo s kim se družimo. Resulullah, ﷺ, rekao je:

99 Ahmed, Musned, tom 5, str. 363.
100 Mubarekfuri, Er-Rehik el-mahtum, str 180.

اَلْمَرْءُ عَلىٰ دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ

"Čovjek je u vjeri svoga bliskog prijatelja! Gledajte koga za bliskog prijatelja uzimate!"[101]

Naši su prijatelji oni koji govore o nama. Mudri kažu: "Reci mi s kim si, kazat ću ti kakav si."

Hazreti Ebu Bekr reče: "Allahov Poslaniče, ja sam nam pripremio jahalice!" Resulullah, ﷺ, odbi kazavši: *"Ja želim platiti za njih!"* Ne dozvoljava Resulullah, ﷺ, da iko ima nagradu za ono što je on dužan učiniti. Nastojmo usavršiti dobro koje činimo. Resulullah, ﷺ, odlučuje napustiti Meku u tmini noći. Međutim, mušrici su se već dogovorili da ubiju Resulullaha, ﷺ, ali jedna od mudžiza, nadnaravnih stvari koje je Resulullaha doživljavao, jeste to da ga je Gospodar o tome obavijestio.

Mušrici su se sastali u kući zvanoj Nedva, mjestu njihova okupljanja, gdje su se dogovorili da iz svakog plemena po jedan jak mladić svoju sablju umoči u otrov te da u tmini noći dođu do Resulullahove, ﷺ, kuće. Planirali su takvim sabljama ubosti Resulullaha, ﷺ, i na taj ga način ubiti. Pošto je iz svakog plemena išao po jedan mladić, niko ne bi mogao tražiti osvetu nad svima njima. Benu Hašim, porodica Resulullaha, u tom slučaju neće moći tražiti krivca, jer će krivac biti kolektivni.[102] Resulullah, ﷺ, dobio je ovu vijest i ono što začuđuje kada čitamo Siru Resulullaha, ﷺ, jeste upravo ovo. Iako su mušrici znali da Resulullah ne laže i da Resulullahu Gospodar objavljuje, oni to nisu željeli prihvatiti. Jedan od njih je hraneći svoga konja, dok je neki musliman prolazio pored njega, da bi prestrašio muslimane, rekao: "Ja hranim svoga konja kako bih na njemu napao i ubio Muhammeda i njegove sljedbenike!" Taj mu musliman uzvrati: "Muhammed je nama rekao da ćemo mi tebe ubiti, a ne ti nas!" Ovaj ga začuđeno pogleda i upita: "Je li vam Muhammed rekao da ćete me ubiti u Meki ili izvan Meke!" Zašto pita? Pita zato što vjeruje Resulullahu, ﷺ, a

101 Tirmizi, Sunen, Zuhd, 2378; Ebu Davud, Sunen, Edeb, 4833.
102 Mubarekfuri, Er-Rehik el-mahtum, str 178.

ne želi povjerovati u njega. Musliman ga upita: "Zašto me pitaš!" On mu odgovori: "Ako vam je Muhammed rekao da ću stradati u Meki, ja izlazim iz Meke i više se nikada u nju neću vratiti. Ako je kazao da ću stradati izvan Meke, ja nikada iz ovoga grada neću izaći!"

Riječi *vjernik* i *vjernica* označavaju onoga ko ima povjerenje u svoga Gospodara Koji kaže da će nam On lijep život dati ako se Njemu odazovemo. Imamo li mi povjerenje u Gospodara, jesmo li mi od onih koji svakim svojim namazom, svakim svojim djelom pokazujemo da imamo povjerenje u svoga Gospodara.

Resulullah, ﷺ, tražio je da hazreti Alija, ؓ, noć u kojoj će on izaći iz Meke prespava u Resulullahovoj postelji, kako bi Resulullah dobio što više vremena. Iako se Medina nalazi sjeverno od Meke, Resulullah, ﷺ, iz Meke izlazi prema jugu kako bi zavarao potragu. Kada je jutro osvanulo, mušrici su mislili da je Resulullah, ﷺ, još u postelji, međutim, bio je to mladić spreman žrtvovati sebe za vjeru, bio je to hazreti Alija. On je izašao iz kuće i mušrici su shvatili da je Resulullah, ﷺ, izmakao njihovoj namjeri da ga ubiju.

Hazreti Alija je imao dva zadatka. Prvi zadatak bio je da zavara potragu i zavjerenike koji su željeli ubiti Resulullaha, ﷺ, a drugi zadatak bio je da upravo njima vrati stvari koje su bile na čuvanju kod Resulullaha.[103] Muhammedu, ﷺ, povjeravali su stvari na čuvanje svi stanovnici Meke, čak su najvrednije ostavljali kod njega. Zbog toga je hazreti Alija dobio zadatak da im vrati povjerene stvari. Vjernik i vjernica čuvaju povjerenje, oni neće izdati osobu koja im se povjeri, neće izdati ono što im je povjereno ma o čemu da je riječ, položaju, imetku, informaciji; sve to vjernik i vjernica brižljivo čuvaju. Resulullah, ﷺ, ostavio je mladića od 23 godine koji je pristao nositi emanet zaštite Resulullaha, ﷺ, i emanet zaštite Resulullahu povjerenih stvari.

Kada su pitali hazreti Aliju kako je spavao te noći, on je odgovorio: "Nijedna noć u mome životu nije bila ljepša i mirnija od te!" Onaj ko služi islamu, onaj ko služi vjeri, onaj ko služi Stvoritelju svih svjetova, onaj ko

103 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 239.

ide u susret Resulullahu, ﷺ, time što mu se odazvao u pozivanju islamu i vjeri, dobija poseban smiraj i poseban dar od Gospodara.

Resulullah, ﷺ, u pedeset trećoj godini života napušta svoje rodno mjesto i u godinama kada većina ljudi sebe smatra starim i nemoćnim za nove početke, Resulullah ide na to putovanje. Kazali smo da je krenuo prema jugu umjesto prema sjeveru. Svojom nas Sirom Resulullah, ﷺ, uči da moramo planirati i da moramo nastojati postići ciljeve s onim što nam je Gospodar kao mogućnost dao i usto uvijek biti svjesni da:

لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ

"Nema snage ni moći osim Allahove!"

Resulullah, ﷺ, odlazi na visoko brdo i sklanja se u pećini Sevr. Dok se penje, Resulullah s vremena na vrijeme zastaje gledajući suznim očima Meku i učeći dovu u kojoj kaže, uzimajući Gospodara za svjedoka, da mu je Meka najdraže mjesto. Onako kako mnogi naši Bošnjaci i Bošnjakinje gledaju na svoja rodna mjesta, kako muhadžiri ummeta islama u savremenom dobu gledaju, tako je i Resulullah gledao na Meku govoreći:

عَلِمْتُ أَنَّكِ خَيْرُ أَرْضِ اللهِ وَأَحَبُّ الأَرْضِ إِلَى اللهِ وَلَوْلاَ أَنَّ أَهْلَكِ أَخْرَجُونِي مِنْكِ مَا خَرَجْتُ

"O Meko, znam da si od Allahove zemlje najbolje mjesto i Njemu najdraže mjesto! Da me stanovnici tvoji nisu istjerali, ja zaista ne bih izašao!"[104]

Kada smo govorili o Miradžu, o uzdizanju u nebesa i o Israu, putovanju između Meke i Kudsi-Šerifa, govorili smo o Džibrilu i Buraku i o tome kako je Resulullah bio nošen na putovanju od kojeg počinje muslimanska povijest u smislu kalendara. Hidžretske godine mjere se po Hidžri Resulullaha, ﷺ, po njegovom preseljenju iz Meke u Medinu. Sve što smo vidjeli od Resulullaha, ﷺ, jeste planiranje, trud, napor i znoj. Penjali su se duže od dva i po sata na visoko brdo, i kada su se popeli, sklonili su se u pećinu kako bi potjera izgubila njihov trag. U Meki su već shvatili da su Muhammed, ﷺ, i Ebu Bekr napustili grad te su glavešine obećali 100 deva

104 Ahmed, Musned, tom 4, str. 305.

onome ko dovede Muhammeda, ﷺ, živa ili mrtva. Resulullah, ﷺ, organizirao je s hazreti Ebu Bekrom, ؓ, da im ta tri dana boravka u pećini Sevr Esma, kćerka Ebu Bekrova i supruga Zubejra ibn Avama, velikana islama, donosi hranu. Hazreti Esma, iako u sedmom mjesecu trudnoće, uzela je na sebe obavezu da nahrani Resulullaha i Ebu Bekra u danima kada je to za njih bila prijeka potreba. Ona je tada u stomaku nosila Abdullaha ibn Zubejra, prvo novorođenče rođeno u Medini nakon Hidžre, pošto je i sama napustila Meku i došla u Medinu. Taj Abdullah ibn Zubejr bio je, po mišljenju gotovo svih islamskih učenjaka, istinski halifa muslimana, a ubijen je od nepravednih emevijskih vladara. Hazreti Esma je doživjela da joj dođe Ebu Džehel, poznat po oholosti i okrutnosti, i da je pita gdje su Ebu Bekr i Poslanik, ﷺ. Ona mu nije željela odgovoriti, a nakon što ju je i treći put upitao, a ona odbila odgovoriti, on ju je udario tako jako da joj je rasjekao usnu, a iz njezina mubarek lica potekla je krv.

Moramo biti svijesni šta je generacija ashaba, drugova Resulullaha, ﷺ, podnijela. Nakon tri dana boravka u pećini Sevr, Resulullah, ﷺ, susreće se s vodičem nemuslimanom kojeg su Ebu Bekr i on angažirali da ih vodi u Medinu. Izbjegavali su karavanske puteve, a on ih je vješto vodio sporednim i zaobilaznim stazama.

Dok su bili u pećini desila se još jedna lijepa, ali istovremeno i teška situacija koja je pokazala koliko je Ebu Bekr bio odan Resulullahu, ﷺ, a time i svome Gospodaru. Resulullah je prilegao i kako je bilo kameno tlo svoju mubarek glavu naslonio je na koljena hazreti Ebu Bekra. Prije nego što su ušli u pećinu Ebu Bekr je pokušao zatvoriti rupe u pećini kako se ne bi škorpija ili neka druga opasna životinja uvukla u nju. Međutim, nekoliko rupa nije uspio zatvoriti. Jedna se škorpija primakla, dok je Resulullah spavao na koljenima hazreti Ebu Bekra, i ujela Ebu Bekra. On se strpio, nije glasa pustio niti je pokazao da ga boli, ne želeći uznemiriti Resulullaha. Koliko toga trebamo naučiti iz Resulullahova životopisa. Ne uznemiravajmo druge svojim postupcima, vrijeđanjem, ogovaranjem, omalovažavanjem, ničija mahana nije naša vrlina. Kada bi svi drugi crni bili to i dalje

ne znači da smo mi bijeli. Suza izazvana bolom hazreti Ebu Bekra pala je na lice Resulullaha, ﷺ, i probudila ga. Ebu Bekr je rekao šta mu se desilo pa je Resulullah, ﷺ, proučio dovu i svojom ga mudžizom izliječio.

Na tom putu između Meke i Medine morila ih je žeđ. Naišli su pored jednog stada i upitali pastira da li vlasnik dozvoljava da se napoje putnici namjernici, a on je kazao da dozvoljava i dao im je jednu posudu mlijeka. U posudi nije bilo puno mlijeka i hazreti Ebu Bekr, ؓ, dao je Resulullahu, ﷺ, prednost nad sobom. Poslije je Ebu Bekr kazivao da dok je Resulullah pio mlijeko, on, tj. Ebu Bekr osjećao je kako se u njemu gasi žeđ. Onome ko je požrtvovan Dragi Gospodar dadne mnogo. Hazreti Omer, ؓ, govorio je: "Jedan dan Ebu Bekra bolji je od pune zemlje Omera!" Volio bi Omer, ؓ, da je on jedna dlaka na tijelu Ebu Bekra, ؓ, zbog svega što je Ebu Bekr učinio za Resulullaha, ﷺ, i za islam.

Potraga je došla za Resulullahom, ﷺ, do pećine, ali Allah nije dozvolio da vide Resulullaha, jer su dva goluba položila svoje gnijezdo na ulazu u pećinu. Gonioci su se popeli na brdo neposredno do pećine, ali se nisu popeli još nekoliko metara da vide ima li koga u pećini. Dragi Gospodar nije im to dopustio. Uzvišeni Stvoritelj uči nas tome da kada uložimo trud, On će nam dati da i ono što nismo očekivali protekne u najboljem redu. Potrudimo se, planirajmo, imajmo želju, ali se onda u svojim srcima oslonimo na Gospodara, imajmo povjerenja u Njega.

Suraka ibn Malik, nemusliman ali izuzetno odvažan čovjek, čuo je da je ponuđena nagrada od stotinu deva te je krenuo za Resulullahom, ﷺ. Hazreti Ebu Bekr, ؓ, išao je pored Muhammeda, ﷺ. Neko vrijeme išao bi s desne strane, a zatim bi prešao na lijevu stranu, onda bi pretrčao ispred Resulullaha, ﷺ, i neko vrijeme tako išao, a zatim bi se vratio iza njega. Muhammed, ﷺ, upita hazreti Ebu Bekra: *"Zašto to činiš, Ebu Bekre!"* Ebu Bekr odgovori: "Allahov Poslaniče, pomislim da će doći neko s desne strane, pa te čuvam s te strane, zatim pomislim da može neko doći slijeva, pa odem na lijevu stranu, onda pomislim možda je zasjeda ispred nas, pa odem naprijed, jer ako ima zasjeda, neka ja stradam, ja sam samo čovjek, a ti si Resulullah, ti si Božiji poslanik. Šta sam ja, nisam praška na tvojim nogama, o Resulullah. Onda

pomislim da nas potjera može stići pa požurim iza tvojih leđa!" Dok je tako čuvao Resulullaha, ﷺ, vidio je kako im se približava jedan konjanik jer se prašina dizala. Resulullah, ﷺ, rekao je Ebu Bekru da ne brine i da se ne boji, a onda je Ebu Bekr opet kazao: "Božiji Poslaniče, dolazi za nama!" Ebu Bekr ozbiljno razumije svoju misiju. Onaj ko nema misiju u životu, taj živi bez smisla. Onda je Resulullah, ﷺ, podigao svoje ruke i rekao: *"Gospodaru moj! Ti se za njega pobrini kako god hoćeš i na bilo koji način koji Ti hoćeš i Ti si zaista Onaj Koji sve može!"* Tada je Suraka pao s konja. Treba zapamtiti ovu dovu te je učiti kao zaštitu od dušmana i neprijatelja.[105]

Ovaj je konjanik za sebe kazao: "Nikad se nisam spotakao niti pao s konja, a tada padam s konja jednom, padam drugi put, padam treći put, a onda shvatim da je ovaj čovjek", misli na Resulullaha, "zaštićen! Ja sam, onda povikao: 'Zaštiti me, Allahov Poslaniče!'" Traži da ga Poslanik, ﷺ, zaštiti, a on je taj koji s kopljem i mačem ide na Resulullaha. Sjeo je kod Resulullaha, Ebu Bekra i njihova vodiča, a onda je kazao: "Božiji Poslaniče, ja sam krenuo za tobom zato što želim nagradu, želim stotinu deva, želim imetak pa ti meni nešto daj od sebe kako se ne bih vratio praznih ruku!" Nije želio primiti islam pa mu je Resulullah, ﷺ, rekao: *"Šta misliš da nosiš narukvice vladara Perzije!"* On upita: "Kisre, vladara Perzije?" Resulullah reče: *"Upravo tog Kisre!"*[106] Suraka reče da je zadovoljan. Za vrijeme hazreti Omera, drugog halife muslimana, te su narukvice donesene u Medinu i Omer, رضي الله عنه, pozva Suraku, koji je u međuvremenu primio islam, i pred svima mu reče: "Dođi Suraka, ponesi narukvice koje ti je obećao Resulullah, ﷺ!"

Glavna poruka ovog poglavlja iz životopisa Muhammeda, ﷺ, koji nismo u stanju u cijelosti obuhvatiti jeste pitanje povjerenja u Dragog Gospodara i pitanje dostojanstvenog nošenja naše životne misije. Nastojmo u svome srcu imati povjerenje da kada se odazovemo Gospodaru, On će nam dati ono što nam na um nije moglo pasti. Nastojmo imati povjerenja i nastojmo dostojanstveno nositi misiju odanosti Gospodaru i prenijeti je sljedećim generacijama. Molim Gospodara da nas na tom putu pomogne i da nam otvori vrata svakog dobra. Amin!

105 Ahmed, Musned, tom 4, str. 305.
106 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 243.



IZGRADNJA ZAJEDNICE OPĆEG DOBRA

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Molimo Ga da nas počasti time da se okoristimo životopisom Muhammeda, ﷺ, da nam dadne da živimo njegovim stilom življenja i da budemo oni koji stalno na njega donose salavate i selame.

Putovanje Resulullaha, ﷺ, između Meke i Medine poznato je pod nazivom Hidžra. Spominjali smo kako je Resulullah, ﷺ, gledajući Meku, govorio: *"O Meko, znam da si od Allahove zemlje najbolje mjesto i Njemu najdraže mjesto! Da me stanovnici tvoji nisu istjerali, ja zaista ne bih izašao!"*[107]

Kazali smo da je jedna od značajnih lekcija životopisa Muhammeda, ﷺ, odanost. Resulullah, ﷺ, odan je ljudima koji mu čine dobro, odan je svima koji čine bilo šta dobro, odan je i mjestima, svome gradu, svojoj čaršiji, odan je Meki.

Tri dana boravka u pećini i jedanaest dana putovanja petsto kilometara puta. Nagradu za naša dobra djela možemo očekivati prema trudu i naporu koji uložimo i iskrenosti koja to prati.

Spomenuli smo da je hazreti Alija, رضي الله عنه, nakon što je Resulullah, ﷺ, odlučio napustiti Meku i učiniti Hidžru, ostao u njegovoj postelji. Kada je osvanuo, nije mogao izdržati nego je požurio u Medinu pješice bez jahalice, petsto kilometara. Spominje se da su mu noge bile krvave kada je došao.

107 Ahmed, Musned, tom 4, str. 305.

Resulullah, ﷺ, najprije dolazi desetak kilometara pred Medinu u mjesto Kuba gdje su ga dočekali muslimani tog mjesta. Prvi posao Resulullaha, ﷺ, kojim nam je pokazao smjer kojim treba ići muslimanska zajednica bila je izgradnja džamije. Presretan je svaki čovjek, svaki vjernik i vjernica, kada vidi kako se diljem naše Bosne otvaraju džamije, kako ljudi hrle da pomognu kada čuju da se džamija gradi, jer znaju da onaj ko sagradi džamiju i učestvuje u izgradnji džamije ima nagradu u Džennetu kao da tamo sebi gradi kuću.[108] Međutim, kada Resulullah, ﷺ, gradi džamiju, on gradi prostor u kojem će se okupljati oni koji su odani Gospodaru, oni koji redovno obavljaju namaz. Prenosi se da je džamiju u Kubau Resulullah, ﷺ, gradio lično. Iako je bio umoran od putovanja, nije dozvolio da propusti tu vrijednost i nagradu. Izgrađujmo svoje džamije tako što ćemo u njih ići, ne dozvolimo da naše mahale ostanu puste, jer primjer onoga ko spominje Allaha, obavlja namaz, uči Kur'an i onoga ko to ne čini, isti je kao primjer živoga i mrtvoga. Ne dozvolimo da naše mahale izgube svoje mahalske džamije, otiđimo sa svojim porodicama, sa svojom djecom i suprugama. Imajte svoje dane kada odlazite u džamiju, ako vam obaveze ne dozvoljavaju da to bude svaki dan.

Prva osoba koja je vidjela Resulullaha, ﷺ, da ulazi u Medinu bio je jevrej koji se popeo na palmino stablo. Enes ibn Malik, opisujući trenutak ulaska Resulullaha, ﷺ, u Medinu, kaže: "Resulullah, ﷺ, u Medinu je ušao u ponedjeljak i cijela je Medina tada zasjala. Bio je ponedjeljak i kada je Resulullah, ﷺ, preselio na ahiret, a tada je cijela Medina tamna postala." Najveći dan u povijesti Medine bio je dan kada je Resulullah, ﷺ, u nju ušao. Od tog trenutka Medina postaje stjecište dobra, mudrosti, čestitosti, čednosti, ljepote i dobrote. Resulullah, ﷺ, ulazi u Medinu dok s usana i iz srca ashaba, muškaraca i žena, odjekuju tekbiri, a niz njihova lica teku suze radosnice. Dočekuju ga kasidom:

طَلَعَ الْبَدْرُ عَلَيْنَا مِنْ ثَنِيَّاتِ الْوَدَاعِ

Izašao nam je puni mjesec iz mjesta Senijetul-Veda. Upravo je Resulullah, ﷺ, Medini prilazio kroz to mjesto.

108 Ibn Madže bilježi u Sunenu, Mesadžid, 736, od Osmana b. Affana, ﷺ, da je Resulullah, ﷺ, rekao: „Ko sagradi radi Allaha džamiju, Allah njemu sagradi kuću u džennetu."

To svjedoči da su oni u tom trenutku izrekli tu kasidu, ona je odraz stanja njihovih srca, tj. njihovo duševno stanje dalo je da potekne ta kasida. Nažalost, često ne čujemo one najbitnije stvari. U toj prelijepoj kasidi kažu:

وَجَبَ الشُّكْرُ عَلَيْنَا مَا دَعَا لِلّٰهِ دَاعٍ

Mi smo dužni Allahu se zahvaljivati! Tome nas poziva onaj koji Allahu zove!

Zašto? Zato što nam je dao Kur'an, zato što nam je dao Muhammeda, zato što nam je dao stil življenja kojim je On zadovoljan, stil življenja koji nam garantira sreću na ovom svijetu i sreću na budućem svijetu. Ne može biti sretan onaj ko živi daleko od Gospodara. Takvoga štošta može zadovoljiti, ali to je samo privremeno.

أَيُّهَا الْمَبْعُوثُ فِينَا جِئْتَ بِالأَمْرِ الْمُطَاعِ

O ti, koji si poslan među nas, došao si s nečim čemu se lahko pokoriti!" Kao što Resulullah, ﷺ, kaže: "Zaista je vjera lahka!"

Čuvajmo se onih koji otežavaju ljudima. Daleko su oni od stila življenja Resulullaha, ﷺ, i njegovih riječi:

إِنَّ هذَا الدِّينَ يُسْرٌ وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلاَّ غَلَبَهُ

"Vjera je lahka. Niko u vjeri neće pretjerati, a da ga vjera neće savladati. "[109]

Mi moramo vjeru savladati u smislu da je trebamo živjeti životno, dinamično, onakvu kakva ona jeste. Kasida kaže:

جِئْتَ شَرَّفْتَ الْمَدِينَةَ مَرْحَبًا يَا خَيْرَ دَاعٍ

Došao si, počastio si Medinu, dobro nam došao, najbolji pozivaču!" Resulullah, ﷺ, onaj je koji poziva Gospodaru. Stanovnici Medine kažu: "Počastio si nas što si došao!" Jedan od velikih učenjaka Šama jednom je prilikom doživio da mu njegovi učenici prouče ovu kasidu nakon njegova povratka s hadža. To ga je ganulo toliko da su mu suze počele teći niz

109 Buhari, Sahih, Iman, 39.

obraze, pa im je rekao: "Tu kasidu učite isključivo iz poštovanja prema Resulullahu, ﷺ, i iz zahvalnosti Allahu, ﷻ. Nikome je drugom nemojte učiti, niti radi ijednog drugog Božijeg roba!"

Kada je Resulullah, ﷺ, ušao u Medinu, svaki je njezin stanovnik priželjkivao da Resulullah, ﷺ, bude upravo njegov gost, tj. da će Resulullah, ﷺ, kod njega odsjesti. Resulullah, ﷺ, rekao im je:

خَلوُّا سَبِيلَهَا فَإِنَّهَا مَأْمُورَةٌ

"Ostavite moju devu, njoj je Allah naredio šta da radi!"[110] Mudrost Resulullaha, ﷺ, vođena je Objavom. Pustio je devu da ide i ona je sjela na zemlju u vlasništvu plemena Benu Nedžar. Koje je to pleme Benu Nedžar? Nas životinja uči jednoj od najbitnijih lekcija u našem životu, lekciju koju moramo naučiti iz životopisa Muhammeda, ﷺ. Benu Nedžar su rođaci Muhammeda, ﷺ, po majci, jer je njegova nana bila iz tog plemena, a njegov je otac, kao što smo spomenuli, preselio na povratku iz Medine upravo nakon posjete plemenu Benu Nedžar.

Čuvajmo rodbinske veze. Resulullah, ﷺ, kaže:

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ

"Neće ući u džennet onaj koji kida rodbinske veze"[111]

U drugom predanju se kaže:

إِنَّ الرَّحْمَةَ لَا تَنْزِلُ عَلىٰ قَوْمٍ فِيهِمْ قَاطِعُ رَحِمٍ

"Allahova milost ne silazi na narod u kojem ima makar jedan koji prekida rodbinske veze."[112] Nemojmo biti razlogom da se milost Gospodara ne spušta na naš narod, pogotovo u posebnim danima pokornosti. Telefonom ili kratkom posjetom održavajmo rodbinske veze, mi trebamo jedni drugima, trebaju nam naše uzajamne dove, naše iskrene želje da, ako Bog

110 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 278.
111 Buhari, Sahih, Edeb, 5984.
112 Buhari, El-Edeb el-mufred, 63.

da, budemo u Džennetu s Resulullahom, ﷺ, i da mu kažemo: "Allahov Poslaniče! Čuli smo tvoj hadis, čuli smo da je rodbinska veza nešto što ima posebnu nagradu kod Gospodara."

Kada je deva stala, ljudi su bili okupljeni oko Resulullaha, ﷺ, a jedan od ensarija, pomagača Resulullaha, domaćina koji su dočekali muhadžire, uzeo je Resulullahove stvari i unio ih u svoju kuću, dakle imao je inicijativu u dobru. Pošto na zemlji na koju je deva sjela nije bilo kuće, kazali su: "Gdje će Resulullah biti?" Resulullah, ﷺ, rekao je: "Gdje su mi stvari?" Ebu Ejub je tiho kazao: "Božiji Poslaniče, ja sam ih unio kod sebe!" Resulullah, ﷺ, reče: *"Čovjek je tamo gdje su mu stvari!"* Kao da mu se dopalo da musliman i muslimanka imaju inicijativu u dobru. Oni pokreću dobre stvari, oni pokreću da se u mahali put napravi, da se napravi rasvjeta, da se nahrani onaj ko je gladan, da se udovicama i siročadi pomogne, pogotovo u trenucima kada im je najteže, da se pomogne finansijski neko ko uči i stječe nauku. Vjernik i vjernica uvijek imaju inicijativu u dobru.[113]

Razmislimo o prvom govoru Resulullaha, ﷺ. Njegove riječi uzmimo kao vodilju u svom djelovanju prema ljudima.

أَفْشُوا السَّلاَمَ

"O ljudi, širite selam!" Nazivajte jedni drugima selam i širite mir jedni s drugima. Medina je grad plemena Evs i Hazredž koja desetljećima ratuju. Zašto? Zbog toga što je jedna deva pretekla drugu dva se plemena godinama sukobljavaju i krv proljevaju. Resulullah, ﷺ, hoće da popravi njihove odnose: *"O ljudi, širite selam!"* Širite mir, jer je mir primarno stanje u kojem moramo biti; rat je izuzetak, rat je trenutak kada moramo odbraniti svoju čast, svoju vjeru i svoju slobodu. Tada se vjernik i vjernica ne premišljaju i ne čekaju ni jednog trenutka. Međutim, mir je primarno stanje slobode u kojoj uživamo, to je nešto što čuvamo primjerenim odnosom prema svima. Nazivajmo jedni drugima selam. Želimo drugim ljudima da uđu u ovu vjeru, jedinu vjeru kojom je Gospodar zadovoljan, vjeru predanosti Njemu, što je, zapravo, prijevod riječi islam.

113 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 278.

Dalje Resulullah, ﷺ, kaže:

وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ

"I nahranite gladne!" Više od 300 muhadžira, izbjeglica, dolazi u Medinu. Da bi oni živjeli normalno, prije svega nužno je da se nahrane. Resulullah, ﷺ, kaže: *"Nahranite one koji su u potrebi!"* Ne smijemo dozvoliti da u našim mahalama bude iko gladan. Moramo znati da u našim mahalama ima Božijih robova kojima je potrebna pomoć, a njih je stid da zatraže, radije bi umrli nego da od nekoga pomoć zatraže. Pitat će nas Gospodar jesmo li tražili one koji su u stvarnoj potrebi. O ljudi, širite selam, širite mir, hranite one koji su u potrebi, one koji su gladni.

Treća poruka Resulullaha, ﷺ, bila je:

وَصَلُّوا وَالنَّاسُ نِيَامٌ

"Klanjajte u noći kada ljudi spavaju!" Dok ljudi spavaju, vi namaz obavljajte, jačajte svoju vezu s Gospodarom. Najljepši trenuci vjerniku i vjernici jesu oni trenuci u kojima oni namazom dozivaju svoga Gospodara, kada uče: **Hvala Tebi, Gospodaru, Ti si Gospodar svih svjetova...**; to su najljepši trenuci vjernika i vjernica, te trenutke ni za šta na svijetu ne bi dali.

Nagrada je sljedeća, Resulullah, ﷺ, kaže:

تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِسَلاَمٍ

"Ući ćete u džennet nazivajući selam!"[114]

Ebu Ejub je prenio da kada je Resulullah, ﷺ, došao njegovoj kući, koja je bila na dva sprata, upitao ga je: "Allahov Poslaniče, gdje želiš biti?" Resulullah, ﷺ, odgovorio je: *"Volio bih biti na prvom spratu jer mi dolaze gosti, pa ne bih želio tebe i tvoje ukućane uznemiravati!"*[115] Takav je pravi gost, uvijek nastoji svog domaćina što manje uznemiriti. Isto tako ako domaćin nije u stanju primiti gosta u kuću, platit će mu smještaj i na taj način olakšati svojoj porodici.

114 Tirmizi, Sunen, Sifetul-kijame, 2485.
115 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 278.

الْمُؤْمِنُ كَيِّسٌ فَطِنٌ

"Vjernik i vjernica", kaže se u predanjima su: *"oštroumni i pronicljivi!"*[116] Vjernik je oštrouman, trudi se ugostiti gosta na primjeren način, a pri tom sebi ne napraviti teret.

Ebu Ejub reče: "Allahov Poslaniče, mi ćemo se smjestiti gore, a ti budi dolje." Resulullah, ﷺ, smjestio se na donji sprat, a hazreti Ebu Ejub kaže: "Hodali smo uz zidove našeg sprata, kako se ne bi desilo da naša stopala budu nad glavom Resulullaha, ﷺ."

Jednom je prilikom supruga hazreti Ebu Ejuba prosula vodu, pa se Ebu Ejub pobojao da voda ne prokapa na Resulullaha, ﷺ, i njegovu porodicu na prvom spratu. Nabrzinu je strgnuo svoju odjeću i počeo kupiti onu vodu. Jedan od velikana i učitelja, koji je nedavno preselio, kada bi ovo citirao o Ebu Ejubu, ؓ, govorio bi: "Tako mi Gospodara, Ebu Ejube, ja tebe zaista volim; volim te zbog tvog poštovanja prema Resulullahu, ﷺ!" Ulema kaže:

مَنْ صَدَقَ مَعَ اللهِ صَدَّقَهُ اللهُ

"Onaj ko je iskren prema Allahu, ﷻ, Allah njegovu iskrenost potvrdi!" Kada je taj velikan preselio, nije dozvoljeno da bude vraćen u svoju domovinu, nego je ukopan u Istanbulu gdje bio i to pored Ebu Ejuba el-Ensarije. Poštujmo ljude koji su učinili dobro. Imajmo snage da se nosimo s obavezom da idemo stazom koja vodi u susret velikanima i dobrim Allahovim robovima kojima je prvak Muhammed, ﷺ.

Ebu Ejub, ؓ, je sišao kod Resulullaha, ﷺ, i zamolio ga da oni ipak pređu gore, jer je njima bilo teško da su iznad njega. Resulullah, ﷺ, pristaje i Ebu Ejub sa svojom porodicom prelazi na prvi sprat u jedan sobičak, a na drugom spratu, također u jednoj sobici, bio je Resulullah, ﷺ. Mjesec dana je Ebu Ejub redovno slao hranu Resulullahu, ﷺ, a hrana bi bila vraćena, jer je Resulullah, ﷺ, poučavao redu koji musliman i muslimanka trebaju imati u životu. Kada domaćin iznese hranu, gost ne treba pretjerivati, nego

116 Adželuni, Kešful-hafa, tom 2, str. 349, broj 2683.

treba znati da je domaćin iznio sve što ima i najbolje što ima. Treba ostaviti nešto i njegovim ukućanima, možda im treba za sehur sljedećeg dana.

Hazreti Ebu Ejub, ﵁, prenosi: “Kada bi nam se hrana vratila, gledali bismo s kojeg je mjesta jeo Resulullah, ﷺ, pa bismo tražili bereket jedući s onih mjesta odakle je Resulullah, ﷺ, jeo.” U Medini je bilo tri stotine muhadžira i svi su bili zbrinuti. Resulullah, ﷺ, bratimio je ensarije i muhadžire. Ensarije su bili velikodušni i nudili su muhadžirima pola imetka, međutim oni su odbijali nastojeći sami raditi i izdržavati svoje porodice. Ugradimo tu vrijednost u svoj evlad, neka naša djeca znaju cijeniti rad, nastojmo ih naviknuti da rade. Neka imaju svoje obaveze, ne dozvolimo da su nam djeca besposlena, besposlenost rađa samo zlo i nevolje. Neka nauče šta znači na halal način zaraditi jednu marku i neka to poštuju. Resulullah, ﷺ, bratimio je muhadžire i ensarije. Odgoj Resulullaha, ﷺ, iz Meke stopio se s odgojem koji je bio u Medini preko Musaba ibn Umejra, ﵁.

Resulullah, ﷺ, zajedno s ashabima gradi džamiju, objekt koji je poseban u svakom pogledu. Moramo znati da sve što je na nebesima i na zemlji vlasništvo je Uzvišenog Stvoritelja i svi smo mi Njegovo vlasništvo. On je naš Gospodar, On je naš Stvoritelj. Gospodar samo za neke objekte kaže: “To su Moje kuće!”, a ti su objekti džamije. Zašto? Da bi se pokazao naš odnos prema Gospodaru kroz naš odnos prema džamiji. Ako ideš u džamiju, ti daješ težinu vjeri, ti si taj koji poštuješ Uzvišenog Stvoritelja i ti si taj kod kojeg islam ima vrijednost.

Osnovne aktivnosti Resulullaha, ﷺ, u to vrijeme bile su bratimljenje muslimana i izgradnja džamije, objekta u kojem se odgajala cijela generacija ljudi, generacija koja je napasala stoku i bavila se zemljoradnjom, a nakon 40 godina vodila je svijet u dobru. Za dvije godine ekonomske politike, politike međuljudskih odnosa, Resulullah, ﷺ, ujedinio je plemena Evs i Hazredž, ujedinio je muhadžire i ensarije, ujedinio je u dobru sve ljude koji su bili u Medini. Medinska povelja precizirala je prava i dužnosti svih građana tog društva. Zato oni koji plaše ljude islamom, stalno pokušavajući prikazati islam kao nešto radikalno, neće se vratiti

onome koji jedini može govoriti o islamu u smislu primjene Kur'ana, a to je Resulullah, ﷺ.

Koliko je bilo poštovanje prema svima govori primjer da kada je prošao sprovod jednog jevreja, Resulullah, ﷺ, ustao je na noge. Jedan od ashaba reče mu:

يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّهَا جَنَازَةُ يَهُودِيٍّ

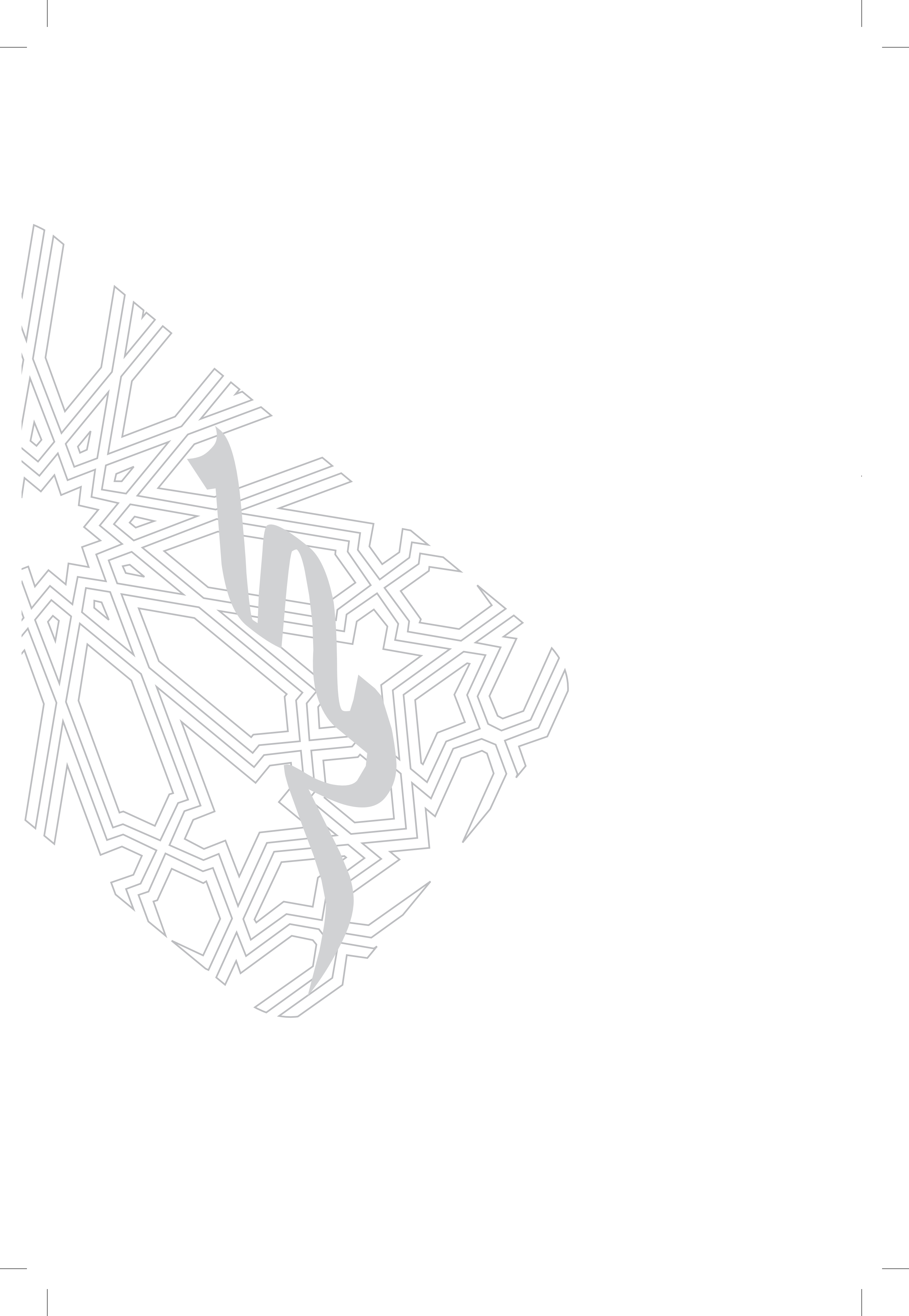
"Božiji Poslaniče, to je sprovod jevreja!" Resulullah, ﷺ, odgovori:

أَلَيْسَتْ نَفْسًا

"Pa zar nije ljudsko biće!"[117] Pazimo od koga uzimamo vjeru, to je naš sened, naš niz kojim se vezujemo za Gospodara. Ako taj niz ne ide preko učenjaka, pobožnih i čestitih ljudi do Resulullaha, ﷺ, našeg imama i vođe, onda smo zaista u opasnosti da krivo razumijemo vjeru. Onaj ko uzima vjeru samo iz knjiga i ne sjedi pred učenim ljudima, od takvih se udaljite, jer oni mogu krivo pročitati pa mnogim ljudima štetu nanijeti. Resulullah, ﷺ, uči nas na koji način da bratimimo ljude, pogotovo muslimani između sebe trebaju pokazati onima koji još nisu muslimani šta znači bratstvo u ime Gospodara, kada svi drugi interesi padaju. Resulullah, ﷺ, stopio je društvo u zajednicu čije je jedino obilježje bilo opće dobro. Međutim, jevrejima tog vremena nije se dopadalo to što dolazi Resulullah, ﷺ, nije im se dopalo to što plemena Evs i Hazredž više ne ratuju, jer su oni pomagali ljude da međusobno ratuju. Sve se to nije dopadalo ni munaficima, kojima je na čelu bio Abdullah ibn Ubej ibn Selul. Svi su oni danima i mjesecima spletkarili protiv Resulullaha, ﷺ.

Molim Gospodara da lekcija koju ćemo naučiti iz Sire Resulullaha, ﷺ, bude da čuvamo rodbinske veze, da čuvamo činjenje dobra u našem društvu, da čuvamo svoje džamije, da gradimo džamije i da se trudimo da odnosi među nama i odnosi među građanima naše zemlje budu primjereni i zasnovani na dobru i na istini. Molim Dragog Boga da nas pomogne da to povjerenje nosimo na primjeren način. Amin!

117 Buhari, Sahih, Dženaiz, 1312.





BITKA NA BEDRU, NAJZNAČAJNIJA BITKA U POVIJESTI ISLAMA

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku, mir i spas neka je njegovoj časnoj porodici, vrlim ashabima i svima onima koji ponosno nose islam, njemu zovu i žive stilom življenja Muhammeda, ﷺ.

Drugu godinu po Hidžri Resulullaha, ﷺ, obilježila je najznačajnija bitka u povijesti islama. Ujedno je to bila godina u kojoj je propisan post mjeseca ramazana. Resulullah, ﷺ, učio je svoj ummet kako se treba suočavati s teškoćama. U jednom hadisu on kaže:

لَا تَتَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ وَسَلُوا اللَّهَ تَعَالَى الْعَافِيَةَ فَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاصْبِرُوا

"Nemojte priželjkivati da se sukobite sa svojim neprijateljem, tražite od Allaha Uzvišenog da vam dobro daruje, a kada se s neprijateljem sukobite, tada budite strpljivi i postojani!"[118]

Druge godine po Hidžri Resulullah, ﷺ, ulaže maksimalan trud kako bi se medinsko društvo izgradilo na vrlinama koje nalaže Gospodar u Kur'anu. Resulullah, ﷺ, na tom putu ulaže maksimalan napor. Nije tada bilo lahko u Medini u koju je došlo više od 300 muhadžira iz Meke. Vladalo je siromaštvo ali dostojanstvo, jedni su druge pomagali, zajedno su živjeli i jedni drugima

118 Buhari, Sahih, Džihad, 2966.

bili najbolja utjeha. Resulullah, ﷺ, bio je svjestan činjenice da će se morati sukobiti s mnogobošcima iz Meke, koji neće prekinuti svoje neprijateljstvo prema njemu i prema širenju islama. On šalje izvidnice koje otkrivaju da su Kurejšije poslale veliku karavanu u pravcu Sirije. Ta je karavana morala proći nedaleko od Medine. Resulullah, ﷺ, odlučuje prekinuti taj put kako bi time pokazao Kurejšijama da on želi slobodu govora o islamu, tj. da ljudima može slobodno predstavljati vrijednosti islama. Resulullah, ﷺ, zajedno sa 313 plemenitih ashaba odlazi iz Medine u namjeri da prekine trgovački put kurejšijske karavane. Ako se zapitamo zbog čega to Resulullah, ﷺ, čini odgovor je jasan. Sav imetak koji su muslimani ostavili iza sebe u Meki mnogobošci su opljačkali, sve su uzeli. Sjetimo se Suhejba, ؓ, ashaba Resulullaha, ﷺ, koji je izlazeći iz Meke morao ostaviti desetke kamila natovarenih svojim imetkom samo da bi živ izašao.[119]

Dakle, Resulullah, ﷺ, izlazi s ashabima prema mjestu Bedr. Bedr je velika pobjeda koja nas uči da velikoj pobjedi prethode mnoge male pobjede. Petnaest godina poslanstva proteklo je između prve objave i Bedra, petnaest godina pripreme kako bi u trenutku susreta s neprijateljem čovjek pokazao ono što je najbolje u njemu. Jedan je velikan o borbi kazao: "Izlazimo pred naše neprijatelje, a sa sablji nam kapa krv u borbi protiv samih sebe."

Najprije čovjek mora savladati svoje strasti i svoje prohtjeve, a onda će, kada se sukobi s vanjskim neprijateljem, biti postojan, odlučan i strpljiv. Resulullah, ﷺ, odlučuje da izađe do izvora Bedr, kuda je karavana trebala proći. Između Medine i Bedra je oko 150 km i to je put koji je Resulullah, ﷺ, morao preći. Tada je Resulullah, ﷺ, imao 55 godina, dakle nije bio mlad. S njim su se na jednoj devi mijenjali dvojica ashaba, hazreti Alija i hazreti Mersed, jer je 313 vojnika imalo samo 70 deva. Mersed je, iskazujući ljubav prema Resulullahu, ﷺ, predložio hazreti Aliji: "Alija! Ti i ja smo mladi", imali su devetnaest-dvadeset godina, "a Resulullah je čovjek u godinama; da mi njega pustimo da jaše do Bedra, a mi ćemo hodati, mi smo jači!" Tada nam je Resulullah, ﷺ, prenio nešto što posebno trebamo

119 Buti Muhammed Said, Fikh es-sire en-nebevijje, str. 232.

imati na umu tokom ramazana. Ne smijemo biti od onih koji se odriču dobrih djela, ma koliki stepen mislili da imamo. Resulullah, ﷺ, kaže im:

مَا أَنْتُمَا بِأَقْدَرَ مِنِّي عَلَى مَشْيٍ، وَمَا أَنَا بِأَغْنَى مِنْكُمَا عَنْ أَجْرٍ

"Tako mi Allaha, niti ste vas dvojica sposobniji od mene da hodate, niti je meni manje potrebna nagrada!"[120]

Resulullah u 55. godini života fizički je spreman podnijeti teret puta od 150 km, što je gotovo šest dana putovanja. Resulullah, ﷺ, kaže im da i njemu treba nagrada koliko i njima. Zbog toga je on nama uzor u svemu, zbog toga je on uzor onome ko vidi da mora biti prvi u dobru, zbog toga je on uzor glavi porodice koja mora prednjačiti u dobru.

Ako mi ne vodimo ljude u dobru, onda smo mi oni koji bivaju vođeni. Nažalost, često zajednica i društvo zna voditi svoje pojedince u smjeru koji nije dobar za njih. Kada su došli do izvora Bedr, Resulullah, ﷺ, saznao je da je izašla vojska s više od hiljadu mušrika. S Resulullahom, ﷺ, bila su dva konjanika, a mušrici su imali više od stotinu konjanika. Resulullah, ﷺ, imao je samo 70 deva, a mušrici su ih imali na stotine. Resulullah, ﷺ, svjestan je da treba tražiti mišljenje ashaba o tome da li da se sukobe s tom vojskom mnogobožaca. Iz Sire Resulullaha, ﷺ, učimo da se savjetujemo, nemojmo sebi uskratiti bereket savjetovanja, pogotovo savjetovanja s ljudima koje smatramo čestitim, pobožnim i učenim. Resulullah, ﷺ, stao je pred 313 ashaba i rekao:

أَشِيرُوا عَلَيَّ أَيُّهَا النَّاسُ

"Dajte mi svoje mišljenje, savjetujte me!"[121]

Tada je ustao Ebu Bekr, za njim hazreti Omer i obojica su izrazila podršku, kazavši: "Allahov Poslaniče! Jeste nas manje, ali se idemo boriti protiv njih!" Također je ustao još jedan od muhadžira, međutim Resulullah, ﷺ, čekao je mišljenje nekog od ensarija, stanovnika Medine, pomagača islama

120 Ebšihi, Mustatraf , tom 1, str. 271.
121 Buti Muhammed Said, Fikh es-sire en-nebevijje, str. 232.

i muslimana. Sad ibn Muaz rekao je: "Kao da želiš, Allahov Poslaniče, da mi ensarije kažemo svoje mišljenje!" Resulullah, ﷺ, potvrdno je odgovorio. Sad ibn Muaz, prvak plemena Evs, bio je jedan od prvih koji su primili islam, jedan od onih koji je cijelu svoju porodicu uveo u islam svojim trudom i naporom. Kada je on preselio, spomenuli smo to ranije, Uzvišeni Gospodar poslao je vijest Muhammedu, ﷺ, da se Arš Milostivoga zatresao. Radost meleka nositelja Arša što takva osoba dolazi Gospodaru. Sad ibn Muaz, ؓ, ustaje i kaže: "Allahov Poslaniče, mi smo povjerovali u ono sa čime si od Gospodara došao i dali smo ti svoj zavjet." Podržavši Resulullaha, ﷺ, rekao je sljedeće: "Allahov Poslaniče, uzmi od našeg imetka šta hoćeš i ostavi šta hoćeš. Znaj da nam je draže ono što si uzeo od onog što si ostavio!" To je Resulullahu, ﷺ, dalo veliki podstrek da se nada Allahovoj pomoći, jer Dragi Allah pomaže svoju vjeru preko čestitih ljudi. Nastojmo biti poput Sada ibn Muaza. Posljednje što je hazreti Sad ibn Muaz kazao jeste: "Vidjet ćeš, Allahov Poslaniče, da smo mi iskreni kada se s neprijateljem sukobimo i da smo u borbi postojani i strpljivi, ne bi li Allah pokazao tebi, Allahov Poslaniče, ono čemu će se tvoje oči obradovati!" Ovaj detalj iz Bitke na Bedru nešto je što moramo imati na umu. U petak, sedamnaestog dana ramazana, Resulullah, ﷺ, od hazreti Sada ibn Muaza, ؓ, čuje riječi:

لَعَلَّ اللهُ أَنْ يُرِيَكَ مِنَّا مَا تَقَرُّ بِهِ عَيْنَكَ

"Ne bi li Allah pokazao tebi, Allahov Poslaniče, ono čemu će se tvoje oči obradovati!"[122]

Jesmo li mi u svojim životima i u svojim profesijama ti koji kažemo: "Gospodaru, pokaži svome poslaniku Muhammedu, ﷺ, ova naša dobra djela, pa da izađemo blistavih lica kao pripadnici njegova ummeta." To je nešto što uvijek trebamo imati na umu. Uvijek trebamo imati na umu da su Resulullah, ﷺ, i generacija s njim podnijeli žrtvu, na nama je da sličimo plemenitima, pa će Gospodar dati da i mi plemeniti budemo. Resulullah, ﷺ, rasporedio je vojsku; dio vojske bio je na desnoj strani, dio na lijevoj,

122 Ibn Kesir, Tefsir, tom 2, str. 55.

a na sredini je bio glavni dio vojske koji je predvodio hazreti Hamza. Dok je Resulullah, ﷺ, redao safove svoje vojske, jedan od ashaba, hazreti Sevad, krupniji čovjek, svaki je put malo istupao iz reda. Resulullah, ﷺ, prolazeći ispred safa kaže mu: "Sevade, ispravi red!" Kada bi se Resulullah, ﷺ, drugi put vratio, opet je Sevad bio malo ispred safa, a kada je Resulullah, ﷺ, naišao treći put, rekao je: "Sevade, ispravi saf!" Tom je prilikom Resulullah malo gurnuo Sevada misvakom koji mu je bio u ruci. Tada je Sevad rekao: "Allahov Poslaniče, nanio si mi bol!" Resulullah, ﷺ, kaže Sevadu: "Ako sam ti nanio bol, vrati mi!", i daje mu misvak. Hazreti Sevad kaže: "Allahov Poslaniče, ti si mene gurnuo na mjesto gdje nemam odjeće, pa i ti odgrni svoju košulju kako bih ti ja isto vratio!" Čuvajmo se ljudskog haka, ne dozvolimo da nekome nanesemo nasilje ili nepravdu. Nasilje i nepravda tmina su na Sudnjem danu. Onome ko čini zulum, ako ga Gospodar na dunjaluku ostavi i odgodi, znajte da će doći dan kada će mu se osvetiti zbog nepravde koju čini Božijim robovima. Kada je Resulullah, ﷺ, otkrio svoje rame, hazreti Sevad se nagnuo i poljubio Resulullaha, ﷺ. Resulullah, ﷺ, upita ga: "Zašto to činiš!" Hazreti Sevad odgovori: "Allahov Poslaniče, osjećam da je ovo moj posljednji dan na dunjaluku, pa sam poželio da posljednje što ću učiniti na ovom svijetu bude da sam tebe, Božijeg poslanika, poljubio!"[123]

Bez iskrenih emocija prema vjeri vjera se neće širiti u našem narodu. Mi najprije moramo imati emociju, a onda je prenijeti drugima. Mnogo je ljudi koji su čvrsto svojim razumom uvjereni da postoji Bog, ali, nažalost, svoje živote ne uređuju onako kako Gospodar od njih traži. Zašto? Zato što nemaju dovoljno ljubavi. Neka ova knjiga bude prilika da jačamo ljubav prema Resulullahu, ﷺ. Nastojmo biti kakvi su bili ashabi Resulullaha, ﷺ, poput hazreti Sevada koji je toliko priželjkivao da poljubi Resulullaha, ﷺ.

Kada je Resulullah, ﷺ, rasporedio vojsku, jedan od ashaba, Hubab ibn Munzir, ؓ, upita Resulullaha, ﷺ: "Allahov Poslaniče, da li je ovo kako si nas postavio Objava ili je to tvoja strategija!" Resulullah, ﷺ, vrhovni komandant vojske sluša vojnika, sluša vjernika, njegov argument i mišljenje. Hazreti

123 Ibn Kesir, El-Bidaje ven-nihaje, tom 3, str. 271.

Hubab, ﷺ, rekao je: “Ako je tvoje mišljenje i tvoja strategija, Allahov Poslaniče, da ovdje budemo, nije ovo dobro mjesto!” Resulullah, ﷺ, postavio je vojsku iza bunara, bunari su ostali ispred. Hubab, ﷺ, je predložio: “Allahov Poslaniče, zatrpat ćemo sve bunare osim jednog koji ćemo ostaviti iza naših leđa, tako da ćemo imati pristup vodi, a neprijatelji će biti izmoreni žeđu!”[124]

Svaki naš napor da proširimo istinu, da govorimo ljudima o dobru mora biti zajednički rad, ne smijemo biti individualci. Često se, nažalost, puno dobra vezuje za jednog čovjeka, pa kada on ode, naše društvo zajedno s njim napusti i dobro. Moramo se truditi da što više ljudi živi tim stilom življenja, da se učimo zajedništvu onako kako je Resulullah, ﷺ, učio svoje ashabe. Gradeći džamiju u Medini, kada ih je bratimio, u svakoj ih je situaciji učio zajedništvu i zajedničkom radu. Resulullah, ﷺ, rasporedio je vojsku onako kako mu je predložio vojnik Hubab, ﷺ.

Abdurahman ibn Avf, ﷺ, jedan od deseterice kojima je obećan Džennet, bio je na desnom krilu vojske, i on prenosi svoj doživljaj tog dana: “Pogledao sam koga mi je Resulullah, ﷺ, dao. Na desnoj strani vidio sam dječaka od petnaestak godina, zvao se Muaz. Rekao sam: ‘Subhanallah!’ Zar da s ovim dječakom idem u bitku protiv velikih junaka Kurejšija i Meke! Zatim sam se okrenuo na lijevu stranu, misleći da je na lijevoj strani neko jači, neko izdržljiviji u ratu. Na lijevoj sam strani vidio njegova rođaka ili brata, godinu dana mlađeg od njega, zvao se Muaviz, a sablja mu je bila zavezana za ruku. Nije mnogo prošlo, a Muaz me vuče za ruku i kaže: ‘Amidža, amidža, ko je Ebu Džehel!’ Upitao sam ga: ‘Šta će ti Ebu Džehel!’ Muaz je rekao: ‘Čuo sam da on vrijeđa Resulullaha, zato on iz ove bitke neće živ izaći!’ Samo sam se osmjehnuo misleći šta da radi dječak od petnaestak godina čovjeku koji je jedan od najodvažnijih vitezova Kurejšija, visok preko dva metra i ogromnog tijela. Nije malo prošlo, a Muaviz, dječak s lijeve strane, vuče me za ruku i pita me isto. Ja ga pitam: ‘Zašto me pitaš za Ebu Džehela!’ On mi odgovori: ‘Majka mi je rekla da se ne vraćam ako njega ne ubijem u ovoj bici!’ Obojicu sam ih uzeo pod ruke i podigavši ih, rekao im: ‘Vidite li onog

124 Ibn Kesir, El-Bidaje ven-nihaje, tom 3, str. 267.

velikog čovjeka tamo, onog ogromne glave!' Oni kažu: 'Vidimo!' Na to sam im rekao: 'To vam je Ebu Džehel!' Prije samog početka bitke ova dvojica dječaka od četrnaest-petnaest godina, poput strijela, jedan za drugim trče prema Ebu Džehelu. Napravili su plan i dogovorili se da jedan od njih dvojice posiječe noge Ebu Džehelovom konju, a drugi je, naslonivši svoje tijelo na sablju, zbo Ebu Džehela." Kolika je vrijednost dvojice dječaka koji su tako pomogli vjeru, boreći se protiv onoga ko je mučio hazreti Sumeju, ko je ubio hazreti Jasira, oca hazreti Amara. Imamo li mi svoj zadatak. Resulullah, ﷺ, pred samu bitku učio je dovu do te mjere se unoseći u njezino učenje da je hazreti Ebu Bekr, ؓ, rekao: "Bilo mi je teško gledati koliko je Resulullah izgarao u toj dovi. Rekao sam: 'Allahov Poslaniče, olakšaj sebi, Allah ti je obećao da će ti pomoći!' Na riječi Resulullaha, ﷺ:

إِنْ تَهْلَكْ هَذِهِ الْعِصَابَةُ مِنْ أَهْلِ الإِسْلَامِ فَلَا تُعْبَدُ فِي الأَرْضِ

'Gospodaru! Ako ova mala skupina Tebi odanih danas bude uništena, Tebi više niko neće robovati!';[125] od Džibrila je došla vijest da će Gospodar pomoći muslimane." Koliko ima muslimanskih čaršija, a u njima više nema muslimana, koliko ima muslimanskih čaršija u kojima se više ne čuje ezan s munara ili se s njihovih munara vrijeđaju muslimani.

Ako ne budemo učili dove i radili na tome da zaštitimo islam, Gospodar će nas za to pitati. Velikan hazreti Hasan el-Basri kaže: "Na Sudnjem danu islam će prolaziti pored svakog muslimana i muslimanke i govoriti: 'Ovaj me pomogao, ovaj me izdao!'" Ne dozvolimo da budemo od onih koji su izdali islam. S Resulullahom, ﷺ, ashabi su na Bedru pokazali šta znači biti odan Uzvišenom Stvoritelju. Dajte da i mi svojim životima to pokažemo. Od nas se traži da ustanemo na sabah, traži se da odemo na namaz, traži se da činimo dobra djela, da nahranimo siromahe, da govorimo o islamu, o moralu, o čestitosti, to je ono što se od nas traži, to je naš Bedr.

Bitka je počela dvobojem velikana s obiju strana. Resulullah, ﷺ, dopustio je da na dvoboj izađu muhadžiri, ljudi koji su iz Meke došli u Medinu.

125 Ahmed, Musned, tom 1, str. 30.

Resulullah, ﷺ, za dvoboj je izveo svoje najbliže, hazreti Hamzu, svoga amidžu, i hazreti Aliju i hazreti Ubejda, svoje amidžiće. Hazreti Hamza i hazreti Alija brzo su savladali svoje protivnike iako su to bili vitezovi Kurejšija.[126] Hazreti Ubejd razmijenio je udarce sa svojim protivnikom koji ga je posjekao ali je i hazreti Ubejd posjekao njega. Prenosi se da mu je noga bila posječena, a kada su ga doveli kod Resulullaha, ﷺ, on je upitao: "Jesam li, Allahov Poslaniče, ispunio svoj zadatak!" Resulullah, ﷺ, odgovorio mu je da jeste.

Bedr nas uči da imamo svoje zadatke. Neka naš zadatak bude da održavamo rodbinske veze, da širimo ambijent i atmosferu ramazana na svim mjestima. Neka naš zadatak bude da sada kada ne moramo životima nego samo lijepom riječju braniti vjeru, dajte da je branimo i da o njoj govorimo samo najljepše, ono što vjera jeste. Pokažimo ljudima šta je islam tako što ćemo živjeti islam. Neka ljudi prepoznaju šta je dobro. Bitka na Bedru velika je pobjeda muslimana s Resulullahom, ﷺ, na čelu, ali ne zaboravimo da je ona posljedica i rezultat petnaest godina odgoja i rada. Trebaju nam djela koja će sve nas voditi ka uzdizanju, to su tajna djela, to je sadaka za koju niko, osim Gospodara, ne zna, to su dobra djela koja ćemo od svih sakriti, a samo svome Stvoritelju pokazati.

Molim Gospodara da nas počasti time da rečenica hazreti Sada ibn Muaza, ؓ:

لَعَلَّ اللهُ أَنْ يُرِيَكَ مِنَّا مَا تَقَرُّ بِهِ عَيْنُكَ

"Ne bi li ti Allah pokazao, Allahov Poslaniče, ono čemu će se tvoje oči obradovati!" bude naša vodilja. Ibadetimo tako predano i iskreno kao da želimo da se ova rečenica na nas odnosi, da obradujemo svoga Poslanika, ﷺ, što od njegova ummeta na brdovitom Balkanu, u ovoj našoj lijepoj Bosni i Hercegovini, ima ljudi odanih Gospodaru. Molim Allaha da nas u tome pomogne. Amin!

---

126 Buhari, Sahih, Tefsir, 4743.



BITKA NA UHUDU I PORAZ ZBOG NEPOSLUHA

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Molim Ga najvećim Njegovim imenom da nas počasti Džennetom i svakim djelom koje približava Džennetu, i molim Ga najvećim Njegovim imenom da nas zaštiti od Džehennema i svakog djela koje približava Džehennemu. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku, njegovoj časnoj porodici, vrlim ashabima i svima koji su ponosno nosili islam i prenosili ga sljedećim generacijama.

Nakon Bitke na Bedru i pobjede muslimana, mnogobošci iz Meke nisu mogli mirovati nego su pripremili veliku vojsku sastavljenu od preko 3.000 boraca. Krenuli su napasti Resulullaha, ﷺ, i Medinu. Bili su to teški dani za Resulullaha, ﷺ, jer je znao da je to ogromna vojska koju treba dočekati. Jedan od glavnih principa koje učimo iz Sire Resulullaha, ﷺ, jeste da se savjetujemo. Stariji ashabi Resulullaha, ﷺ, smatrali su da trebaju dočekati neprijatelje u Medini, što je bilo mišljenje i Muhammeda, ﷺ, a mladići koji nisu učestvovali u Bici na Bedru željeli su izaći izvan grada: “Allahov Poslaniče! Dopusti da izađemo pred njih, daj da im izađemo u susret kao vojska da ne kažu da smo se prepali i zatvorili u Medinu!” Nakon što je Resulullah, ﷺ, sve saslušao, odlučio je poslušati one koji su kazali da trebaju izaći pred neprijatelje. Usprkos činjenici da je Resulullah, ﷺ, u snu vidio kako je u njegovoj ruci oštećena

sablja, što je protumačio da će neki od njegovih ashaba preseliti, Resulullah, ﷺ, dao je prednost mišljenju većine. Većina je željela da izađu iz Medine i bore se s mušricima na bojnom polju, što je Resulullah, ﷺ, prihvatio.[127]

Kada je obukao oklop i krenuo izaći, oni koji su Resulullaha nagovarali da izađe pomislili su da su pritisli Resulullaha, ﷺ, i da je to razlog njegova izlaska. Došli su kod njega i kazali: "Allahov Poslaniče, ako želiš, ostat ćemo u Medini", na što je Resulullah, ﷺ, odgovorio:

لَيْسَ لِنَبِيٍّ إِذَا لَبِسَ لأْمَتَهُ أَنْ يَضَعَهَا حَتَّى يُقَاتِلَ

"Kada vjerovjesnik obuče svoj oklop, ne skida ga dok ne izađe da se bori na Božijem putu!"[128]

Resulullah, ﷺ, izlazi s oko 1.000 vojnika iz Medine. Među tim vojnicima bio je i vođa munafika Abdullah ibn Ubej ibn Selul, čovjek koji je zavidio muslimanima i posebno Resulullahu. Čuvajmo se zavidnosti, jer je Resulullah, ﷺ, rekao da ona jede dobra djela onako kako vatra proždire suho drvo.

Abdullah ibn Ubej ibn Selul trebao je biti kralj Medine i pred sami dolazak Resulullaha, ﷺ, Medinjani su ga mislili imenovati kraljem kako bi se ujedinili pod njegovim vođstvom. Nikada Abdullah ibn Ubej nije mogao preći preko toga te je vodio neprijateljstvo iznutra prema Resulullahu, ﷺ. Nakon samo nekoliko kilometara, Abdullah ibn Ubej nagovorio je tri stotine boraca da se vrate. Vojska Muhammeda, ﷺ, odjednom je svedena na nešto više od sedamsto vojnika. Resulullah, ﷺ, ipak nastavlja ne osvrćući se na to, vođen iskrenom vjerom da će Gospodar pomoći svoju vojsku. Došli su do brda Uhud i Resulullah, ﷺ, opet uči ummet da treba planirati i uložiti svoj maksimalan trud u svemu što se radi.

U životopisu Resulullaha, ﷺ, ne možemo naći da je nešto od dobra činio, a zatim to ostavio. I mi moramo biti poput Resulullaha, ﷺ. Ne smijemo ostavljati ono u šta krenemo, ne smijemo ostaviti dobro koje činimo.

127 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 322.
128 Ahmed, Musned, tom 3, str. 351.

Moramo biti uspješni u svom obrazovanju, u svojim poslovima i zadacima. Moramo biti oni koji su predani Uzvišenom Stvoritelju i svjesni da robuju Gospodaru time što čine i slijede stil življenja Muhammeda, ﷺ.

Resulullah, ﷺ, prije samog izlaska iz Medine odbija neke mladiće koji su željeli krenuti s njim, ali su bili mladi. Rafi ibn Hadidž i Semura ibn Džundub, ﷺ, bili su mladići od petnaestak godina. Resulullah ih je vratio, na što je Rafija rekao: "Ja dobro umijem gađati strijelama!" Resulullah, ﷺ, tada pristade da Rafi krene, na što je Semura rekao: "On dobro gađa, ali ja sam jači od njega, umijem ga savladati u hrvanju!" Tada im je Resulullah, ﷺ, obojici dozvolio da krenu. Koliko je bitno imati vještine koje služe ummetu Muhammeda, ﷺ. Musliman i muslimanka trebaju posebno trenirati borilačke sportove. Streljaštvo predstavlja stup koji pomaže čovjeku da zaštiti svoju vjeru, čast i domovinu.

Kada je došao do brda Uhud, Resulullah, ﷺ, rasporedio je vojsku tako da je zatvorio put mnogobožačkoj vojsci prema Medini. Odredio je 50 strijelaca pod vođstvom Abdullaha ibn Džubejra, ﷺ, da budu na planini, na brdu s kojeg će gađati neprijateljsku vojsku ukoliko pokuša obići muslimane i doći im s leđa. Resulullah, ﷺ, rekao im je, čak ako vide da muslimani pobjeđuju ili da stradaju, da nipošto ne napuštaju svoja mjesta. Jedan od velikih zadataka nas muslimana i muslimanki jeste da vidimo koje je naše mjesto, s kojeg bedema mi branimo islam i na kojem bedemu ponosno stojimo braneći islam i svoju vjeru. Svako je od nas na jednom bedemu, supruge su na bedemu čuvajući svoje porodice, a muževi su na bedemu nastojeći donijeti halal opskrbu u svoje kuće. Svako je na bedemu, pa nastojmo ne dozvoliti šejtanu i neprijateljima da preko našeg bedema dođu i ugroze muslimane. Resulullah, ﷺ, odredio je tu grupu od 50 strijelaca, jer je znao da među 3.000 boraca mnogobožaca ima 300 konjanika, što je ogroman broj, jer jedan konjanik vrijedi koliko pet pješaka.[129] Hazreti Musab ibn Umejr, ﷺ, bio je bajraktar kojem je Resulullah, ﷺ, dao zastavu, to je onaj prvi izaslanik, onaj mladić koji je posljednji atom svoje

129 Ebu Halil Ševki, Fit-tarih el-islamijj, str. 74.

snage ulagao kako bi stanovnici Medine primili islam i kasnije bili oni koji su prihvatili Resulullaha, ﷺ, i muhadžire.

Bila je subota, sedmi ševal, kada je Resulullah, ﷺ, izašao. Vojska je postavljena tako da su se mušrici morali sukobiti s muslimanima jedan na jednoga, a strijelci su bili oni koji su štitili muslimanska leđa. Prije same bitke Resulullah, ﷺ, podigao je svoju sablju i upitao:

عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ سَيْفًا يَوْمَ أُحُدٍ فَقَالَ مَنْ يَأْخُذُ مِنِي

"Ko će uzeti ovu sablju onako kako priliči da se ona uzme."[130]

Svi ashabi Resulullaha, ﷺ, znali su šta to znači. Bili su svjesni toga da musliman kada se prihvata bilo kojeg zadatka najprije gleda je li sposoban izvršiti taj zadatak. Resulullah, ﷺ, upozorio nas je da osoba koja nekome povjeri zadatak, a zna da u ummetu ima neko ko je sposobniji za taj zadatak, on je izdao Allaha i Njegova Poslanika. Hazreti Ebu Dudžane, poznati borac, uzeo je sablju i rekao: "Ja ću je, Allahov Poslaniče, uzeti onako kako priliči!", a zatim je zavezao crvenu ahmediju, što je značilo da će se boriti do posljednjeg daha. Prenosi se da je hazreti Ebu Dudžane, ؓ, išao kroz neprijateljske redove i sjekao na desnoj i lijevoj strani te da je toga dana on najviše neprijatelja porazio. Hazreti Hamza bio je glavni borac na bojnom polju. Resulullah, ﷺ, odredio je da bude vođa svih muslimana tom prilikom. S druge strane, mušrici nisu štedjeli truda; pripremali su se na najbolji način. Abdulah ibn Kami, jedan od neprijatelja, pripremio je deset ratnika, koji bi danas bili nazvani specijalcima, kojima je bio zadatak da ubiju Muhammeda, ﷺ. Dok je bitka trajala, prišli su Musabu, ؓ, koji je držao bajrak, misleći da je on Resulullah. Odsjekli su mu desnu ruku, a on se nastavio boriti protiv njih, zatim su mu odsjekli lijevu ruku, a on nije dozvolio da zastava padne sve dok nije preselio kao šehid. Na početku bitke muslimani su potukli neprijateljsku vojsku i počeli ih goniti; neprijatelj je bio u rasulu dok su muslimani bili organizirani.

Moramo znati da je naš neprijatelj jak onoliko koliko smo mi slabi, pa ne dozvolimo da zbog naše slabosti ummet ispašta. Resulullah, ﷺ, naredio je

130 Muslim, Sahih, Fedail es-sahabe, 2470.

strijelcima da ne napuštaju svoje mjesto. Njihov vođa bio je Abdullah ibn Džubejr, ﵁. Kada su strijelci vidjeli da muslimani pobjeđuju, krenuli su, rekavši: “Pobijedili smo, idemo na bojno polje!” Hazreti Abdullah ibn Džubejr reče im: “Ja neću napustiti mjesto koje mi je Resulullah rekao da ne napuštam!”[131] Usprkos tome, 30 od 50 strijelaca napustilo je mjesto i preostali broj strijelaca nije bio dovoljan da zaštite leđa muslimanima. Halid ibn Velid i Ikrima ibn Ebi Džehel bili su vođe konjice mnogobožaca iz Meke. Kada su vidjeli da je brdo ostalo pusto i da je na njemu samo petnaestak strijelaca obrušili su se na njih, pobili ih i došli muslimanskoj vojsci s leđa. Hazreti Abdullah ibn Džubejr i svi strijelci koji su ostali na brdu preselili su kao šehidi. Tada se u muslimansku vojsku uvukao nemir, jer više nije bilo organizacije, reda ni jedinstva. Resulullah, ﷺ, i ashabi doživljavaju da ih 300 konjanika napada s leđa, a ukupan broj muslimana bio je otprilike 650. Muslimanska je vojska razbijena, a oko Resulullaha, ﷺ, ostalo je samo dvadesetak ashaba. Ebu Dudžane, ﵁, zagrlio je Resulullaha i branio ga svojim tijelom od strijela. Hazreti Talha ibn Ubejdullah postavio je svoje tijelo kako strijele ne bi pogodile Resulullaha, ﷺ. Neprijatelji su znali da je Resulullah u toj maloj grupi, štaviše širila se glasina da je Muhammed, ﷺ, ubijen. Hazreti Enes ibn Nadr, ﵁, jedan od velikih ashaba, kazao je: “Šta nam vrijedi život nakon Muhammeda. Vratite se i borite se, ako je on preselio da i mi preselimo kao šehidi.”[132] Čuvajmo se glasina, glasine su opasne. Talha ibn Ubejdullah, ﵁, gađao je strijelom, a svojim je tijelom štitio Resulullaha, ﷺ. Međutim, Resulullah se isticao u borbi i on je prednjačio, pa mu je Talha govorio: “Božiji Poslaniče, skloni svoje tijelo, ja želim da preselim, a da ti ostaneš živ.” Jezid ibn Seken, ﵁, jedan od ensarija, zajedno s pet mladića iz Medine štitili su Resulullaha i borili se ispred njega. Svi su preselili kao šehidi. Kada su preselili, Resulullah, ﷺ, uzeo je Jezidovu glavu u svoje krilo, ne dozvoljavajući da glava tog velikana bude u prašini. Muslimanska vojska se povukla i muslimani su doživjeli poraz zbog onih strijelaca koji nisu poslušali jasnu naredbu Resulullaha, ﷺ.[133]

131 Buhari, Sahih, Megazi, 3986.
132 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 328.
133 Ibid, str. 329.

Razmislimo o tome kakav poraz doživi ummet Muhammeda, ﷺ, kada se deseci i stotine hiljada ljudi ne odazovu Gospodaru i ne poslušaju Resulullaha, ﷺ. Sedamdeset velikana, među kojima je i hazreti Hamza, preselili su u toj bici kao šehidi. Resulullah, ﷺ, stao je iznad njih i kazao:

هٰؤُلاَءِ أَشْهَدُ عَلَيْهِمْ

"Ja sam svjedok ovima na Sudnjem danu!"[134] Onda su ih ukopali. Resulullah, ﷺ, davao je prednost onom ashabu koji je znao više Kur'ana. Bitka na Uhudu poraz je muslimana, poraz koji smo doživjeli zbog neposlušnosti nekih od nas. Nastojmo da mi ne budemo oni koji svojim neposluhom donose teškoće ummetu Muhammeda, ﷺ.

Imam Malik, Allah mu se smilovao, kada bi čuo da grmi pored Medine, izašao bi iz nje. Pitali su ga: "Zašto izlaziš?" On bi odgovorio: "Molim Gospodara da ne kazni stanovnike Medine zbog mojih grijeha!" Moramo gledati kakva su to naša djela, moramo biti svjesni činjenice da se vjernik samo Gospodara svoga treba bojati i da se treba bojati svoga grijeha koji je učinio prema Gospodaru, a nadati se samo Njegovoj milosti. Resulullah, ﷺ, vraća se u Medinu, i nakon što su prenoćili samo jednu noć, okuplja ashabe koji su učestvovali u Bici na Uhudu i izlazi s njima u mjesto zvano Hamra el-Esed, očekujući mušrike da dođu. Kada su mušrici vidjeli tu odlučnost Resulullaha, ﷺ, tu inicijativu i spremnost da se opet sutradan s njima sukobi, oni su se prepali i povukli u Meku.

Stoga, imajmo inicijativu u dobru; onaj ko reagira tek na ono što drugi čine, osudio je sebe na djelovanje u uskom prostoru. Reagirajmo prema svojoj porodici, održavajmo rodbinske veze, reagirajmo prema društvu čineći dobro i pozivajući ljude da čine dobro, jer je Resulullah, ﷺ, rekao:

الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ

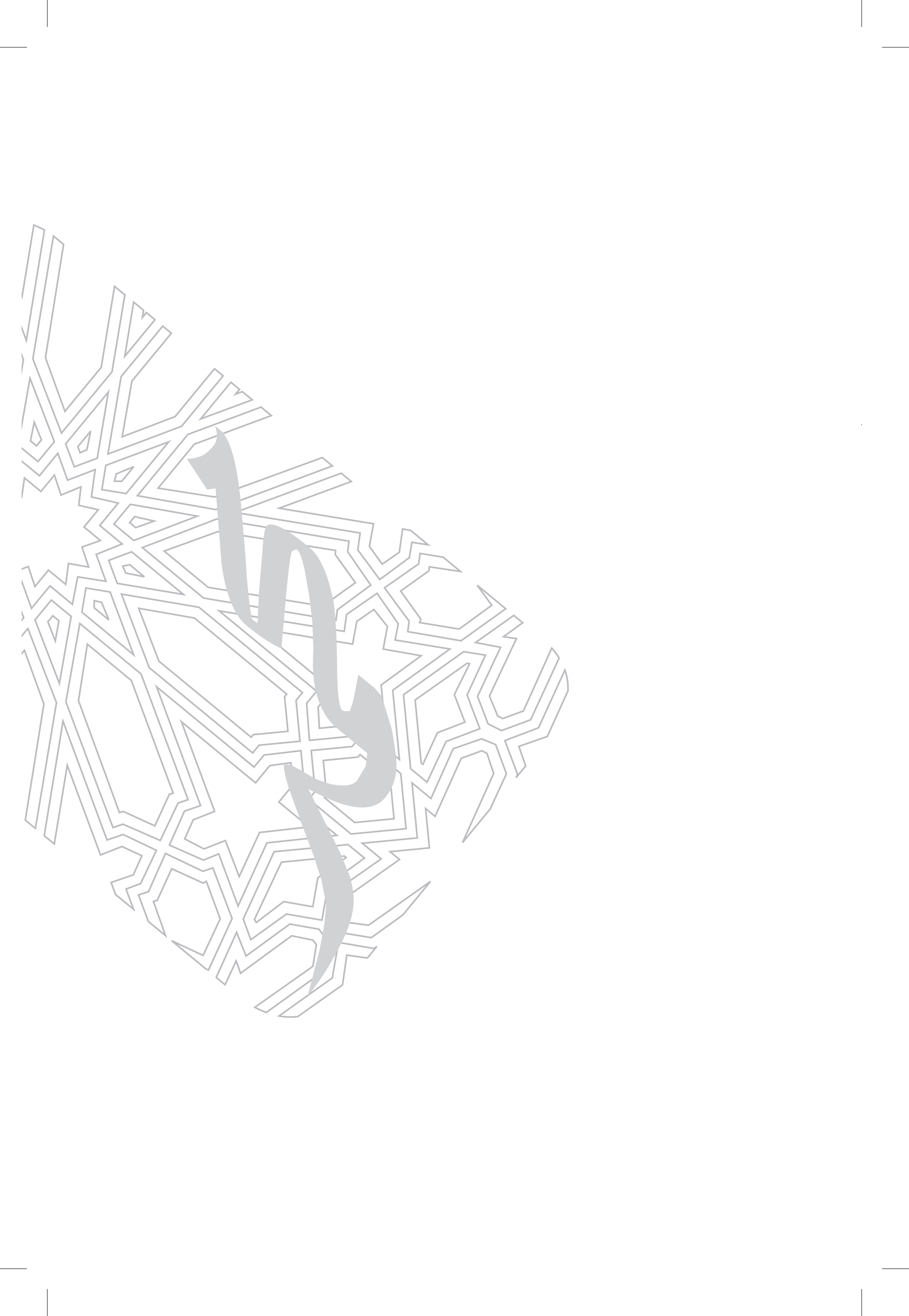
"Onaj ko ljude poziva dobru ima nagradu kao i da sam čini dobro!"[135]

---

134 Malik, Muvetta, Džihad, str. 368.
135 Tirmizi, Sunen, Ilm, 2670.

Molim Uzvišenog Gospodara da nas počasti iskrenim povratkom Njemu, iskrenim pokajanjem i iskrenom željom da budemo od onih koji služe ummet Muhammeda, ﷺ. Da budemo od onih koji uče iz poraza i pobjeda, da je sve u Allahovim rukama i da smo dužni uložiti maksimalan trud, a rezultate daje naš Gospodar.

Molim Gospodara da nas pomogne na putu činjenja dobra, počasti iskrenošću u svim djelima i sačuva stanja onih koji gube nadu u Njegovu milost. Amin!





POUKE PORAZA U BICI NA UHUDU

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Molimo Ga najvećim imenom Njegovim da nas počasti srcima u kojima će biti dobro. On je Taj Koji Sebi odabire najčišća srca. Neka je salavat i selam na Muhammeda, posljednjeg Božijeg poslanika i Njegova miljenika. Gospodaru, počasti nas korisnim znanjem i pomozi da znanje u djelo pretočimo. Ne dozvoli, najvećim Te imenom molimo, da budemo od robova Tvojih koji su se od Tebe udaljili.

Govorili smo o Bici na Uhudu, govorili smo o teškim trenucima kroz koje je Resulullah, ﷺ, prošao. Zapitajmo se, čime se muslimani bore protiv svojih neprijatelja. Mi se protiv svojih neprijatelja borimo svojom pokornošću Gospodaru i nepokornošću naših neprijatelja Gospodaru. Ako se s njima izjednačimo, onda će sigurno oni nas pobijediti. Koliko su se ashabi Resulullaha, ﷺ, žrtvovali u Bici na Uhudu svjedoči nam i hazreti Ummu Amara Nuseiba, kćerka Kaba, koja je štitila Resulullaha, ﷺ, svojim tijelom i stajala ispred onih koji su napadali govoreći da ona ne dā da se priđe Resulullahu, ﷺ. Jedan od mušrika toliko je udario hazreti Ummu Amaru da joj je koža pukla toliko da se vidjela kost na ruci. Tada je njezin sin Amar prišao da joj pomogne, a ona ga je okrenula i rekla mu da štiti Resulullaha, ﷺ. Mi muslimani i muslimanke moramo štititi Resulullaha, ﷺ, time što ćemo štititi svoje porodice, što ćemo štititi svoju odanost Gospodaru. Poraz izvire iz srca nemarnih, jer se tridesetak strijelaca udaljilo od Resulullahove, ﷺ, naredbe, što je bio uzrok poraza muslimana na Uhudu.

Kakvo je bilo psihološko stanje muslimana nakon Uhuda? Zamislimo koliko je bilo teško vratiti se u Medinu; 70 plemenitih ashaba, među njima i hazreti Hamza, ostali su ležati na Uhudu. Iz Sire Resulullaha, ﷺ, učimo kako podnijeti teške situacije, kako podnijeti iskušenja i neuspjehe. Jednom prilikom Resulullah, ﷺ, bio je na Uhudu nakon bitke zajedno s Ebu Bekrom, ؓ, Omerom, ؓ, i Osmanom, ؓ. Tada se brdo Uhud zatreslo; učenjaci smatraju da je to bilo od radosti što je na njemu Resulullah. Resulullah, ﷺ, dotakao je tlo i rekao:

أُثْبُتْ أُحُدُ فَمَا عَلَيْكَ إِلاَّ نَبِيٌّ وَ صِدِّيقٌ وَ شَهِيدَانِ

"Smiri se, Uhude, na tebi su poslanik, Sidik (mislio je na Ebu Bekra) i dva šehida (što je mudžiza Resulullaha, ﷺ, jer su hazreti Omer i hazreti Osman kasnije preselili kao šehidi)."[136]

U drugom predanju Resulullah, ﷺ, govori:

أُحُدُ جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ

"Brdo Uhud nas voli i mi volimo njega."[137]

Resulullah, ﷺ, ne dozvoljava da musliman i muslimanka svoj poraz vezuju za bilo koje mjesto; zemlja je Allahova, On daje pobjedu kome hoće.

Svi se neprijatelji ujedinjuju protiv muslimana, Kurejšije, munafici, jevreji s kojima su muslimani sklopili ugovore, unosi se sumnja u način odlučivanja kod muslimana, jer se Resulullah, ﷺ, za razliku od plemena koja slušaju svoje starješine, savjetuje sa svojim ashabima i znamo da je izašao iz Medine na Uhud zato što je poslušao savjet mlađih ashaba. Uzvišeni Gospodar kur'anskim surama odgaja muslimane. Objava koja je tada dolazila Resulullahu, ﷺ, liječila je sumnje koje su neprijatelji ubacivali. Sura Alu Imran govori i o Bici na Uhudu, pa Gospodar kaže Resulullahu, ﷺ:

وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ

S njima se savjetuj u stvarima, u poslovima i u odlukama![138]

136 Ibn Hibban, Sahih, Tarih, 6492.
137 Buhari, Sahih, Zekat, 1482.
138 Alu Imran, 159.

U savjetovanju je bereket, a onda dolazi kur'anski ajet:

أَوَلَمَّا أَصَابَتْكُم مُّصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُم مِّثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّىٰ هَٰذَا

Zar kada vas je zadesila nedaća, a vi ste duplo toliko svoje neprijatelje porazili...[139]

U Bici na Bedru ubili su 70 neprijatelja, a 70 zarobili;

قُلْتُمْ أَنَّىٰ هَٰذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِندِ أَنفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Odakle ovo, odakle poraz na Uhudu? Reci, to je od vas samih![140]

Vjernik i vjernica najviše se boje svoga grijeha prema Gospodaru, jer znaju da taj grijeh može rezultirati lošim stvarima u njihovu životu. Uzvišeni Gospodar poučava ummet da je pobjeda i da je pomoć od Gospodara. Sura Alu Imran liječi rane ummeta, jer kada je Resulullah, ﷺ, pritisnut tim događanjima, Uzvišeni Gospodar objavljuje mu ajet:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

Allahovom milošću ti si prema njima blag, Muhammede, a da si ti bio osoran i grub...![141]

Gospodar nas uči kako prema ljudima trebamo biti otvorenog i čistog srca:

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ

Nemojte se kolebati, niti se žalostiti, vi ćete zaista pobijediti ako ste vjernici![142]

Resulullah, ﷺ, sutradan, odmah nakon Bitke na Uhudu, nalaže da ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, izađe u borbu i krene sa njim, te da ne izađe niko drugi osim onih koji su bili na Uhudu! To je ona već spominjana inicijativa u dobru. Naučimo od Resulullaha, ﷺ, da smo mi ti koji vučemo

139 Alu Imran, 165.
140 Alu Imran, 165.
141 Alu Imran, 160.
142 Alu Imran, 139.

ljude prema dobru, nažalost, puno je onih koji nas vuku lošim stvarima. Svi su kazali: “Izlazimo s tobom, Allahov Poslaniče!” Šesto trideset plemenitih ashaba izlazi, čak ni ranjeni nisu htjeli izostati. Dosta je kritike prema ljudima, trebamo djela, trebamo svojim ponašanjem pokazati ljudima kako je inicijativa u dobru princip života Resulullaha, ﷺ. Resulullah nas svojim izlaskom odmah nakon Uhuda uči da neprijateljima ne dozvolimo, kada osjete da su nas pobijedili, da im taj osjećaj ostane nepomućen. Moramo izaći pred neprijatelja, nema ništa bez cijene, a cijena Dženneta jeste odanost Gospodaru i žrtvovanje za misiju vjere. Osjećaj koji trebamo imati za vjeru mora biti jači od osjećaja koji nas obuzme prema dragoj osobi kada je ugrožena. Onako kako otac i majka strahuju nad djetetom, tako bi ummet Muhammeda, ﷺ, trebao strahovati za svoju vjeru. Misija je to prenošenja vrijednosti sljedećim generacijama.

Kada je Resulullah, ﷺ, izašao na mjesto Hamra el-Esed nedaleko od Medine, mušrici su poslali nekoga da ih uplaši. Kada je on došao Resulullahu, ﷺ, i rekao mu kako su se Kurejšije spremile i samo što se nisu obrušile na njih, Resulullah, ﷺ, izveo ga je pred mudžahide i proučio im upravo objavljen kur’anski ajet:

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Oni koji kada im se kaže: **‘Zaista su se ljudi iskupili da vas poraze, treba da ih se bojite, njima se tada vjerovanje povećalo, pa su rekli**: **‘Allah nam je dovoljan i divan li je On zaštitnik!’**[143]

Resulullah, ﷺ, sa svoje strane šalje jednog od vjernika iz plemena Huza, zvao se Mabed: “Idi i prepadni ih!” Kada je Mabed došao kod Ebu Sufjana, rekao je: “Došao sam od muslimana, a oni su se iskupili i žude da vas poraze, broj im je puno veći nego što je bio na Uhudu!”[144]

To je bila mudrost Resulullaha, ﷺ, vođena Objavom, ona nije proizvod ljudskoga genija, ali nas uči da čovjek vjernik i vjernica trebaju ulagati napor

143 Alu Imran, 173.
144 Buti Muhammed Said, Fikh es-sire en-nebevijje, str. 261.

kako bi na svaki mogući dozvoljeni način došao do svoga cilja. Vrijednost muslimana i muslimanke jeste u tome da oni ostvaruju svoje ciljeve poštujući svoje principe. Puno je onih koji ostvare svoj cilj, a pri tome sruše principe. Sve što se dešavalo poslije Bitke na Uhudu bilo je vrlo teško i Resulullah, ﷺ, s time se nosio zajedno s prvim muslimanima.

Halid ibn Sufjan, jedan od poglavica nevjerničkih plemena, bio je veoma žestok neprijatelj Resulullaha, ﷺ, sakupio je plemena, ali Resulullah, ﷺ, tome nije pridavao pažnju. On uči svoj ummet da se uvijek mora fokusirati na ono što je glavno, onaj ko se stalno okreće, neće stići do svog cilja. Svako sebi treba postaviti cilj, završiti fakultet, zaposliti se, hajirli se oženiti ili udati, stjecati halal opskrbu, i taj cilj treba biti pred njim uz iskren nijet da se to čini radi Gospodara. Resulullah, ﷺ, morao je riješiti problem ali nije želio sve muslimane okrenuti prema Halidu ibn Sufjanu. Zvao je jednog od ashaba, Abdullaha ibn Unejsa, diverzanta koji je imao 27 godina, i rekao mu: *"Abdullah, ti ćeš otići kod Halida i riješit ćeš se njega, ubit ćeš ga!"*[145] Abdullah upita: "Allahov Poslaniče, opiši mi tog našeg neprijatelja!" Resulullah, ﷺ, kaže mu: *"Kada ga vidiš, sjetit ćeš se šejtana!"* Abdullah ibn Unejs prenosi: "Otišao sam sām među plemena. Prije nego što sam pošao, uzeo sam od Resulullaha, ﷺ, dozvolu da ga mogu po zlu spomenuti kako bi me prihvatili u svoje društvo. Kada sam među njih došao, toliko sam govorio protiv muslimana da me Halid ibn Sufjan uzeo za svog tjelohranitelja. Te dane koje sam proveo među njima namaz sam klanjao išaretom. Kada sam se osamio s Halidom, vođom nevjernika i tih plemena koja su se sakupila da se bore protiv Resulullaha, uzeo sam sablju i ubio ga. Tri sam se noći krio u brdima."

Razmislimo, šta se od nas traži? Hazreti Abdullah, ؓ, sam je izašao da se bori s neprijateljem i da spasi desetke i stotine života muslimana, ali i onih drugih, jer su se ova plemena nakon što je njihov vođa ubijen razišla i nisu više nepravdu činila. Šta se od nas traži? Traži se da svoju misiju ispunimo na najbolji način, da ono u čemu smo u ovom trenutku, u svom

145 Sujuti, Ed-Durr el-mensur, tom 1, str. 737.

obrazovanju, u svom poslu, u svojim životnim zadaćama budemo od onih koji žive stilom življenja Muhammeda, ﷺ.

Kada se Abdullah vratio, Resulullah, ﷺ, rekao mu je:

"Abdullah, dobit ćeš od mene nagradu!" Hazreti Abdullah je očekivao nešto veliko. Resulullah, ﷺ, ušao je u svoju sobu, koja je bila uz samu džamiju, i izašao s jednim malim štapom. Hazreti Abdullah upita Resulullaha, ﷺ: "Allahov Poslaniče, zar ovo!" Na to mu Resulullah, ﷺ, kaže: *„Abdullah, ovo je da te prepoznam na Sudnjem danu"* Abdullah, ؓ, prenosi: "Ništa mi na dunjaluku nije bilo draže od tog štapa. Nikada ga iz svoje ruke nisam ispuštao, nikada nisam iz kuće izašao, a da ga nisam sa sobom ponio i rekao sam, kada me u kabur spuste, neka pored mene bude taj štap."[146]

Sve što se dešavalo nakon Bitke na Uhudu govorilo je o tome koliko je opasno kada se neka skupina muslimana ne odazove svome Gospodaru. Neka su plemena tražila ljude koji će njihove pripadnike poučiti islamu. Došlo je jedno pleme i između njega i Resulullaha, ﷺ, sklopljen je ugovor. Resulullah im je poslao šest ashaba, među njima hazreti Merseda, koji je bio vođa, i hazreti Hubejba ibn Adija. Kada su došli u to pleme, oni su ih zavezali, jer je to traženje nekoga da ih pouči islamu bilo samo varka da se pleme domogne ashaba i da ih proda Kurejšijama. Dok su se ashabi borili da ih pleme ne zaveže, trojica su odmah preselili kao šehidi. Cilj vjernika i vjernice jeste da ispune svoju misiju, a biti šehid na tom putu samo je cijena koju smo spremni platiti, a nikako nije samo sebi cilj. Hazreti Merseda i Hubejba ibn Adija, ؓ, mušrici su prodali Kurejšijama. Hazreti Merseda su ubili, a jedan od ove šesterice bio je hazreti Asim ibn Sabit. Mušrici su čuli da jedna žena u Meki želi Asima radi osvete, jer je on ubio njezina oca u Bici na Bedru. Nakon što su ubili Asima, Dragi Gospodar je na njegovo tijelo spustio pčele i bumbare kako bi ga prekrili i na taj način zaštitili njegovo tijelo od masakriranja. Kada damo svoj maksimum i uložimo napor, Dragi Gospodar otvara nam vrata. Nakon što su bumbari i pčele prekrili njegovo tijelo, oni ga nisu mogli osakatiti, zapravo su željeli uzeti

146 Asbahani, Hiljetul-evlija ve tabekatul-asfija, tom 2, str. 5.

njegovu lobanju, jer se ona žena zaklela da će piti iz njegove lobanje. Dragi Gospodar dao je da se te noći spusti obilna kiša koja je u poplavi odnijela njegovo tijelo. Hazreti Asim, ؓ, je izašao na Božijem putu da nekoga pouči vjeri, da nekome prenese vrijednosti čednosti i čestitosti, da nekoga pouči Kur'anu.[147] Neka naše kuće ne budu kaburi, neka naše kuće ne budu mezari, neka se u našim kućama sastaju ljudi koji će zajedno učiti Kur'an i koji će se poučavati Allahovoj vjeri.

Hazreti Hubejba, jednog od šesterice zarobljenih, odveli su u Meku i nisu ga htjeli ubiti tokom časnih mjeseci, nego su čekali da časni mjeseci prođu. Lažna pobožnost kod mnogobožaca, čuvajmo se lažne pobožnosti. Mušrici ubijaju potpuno nedužnog čovjeka, a neće to da učine u mjesecima koji se zovu svetim. Isti je slučaj s nama, ne dozvolimo da samo posebni mjeseci bude posuda u kojoj ćemo činiti dobro, a ostali dani godine žedni su, zovu nas da učinimo dobro. Hazreti Hubejb, ؓ, je bio zavezan, a čuvala ga je jedna žena. Zamolio ju je da mu dadne britvu kako bi se uredio i ona mu je dala. Hazreti Hubejb je bio izrazite fizičke ljepote. U njezinom nemaru dijete joj se izvuklo i došlo kod hazreti Hubejba dok je britva bila u njegovoj ruci i dijete se zaigralo s njim. Kada je majka to vidjela, mislila je da će joj Hubejb ugroziti dijete. Hazreti Hubejb ju je upitao: "Je li te strah!" Ona je klimnula glavom sa suzama u očima. On joj je kazao: "Tako mi Allaha, ja mu nikada ne bih ništa nažao učinio!" To su ashabi Resulullaha, ﷺ, to su iskreni borci, mudžahidi, oni čuvaju hurmet žena, djece, starijih i nemoćnih. Kada istinski čestiti ratuju, zna se da se čast žena, životi djece i nemoćnih čuvaju. Takav treba biti mudžahid, to je onaj koji se bori na Allahovu putu, to je onaj koji se na tom putu sprema za borbu spominjanjem Allaha, učenjem o vjeri, učenjem o smislu borbe, a smisao borbe jeste sloboda.

Hazreti Hubejb je pustio dijete. Žena je kazala: "Tako mi Gospodara, vidjela sam ga kako jede grožđe, a tada u Meki nigdje nije bilo grožđa!" Primila je islam, a uzrok njezina primanja islama bio je taj što je vidjela zarobljenog muslimana. Nakon što su prošli sveti mjeseci, mnogobošci iz Meke

147 Buhari, Sahih, Džihad, 3045.

izveli su hazreti Hubejba i počeli ga zlostavljati. Tada je Ebu Sufjan, vođa mekanskih mnogobožaca, rekao: "Hubejbe, bi li volio da je sada Muhammed na ovome mjestu, a da si ti siguran sa svojom porodicom!" Hazreti Hubejb, ﷺ, je odgovorio: "Tako mi Gospodara, ne bih volio da Muhammeda ni trn u njegovoj kući ubode samo da bih ja bio siguran, pa kako onda da volim da on bude na ovome mjestu!" Kada je Ebu Sufjan to čuo, kazao je: "Tako mi Gospodara, nisam vidio da iko voli nekoga kao što Muhammedovi ashabi vole Muhammeda!" Vjernik i vjernica moraju imati stav; ako nemamo stav, onda nas ljudi ne poštuju i ne uvažavaju, jer naša vrijednost mora biti potkovana stavom. Ja svoju vrijednost štitim, ja je prvi poštujem i tražim od drugih da je poštuju. Kada je Ebu Sufjan vidio njegov stav, upitao ga je: "Želiš li nešto?" On odgovori: "Dozvolite mi da klanjam dva rekata." Hazreti Hubejb je bio prvi koji je klanjao dva rekata pred pogubljenje. Uzeo je abdest i brzo klanjao dva rekata, a zatim im je rekao: "Da nemam bojazan da ćete reći kako sam se prepao pa zato oduljio namaz, ja bih ovaj namaz oduljio!" Zatim je podigao svoje ruke i proučio dovu u kojoj je rekao: "Gospodaru, sve ove koji će mene ubiti Ti ubij i ni jednog od njih ne ostavi!"[148] Čuvajmo se dove mazluma i dove onoga kome je nepravda učinjena. Najprije se čuvajmo nepravde kako uopće ne bi došlo do te dove. Hazreti Seid ibn Amir, ﷺ, je prenio: "Bio sam prisutan i Allah me uputio nakon toga, ali s vremena na vrijeme mene uzme padavica. Kada me pitaju zbog čega, kažem im da sam siguran da me pogodila dova hazreti Hubejba!" Čuvajmo se nepravde, jer je nepravda tmina na Sudnjem danu.

Četvrte godine po Hidžri Resulullah, ﷺ, poslao je 70 daija, učitelja, plemenima u Nedžd, pod vođstvom Hirama ibn Melhana, jednog od plemenitih ashaba. Svi su bili pobijeni, ta su ih plemena ubila jer su se pretvarala da žele naučiti o islamu. Hazreti Hirama, dok je govorio plemenima, s leđa je kopljem ubo čovjek po imenu Džebar tako da je koplje izašlo na njegov stomak. U tom je trenutku hazreti Hiram rekao:

148 Buhari, Sahih, Megazi, 4086.

فُزْتُ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ

"Pobijedio sam, tako mi Gospodara Kabe!"[149] Džebar kaže: "Otišao sam kod Muhammeda i pitao ga, šta je pobijedio, u čemu je pobijedio?" Resulullah, ﷺ, odgovorio mu je da je dobio Džennet kroz misiju pozivanja i poučavanja. Hazreti Resulullah, ﷺ, poslao je njih 70 i svi su bili pobijeni. Okružila su ih plemena i pobili 70 daija samo da bi ugodili Kurejšijama. Sve su to posljedice poraza na Uhudu. Plemena koja su od ranije imala ugovore s Resulullahom, ﷺ, sada su kršila te ugovore zbog jednog poraza. Resulullah, ﷺ, mjesec dana dovio je Gospodaru, moleći Ga da kazni ova plemena, a onda je Gospodar objavio:

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ

Tebi, (Poslaniče), ne pripada ta odluka da li će ih Allah kazniti ili im oprostiti! Oni su zaista nasilnici.[150]

Nemojmo suditi ljudima, mi ne znamo kakav će čiji kraj biti. Onaj ko zna da je njegov kraj u rukama Gospodara, hoće li preseliti kao vjernik ili vjernica, nikada se ne oholi i ne sudi ljudima. Resulullah, ﷺ, prestao je doviti protiv njih. Te godini također se desilo da je pleme Benu Nedir pokušalo ubiti Resulullaha, ﷺ. Nagovorili su jednog od svojih pripadnika da baci kamen s kuće na Resulullaha, ﷺ. Hazreti Džibril je obavijestio Muhammeda, ﷺ, o tome i to je bila mudžiza. Iako su bili stanovnici Medine zajedno s muslimanima, prevarili su i pokušali ubiti Resulullaha, ﷺ. Nakon što se Resulullah, ﷺ, uvjerio da pleme Benu Nedir sarađuje s Kurejšijama, naredio im je da napuste Medinu, kazavši im: *"Nećete stanovati u Medini sa mnom!"* Upitali su ga: "Allahov Poslaniče, možemo li iznijeti svoj imetak?" To im je Resulullah, ﷺ, dozvolio, međutim, Abdullah ibn Ubejj, vođa munafika, naredio je plemenu Benu Nedir da ostanu, rekavši: "Ja ću vas štititi!" Onda ih je Resulullah, ﷺ, opsjedao petnaest dana i konačno su napustili Medinu.[151] U tom je periodu

149 Buhari, Sahih, Megazi, 4092.
150 Alu Imran, 128.
151 Buti Muhammed Said, Fikh es-sire en-nebevijje, str. 279.

objavljena zabrana alkohola, a s alkoholom su najviše trgovali jevreji. Kada je objavljen ajet da je alkohol nečista i prezrena stvar, ashabi Resulullaha su ga ostavili. Dakle, zabrana alkohola dolazi četvrte godine po Hidžri nakon što su se muslimani čvrsto odgojili u vjeri svoga Gospodara.

Treba spomenuti još jedan događaj iz tog perioda. Resulullah, ﷺ, odlazi tri stotine kilometara na jedan vojni pohod koji je bio toliko težak da su plemenitim ashabima počeli otpadati nokti s nogu. Šesterica su se mijenjala na jednoj devi. Taj se pohod zvao Zatul Rika – bitka u kojoj su ashabi morali svoje noge povezivati jer su bile izranjavane. Plemena protiv kojih je Resulullah, ﷺ, krenuo, koja su se okupila da napadnu Medinu, razbježala su se i nije došlo do bitke.[152] Jedne večeri desio se događaj koji nam govori o vrijednosti posljednje trećine ramazana. Resulullah, ﷺ, ostavio je hazreti Amara ibn Jasira i hazreti Abada ibn Bišra, ﵄, da drže stražu i čuvaju muslimane. Hazreti Abad je rekao Amaru: "Hoćeš li ti da stražariš prvi dio noći ili drugi?" Amar je rekao: "Ja ću drugi!" Abad je stražario prvi dio noći. Pomislio je ako već stražarim, mogu gledati u pravac iz kojeg može doći neprijatelj i u isto vrijeme klanjati noćni namaz. Ne dozvoljava da mu izmakne vrijednost noćnog namaza. Učio je suru Kehf kada je doletjela neprijateljska strijela koja ga je pogodila u ruku. On ju je izvukao ne prekidajući namaz. Doletjela je i druga strijela, pa je on pomislio da neprijatelj navaljuje te je probudio Amara. Amar ga upita: "Zašto me nisi odmah probudio?" Hazreti Abad, ﵁, odgovori: "Učio sam suru Kehf. Draže mi je da mi duša iz tijela izađe nego da je prekidam!"[153]

Molim Uzvišenog Gospodara da nas počasti time da čuvamo noćni namaz, a posebno u odabranim vremenima. Molim Gospodara da to od nas primi i da nas počasti da budemo među onima koji će na Sudnjem danu biti proživljeni s potpunom svjetlošću. On je naš Gospodar i dovoljan nam je zaštitnik. Amin!

152 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 342.
153 Ebu Davud, Sunen, Tahare, 198.



ISKUŠENJA I POUKE BITKE NA HENDEKU

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Molimo Ga najvećim Njegovim imenom da nas počasti Džennetom i svakim djelom koje približava Džennetu. Molimo Ga najvećim Njegovim imenom da nas zaštiti od Džehennema i svakog djela koje približava Džehennemu.

Salavat i selam Muhammedu, koji nas je poučio da posebno u Noći kadr učimo dovu:

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عُفُوٌّ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِي

"Gospodaru naš, Ti si Onaj Koji mnogo prašta i Najplemenitiji si, Ti voliš opraštanje, pa nam oprosti!"[154]

Nastojmo se opskrbiti ramazanom, posebnim mjesecom u godini, nastojmo sakupiti duhovnu i psihičku snagu da se nosimo s izazovima života na ovom svijetu. Ne samo pojedincima, cijelom ummetu treba duhovna i psihička snaga, to je nešto u čemu nas ramazan pomaže. Gospodar nam je dao ramazan kao priliku da sakupimo svoju snagu.

Pete godine po Hidžri protiv Muhammeda, ﷺ i muslimana ujedinili su se jevreji, Kurejšije i arapska plemena. Njihov vođa bio je Hujej ibn Ahtab, prvi čovjek plemena Benu Nedir, plemena koje je pokušalo ubiti Resulullaha, ﷺ. On odlazi kod Kurejšija i nagovara ih da napadnu Medinu i da za sva vremena završe s muslimanima i Resulullahom, ﷺ. Ovaj Hujej,

154 Tirmizi, Sunen, Da'vat, 3513; Ibn Madže, Sunen, Du'a, 3850.

s obzirom na to da je bio učen, po dolasku Muhammeda, ﷺ, u Medinu, otišao je i vidio znake poslanstva kod Resulullaha, ﷺ, sam se uvjerio u pečat poslanstva, uvjerio se u njegov životopis, pitajući ga kada mu je otac preselio i ko je o njemu vodio brigu, sve one karakteristike Resulullaha koje su opisane u ranijim objavama. Kada se vratio svojoj kući, brat ga je pitao: "Je li poslanik?" On mu je odgovorio: "Jeste!" "Šta ćeš sad?" "Borit ću se protiv njega dok god sam živ!" Trebamo uvidjeti kako jedan čovjek ujedinjuje ljude u neprijateljstvu prema Resulullahu, ﷺ. On odlazi kod Kurejšija, kod plemena Gatafan, odlazi kod plemena Ešdža, sakuplja pleme Benu Sulejm. Istina traži nosioce, istina traži ljude koji će izgarati za istinu onako kako Hujej izgara za laž. Štaviše, Hujej je spreman odreći se sebičnosti na tom putu, pa kaže neka Ebu Sufjan iz Meke bude vođa cijele vojske.

Ebu Sufjan izlazi iz Meke sa 4.000 ratnika, među kojima je bilo 300 konjanika i 1.500 deva. Pleme Gatafan, veliko arapsko pleme, dolazi sa 3.000 ljudi, pleme Ešdža sa 300, pleme Benu Sulejm sa 700. Na kraju se broj neprijatelja koji su napali muslimane popeo na 10.000.

Nema ispraznog oslanjanja, vjernik i vjernica daju sve od sebe nastojeći pružiti maksimum. Do Resulullaha, ﷺ, došla je vijest o neprijateljskom pohodu na Medinu. Resulullah, ﷺ, okuplja ashabe, savjetuje se s njima, opet nas uči da je to vrijednost koja ljude čini pozitivnim i aktivnim. Ljudi tako osjećaju da doprinose, nije im mrsko da i sami izgaraju za misiju. Hazreti Selman Farisi, رضي الله عنه, Perzijanac, kaže mu: "Allahov Poslaniče, kada bi nas u Perziji napao brojniji neprijatelj, mi bismo iskopali rov kojim bismo se zaštitili od neprijateljske konjice!" Resulullah, ﷺ, uči nas da vjernik i vjernica moraju biti dinamični u razmišljanju. Mi imamo svoju najveću zadaću, a najveća zadaća jeste vrijednosti imana, namaza, posta i odanosti Gospodaru prenijeti sljedećim generacijama. Na tom putu treba nam ovaj princip iz života Muhammeda, ﷺ.[155]

Dinamičan u razmišljanju Resulullah prihvata, jer je karakteristika Medine da je sa svih strana, osim sa sjevera, okružena brdima. Resulullah, ﷺ, kaže: "Iskopat ćemo rovove sa sjeverne strane i tako ćemo zaštititi Medinu!" Svi prihvataju

155 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 347.

to mišljenje i počinje ogroman posao kopanja. S Resulullahom, ﷺ, je 1.500 mudžahida, ostalo su žene i djeca. Resulullah, ﷺ, treba s njima iskopati rov/hendek dug četiri i po kilometra, tj. 4.500 metara, i to na neprohodnom terenu prepunom stijena. Resulullah, ﷺ, kopa kanal 5 metara dubok i 4 metra širok, kako se ne bi mogao preskočiti i kako neprijateljska vojska ne bi mogla proći. Resulullah, ﷺ, raspoređuje ashabe u grupe od po 25 ljudi, a svaka grupa ima svog vođu i svaka grupa treba iskopati otprilike po 80 metara hendeka. Osim toga, određuje Ebu Bekra i Omera, ﵄, da sve obilaze i provjere da li je na svakom mjestu iskopano jednako duboko i široko. Resulullah, ﷺ, i sam učestvuje u gradnji, a također i nadzire. Iako mu je tada bilo 58 godina, Resulullah, ﷺ, silazi u rov i iznosi zemlju. On uzima najteži posao, čime nas uči da vjernik i vjernica koji hoće da ih drugi slijede moraju sami činiti ono čemu ljude pozivaju. To je poslanica svih vjerovjesnika. Nemoj ljude pozivati ako sam nisi u stanju nositi to čemu pozivaš. Kopajući, Resulullah, ﷺ, robuje svome Gospodaru i štiti svoj ummet u Medini rovom protiv tako brojnog neprijatelja, da bismo mi danas mogli pripadati zajednici islama.

Resulullah, ﷺ, uložio je veliki napor zajedno sa svojim mudžahidima. Ashabima nije bilo lahko jer su znali da dolazi vojska od 10.000 ljudi, dok istovremeno u Medini vlada glad. Ljudima je glad toliko pritisla tijela da su znali vezati kamen za stomak kako bi zavarali želudac da u njemu nešto ima. Kada su neki došli kod Resulullaha, ﷺ, da se požale, on je podigao svoju košulju i pokazao im da je on za stomak zavezao dva kamena, ali je moral bio visok. Nažalost, malo je muslimana i muslimanki koji znaju za vrijednost morala i zajedničkog rada. Trebamo znati da se ne može dobro izroditi ako nema zajedničkog nastojanja i truda. Kako je lijepo vidjeti kada dva imama sarađuju, kada dvojica mutevelija jedan drugog pomažu, kada dvojica muallima jedan drugom podršku daju, kada se dvije majke savjetuju kako djecu odgojiti, kada dva oca pomažu jedan drugom kako bi napravili ambijent za svoju djecu u kojem djeca mogu biti odgajana na vrijednostima islama.

Moral kod ashaba je visok jer rade zajedno. Hazreti Hasan ibn Sabit, ؓ, pjesnik Resulullaha, ﷺ, ne može kopati, jer je on blag i nježan čovjek,

njegove ruke nisu za krampe, ali intelektualac pomaže svojim intelektualnim naporom, daje im prelijepe stihove kojima želi probuditi još jači žar služenja islamu:

اللَّهُمَّ لَوْلَا أَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَا
وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَا صَلَّيْنَا
فَأَنْزِلَنْ سَكِينَةً عَلَيْنَا
وَثَبِّتِ الأَقْدَامَ إِنْ لاَقِينَا

"Gospodaru naš, da nije Tebe mi upućeni ne bismo bili,
mi ne bismo sadaku davali niti bismo klanjali,
pa Ti, Gospodaru, spusti smiraj na nas!
Korake naše kada se sa neprijateljem suočimo – Ti učvrsti."[156]

Muslimani su bili uznemireni nakon Uhuda; velika je opasnost jer je samo 1.500 mudžahida naspram 10.000 neprijatelja. Resulullah, ﷺ, zajedno je s njim govorio:

"Korake naše kada se sa neprijateljem suočimo – Ti učvrsti.,
oni koji su sve granice u neprijateljstvu prešli, na nas su napali,
kada hoće da nas napadnu, mi ćemo se braniti!"[157]

Umjetnost je velika stvar i ovaj je pjesnik ulio dodatnu nadu u srca ljudi. Umjetnost je također misija, samo umjetnost treba zvati dobru; ona je omeđena prelijepim principima poput rijeke koja daje korist kada svoje korito ima. Dalje je Resulullah, ﷺ, govorio podižući moral:

إِنَّ الْعَيْشَ عَيْشُ الْآخِرَهْ فَاغْفِرْ لِلْأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَهْ

"Gospodaru moj, nema istinskog i pravog života osim na ahiretu!
Smiluj se, Gospodaru moj, muhadžirima i ensarijama!"[158]

Na to muhadžiri i ensarije odgovaraju:

156 Buhari, Sahih, Megazi, 4092.
157 Buhari, Sahih, Džihad, 2837.
158 Buhari, Sahih, Džihad, 2834.

نَحْنُ الَّذِينَ بَايَعُوا مُحَمَّدَا عَلَى الْجِهَادِ مَا بَقِينَا أَبَدَا

"Mi smo oni koji su Muhammedu prisegu dali da ćemo se boriti dok god smo živi."[159]

Mi smo oni koji pozivaju Allahu, dali smo prisegu na uputu, mi smo junaci koji sebe daju. Resulullah, ﷺ, svojim primjerom pokazuje ljudima koliko je bitno izgarati u svojoj misiji.

Hazreti Džabir, ؓ, jedan od ashaba, ispričao je kako je imao nešto malo hrane u kući, komad hljeba i malo mesa, pa je upitao suprugu: "Koliko imamo hrane?" Ona mu je odgovorila: "Dovoljno da tvoja djeca večeras jedu." Željela mu je reći kako će i on i ona ostati gladni tu večer. Džabir je na to rekao: "Vidio sam da se stomak Resulullaha, ﷺ, toliko uvukao da ga je onaj kamen pritisnuo." Hazreti Džabir je rekao supruzi da to pripremi. Odlučio je pozvati Resulullaha, pa mu je došao i prošaputao: "Allahov Poslaniče, kod nas ima nešto malo hrane, pa dođi da jedeš!" Resulullah, ﷺ, prihvati poziv, a Džabir, ؓ, pojasni: "Allahov Poslaniče, to je samo malo, malo mesa i komadić hljeba, ako hoćeš povedi Ebu Bekra i Omera!" Resulullah, ﷺ, popeo se na brdo odakle je nadzirao izgradnju rova i povikao: *"O muhadžiri! O ensarije! Džabir nas poziva kod sebe da jedemo!"* Džabir je rekao: "Gospodaru Dragi, šta će jesti, to nije dovoljno ni za jednoga!" Džabir odlazi supruzi i kaže joj: "Resulullah je pozvao sve ljude kod nas na ručak!" Za vjernika nema ništa bolje od hairli supruge koja će ga pomoći u onome što čini. Supruga ga upita: "Jesi li ti Resulullahu rekao šta mi imamo?" "Rekao sam!" "Onda znaj da Allah i Poslanik najbolje znaju." Da su nam takvi bračni drugovi, otvorili bi se nama i dunjaluk i ahiret. Takve su supruge bile da je jedna od njih znala reći svome mužu kada izlazi raditi: "Idi i traži samo halal; strpjet ćemo se u gladovanju, ali se nećemo strpjeti da iskušamo džehenemsku vatru!"

Kada je Resulullah, ﷺ, došao kod Džabira, rekao mu je: "Nemojte dirati hranu. Džabire, ti ćeš nam uvoditi grupe!" Hazreti Džabir pomisli: "Kakve grupe, ući će jedna i to je to!" Džabir prenosi: "Uvodio sam grupe i svi su

159 Buhari, Sahih, Džihad, 2835.

izlazili siti." Hiljadu i po ljudi vidjelo je mudžizu Resulullaha, ﷺ, da je nahranio vojsku ljudi. Nije to pet ili deset, nego je jelo hiljadu i po ljudi. Kada je Resulullah, ﷺ, izašao, rekao je hazreti Džabiru: "Džabire, svi su jeli, Allah ti dao bereket, Allah ti povećao ono što ti je dao!" Džabir je ispričao: "Kada sam ušao vidjeti hranu, supruga i ja vidjeli smo da nedostaje samo mali komad."[160]

Rov se kopao desetak dana, a kada bi Resulullah, ﷺ, navečer došao kod hazreti Aiše zaspao bi od umora čim bi spustio glavu u njezino krilo. Resulullah, ﷺ, pokazuje nama kako čak i u ratnoj misiji čuvati svoj bračni odnos, blagošću, nježnošću i obzirnošću.

Jednom je prilikom Sad ibn Ebi Vekas, ؓ, pokucao na vrata i rekao: "Allahov Poslaniče, imaš li mi šta narediti!" Resulullah, ﷺ, bio je zaspao, prenuo se iz sna i rekao: *"Šta je bilo Sade, da nije ko napao na rov?"* "Nije, Allahov Poslaniče, samo sam želio da mi dadneš zaduženje!" Koje je naše zaduženje, šta je naša misija, na koga mi utječemo ili smo poput spužve koja u sebe upija sve negativno oko sebe. Ashabi su kopali deset dana, međutim na putu kuda je bio predviđen rov ispriječila se jedna stijena. Svi su pokušali razbiti tu stijenu, hazreti Ebu Bekr, hazreti Omer, hazreti Alija, ؓ, svi. Na kraju je morao doći sam Resulullah, ﷺ, kako bi podigao moral vojsci. Prenosi se da je tako jako udario da su se svi oko njega udaljili korak-dva. Varnicu koja je frcnula od udarca Resulullaha, ﷺ, popratio je dovom: *"Allahu Ekber, Perzija je oslobođena!"* Današnji Iran. Kada je drugi put udario, rekao je: *"Bizantija je oslobođena!"* Današnja Turska. Dok Resulullah, ﷺ, sa svojim ashabima kopa rov da se zaštite u Medini, on ne samo da podiže vojsci moral, nego nas mudžizom obavještava o onome što je samo 40 godina nakon njegova preseljenja bila realnost. Opće je poznato da ima ashaba Resulullaha, ﷺ, koji su ukopani pod zidinama Konstantinopolja, današnjeg Istanbula.[161]

Kurejšije, jevreji, plemena Gatafan, Ešdža i Benu Sulejm došli su do Medine s 10.000 vojnika. Došavši do rova, Arapi se prvi put susreću s nečim takvim. Opsada je trajala 24 dana.

160 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 351; Buhari, Sahih, Megazi, 4102.
161 Gazali Muhammed, Fikh es-sire, str. 296.

Hujej ibn Ahtab, vođa jevreja, odlazi kod plemena Benu Kurejza, a to je pleme koje je živjelo s Muhammedom, ﷺ, i muslimanima u Medini. Kako bi zaštitili žene i djecu, muslimani su ih smjestili u jedan dio Medine u unutrašnjosti grada, blizu plemena Benu Kurejza. Hujej ibn Ahtab otišao je kod Benu Kurejza i razgovarao s njihovim prvim čovjekom, Kabom ibn Sadom. Rekao mu je: "Kabe, došao sam ti s nečim najboljim. Medina će nama ostati. Mi ćemo Muhammeda i njegove sljedbenike istjerati i pobiti, a ti napadni njihove žene i djecu!" Koliko je opasno kada te neprijatelj na taj način prevari nakon što je s tobom sklopio ugovor i nakon što je obećao da neće rušiti tvoje džamije i da neće napadati one koji su odani Dragom Bogu, dok istovremeno ti čuvaš njegove čast i imetak zbog ugovora koji poštuješ. Kab ibn Sad mu je odgovorio: "Ti si meni došao s najgorim; ja sam od Muhammeda uvijek vidio samo odanost i pravednost. Nikada nije uzeo nešto od mog imetka niti me je tjerao u svoju vjeru, a mogao je. Kada je protjerao tvoje pleme Benu Nedir, mene nije natjerao da primim islam niti me je smatrao odgovornim!"[162]

Usprkos tome Hujej, jedan od vođa plemena Benu Nedir, nagovorio je Kaba da podere ugovor sklopljen između njega i Muhammeda, ﷺ, tj. između njega i muslimana. Kada je Resulullah, ﷺ, čuo za ovo, rekao je: "Dovoljan mi je Allah i divan li je On zaštitnik!" To je bilo teško vrijeme za Resulullaha, ﷺ, i muslimane; najprije su pred sobom imali 10.000 neprijatelja, a sada su imali neprijatelje i u unutrašnjosti koji su ugrožavali žene i djecu. Resulullah, ﷺ, šalje Sada ibn Muaza, prvaka plemena Evs, da provjeri tu informaciju o poštovanju ugovora. Kada se hazreti Sad vratio, rekao je: "Zaista su, Allahov Poslaniče, prekinuli s nama ugovor! Upitao sam Kaba o tome: 'Zašto prekidaš ugovor s Resulullahom?' On je odgovorio: 'Koji Resulullah?'" O tome govori sura El-Ahzab:

إِذْ جَاءُوكُم مِّن فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ

Kada su vam došli iznad vas i ispod vas i kada su vaši pogledi klonuli...[163] tj. pogledi vjernika. Deset hiljada neprijatelja bilo je ispred i stotine njih iza leđa, sa svih su strana muslimani bili okruženi.

162 Gazali Muhammed, Fikh es-sire, str. 299.
163 El-Ahzab, 10.

وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا

Kada su srca u grlo došla i vi ste o Allahu mislili ono što ste mislili.[164]

وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا

Kada su munafici govorili: 'Ono što su Allah i Poslanik Njegov vjernicima obećali samo je obmana!'[165]

Misli se na to da je Resulullah, ﷺ, obećao Bizantiju i Perziju, a evo sada je pobjeda neprijatelja nad muslimanima sigurna, a jevreji koji su bili unutra, izdali su muslimane. Resulullah, ﷺ, razmišljao je kako riješiti problem i zaštititi se od neprijatelja. Najprije je pokušao podijeliti neprijatelje. Pametan čovjek ne ulazi u sukob s više neprijatelja. Tako Resulullahov, ﷺ, izaslanik odlazi kod plemena Gatafan i nudi mu trećinu roda hurmi u Medini samo da napuste rat. Kada su oni pristali, što bi značilo tri hiljade boraca plemena Gatafan manje protiv muslimana, Resulullah, ﷺ, odlazi kod Sada ibn Muaza, ﷺ, i kod ashaba u Medinu da ih pita za njihovo mišljenje o takvom ugovoru. Sad ibn Muaz, ﷺ, prvak ensarija, upitao je: "Allahov Poslaniče, da li je to Objava, pa da prihvatimo, ili je to nešto što ti voliš, pa ćemo to radi tebe prihvatiti, ili je to nešto što ti želiš učiniti kako bi nas zaštitio!" Resulullah, ﷺ, reče da on pokušava zaštititi Medinu. Sad ibn Muaz na to mu reče: "Allahov Poslaniče, mi smo ranije bili nevjernici, nikada jedne hurme nisu mogli pojesti, a da je ne plate, zato neće ni sada, kada nas je Allah islamom učinio dostojanstvenim, iz Medine uzeti išta što neće platiti!"

Čuvajmo resurse svoje zemlje, ne dozvolimo da neko u bescijenje uzima naše prirodne resurse, to pripada ummetu, to pripada građanima naše zemlje. Nikome, bez obzira na vjeru, ne dozvolimo da nas pljačka. Naši su resursi vrijedni. Resulullah, ﷺ, prihvatio je mišljenje Sada i rekao Gatafanu da nema ništa od ugovora.

164 El-Ahzab, 10.
165 El-Ahzab, 12.

Tokom opsade Amr ibn Abdi Vud, jedan od vitezova Kurejšija, koji nikada nije bio poražen, silazi u rov na svome konju i traži bilo koga od muslimana da mu izađe na dvoboj. Hazreti Alija kaže: "Allahov Poslaniče, ja ću izaći!" Resulullah, ﷺ, uzvrati mu: "Alija, to je Amr ibn Vud, to je vitez Kurejšija!" "Ako je on Amr, ja sam Alija!" Alija znači lav. Resulullah, ﷺ, tek mu, nakon što je Alija treći put tražio dozvolu, dozvoljava da izađe na dvoboj i daje mu svoju sablju. Kada je hazreti Alija sišao u rov, Resulullah, ﷺ, uči dovu Gospodaru. U Bici na Bedru Resulullah, ﷺ, izgubio je Ebu Ubejda, svoga amidžića, a u Bici na Uhudu izgubio je hazreti Hamzu, svoga amidžu. Resulullah, ﷺ, moli svoga Gospodara da ne uzme Aliju sebi, nego da ga sačuva i pomogne Aliji. Kada je Alija došao do Amra, ovaj ga upita: "Ko si ti?" "Ja sam Alija, sin Ebu Talibov!" Amr mu kaže: "Tvoj otac Ebu Talib moj je prijatelj, vrati se, dječače, neću s tobom da se bijem!" Na to njemu hazreti Alija uzvrati: "Ja hoću tebe da ubijem. Ili primi islam, ili se vrati u Meku i nemoj se boriti protiv nas, ili ću te ja ubiti!" Na to se Amr toliko razbjesnio da je zaklao svoga konja, namazao se krvlju da bi pokazao koliko je ljut, a onda je toliko udarao hazreti Aliju po štitu da mu je štit pukao. Međutim, vitez hazreti Alija, Allahov lav, udario ga je sabljom tako da mu je glavu odsjekao.[166]

Sad ibn Muaz, ؓ, onaj koji je imao tako odlučan stav u podršci vjeri, bio je ranjen jednom od strijela koje su preletjele preko rova. Hazreti Rufejda liječila je hazreti Sada u džamiji. Hazreti Rufejda, čestita muslimanka, bila je prva liječnica. Dok je bio u tom stanju Sad je uputio dovu svome Gospodaru riječima: "Gospodaru, ako bitka s Kurejšijama nije završena, ostavi me živog, a ako jeste, uzmi me Sebi. Ne dopusti, Gospodaru, da preselim dok pleme Benu Kurejza ne doživi ono što treba da doživi!" Sad ibn Muaz je znao da je pleme Benu Kurejza svojom izdajom napravilo najveći problem muslimanima, zapravo su muslimanima zabili nož u leđa. Prenosi se da je u tom trenutku krvarenje Sadove, ؓ, rane stalo, iako je do tada krv neprestano tekla. Upravo tada među muslimane je došao čovjek iz

166 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 353, 354.

plemena Ešdža, zvao se Nuajm ibn Mesud, i rekao: "Allahov Poslaniče, primio sam islam!" Resulullah, ﷺ, reče mu: "Ti si samo jedan čovjek, probaj razjediniti naše neprijatelje!" Nuajm odlazi kod Benu Kurejza kao jedan od onih koji napadaju Resulullaha i kaže: "Benu Kurejza, vi ste iz Medine. Šta ćete ako Kurejšije odu i napuste borbu? Zato vi uzmite 50 njihovih prvaka kao taoce, kako bi vam garantirali da se oni bore protiv Muhammeda!" Zatim je Nuajm otišao kod Kurejšija i rekao: "Znaš, Ebu Sufjane, Benu Kurejza su jevreji. Čuo sam da su se dogovorili s Muhammedom i da će tražiti 50 vaših prvaka kako bi ih pobili i time dokazali da su u savezu s Muhammedom, pa im to ne dajte." Kada je Ebu Sufjan poslao izaslanika Benu Kurejzi s pitanjem kada će napasti na Muhammeda, oni su tražili 50 kurejšijskih ratnika prvaka. Tada je Ebu Sufjan rekao: "Istinu je rekao Nuajm!" Tada je Dragi Allah dao da se nakon 24 dana opsade neprijatelji podijele.[167] Benu Kurejza su se zatvorili, a Kurejšije su se odlučile vratiti nakon što ih je jedne večeri vjetar poharao.

Nakon Resulullahove, ﷺ, dove:

اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَآمِنْ رَوْعَاتِنَا

"Gospodaru naš, zaštiti nas i naš strah Ti odagnaj!",[168] Gospodar je na njih spustio vjetar. Resulullah, ﷺ, tražio je od ashaba da neko ode i vidi šta se dešava među neprijateljskim saveznicima. Niko nije smio na drugu stranu rova. Onda je Resulullah, ﷺ, rekao Huzejfi, ؓ, da on ode. Hazreti Huzejfa ibn Jeman kasnije je prenio: "Ustao sam, a bilo me je veoma strah. Prešao sam preko rova i u tom je trenutku strah odjednom nestao. Ušao sam među mnogobošce koje je okupio Ebu Sufjan. On je upravo naredio da svako pita onog pored sebe ko je, kako bi provjerili da među njima nije neko stran, jer je bila mračna tmina i vjetar je jako puhao. Ja sam požurio uhvatiti onog s desne strane i pitati ga: 'Ko si ti?' Rekao mi je: 'Ja sam Amr ibn As!' Brzo sam uhvatio onog s lijeve strane i pitao ga: 'Ko si ti?' Odgovorio je: 'Ja sam

167 Ibn el-Esir, Usdul-gabe, tom 3, str. 248.
168 Ahmed, Musned, tom 3, str. 3.

Muavija ibn Ebi Sufjan!' Požurio sam one do sebe pitati ko su, kako oni ne bi mene pitali ko sam ja." Kako je samo Huzejfa ibn Jeman, ؓ, bio mudar. Resulullah, ﷺ, rekao je: "Vjernik mora biti pronicljiv i oštrouman!" Prenosi se da se Amr ibn As, nakon što je primio islam, godinu dana smijao načinu na koji ga je hazreti Huzejfa prevario.

Ebu Sufjan je rekao ljudima: "Znate li šta su uradili Benu Kurejza? Ja se vraćam, ovaj se vjetar ne može podnijeti, a više nemamo ni hrane. Ja se sutra vraćam!" Kada su se mušrici okrenuli i napustili okolicu Medine, Resulullah, ﷺ, rekao je:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ صَدَقَ وَعْدَهُ

"Nema drugog boga osim Jedinog Allaha. On je svoje obećanje ispunio!"[169] Allah će ispuniti svoje obećanje kada mi ispunimo svoju obavezu prema Njemu. Ne možemo biti nesretni ako smo se Njemu odazvali. Resulullah, ﷺ, kaže:

وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ

"On je pomogao Svoga roba i svoju vojsku ojačao i On je porazio saveznike!"[170]

Bitka se još nije ni završila, a Resulullah, ﷺ, odlazi kod plemena Benu Kurejza, jer mu je Džibril rekao da muslimani neće imati mira dok se s njima ne obračunaju. Oni su uzrokovali veliku opasnost po muslimane jer su žene i djeca bili ugroženi, a i svi su muslimani mogli biti pobijeni. Pleme Benu Kurejza prihvatilo je da im presudi njihov saveznik hazreti Sad ibn Muaz, ؓ, onaj koji je ranjen u ovoj bici i saveznik jevreja iz perioda prije islama. Kada su ga doveli, hazreti Sad je presudio da se svi borci muškarci pobiju, a da se žene i djeca uzmu u ropstvo zato što su oni tada muslimanima o glavi radili.

Jedan od učenjaka smatra da su iz plemena Benu Kurejza uzeli Resulullaha, ﷺ, da im presudi, velika je vjerovatnoća da bi Resulullah, ﷺ, pristao na to da napuste Medinu, ali oni su htjeli Sada, jer su mislili da će

169 Ebu Davud, Sunen, Dijat, 4547
170 Ebu Davud, Sunen, Dijat, 4547

on zbog ranijeg savezništva s njima biti prema njima obzirniji. Niko od Resulullaha, ﷺ, nije obzirniji. Resulullah, ﷺ, tada je rekao:

أَصَبْتَ حُكْمَ اللَّهِ فِيهِمْ

"Presudio si im, Sade, onako kako je Gospodar naredio da bude!"[171]

Tada se rana na ruci hazreti Sada ponovo otvorila i on je preselio, pri čemu se Arš potresao. Spomenuli smo da su svi članovi njegove porodice radi njega i njegovim trudom ušli u islam. Kada je trebalo u džihad, bio je prvi. Resulullah, ﷺ, kaže da je 70.000 meleka klanjalo dženazu velikanu među muslimanima Sadu ibn Muazu, ﵁.

Molim Gospodara da nas počasti time da volimo te čestite robove i da budemo od onih koji žive na stazi Resulullaha, ﷺ, i koji idu u susret Resulullahu svakim svojim postupkom. Amin!

171 Tirmizi, Sunen, Sijer, 1582



POGUBNOSTI SMUTNJE I POTVORE

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Molimo Ga najvećim imenom Njegovim da nas počasti Džennetom i svakim djelom koje približava Džennetu. Molimo Ga da nas počasti dobrim djelima zbog kojih će nas On upisati među one sretne robove Svoje. Neka je salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovom miljeniku, koji je po završetku Bitke na Hendeku rekao:

نَغْزُوهُمْ وَلَا يَغْزُونَنَا

"Od danas mi njih napadamo, a oni nas ne napadaju!"[172]

Iz života Resulullaha, ﷺ, učimo da je osnovna osobina vjernika i vjernice da imaju inicijativu u dobru. Plemeniti ashabi govorili su da neće narod biti napadnut na svom kućnom pragu, a da neće biti ponižen. Zbog toga vjernik i vjernica uvijek promatraju stanje oko sebe i uče iz Sire Resulullaha, ﷺ, da ne dopuste dušmanima da ih zateknu nespremne. Dvije čestite žene, obje su se zvale Safija, Safija, kćerka Hujeja, i Safija, tetka Resulullaha, ﷺ, osobe su koje su obilježile Bitku na Hendeku.

Safija, kćerka Hujeja, jevrejskog glavešine koji je nagovorio mušrike iz Meke da napadnu na Resulullaha, ﷺ, nakon što su joj muslimani pogubili oca, postala je supruga Resulullaha, ﷺ, pristavši da se uda za njega. Kazala je da je to učinila jer je pri dolasku Muhammeda u Medinu čula svoga oca

172 Buhari, Sahih, Megazi, 4109.

Hujeja kako razgovara o tome da je Muhammed uistinu poslanik. Kasnije je usnila san u kojem joj je zvijezda pala u krilo. Tada ju je muž jako udario, ona je zapravo bila udata prije nego što se udala za Resulullaha, ﷺ, pitavši je kako može željeti da se uda za Arapa, makar bio i poslanik. Jevrejka hazreti Safija kasnije se ipak udala za Muhammeda, ﷺ, primila islam i do kraja svoga života bila odana Gospodaru i zajedno s Resulullahom, ﷺ, širila istinu i vjeru u Jednoga Boga.

Druga Safija, tetka Resulullaha, ﷺ, obilježila je ovu bitku, jer je ona zajedno s ostalim ženama bila u unutrašnjosti Medine. S njima je bio i pjesnik hazreti Hasan ibn Sabit, رضي الله عنه. Jedan jevrej se prikrao mjestu gdje su bile muslimanske porodice, žene i djeca, želeći im nanijeti zlo. Hazreti Safija je rekla Hasanu, رضي الله عنه, davši mu sablju, da izađe i ubije ga. Hasan je rekao da ne smije jer on nije onaj koji se bori, inače bi bio s Resulullahom, ﷺ, na Hendeku. Tada je ova hrabra žena izašla i ubila jevreja. Kada se vratila, rekla je Hasanu: "Hasane, barem otiđi i pokupi plijen, njegovu sablju, oklop i štit." Hasan je rekao da ni to ne smije učiniti. Ljudski karakter treba poštovati i od ljudi treba uzeti ono što su oni u stanju dati. Tome nas uči Resulullah, ﷺ.

Nakon što su se mušrici i arapska plemena koja su došla pred Medinu razišli, vrativši se poniženi i poraženi, Resulullah, ﷺ, završio je bitku i s plemenom Benu Kurejza. Njima je presudio njihov saveznik Sad ibn Muaz, رضي الله عنه, a presuda je bila žestoka, jer je i izdaja žestoka. Čuvajmo se izdaje, ono što nam se povjeri, najbrižnije čuvajmo. Povjerenje je nešto što vjernik i vjernica nikada neće izigrati. Onaj ko nema emaneta, onaj ko ne čuva povjerenje, nema imana, nema vjerovanja.

Peta godina po Hidžri obilježena je posebnim odgojem muslimanskog društva koji je Uzvišeni Stvoritelj proveo putem specifičnih događaja. U Medini je bilo munafika, licemjera kao što svako društvo ima one koji jedno govore, a drugo u svojim srcima skrivaju. Zbog toga treba gledati ljudska djela, jer nam ljudska djela otkrivaju ko je kakav. Munafici su vrijeđali Resulullaha, ﷺ, od samog dolaska u Medinu. Na njihovu čelu bio

je Abdullah ibn Ubej ibn Selul koji je prije dolaska Resulullaha, ﷺ, trebao postati kraljem Medine. I kruna je bila gotova samo da se stavi na njegovu glavu kada stanovnici Medine primaju islam i prihvataju Resulullaha, ﷺ, za prvog čovjeka Medine. Taj čovjek na čelu skupine ljudi bio je žestok neprijatelj Resulullaha, ﷺ. Oni nisu primili islam na samom dolasku Resulullaha, ﷺ. Kada bi Resulullah, ﷺ, prošao pored njih na svojoj jahalici, oni bi začepljali svoj nos i govorili: "Zaprašio si nas, Muhammede, vrati se svojoj kući, nemoj nama dolaziti." Vrijeđali su Resulullaha, ﷺ, na različite načine. Svaka uvreda koju vjernik i vjernica podnesu radi Allaha, ﷻ, podiže deredžu, tj. stepen kod Gospodara.

Jednog su učenjaka pitali: "Učenjaku, ko je bolji, ti ili pas?" On je odgovorio: "Ako Allah dadne da preselim u imanu, ja sam bolji od psa, a ako preselim kao oni koji ne vjeruju u Boga, onda je rep psa bolji od mene!"

Znamo da su munafici vratili trećinu vojske iz Bitke na Uhudu, pa je Resulullah, ﷺ, umjesto s 1.000 tamo bio sa 700 protiv 3.000 neprijateljskih vojnika. Kada su vidjeli da te spletke ne pomažu, licemjeri su pribjegli krajnje pokvarenom načinu borbe, naime pokretali su lažne glasine. U jednom od manjih vojnih pohoda Resulullaha, ﷺ, te godine, pete godine po Hidžri, na povratku se desila svađa sluge hazreti Omera i sluge jednog ensarije o tome ko će najprije nasuti vodu. Došlo je do takve svađe da su se glasovi podigli; jedni su povikali, o muhadžiri, drugi su povikali, o ensarije. Prenosi se da se Resulullah, ﷺ, tada naljutio i povikao: *"Zašto se svađate, zar se džahilijetu vraćate, a ja sam još među vama?"* Riječ može biti velika i važna. Jedna riječ može biti razlog velikom dobru. Resulullah, ﷺ, kaže da će Allah, ﷻ, čovjeka zbog jedne riječi na najviše deredže Dženneta postaviti, ali isto tako zbog jedne neoprezne riječi čovjek može na samo dno Džehennema pasti.

Resulullah, ﷺ, ljutio se zbog svađe među muslimanima. Moramo izbjegavati svađu, ne raspravljati o stvarima nego međusobno sarađivati u dobru.

Kur'anski ajet u kojem Gospodar kaže:

وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ

Znajte da je među vama Božiji poslanik![173]

Dovoljan nam je razlog da se ne svađamo, iako Resulullah, ﷺ, fizički nije među nama njegov stil življenja jeste. Kada su se glasovi podigli i kada je došlo do svađe, opet su munafici i njihov vođa Abdullah ibn Ubej ibn Selul htjeli posijati svoj otrov i zrno smutnje. Preuveličavajući taj verbalni sukob i vrijeđajući Resulullaha, ﷺ, govorio je: "Pogledajte ove koji su nam došli iz Meke; primili smo ih i zaštitili, a oni su tipičan arapski primjer –

سَمِّنْ كَلْبَكَ يَأْكُلْكَ

Udebljaj svoga psa da te ujede." To su bile teške uvrede i to je veoma ražalostilo i naljutilo Resulullaha, ﷺ. Hazreti Omer je skočio, rekavši: "Allahov Poslaniče, dozvoli mi da odsječem glavu ovom pokvarenjaku!" Resulullah, ﷺ, rekao je:

دَعْهُ لَا يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّ مُحَمَّدًا يَقْتُلُ أَصْحَابَهُ

"Ostavi ga, Omere! Neću dopustiti da se kaže kako Muhammed ubija svoje ashabe i ljude koji su s njim!"[174] Resulullah, ﷺ, time nam pokazuje jedan od osnovnih principa vladanja. U teškim situacijama, u vrijeme smutnje, kada se ljudi počnu baviti lošim, odmah se treba zajedno s njima početi baviti dobrim, jer zauzetog ne možeš zauzeti.

Resulullah, ﷺ, naređuje vojsci da krene i tako su putovali cijeli dan, a zatim i cijelu noć. Mnogi su mislili da će stati kada padne noć, međutim Resulullah, ﷺ, je nastavio. Pomislili su da će makar malo stati kada klanjaju sabah, ali je Resulullah, ﷺ, nastavio jahati sve do pred podne sljedećeg dana, nastojeći ne dopustiti da se smutnje i razdor dalje šire. Usprkos tome, munafici su nastavili širiti svoje otrove u muslimanskom društvu. Događaji iz pete godine po Hidžri uče nas na koji način mi muslimani i muslimanke trebamo uspostavljati svoje odnose općenito s ljudima, a posebno među sobom.

173 El-Hudžurat, 7.
174 Buhari, Sahih, Menakib, 3518.

Stanje društvenih odnosa dopustilo je mogućnost potvaranja supruge Resulullaha, ﷺ, hazreti Aiše, čestite žene i majke vjernika, jer Uzvišeni Gospodar za Resulullahove, ﷺ, supruge kaže:

النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ

Vjerovjesnik je preči vjernicima od njih samih, a njegove supruge, njihove su majke![175]

Hazreti Aiša je ispričala šta se desilo u spomenutom vojnom pohodu: "Resulullah, ﷺ, svaki put bi poveo jednu od nas sa sobom!" Resulullah, ﷺ, uvijek dozvoljava i otvara prostor ženama da učestvuju čineći dobro i ne može biti dobra u društvu u kojem je pola društva odsječeno od dobra; žene zajedno s muškarcima moraju nositi misiju.

Hazreti Aiša priča: "Trebala sam obaviti svoju potrebu, pa sam se udaljila od vojske, a dok sam išla tamo, izgubila sam svoju ogrlicu. Vratila sam se da je potražim, jer je ogrlica bila posuđena, nije bila moja." Učimo iz Sire Resulullaha, ﷺ, da čuvamo povjerene stvari: "Dok sam tražila ogrlicu, muslimanska vojska je podigla moju nosiljku na devu. Nisu primijetili da nisam unutra jer sam sitne građe i lahka. Misleći da sam u nosiljci, vojska se spremila i otišla. Kada sam se vratila, vidjela sam da ih nema. Kazala sam sebi kako će vidjeti da me nema, pa će se vratiti po mene. Sjela sam na tom mjestu i Dragi Gospodar je na moje oči spustio san." Resulullah, ﷺ, kao vrstan strateg, kao osoba koju Gospodar vodi Objavom kako bi nas muslimane i muslimanke učio na koji se način odnositi prema stvarima, uvijek iza sebe ostavlja odstupnicu, a to je ovaj put bio mudžahid s Bedra, a zvao se Safvan ibn Muatil, ؓ. Kada je došao do mjesta gdje je bila vojska, vidio je hazreti Aišu i prepoznao ju je. Samo je rekao:

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

Mi smo Allahovi i Allahu ćemo se vratiti![176]

175 El-Ahzab, 5.
176 El-Bekare, 156.

Time joj je skrenuo pažnju na sebe. Hazreti Aiša prenosi: "Dao mi je svoju devu i ni riječi sa mnom nije progovorio dok nismo stigli muslimansku vojsku." Kada su munafici na čelu s Abdullahom ibn Ubejom ibn Selulom vidjeli da se hazreti Safvan vraća s hazreti Aišom, njihovi su zli jezici počeli loše govoriti o ovo dvoje čestitih ljudi i o časti Resulullaha, ﷺ.

Hazreti Aiša nastavlja: "Mjesec dana je trajala priča, a ja ništa nisam znala, jer je Allah dao da se razbolim kada smo se vratili u Medinu. Ležala sam bolesna u svojoj kući, ne znajući šta se dešava, ne znajući da vrijeđaju mene i da mi govore da sam učinila nešto što jedna čestita žena nikada ne bi učinila. Kada sam se malo oporavila pred kraj mjeseca, išla sam s jednom svojom rodicom, koja se zvala Ummu Mistah. Išla sam s njom i ona je posrnuvši rekla:

تَعِسَ مِسْطَحٌ

'Propao je Mistah.' Ja sam joj ljutito rekla:

أَتَسُبِّينَ رَجُلًا شَهِدَ بَدْرًا

'Zar vrijeđaš čovjeka koji je s Resulullahom bio na Bedru!'" Ne dozvoljava hazreti Aiša da se u ummet uvuče ta bolest, da kritikujemo ljude, a da im ne gledamo vrline. Hazreti Aiša nastavlja: "Ona mi na to uzvrati: 'Pa zar ti, jadnice, ne znaš!'"

Prenosi nam hazreti Aiša kako joj je Ummu Mistah ispričala šta je njezin sin rekao, čestit, ali je dozvolio svom jeziku da prepričava priče munafika. I ranije spominjani pjesnik Hasan ibn Sabit, ؓ, čestit čovjek, ali je upao u šejtanovu zamku posijanu putem licemjera. Mjesec dana Resulullah, ﷺ, slušao je te priče. Hazreti Aiša nas uči da se vrijednosti u društvu ili grade ili ruše. Mi muslimani i muslimanke moramo vrijednosti graditi. Ummet to uči preko Resulullaha, ﷺ. Tada su u Medini bile četiri skupine. Jedna su skupina bili oni koji niti su vjerovali niti su poricali. Optužen je čovjek koji je bio s Resulullahom na Bedru i optužena je čestita žena hazreti Aiša, majka vjernika. Druga skupina bili su oni koji su rekli da je to sigurno laž;

to je bila mala skupina, a među njima su bili hazreti Ebu Ejub el-Ensarija i njegova supruga. Pitao je Ebu Ejub suprugu: "Da te upitam nešto, a ti mi iskreno odgovori. Da si ti na mjestu hazreti Aiše, bi li učinila ono što njoj pripisuju da je učinila?" Čak neće da spomene riječ blud, zinaluk ili preljuba. Supruga Ebu Ejubu odgovori: "Ja to nikada ne bih učinila!" Ebu Ejub iskreno kaže: "Aiša je bolja od tebe, pa kako bi to ona učinila." Njegova se supruga nije uvrijedila, nego ga pita: "Da li bi ti učinio ono za što optužuju Safvana koji je bio na Bedru, da li bi ti to učinio?" Hazreti Ebu Ejub kaže: "Ne bih!" Supruga mu na to uzvrati: "Pa Safvan je bolji od tebe!" Vjernik i vjernica svakog vjernika i vjernicu vide boljim od sebe, jer mi znamo svoje grijehe, a tuđe je grijehe Allah od nas sakrio.

Resulullah, ﷺ, mjesec dana ne dobija Objavu. Jedan orijentalista kaže: "Najveća potvrda istinitosti poslanstva Muhammeda jeste upravo ovaj događaj, događaj potvore njegove supruge, jer da Kur'an on od sebe donosi, mogao je donijeti ajete kojima oslobađa hazreti Aišu. Mjesec dana nema Objave, mjesec dana ta priča kruži Medinom!" Čuvajmo se glasina, ne proglašavajmo ljude lopovima samo zato što je neko kazao bez ijednog argumenta da su lopovi ili zato što je neko napravio govorio o kriminalu ovoga ili onoga. Čuvajmo svoje jezike.

Hazreti Aiša prenosi: "Resulullah, ﷺ, taj mjesec dana nije se prema meni ništa promijenio, jedino što nisam imala njegove srdačnosti koliko sam je ranije imala. Ušao bi kod mene i pitao me kako sam i onda bi šutio. Vidjela sam da je bio nečim pritisnut." Mislila je da se radi o nečem drugom. Kada je čula o čemu se radi, došla je kod Resulullaha, ﷺ, i pitala ga: "Allahov Poslaniče, dozvoli mi da odem u kuću svojih roditelja!" Kada se muž i žena posvađaju, trebaju znati da je njima neprijatelj šejtan, a da nisu oni jedno drugom neprijatelji. Ako se pretvore jedno drugom u neprijatelje, sigurno će se razvesti, a razvod je zjenica oka Iblisova, Allahovo prokletstvo neka je na njega. Kako predanja prenose, šejtan koji uspije razdvojiti muža i ženu, kaže: "Ti si zjenica moga oka!" Dakle, to nije onaj ko je čovjeka natjerao da pije, niti je onaj ko ga je natjerao da počini blud,

nego je to onaj koji je naveo čovjeka i njegovu suprugu da se razvedu. Hazreti Aiša prenosi: "Resulullah, ﷺ, dozvolio mi je da odem kod svojih roditelja. Kada sam došla mojima, pitala sam majku zna li šta ljudi govore? Ona mi je rekla da zna. Upitala sam je: 'Pa zašto to čine, majko?' Mati mi je odgovorila: 'Nikada jedna žena ne može biti lijepa i svome mužu draga, dok njezin muž ima i drugu suprugu, a da ljudi o njoj neće svašta pričati!'"

Hazreti Ebu Bekr je boravio na krovu kuće i učio Kur'an. Prenosi se da je hazreti Ebu Bekr mjesec dana plakao zbog tih glasina, toliko mu je teško bilo. Zar njegovom najboljem prijatelju, zar Resulullahu? Njegova je čast bila na udaru, njegova je kćerka potvorena. Hazreti Aiša nastavlja: "Došla sam kod babe i pitala ga šta on misli o svemu? On je s tugom kazao: 'Porodicu Ebu Bekra ni u džahilijetu niko nije ovako potvorio, pa zar u islamu da to doživimo!'" Koliko su žuči i čemera nosila plemenita pleća Ebu Bekrova.

Resulullah, ﷺ, nije znao šta da radi. Gospodar mu je razvidio pa je počeo da se savjetuje s ljudima. Otišao je kod Ummu Ejmen, one žene koja je s njim i njegovom majkom išla u Medinu dok je on još dječak bio. Pitao ju je: *"Šta misliš o Aiši?"* Ona mu je odgovorila: "Ona je dobra, a ja sklanjam svoje oči i uši od lošeg što oni pričaju; ona je dobra!" Zatim Resulullah, ﷺ, odlazi kod Zejneb, svoje druge supruge, i pita je: *"Šta ti kažeš, Zejneb?"* I Zejneb kaže: "Sklanjam svoje uši i oči od zla koje govore!" Čuvajmo svoje uši od zla koje se govori o vjernicima i vjernicama bez ikakva dokaza. I Zejneb je rekla da je Aiša čestita. Resulullah, ﷺ, pita i hazreti Usamu ibn Ubejda, ؓ, onog koji je, poput hazreti Alije, vođa mlade generacije muslimana: *"Šta ti kažeš o hazreti Aiši?"* On mu odgovori: "Allahov Poslaniče, tako mi Allaha, lažu na nju!"

Međutim, hazreti Alija je bio čovjek koji je želio naći rješenje za problem. On nije optuživao hazreti Aišu, ali je rekao Resulullahu, ﷺ: "Allahov Poslaniče, žena je mnogo! Ti upitaj njenu služavku reći će ti kakva je ona!" Time je ukazao na to da se problem može riješiti i razvodom, ali Resulullah, ﷺ, to nije želio. Nadalje, zaštitio je hazreti Aišu jer će služavka kazati da je Aiša čestita

i moralna žena. Resulullah, ﷺ, pita i hazreti Omera: *"Šta ti kažeš, Omere?"* Dokaz poslanstva upravo je ovaj događaj. Hazreti Omer mu uzvrati: "Allahov Poslaniče, ko ti je naredio da oženiš Aišu?" Resulullah, ﷺ, reče: *"Naredio mi je Allah!"* Kao da mu je hazreti Omer htio reći: "Pa zar misliš da bi Allah dozvolio da takva osoba s tobom uđe u brak." Resulullah, ﷺ, popeo se na minber i rekao: *"Ljudi, znate šta se priča o meni i o mojoj porodici!"* Resulullah, ﷺ, čak ne spominje ime onoga ko priča, nego nas uči da odvojimo pojam i negativnost od onoga ko je nosi.

Resulullah, ﷺ, nastavlja: *"Čuli ste šta se priča, pa ko će me zaštititi od te priče."* Resulullah je spomenuo da optužuju i čovjeka o kojem zna samo dobro, misleći na Safvana ibn Muatila, ﵁, ashaba koji je s Resulullahom bio na Bedru. Tada je ustao hazreti Usejd ibn Hudajr, ﵁, iz plemena Evs i rekao: "Allahov Poslaniče, reci nam ko je pokrenuo tu glasinu, pa ako je iz našeg plemena Evs, mi ćemo se s njim obračunati, a ako je od naše braće iz plemena Hazredž, naredi nam, mi ćemo ga također kazniti!" Sad ibn Ubada, ﵁, čestit čovjek i prvak plemena Hazredž, ali ga je ponijela plemenska pripadnost, ustao je i rekao: "Nećete vi nikome od naših bilo šta nanijeti, vi lažete!" Opet je došlo do svađe, što su licemjeri i željeli postići. Resulullah, ﷺ, uči nas kako da rješavamo probleme, savjetuje se s ljudima, izlaže im problem. Čovjek može pogriješiti, nemojmo gledati ljude kao meleke; mi smo ljudi i svi griješimo. Blago onome ko ima više vrlina nego mahana.

Resulullah, ﷺ, odlazi u kuću hazreti Aiše i nalazi je u suzama. Hazreti Aiša je kasnije prenijela: "Tri dana suze iz mojih očiju nisu mogle stati, samo sam plakala. Kada je Resulullah, ﷺ, došao, rekao mi je: *'O Aiša, ako si nevina, zaista će to Allah obznaniti, a ako si neki grijeh počinila, pokaj se, zaista, onome ko se iskreno Allahu pokaje, Allah pokajanje prima!'* Tu su bili prisutni moji roditelji i očekivala sam da oni odgovore, da oni kažu da sam čestita! Oni nisu ništa rekli, jer nisu znali kako da se postave, pa sam ja rekla: 'Ako kažem da nisam grijeh učinila, vi meni nećete vjerovati, a ako kažem da sam ga učinila, onda lažem. Kao što je Ebu Jusuf rekao:

فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ

‘U strpljenju je spas. Allah je Taj na Kojeg se oslanjam zbog onoga što oni govore.’[177] Zatim sam se okrenula i legla u postelju! Znala sam, čvrsto sam vjerovala da će me Dragi Allah osloboditi te optužbe i kazati da sam nevina. Nadala sam se da će doći nešto poput sna. Nikada nisam pomislila da će Allah u Kur’anu objaviti ajete koji će se učiti do Sudnjeg dana, u kojima će reći da sam ja nedužna i da su me potvorili! Tada je Resulullah, ﷺ, počeo primati Objavu i mi smo na njemu vidjeli da mu je došao melek Džibril.” Tim su povodom objavljeni ajeti:

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ

Zbilja oni koji su došli s potvorom jesu jedna skupina između vas, ne smatrajte to zlom po vas, štaviše to je dobro po vas![178]

Gospodar nas uči kako da se nosimo s glasinama, kako da se odnosimo prema potvorama, kako da štitimo čast jedni drugih, kako da štitimo čast vjernika i vjernica.

لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُم مَّا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّىٰ كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ

Svakome od njih bit će kazna prema grijehu zarađenom. A onome od njih ko je u tome veliki udio imao pripada kazna velika.[179]

Do Sudnjeg dana učit će se ajet o Abdullahu ibn Ubeju ibn Selulu, vođi munafika.

Resulullah, ﷺ, kaže: *“Aiša, raduj se, Aiša!”* Allah je objavio ove ajete u suri En-Nur, suri Svjetlost, jer nas svjetlost istine vodi, svjetlost u međuljudskim odnosima. Resulullah, ﷺ, proučio joj je ove ajete, a hazreti Ebu Bekr i njegova supruga, ﵄, rekoše: “Ustani i zahvali Resulullahu”, a ona pade na sedždu Allahu zahvaljujući Mu: “Ja samo Allahu zahvaljujem!” Iako oslobođena, teško joj je bilo. Iz toga nas Gospodar uči:

177 Jusuf, 18.
178 En-Nur, 12.
179 En-Nur, 12.

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَٰذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ

A zašto nisu vjernici i vjernice, kada su to čuli, sami o sebi dobro promislili i rekli: "Ovo je očita potvora!"[180]

Znaš da je neko vjernik, a o njemu se tako nešto govori. Prvo pravilo jeste da se o vjernicima i vjernicama treba misliti samo dobro. Drugo je pitanje, zašto nisu doveli četiri svjedoka? Ne prihvatajmo prazne priče, priče bez argumenata. Ono što piše u novinama ne smije se prihvatati zdravo za gotovo, je li sud presudio, jesu li svjedoci svjedočili? Čuvajmo svoje jezike.

Hazreti Aiša kaže: "Dragi Gospodar oslobodio me optužbe!" Sura En-Nur, sura koja nosi ove ajete o hazreti Aiši jeste sura koja govori o hidžabu, pokrivanju. Hidžabom, tj. pokrivanjem vjernica štiti sebe, odvaja dio svoje ličnosti koji je za njezinu intimu s mužem od dijela ličnosti žene muslimanke koja je prisutna u društvu, koja nosi emanet i misiju. Sura En-Nur govori nam koliko je blud ogavno djelo, govori nam o obaranju pogleda i upozorava nas da ne dozvolimo Iblisu da nas pogodi svojim strijelama. Ova sura govori nam o svjetlosti koja obasjava društvo kroz sklapanje i čuvanje brakova.[181]

Čestiti vjernici koji su u slučaju potvore hazreti Aiše prihvatili i govorili ono što su munafici pokrenuli bili su kažnjeni. Jedan od njih bio je pjesnik Hasan ibn Sabit, ﵁. Kada se hazreti Aiša susrela s Hasanom, njezin sestrić joj je kazao: "Ovo je Hasan, onaj koji je o tebi loše govorio!" Aiša mu je uzvratila: "Nemoj ga vrijeđati, on je Resulullaha, ﷺ, svojim stihovima branio!" Hazreti Aiša uči nas da ljude cijenimo prema njihovim djelima. Ko ima više vrlina nego mahana, pokrijmo mu mahane vrlinama.

Treba spomenuti i događaj u vezi s hazreti Ebu Bekrom, ﵁, a tiče se slučaja potvore naše majke hazreti Aiše. Najteže što se jednom ocu može desiti jeste da mu potvore kćerku. Kada je Mistah, rođak Ebu Bekra kojeg je on izdržavao sve vrijeme, bio jedan od onih koji su loše govorili o hazreti

180 En-Nur, 13.
181 Gazali Muhammed, Fikh es-sire, str. 67.

Aiši, hazreti Ebu Bekr je rekao: "Neću ga više izdržavati!" Tada je Uzvišeni Gospodar u suri En-Nur objavio:

وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنكُمْ وَالسَّعَةِ أَن يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Neka se ne sustegnu oni kojima je Allah dao vrijednost i dao im je da su čestiti, da daju svojima bližnjima i muhadžirima na Allahovom putu...[182]

Mistah je bio jedan od muhadžira i siromašan. Uzvišeni Gospodar kaže:

وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا

Neka oproste i neka pređu preko toga![183] Tada je Ebu Bekr izašao iz svoje kuće i kazao: "Ja sam oprostio Mistahu!", jer Gospodar u suri En-Nur kaže:

أَلَا تُحِبُّونَ أَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

Zar vi ne volite da Allah vama oprosti![184]

Svako ko oprosti svome bratu i svojoj sestri, samom je sebi pridobio najvrednije što čovjek može pridobiti, a to je oprost svoga Gospodara.

Molim Gospodara da nas počasti da živimo ove vrijednosti i uzvišene etičke norme kojima nas uči životopis Resulullaha, ﷺ, te da se ukrasimo njegovim edebima u svim našim poslovima. Molim Uzvišenog da nas počasti snagom da oprostimo i mudrošću da živimo svoje živote stopama Resulullaha, ﷺ, i da njemu u susret idemo. Amin!

182 En-Nur, 22.
183 En-Nur, 22.
184 En-Nur, 22.



ŠIRENJE ISLAMA U BLAGODATI PRIMIRJA

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Molimo Ga da nas počasti da sa zahvalnošću dočekujemo Njegove blagodati, da strpljivi budemo u iskušenjima i da uzimamo pouku iz svega što nas okružuje. Salavat i selam Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku, njemu koji je kazao:

مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

"Ko provede noć Lejletul-kadr u ibadetu, čvrsto vjerujući u Gospodara i nadajući se Njegovoj nagradi, Uzvišeni Stvoritelj počastit će ga oprostom grijeha!"[185] Zaista je nesretan i siromah onaj kome ove noći prođu, a on ih ne iskoristi.

Pokušajmo svoje živote živjeti stilom življenja Muhammeda, ﷺ, kako bismo i mi bili obuhvaćeni ajetom:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

Mi smo te, o Muhammede, poslali samo kao milost svim svjetovima![186]

Šeste godine po Hidžri Resulullah, ﷺ, u snu vidi kako je Meka oslobođena. Taj je san obradovao muslimane. Resulullah, ﷺ, kaže da je i lijep san dio poslanstva. Resulullah je svoj san podijelio sa stanovnicima Medine, i

185 Buhari, Sahih, Savm, 1901, Muslim, Salatul-musafir, 760.
186 El-Enbija, 107.

ensarijama i muhadžirima. Posebno su se muhadžiri obradovali jer su željno očekivali da se vrate na svoja ognjišta, a znali su da je san Resulullaha, ﷺ, vid Objave. Resulullah, ﷺ, nastavlja raditi i predano ulagati napor kako bi se Meka vratila u okrilje islama. U mjesecu zul-kade, šeste godine po Hidžri s 1.500 muslimana i muslimanki Resulullah, ﷺ, naoružan samo oružjem kojim je putnik naoružan, kreće prema Meki s namjerom da obavi umru. Sa sobom je poveo kurbane kako bi na taj način pokazao Kurejšijama da ne želi rat. Kada su došli do Hudejbije, mjesta nedaleko od Meke, Resulullah, ﷺ, šalje Osmana, ؓ, da kaže Kurejšijama da je došao kako bi obavio umru. Ebu Sufjan je dočekao Osmana i rekao mu da ako želi obići Kabu, neka to i učini. Tada je Osman, ؓ, muslimanima svih generacija svojim postupkom pokazao šta znači biti odan Resulullahu, ﷺ. On je kazao:

مَا كُنْتُ لِأَفْعَلَ حَتَّى يَطُوفَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

"Neću obići Kabu prije nego što to učini Resulullah, ﷺ!"

Onaj ko u sebi nema odanosti, onaj ko ne zna cijeniti dobro, onaj ko ne zna uzvratiti na dobro jeste osoba u kojoj malo dobra ima. Do Resulullaha, ﷺ, doprla je vijest da je Osman, ؓ, ubijen. Resulullah, ﷺ, od ovih 1.500 muslimana i muslimanki uzima posebnu prisegu poznatu pod imenom Prisega ridvan/Prisega zadovoljstva, kada su se plemeniti ashabi zakleli da će se boriti s Resulullahom, ﷺ, sve do smrti. Bilo im je teško što je Osman ubijen, međutim, ispostavilo se da je to bila lažna informacija.[187] Sira Resulullaha, ﷺ, uči nas tome da svaku informaciju moramo provjeriti. Ne dopustimo da neko nama manipulira time što nam je prenio lažnu informaciju u koju smo povjerovali i na osnovu nje djelovali.

Kurejšije šalju Urvu ibn Mesuda, jednog od njihovih umnih ljudi, kako bi s Muhammedom, ﷺ, dogovorio ugovor kojim će prestati neprijateljstva. Kada je Urva došao kod Resulullaha, ﷺ, posmatrao je kako se ashabi ophode prema Resulullahu, ﷺ. Kasnije je rekao: "Nisam vidio da je iko poštovan više od Muhammeda, ﷺ." Rekao je: "Bio sam u društvu

187 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 378, 379.

vladara ali čak ni oni nisu imali pažnju i iskrenu ljubav kakvu je imao Resulullah, ﷺ, od svojih ashaba." Urva je Resulullahu, ﷺ, ponudio da sklope ugovor. Također su poslali i Sehla ibn Amra, jednog od njihovih najmudrijih ljudi, čovjeka koji je uvijek sklapao ugovore za Kurejšije. Kada ga je Resulullah, ﷺ, vidio, obradovao se i rekao: "Žele da sklopimo ugovor!" Resulullah, ﷺ, rekao im je: "Napišite Bismillahir-Rahmanir-Rahim – U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!" Sehl ibn Amr reče: "Mi to ne znamo, mi uvijek govorimo – U Tvoje ime Allahu naš!" Resulullah, ﷺ, naredio je da napišu onako kako je Sehl želio. Ashabima je to bilo teško, ali je Resulullah bio ustrajan. Zatim je Resulullah, ﷺ, nastavio: "Ovo je ono što su se sporazumjeli Muhammed, Resulullah..." Na to su ga zaustavili i kazali mu: "Da te priznajemo za Resulullaha ne bismo se protiv tebe borili!" Tada je Resulullah, ﷺ, naredio Aliji, koji je pisao ugovor, da to pobriše. Hazreti Aliju je obuzela žarka želja da se potvrdi poslanstvo Muhammeda, ﷺ, te to nije želio obrisati. Resulullah, ﷺ, rekao mu je: *"Pokaži meni pa ću ja obrisati!"*[188] Iz ovoga vidimo da nekada stanje koje čovjeka obuzme nije nešto što je on u stanju kontrolirati i to nije njegov izbor te takvo stanje treba razumjeti.

Teški su bili uvjeti koje su Kurejšije postavile Resulullahu, ﷺ, i muslimanima. Primirje je trebalo trajati deset godina, ali je svakog muslimana koji bi iz Meke prebjegao Resulullahu, Resulullah morao vratiti, a obrnuto nije bilo tako, jer ukoliko bi neko želio napustiti Resulullaha pa otišao u Meku, taj ne bi bio vraćen muslimanima. Istovremeno dok su potpisivali ugovor jedan od plemenitih ashaba iz Meke uspio je pobjeći, zvao se Ebu Džendel. "Prvog koga tražim da mi ga vratiš", kaže Sehl Resulullahu, ﷺ, "jeste Ebu Džendel." Možda nešto mrzimo, a to bude dobro za nas. Resulullah, ﷺ, poštovao je ugovor. Omeru je bilo teško pa je rekao: "Zar mi nismo u istini, a oni u laži!" Resulullah, ﷺ, savjetovao se u svemu, ali ovo je bila Objava koja ga je vodila. Hazreti Ebu Džendel je vraćen, međutim, oteo se od onih koji su ga vraćali i ponovo je pobjegao. Na jednom mjestu između Meke i Medine ti plemeniti ashabi, koji nisu mogli doći u Medinu jer bi po ugovoru bili vraćeni u Meku,

188 Ibid, str. 382

stalno su pravili probleme Kurejšijama do te mjere da su Kurejšije zamolile Resulullaha, ﷺ, da ih uzme sebi i da ih više ne mora vraćati.[189] Tim je povodom objavljena sura El-Feth/Pobjeda.

Svaka je pobjeda velika ako je čovjek odan Gospodaru, a nijedna pobjeda nije značajna ako se čovjek udalji od Gospodara. Zašto je ugovor na Hudejbiji, iako nam se čini nepravedan, pobjeda za muslimane i za Resulullaha, ﷺ. Pobjeda je zato što je za samo nekoliko godina nakon Hudejbije broj muslimana uvećan deset puta. Sve je to bilo rezultat slobode i slobodnog ambijenta u kojem se s ljudima govorilo bez opterećenja ratom. Bila je to prilika koju je iskoristila plemenita generacija muslimana pod vođstvom Resulullaha, ﷺ. Nakon samo dvije godine, prilikom oslobođenja Meke, Resulullah dolazi s 10.000 ashaba. U tom periodu mira ljudi su mogli neopterećeni predrasudama i niskim emocijama razmišljati o tome šta je istina a šta je laž, šta je dobro a šta je zlo.

Neprijatelji ne žele dopustiti čovjeku da objektivno razmišlja o svojoj stvarnosti. U tom su periodu islam primili hazreti Halid ibn Velid, Sejfullah – Allahova sablja, i Amr ibn el-As, jedan od najumnijih Kurejšija. Resulullah, ﷺ, koristi tu priliku da dalje radi na odgoju i obrazovanju prve generacije muslimana.

Oni su tražili znanje; nisu dozvolili da neznanje bude njihova osobina, bježali su od neznanja onako kako mi danas bježimo od siromaštva. Resulullah, ﷺ, koristi primirje da piše vladarima i da ih poziva u islam. On piše vladarima Bizantije, Perzije i Egipta. Svojim pismima odgovara stvarnoj potrebi svakog onoga kome šalje pismo. Heraklu, vladaru Bizantije, govori jezikom koji razumije onaj ko se smatra sljedbenikom Knjige, Kisri, vladaru Perzije, govori jezikom koji može razumjeti osoba koja ne vjeruje u Objavu, Mukavkisu, vladaru Egipta, također piše na odgovarajući način. Resulullah, ﷺ, uči nas da sa svakim govorimo na onaj način na koji nas ta osoba može najbolje razumjeti.[190] Ne obmanjujmo ljude nepoznatim i

189 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 383.
190 Ibid, str. 391

teškim riječima, istina je u jednostavnim rečenicama, kao što je jednostavno kazati: "La ilahe ill-Allah – Nema boga osim Allaha." Tako je i poštovanje prema roditeljima jednostavno iskazati. Čim osoba započne filozofirati pokušavajući opravdati sebe zašto ne poštuje roditelje, to je znak da se udaljila od istinske vrijednosti, a to je istina.

Sedme godine po Hidžri Resulullah, ﷺ, vodi posljednju bitku s jevrejima. Utvrđenje na Hajberu, najjače utvrđenje, Resulullah, ﷺ, osvojio je sa svojom vojskom od 1.400 mudžahida. Prvi dan borbe žestok je okršaj bio i taj dan pobjeda nije došla, jer je Gospodar dao da se tvrđava odupre napadu mudžahida. Drugi dan bitke također utvrđenje nije osvojeno. Resulullah, ﷺ, nastojao je vezati ljude, bajrak bi uvijek davao prepoznatljivim ljudima. Treći je dan Resulullah, ﷺ, rekao:

لَأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ غَدًا رَجُلًا يُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ

"Sutra ću bajrak dati osobi koju voli Allah i Poslanik Njegov!"[191] Plemeniti ashabi prenose da su cijelu noć proveli iščekujući kome će ta počast biti ukazana, ko će dobiti bajrak iz ruke Resulullaha, ﷺ, da sutra povede muslimansku vojsku u pobjedu.

Kada je osvanuo novi dan i kada su klanjali sabah-namaz, Resulullah, ﷺ, upitao je: *"Gdje je Alija?"* Kazali su mu: "On je u svome šatoru, ima jaku bol u očima." Resulullah, ﷺ, rekao je da ga dovedu, a kada su ga doveli, Resulullah je stavio malo svoje mubarek pljuvačke u njegovo oko, a hazreti Alija, ؓ, je rekao: "Nisam više znao koje me je oko boljelo." Resulullah, ﷺ, dao je bajrak Aliji i muslimanska je vojska odnijela pobjedu. Kada Resulullah, ﷺ, dodjeljuje bajrak, on traži osobu koja će se najviše žrtvovati.[192]

Nakon što je izvojevana pobjeda na Hajberu, jedna žena, jevrejka, čiji je muž poginuo u ratu s Resulullahom i muslimanima, otrovala je ovcu i poklonila je Resulullahu, ﷺ, kako bi ga ubila. Raspitala se koji dio mesa Muhammed najviše voli, pa kada su joj rekli, ona je na to mjesto najviše

191 Buhari, Sahih, Džihad, 2975.
192 Buhari, Sahih, Džihad, 2942.

otrova stavila. Kada su iznijeli hranu pred Resulullaha, ﷺ, on je kazao da mu kost govori da je otrovana. Jedan od plemenitih ashaba već je uzeo zalogaj i ubrzo je preselio od siline otrova u mesu. Resulullah, ﷺ, pozvao je tu ženu i upitao je: "Zašto si to uradila?" Ona mu je odgovorila: "Htjela sam znati da li si ti vladar ili poslanik; ako si vladar, od otrova ćeš umrijeti, a ako si poslanik, obavijestit će te Objava i ti ćeš biti sačuvan!" Prenosi se da je ta žena primila islam i pokajala se zbog onoga što je učinila. Resulullah, ﷺ, dugo je osjećao gorčinu zalogaja koji je ispljunuo iz svojih usta. Dragi Gospodar Objavom mu je rekao da je meso otrovano, i to je bila još jedna potvrda poslanstva Muhammeda, ﷺ.[193]

Sedme godine po Hidžri iz Abesinije se vratio hazreti Džafer ibn Ebi Talib, رضي الله عنه, amidžić Resulullaha, ﷺ, zajedno s muslimanima koji su morali otići iz Meke kako bi svoju vjeru mogli živjeti u svakodnevnom životu.

Resulullah, ﷺ, rekao je da ne zna čemu se više obradovao – pobjedi na Hajberu ili dolasku hazreti Džafera.[194] Resulullah, ﷺ, svojim nas životom uči da uvijek budemo odani, da imamo poštovanje prema dobru koje se čini i da se zalažemo za dobro. Ugovorom na Hudejbiji uči nas da se sloboda treba koristiti kako bi se istina približila ljudima. Moramo biti svijesni da ćemo biti pitani za blagodat slobode.

Molim Gospodara da slobodu dočekamo sa zahvalnošću i da budemo od onih koji islam nose s onim vrijednostima s kojima je Resulullah, ﷺ, naučio ummet da nosi vrijednosti. Ne dopustimo da ne razmišljamo o Resulullahu, ﷺ, da ne razmišljamo o plemenitim ashabima koji su svoje živote ugradili u povijest islama kako bismo mi danas bili muslimani i muslimanke odani svome Gospodaru. Nijedno djelo nije malo ako ga Gospodar primi, a nijedno djelo nije veliko ako ga Gospodar odbije. Amin!

193 Gazali Muhammed, Fikh es-sire, str. 347.
194 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 427.



OSLOBOĐENJE MEKE I DANI MILOSTI

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju, čijom se milošću lijepe stvari ostvaruju. Salavat i selam, mir i spas Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku, koji je kazao:

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ مَا دُووِمَ عَلَيْهِ وَإِنْ قَلَّ

"Najdraže djelo Uzvišenom Allahu jeste ono djelo u kojem čovjek ustraje, pa makar malehno bilo!"[195]

Osme godine po Hidžri odigrala se značajna bitka, Bitka na Mu'ti. Resulullah, ﷺ, poslao je Harisa ibn Umejra kod Šurahbila, namjesnika bizantijskog kralja u gradu Busri nedaleko od Damaska. Šurahbil je srušio sve ono važno što se treba poštovati u međuljudskim odnosima. On je ubio izaslanika Resulullaha, ﷺ. Resulullah šalje 3.000 boraca, mudžahida, i određuje im tri komandanta; prvi komandant muslimanske vojske bio je Zejd ibn Harise, ؓ, dječak kojeg je hazreti Hatidža poklonila Resulullahu, ﷺ, kada su tek ušli u brak, dječak kojeg je Resulullah usvojio prije Objave i kojeg je, nakon što je Objava zabranila uzimanje posinaka, Resulullah, ﷺ, zvao Voljeni, Zejd. Njegovog sina Usamu, ؓ, zvao je, Voljeni, sin Voljenoga. Dakle, prvi komandant muslimanske vojske na Mu'ti bio je hazreti Zejd. Resulullah, ﷺ, zapovijedio je da ako Zejd preseli, onda neka vojsku vodi Džafer; hazreti Džafer ibn Ebi Talib, amidžić Resulullaha, ﷺ, i brat hazreti

195 Muslim, Sahih, Salatul-musafir, 782.

Alije, رضي الله عنه. Džafer, رضي الله عنه, je bio poseban po mnogim stvarima, a najpoznatiji je bio po tome što je svoj imetak stalno dijelio na Božijem putu. Toliko je izdržavao siromašne da su ga zvali Ebul Mesakin – Otac siromašnih.

U jednom predanju prenosi se da je Ibrahim, عليه السلام, klanjao 1.000 rekata, a zatim mu je Uzvišeni Stvoritelj objavio. "Zaista si, Ibrahime, uradio veliko, ali je zalogaj koji staviš u usta gladnoga veći." Hazreti Džafer bio je poznat po svome nadimku – Otac siromašnih. Vjernik i vjernica neće dopustiti da u njihovoj blizini bude iko ko je gladan, a da je to njima poznato.

Treći komandant, ukoliko bi poginuo Zejd, a zatim i Džafer, bio je hazreti Abdullah ibn Revaha, رضي الله عنه, znameniti ashab, ensarija, onaj koji je iskreno molio Dragog Gospodara da ga počasti preseljenjem na Njegovu putu. Resulullah, ﷺ, rekao im je da najprije neprijatelja pozovu u islam, pa ukoliko ne prihvati, onda neka se bore. Time nas Resulullah, ﷺ, uči šta treba biti osnova naših života. Osnova je da živimo u slobodi i miru i da možemo slobodno pozivati ljude istini. Vladar Bizantije šalje 100.000 vojnika kojima Šurahbil, namjesnik Busre, dodaje još 100.000, dakle neprijateljska vojska imala je 200.000 vojnika. Kada su to čuli muslimanska vojska i njezini zapovjednici, sastali su se radi savjetovanja, jer ih je Resulullah, ﷺ, naučio da svoje odluke donose na temelju međusobnog savjetovanja. Ustao je hazreti Abdullah ibn Revaha, رضي الله عنه, i rekao: "Ono što vi prezirete jeste ono radi čega ste došli; idemo ili u pobjedu ili u šehadet!" Vojska od 3.000 mudžahida borila se lavovskom borbom. Najprije je preselio prvi komandant vojske, hazreti Zejd. Istovremeno Resulullah, ﷺ, u Medini prenosi prisutnim ashabima detalje bitke koja se odigrava više od hiljadu kilometara daleko od Medine. Hazreti Džafer je uzeo bajrak nakon Zejda. Neprijatelji su mu odsjekli obje ruke, a Resulullah, ﷺ, kaže da mu je Gospodar ruke zamijenio krilima kako bi mogao letjeti dženetskim prostranstvima. Treći je preselio Abdullah ibn Revaha, رضي الله عنه, a nakon njega komandu je preuzeo Halid ibn Velid, رضي الله عنه, Allahova sablja, i Allah mu je dao pobjedu. Hazreti Halid ibn Velid rasporedio je svoju vojsku zavaravši neprijatelja da mu dolazi pojačanje. Neprijatelj se više nije želio boriti. Među sobom

su govorili da ako se ta mala skupina od 3.000 tako odvažno i srčano bori protiv njih 200.000, kako će se tek boriti kada im dođe pojačanje.

Gospodar nas životopisom Resulullaha, ﷺ, uči da muslimanska vojska treba imati komandante koji vojsku vode mudro i koji čuvaju živote, jer je cilj ostvariti svoj zadatak, a šehadet je počast koju Gospodar daje onome kome hoće. Kada je Resulullah, ﷺ, prenio vijest da je hazreti Džafer preselio, naredio je da mu dovedu Džaferovu porodicu kako bi ih on obavijestio o tome da je Džafer preselio. Naredio je ostalima da naprave hranu Džaferovoj porodici, a pri tome je hazreti Džaferovu djecu držao u svome krilu.

Sunnet Resulullaha, ﷺ, jeste da se porodici onoga ko je u komšiluku preselio spremi i odnese hrana i da se pruži pomoć porodici, a ne da porodica sprema hranu i opterećuje se time u tom teškom trenutku kada se opraštaju od nekog iz svoje porodice. Resulullah, ﷺ, prenio je vijest da su poginuli komandanti Zejd, Džafer i Abdullah, a suze su mu bile u očima.[196] Resulullah, ﷺ, uči nas da smijemo pustiti suzu za svojim voljenim ali da ne smijemo svojim jezicima govoriti ono čime Gospodar nije zadovoljan. Resulullah, ﷺ, rekao je: *"Ne bi njima bilo drago da su sada s nama, jer je njih Gospodar počastio šehadetom!"* Počastio ih je time da presele u borbi na Božijem putu. Za hazreti Džafera Resulullah, ﷺ, još je rekao:

أَنْتَ أَشْبَهُهُمْ بِيَ خَلْقًا وَخُلُقًا

"Najsličniji mi je ponašanjem i vanjskim izgledom!"[197]

Mislimo o tome na koga sličimo svojim ponašanjem. Ako su to ljudi koji su daleko od Gospodara, čemu se onda nadamo, sa čime se nadamo izaći pred Resulullaha, ﷺ, ako nismo živjeli onako kako je Resulullah živio i ako se nismo prema svojoj braći i sestrama ophodili onako kako se Resulullah, ﷺ, ophodio prema svojim ashabima, muškarcima i ženama. Podučimo se njegovu stilu, naučimo da jezik muslimana i muslimanke ne smije govoriti loše o ljudima, ne smije ogovarati, ne smije lagati i ne smije

196 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 439.
197 Bejheki, Es-Sunen el-kubra, Nefekat, 15548.

potvarati. Bitka na Mu'ti velika je lekcija ummetu, jer je 3.000 muslimanskih boraca ulilo strah u srca 200.000 neprijatelja. Onaj ko je spreman na putu svoje misije podnijeti najveću žrtvu, taj će pobijediti.

Osmu godinu po Hidžri obilježila su još dva događaja značajna za muslimane i islam. U tim je događajima Resulullah, ﷺ, proveo ummet kroz onakve situacije kroz kakve ćemo i mi prolaziti. Osme godine po Hidžri rodio se Resulullahov, ﷺ, sin Ibrahim. Ibrahim je bio radost Resulullahovih očiju, jer je Resulullah, ﷺ, dobio dijete nakon dugog perioda bez djece. Naime Resulullah, ﷺ, imao je djecu samo s hazreti Hatidžom, ﵂, a s drugim suprugama nije imao nijedno dijete. Kada je hazreti Marija, Koptkinja, rodila hazreti Ibrahima, Resulullah se veoma obradovao, ali nije prošlo mnogo vremena, a Ibrahim je preselio. Desilo se da se baš u to vrijeme sunce pomračilo, pa su mnogi kazali da se sunce pomračilo zbog preseljenja Ibrahima, sina Muhammedovog. Resulullah, ﷺ, sazvao je ljude i s minbera im kazao:

إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ مِنْ آيَاتِ اللهِ وَإِنَّهُمَا لاَ يَنْخَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلاَ لِحَيَاتِهِ

"Zaista su Sunce i Mjesec dva Allahova dokaza, ne pomračuju se radi rođenja niti radi smrti bilo koga!"[198]

Mi to danas znamo, jer je nauka napredovala, ali Resulullah, ﷺ, nije želio da se stvari vezuju za ono za što nisu vezane. Resulullah, ﷺ, spustio je Ibrahima u kabur dok su mu suze kapale niz obraze, rekavši: *"Ibrahime, zaista su oči suzne!"* Resulullah, ﷺ, uči nas kako se trebaju ponašati majka i otac kada izgube svoje dijete. Suza je nešto normalno, štaviše Gospodar nagrađuje za suzu popraćenu strpljenjem. Resulullah, ﷺ, kaže:

إِنَّ الْعَيْنَ تَدْمَعُ وَالْقَلْبَ يَحْزَنُ وَلاَ نَقُولُ إِلاَّ مَا يُرْضِي رَبَّنَا وَإِنَّا بِفِرَاقِكَ يَا إِبْرَاهِيمُ لَمَحْزُونُونَ

"O Ibrahime, zaista su oči suzne i srca tužna, tužni smo što te izgubismo i što nisi s nama, ali govorimo samo ono čime je Gospodar zadovoljan!"[199]

U osmoj godini po Hidžri preselila je i Resulullahova, ﷺ, kćerka Zejneb. Najveća iskušenja imaju upravo najbolji među nama, a Sunnet Resulullaha, ﷺ,

198 Muslim, Sunen, Kusuf, 901.
199 Buhari, Sahih, Dženaiz, 1303.

jeste da tražimo od Gospodara da nas poštedi iskušenja. Zato ne trebamo misliti, ako nemamo iskušenja da nismo dobri, ali ni ako su iskušenja na nas navalila da smo loši. Naša je obaveza da tražimo od Gospodara da nas počasti sigurnošću i zdravljem, jer je to Sunnet Resulullaha, ﷺ. Ne smijemo tražiti belaje i nedaće.

U ramazanu osme godine po Hidžri dogodilo se i oslobođenje Meke. Nakon ugovora na Hudejbiji neka su plemena ušla u savez s Kurejšijama, a neka s Resulullahom, ﷺ, i muslimanima. Pleme Benu Bekr prekršilo je ugovor, a bilo je u savezu s Kurejšijama. Kurejšije su pomogle plemenu Benu Bekr protiv plemena Huza koje je primilo islam i, naravno, bilo u savezu s Resulullahom. Štaviše, neki od pripadnika ovog plemena ubijeni su u Meki pod pokroviteljstvom Kurejšija. Kurejšije su odbili platiti krvarinu za ubijene. Resulullah, ﷺ, odlučuje krenuti na Meku, jer su Kurejšije prekršili sporazum.[200] Naredio je muslimanima da se o tome ne govori, da se vijest sakrije kako bi iznenadili neprijatelje. Hatib b. Ebi Beltea, ؓ, jedan od muslimana poslao je pismo Kurejšijama po jednoj ženi koja je išla karavanom u Meku. Resulullah, ﷺ, dobio je vijest Objavom da će informacija o oslobođenju Meke doći do Kurejšija. Resulullah, ﷺ, naredio je Aliji i Zubejru, ؓ, da odu u objavljeno mu mjesto, u kojem će biti karavana i u njoj žena koja će u svojoj pletenici nositi poruku za Kurejšije. Kada su hazreti Alija i hazreti Zubejr našli tu ženu, kazali su joj: “Daj nam poruku!” Ona je rekla da ništa ne zna, a oni su kazali da Resulullah, ﷺ, uvijek govori istinu i da im preda poruku. Tek kada su joj žestoko zaprijetili, ona je izvadila poruku i predala im je. Kada je Resulullah, ﷺ, pogledao poruku, vidio je da ju je poslao Hatib, muhadžir, čovjek koji je s Resulullahom, ﷺ, bio na Bedru. Pozvao ga je i upitao ga: *“Hatibe, zašto si to učinio?”* Hatib je odgovorio: “Allahov Poslaniče, tako mi Gospodara, vjerujem u Njega i vjerujem u tebe kao poslanika, ali svi od muhadžira imaju svoje porodice u Meki, a ja nemam nikoga, pa sam mislio da moju porodicu u Meki zaštite Kurejšije zato što sam im javio, a ja nisam zadovoljan da se vratim u kufr nakon što me Allah spasio od toga!” Hazreti Omer je rekao: “Allahov Poslaniče, dozvoli mi da posiječem ovog izdajnika!” Resulullah, ﷺ, na to je rekao, učeći nas principu da poštujemo dobra djela koja ljudi učine:

200 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 444.

إِنَّهُ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ اللهَ أَنْ يَكُونَ قَدِ اطَّلَعَ عَلَى أَهْلِ بَدْرٍ فَقَالَ اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ فَقَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ

"Omere, šta ti znaš, možda je Allah pogledao sve koji su se borili na Bedru i rekao im: *'Radite šta hoćete, Ja sam vam oprostio!'"*[201]

Tada je hazreti Omer zaplakao pomislivši da bi on svojim postupkom ugrozio čovjeka kojem je Allah možda već oprostio.

Resulullah, ﷺ, dolazi u Meku i pred samom Mekom zastaje s vojskom koju čini više od 10.000 vojnika. Rasporedio je plemena, svi su bili okupljeni oko svojih bajraka, a posljednji su išli muhadžiri i ensarije u zelenim odorama naoružani do zuba. Ebu Sufjan je izašao da vidi kolika je muslimanska vojska. Kako je vojska prolazila, Ebu Sufjan je rekao: "Ko se ovima može suprotstaviti?" Resulullah, ﷺ, poručio je u Meku da je siguran svako ko se skloni u časnu Kabu i siguran je svako ko vrata svoje kuće zatvori i siguran je svako ko dođe u kuću Ebu Sufjana. Resulullah, ﷺ, naređuje muslimanskoj vojsci da ne ugrožava sigurnost stanovnika Meke i njihove imetke.

Resulullah, ﷺ, ulazi u Meku i samo je na nekoliko mjesta bilo problema s mnogobošcima koji su napali muslimansku vojsku koja je s različitih strana ulazila. Nekoliko mušrika je poginulo, a ostala muslimanska vojska ušla je bez sukoba. Prenosi se da je Resulullah, ﷺ, u Meku ušao ponizno, toliko da mu je ahmedija na glavi gotovo dodirivala jahalicu na kojoj je jahao. Pogeo se Resulullah, ﷺ, i ušao učeći suru El-Feth:

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا

Zaista ti je Allah dao pobjedu![202]

Učio je kur'anske ajete u kojima Gospodar kaže:

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ

Došla je istina i nestalo je laži![203]

Resulullah, ﷺ, naređuje muslimanima da se prema stanovnicima Meke ophode na najljepši način. Sad ibn Ubada, vođa ensarija, nosio je

201 Buhari, Sahih, Džihad, 3007.
202 El-Feth, 1.
203 El-Isra, 81.

bajrak i rekao: "Ovo je dan pokolja. Danas ćemo ući u Meku, proliti krv i Kurejšije poubijati!" Na to je Resulullah, ﷺ, rekao: *"Uzmite mu bajrak. Ovo nije dan pokolja, ovo je dan milosti. Ovo je dan kada će se Meka poštovati i kada se Kurejšijama neće ništa zlo učiniti!"* Resulullah, ﷺ, uzima bajrak od hazreti Sada i daje ga njegovu sinu.[204] Resulullah, ﷺ, uči nas kako trebamo poštovati ljude, pa ako im i moramo uzeti neko dobro, dadnimo to onome ko je njima blizak kako ga ne bismo uvrijedili. Hazreti Sad je nosio islam i pomagao Resulullahu, ﷺ. Prilikom ulaska u Meku Resulullah, ﷺ, susreo je jednog rođaka koji ga je teško vrijeđao, pa ga Resulullah, ﷺ, nije mogao pogledati. Neko od prisutnih posavjetovao je tog rođaka da pred Resulullahom, ﷺ, prouči kur'anske ajete u kojima Jusufova braća kažu Jusufu, ﷺ:

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ آثَرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِن كُنَّا لَخَاطِئِينَ

Zaista ti je Allah dao nad nama i uzdigao te nad nama, a mi smo bili oni koji su se prema tebi ogriješili![205]

Kada je ovaj to proučio, Resulullah, ﷺ, proučio mu je ajet u kojem Jusuf, ﷺ, kaže:

قَالَ لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

Ja vas danas neću koriti, Allah vam oprostio! Od milostivih On je najmilostiviji![206]

Ovaj Resulullahov, ﷺ, rođak kasnije je rekao: "Od stida nikada više nisam podigao glavu pred Resulullahom, ﷺ!" Primio je islam i čestito živio do kraja svog života.[207]

Istinski vjernik i vjernica stide se svoga grijeha iako su se zbog njega pokajali. Oni koji se ponose ranijim životom i pričaju kako su uradili ovo ili ono trebaju zaviriti u svoja srca i zapitati se jesu li se istinski pokajali. Ovaj ashab iz stida od Resulullaha, ﷺ, nije pred njim dizao glavu zato što ga je nekada

204 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 453.
205 Jusuf, 90.
206 Jusuf, 92.
207 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 444.

vrijeđao, a mi se ponosimo svojim grijesima i prepričavamo ih. Resulullah, ﷺ, svojim ulaskom u Meku uči nas tome koliko je važno biti ponizan i koliko je važno biti organiziran u životu i iskoristiti svoje vrijeme. Hasan el-Basri kaže:

يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّمَا أَنْتَ أَيَّامٌ فَإِذَا ذَهَبَ يَوْمُكَ ذَهَبَ بَعْضُكَ

"Sine Ademov, ti si samo dani. Kada prođe dan prošao je dio tebe! "

Na dan oslobođenja Meke desio se važan događaj u vezi s Osmanom ibn Talhom, ključarom Kabe. Resulullah, ﷺ, jednom je prilikom dok je bio u Meki prije Hidžre, tom Osmanu rekao: "Osmane, pusti me u Kabu!" Osman je odbio, a Resulullah, ﷺ, rekao mu je: "Šta ćeš, Osmane, kada ključ bude kod mene!" Na dan oslobođenja Meke, Resulullah, ﷺ, kaže Osmanu: *"Osmane, donesi mi ključ!"* Osman je otišao svojoj kući po ključ, ali je majka već sakrila ključ i nije ga dala. Morao je i hazreti Omer doći na vrata i nakon što je pokucao, rekao je: "Osmane, Resulullah traži ključ!" Majka je konačno dala ključ Osmanu. Osman je mislio da će zauvijek izgubiti ključeve od Kabe i čast da njegova porodica otključava i zaključava vrata Kabe. Resulullah, ﷺ, otključao je Kabu, ušao unutra, izbacio sve kipove i slike koje su bile unutra, zatim je klanjao u Kabi, a kada je izašao, rekao je Osmanu: *"Evo ti ključ nazad. Sjećaš li se dana kada sam ti rekao*: *'Šta ćeš, Osmane, kada ključ bude kod mene!'"* Hazreti Osman je samo zaklimao glavom. Resulullah mu je rekao: *"Ovo je dan dobročinstva i ovo je dan odanosti. Tebi i tvojoj porodici iz generacije u generaciju pripada ključ!"* Do dana današnjeg potomci Osmana ibn Talhe čuvari su ključeva Bejtullaha, Allahove kuće.[208]

Molim Uzvišenog Stvoritelja da nas počasti time da budemo od onih koji čine dobročinstvo, da budemo od onih koji su odani i da budemo od onih koji se koriste svakom prilikom da bi se svome Gospodaru približili. Molim Gospodara da nas počasti iskrenošću i da nas proživi u društvu Muhammeda, ﷺ. Amin!

208 Taberani, El-Mu'džem el-evset, tom 1, str. 155.



POHOD NA TEBUK – VRIJEME TEGOBE

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju koji nam dolaskom ramazana otvara vrata Dženneta. Salavat i selam na Muhammeda, posljednjeg Božijeg poslanika i Njegova miljenika, koji nam je rekao:

إِنَّ رَبَّكُمْ حَيِيٌّ كَرِيمٌ يَسْتَحْيِي مِنْ عَبْدِهِ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَيْهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صِفْرًا

"*Zaista se Gospodar vaš najviše stidi i Najplemenitiji je! Kada njegov rob, muškarac ili žena, podignu svoje ruke da te ruke vrati bez primljene dove!*"[209] Molim Gospodara da nam pomogne da trenutke svijesti iskoristimo za svoje dove, ali da ne zaboravimo ummet Resulullaha, ﷺ, kako bismo bili upisani među one koji nisu sebični i koji misle na ummet kojem pripadaju.

Iz Sire Resulullaha, ﷺ, učimo lekcije koje svaki musliman i muslimanka trebaju znati. Naš stil življenja treba biti Sunnet Resulullaha, ﷺ, te u svakoj pojedinačnoj stvari našega života trebamo pokušati živjeti na njegovoj stazi i na njegovu putu.

Nakon oslobođenja Meke, Resulullah, ﷺ, devetnaest dana boravi u Meki. Kada su ga upitali: "Allahov Poslaniče, gdje ćeš odsjesti, hoćeš li u svojoj kući?", Resulullah, ﷺ, odgovori: *"Pa zar su mi Kurejšije sačuvali kuću!"* Iako je Resulullah, ﷺ, bio onaj kod kojeg su Mekelije ostavljali svoje stvari na čuvanje i u kojeg su imali najveće povjerenje, njegovu imovinu nisu sačuvali, nego su je prodali. Resulullah, ﷺ, tih devetnaest

209 Ebu Davud, Sunen, Salat, 1488.

dana boravka u Meki proveo je u šatoru. Ovdje treba spomenuti osobe koje su se strašno ogriješile o Resulullaha, ﷺ, i muslimane. Resulullah, ﷺ, svima je obećao sigurnost osim deseterici koji su činili najveće zločine. Međutim, i oni su se vraćali Resulullahu, ﷺ, a on ih je primao, njih, njihov islam i njihovu odanost Gospodaru. Jedan od njih bio je Ikrima ibn Ebi Džehel. On se borio protiv Resulullaha, ﷺ, a kada je napustio Meku, pokušao je utočište pronaći u Abesiniji. Njegova je supruga zamolila Resulullaha, ﷺ: "Allahov Poslaniče, zašto Ikrimi ne bi dao sigurnost i dopustio mu da se vrati u Meku?" Resulullah, ﷺ, rekao je da mu dopušta povratak. Ikrima se ukrcao na lađu koja ga je trebala prevesti iz Afrike na Arabijski poluotok. Kormilar mu je rekao: "Budi iskren u ovom trenutku!" Ikrima ga je upitao: "Kako da budem iskren?" Kormilar je ranije primio islam, pa mu je rekao: "Reci: 'La ilahe illellah, Muhammedun Resulullah! – Nema drugog boga osim Allaha, Muhammed je Božiji poslanik.'" On reče: "Od toga sam pobjegao iz Meke!" Kada je ušao u Meku kod Resulullaha, ﷺ, i primio islam, Resulullah ga je dočekao s osmijehom na licu i darovao mu je svoj ogrtač.

Prilikom oslobođenja Meke Resulullah, ﷺ, primijetio je u ponašanju ensarija određenu tjeskobu za koju je znao da je izazvana onim što se dešavalo u Meki. Razgovarao je s njihovim prvakom pokušavajući saznati šta se zbiva s ensarijama, onima koji su pomogli Resulullaha, ﷺ, kada je bilo najteže. Njihov mu je prvak kazao: "Božiji Poslaniče, ensarije govore kako si ti sada pronašao svoju porodicu!" Resulullah, ﷺ, naredio je da se sve ensarije okupe, a kada su se okupili, Resulullah, ﷺ, samo je hazreti Ebu Bekru od onih koji nisu ensarije dozvolio da bude prisutan. Zatim im je rekao:

أَلَمْ آتِكُمْ ضُلَّالًا فَهَدَاكُمُ اللهُ وَعَالَةً فَأَغْنَاكُم اللهُ وَأَعْدَاءً فَأَلَّفَ اللهُ بَيْنَ قُلوُبِكُمْ

„Zar vam nisam došao kada ste bili u zabludi pa vas je Allah uputio, zar niste bili slabašni pa vas je Allah ojačao i obogatio, zar niste dušmani jedni drugima bili pa vam je Allah srca ujedinio..."

Oni su klimali svojim glavama i kazali: "Zaista su nam Allah i Njegov Poslanik veliko dobro dali!" Tada je Poslanik, ﷺ, rekao:

أَتَيْتَنَا مُكَذَّبًا فَصَدَّقْنَاكَ وَمَخْذُولاً فَنَصَرْنَاكَ وَطَرِيدًا فَآوَيْنَاكَ وَعَائِلاً فَأَغْنَيْنَاكَ

"Vi da hoćete možete kazati da sam vam došao prognan pa ste me zaštitili, napušten pa ste me vi pomogli, protjeran pa ste mi vi utočište pružili i bez imetka pa ste me vi podržali!"

Tada su se glave ensarija pogele i suze su potekle niz njihova časna lica. Iskren vjernik i vjernica ne žele da se njihova dobra djela ponište samo zato što ih neko spominje. Iz Sire Resulullaha, ﷺ, učimo kako se treba ponašati prema dobru koje učinimo. Izuzetni Allahovi robovi stide se svoga dobrog djela jer ne znaju da li je Dragi Gospodar to djelo primio ili nije.

Zatim je Resulullah, ﷺ, rekao:

أَوَجَدْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ يَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ فِي لُعَاعَةٍ مِنَ الدُّنْيَا تَأَلَّفْتُ بِهَا قَوْمًا لِيُسْلِمُوا وَوَكَلْتُكُمْ إِلَىٰ إِسْلاَمِكُمْ

أَفَلاَ تَرْضَوْنَ يَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ أَنْ يَذْهَبَ النَّاسُ بِالشَّاةِ وَالْبَعِيرِ وَتَرْجِعُونَ بِرَسُولِ اللهِ فِي رِحَالِكُمْ

"Zar vam je teško, o ensarije, da dunjaluk dajem ovima kako bi pridobio njihova srca da islam prigle, a vas sam prepustio snazi islama vašeg! Zar niste zadovoljni, o ensarije, da ljudi odvedu ovce i deve, a da se vi vratite sa Resulullahom!?"[210]

Govori Resulullah, ﷺ, o plijenu koji je podijelio poslije oslobođenja Meke i Bitke na Hunejnu, a plijen je podijelio onima koji su tek ušli u islam, i to je objasnio riječima: *dajem ovima kako bi pridobio njihova srca da islam prigle, a vas sam prepustio snazi islama vašeg!* Oni su još jače zaplakali i kazali: "Mi smo zadovoljni da budemo s Resulullahom!"

U vrijeme oslobođenja Meke desio se jedan događaj koji nas uči šta znači pravednost. Jedna ugledna žena iz plemena Benu Mahzum ukrala je nešto izrazito velike vrijednosti. Neki su pokušali posredovati kod Resulullaha, jer se šerijatska kazna primjenjuje samo kada je krađa velika, našim jezikom govoreći i u našem podneblju razumijevajući, radilo se o hiljadama maraka. Nagovorili su čak hazreti Usamu ibn Zejda, ؓ, onoga koga je Resulullah, ﷺ, volio poput svog djeteta da dođe kod Resulullaha, ﷺ, i da

210 Ahmed, Musned, tom 3, str. 76.

bude zagovornik za nju. Tada je Resulullah, ﷺ, srdit, rekao: *"O Usama, zar ti zagovaraš da se ne primijeni šerijatska kazna!"* Da se ne primijeni princip pravde i pravičnosti. Žena se zvala Fatima. Tom nas je prilikom Resulullah, ﷺ, poučio pravilu da su musliman i muslimanka osobe koje uvijek nastoje sačuvati svoje poštenje i pravednost. Resulullah, ﷺ, kaže:

وَأَيْمُ اللَّهِ لَوْ أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ سَرَقَتْ لَقَطَعْتُ يَدَهَا

"Tako mi Allaha, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, da je ukrala Fatima, kćerka Muhammedova, ja bih joj ruku odsjekao!"[211] Neka je Božiji salavat i selam prvaku svih svjetova Muhammedu, koji nas uči šta znači pravednost. Daleko je njegova kćerka od krađe, ali on uzima stvorenje najbliže sebi kako bi nam rekao da budemo pravedni i kada je najteže biti pravedan.

Nad ovom su ženom izvršili šerijatsku kaznu. Spominje se da se ona iskreno pokajala, a Dragi Allah ju je počastio time da ju je oženio čestit čovjek i do kraja života bili su odani Gospodaru.

Prilikom oslobođenja Meke Ummu Hani, sestra hazreti Alije, uzela je u zaštitu jednog od onih ljudi za koje je Resulullah, ﷺ, rekao da su ratni zločinci i da ih treba ubiti gdje god da ih nađu. Kada je hazreti Alija vidio da je Ummu Hani u zaštitu uzela jednog od njih, rekao joj je: "Hvala ti, sada ja mogu izvršiti Resulullahovu naredbu; sad ću ga ubiti!" Ummu Hani reče: "Ne! Ja sam njega uzela u svoju zaštitu, ne možeš to učiniti!" Hazreti Alija reče: "Resulullah nam je naredio, ovaj je ratni zločinac!" Kaže Ummu Hani: "Ja odoh pred Resulullaha da mu iznesem situaciju!" Kada je Ummu Hani došla pred Resulullaha, rekla je: "Ja sam u zaštitu uzela tog i tog!" Poslanik, ﷺ, reče:

قَدْ أَجَرْنَا مَنْ أَجَرْتِ يَا أُمَّ هَانِئٍ

"Mi smo, Ummu Hani, zaštitili onoga koga si ti zaštitila!"[212]

211 Buhari, Sahih, Enbija, 3475.

212 Buti Muhammed Said, Fikh es-sire en-nebevijje, str. 295; hadis bilježe Buhari i Muslim u svojim Sahihima.

Bez učešća i muškaraca i žena ne možemo promijeniti društvo, ne možemo promijeniti našu stvarnost nabolje. Resulullah, ﷺ, uči nas tome.

Nakon bitke na Hunejnu hazreti Halid ibn Velid, ؓ, bio je ranjen pa je kod njega ušao Resulullah, ﷺ. Hazreti Halid je kasnije ispričao: "Tada me je Resulullah, ﷺ, pomilovao. Draže mi je bilo to što me je njegova mubarek ruka dotakla nego što sam podnio 1.000 udaraca sablje na Božijem putu!"

Gospodar u Kur'anu kaže:

وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ

Znajte da je među vama Božiji poslanik![213]

On je među nama onda kada je njegov Sunnet živ među nama, kada primjenjujemo ono dobro s kojim je on došao. Kada je objavljena sura En-Nasr:

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا

Kada dođe Allahova pomoć i pobjeda i vidiš ljude kako ulaze u Allahovu vjeru u skupinama – veličaj i hvali svoga Gospodara i Njemu se obraćaj molbom da ti oprosti! On je uvijek pokajanje primao.[214]**;** ashabima je bilo veoma drago zbog toga, a hazreti Ebu Bekr je zaplakao, jer je znao da je to najava da će Resulullah, ﷺ, uskoro preseliti. Hazreti Ebu Bekr plače, jer je svjestan da svaki vjernik i vjernica imaju svoje obaveze i svoje dužnosti, te da je Resulullah, ﷺ, ispunio svoju što znači da će uskoro preseliti. Hoćemo li i mi posvjedočiti misiju koju je Resulullah, ﷺ, ispunio?! Možda, ako mi svoje misije ispunimo!

Devete godine po Hidžri dogodio se Pohod na Tebuk, mjesto udaljeno više od 1.000 kilometara od Medine. To je bio dalek put i posljednji vojni pohod u kojem je učestvovao Resulullah, ﷺ. Bizantija i arapska plemena

213 El-Hudžurat, 7.
214 En-Nasr, 1-3.

koja su živjela u Šamu, današnjoj Siriji, skupljali su svoju vojsku i mobilizirali se za borbu protiv muslimana. Resulullah, ﷺ, godinu dana pred njegovo preseljenje pozvao je muslimane da izađu u vojni pohod. Na taj je poziv krenulo 30.000 muslimanskih mudžahida. Bio je to pohod koji je Gospodar u Kur'anu nazvao *zaatul usre – vrijeme tegobe*, zato što se pohod odvijao u augustu, mjesecu žestokih vrućina, a u Medini su plodovi tek počeli pristizati. Trideset hiljada vojnika pedeset dana bili su u vojnom pohodu s Resulullahom, ﷺ. Zbog čega je to važno? Družimo se s ljudima koji su čestiti, učimo iz njihova ponašanja kako da svoj život živimo, kako bismo svi zajedno živjeli i išli u susret Resulullahu, ﷺ. Pedeset dana trideset hiljada vojnika je uz Resulullaha, ﷺ, gledaju kako se on ponaša, gledaju kakav je Resulullahov namaz, kako se Resulullah ophodi prema komandantima i vojnicima, kako je jednako pravedan i jednako susretljiv prema svima. Resulullah, ﷺ, dolazi do mjesta Tebuk, ali se bitka nije desila. Kada su Bizantinci čuli da je Muhammed, ﷺ, na čelu vojske od 30.000 vojnika, odlučili su pred samu bitku ne slati svoju vojsku. Razlog tome bila su sjećanja na ranije spominjanu Bitku na Mu'ti u kojoj se 3.000 Resulullahovih, ﷺ, lavova sukobilo s 200.000 Bizantinaca, koji u takvom odnosu snaga nisu mogli pobijediti muslimane.

Ovo je značajna lekcija iz Sire Resulullaha, ﷺ. Kada je Resulullah, ﷺ, upitao: *"Ko će opremiti vojsku?"*, hazreti Osman, رضي الله عنه, dao je svoj imetak kako bi opremio vojsku; Osman, رضي الله عنه, bio je izuzetno imućan. Nema dobra u društvu u kojem nema imućnih ali čestitih i poniznih ljudi koji će pomoći da se istina ostvari, koji će dati od svog imetka kako bi se djeca u mektebima poučavala, kako bi se našim imamima pomoglo da ispune svoju misiju u džamijama, kako bi naš komšiluk mirisao islamom. Hazreti Omer je ispričao: "Kada je Resulullah pozvao, ja sam donio polovinu svoga imetka i rekao sam sebi da ću preteći Ebu Bekra u dobru. Resulullah me pitao: *'Omere, šta si ostavio svojoj porodici?'* Odgovorio sam mu: 'Ostavio sam im polovinu imetka, a polovinu sam dao kako bi se opremila muslimanska vojska!' Tada je došao hazreti Ebu Bekr i donio svoj prilog za opremanje vojske. Resulullah, ﷺ, upitao ga je: 'Ebu Bekre, šta si ti ostavio svojoj

porodici?' Hazreti Ebu Bekr odgovori: 'Ostavio sam im Allaha i Poslanika!' Zaista, ja nikada neću preteći Ebu Bekra. Nijedno dobro nisam uradio, a da nisam prije sebe vidio Ebu Bekra koji je to dobro već uradio!"[215]

Tada su objavljeni ajeti sure Et-Tevba/Pokajanje, sura koja govori upravo o tom vojnom pohodu, o toj bici sa samima sobom kada je svaki ashab pred preseljenje Resulullaha, ﷺ, pokazao da je spreman žrtvovati se, poslušati Resulullaha, ﷺ, i izaći na poprište kada je najteže.

Uzvišeni Gospodar u istoj suri kaže:

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

Ima onih koji prigovaraju ljudima koji dijele i prigovaraju i onima koji nemaju nego samo malo od sebe! Allah će kazniti za izrugivanje njihovo, i njih čeka patnja nesnosna.[216]

Gospodar govori o velikanima poput Osmana, Omera i Ebu Bekra, ﷺ, koji daju pa su licemjeri govorili da to oni daju samo da budu viđeni. Ne dopustimo da našu sadaku spriječe prigovori ljudi. Ono što mi dajemo čisti naša srca i to je između nas i našeg Gospodara; nemojmo stati s dobrom zbog prigovora ljudi. Osobina vjernika jeste da se nikada ne osvrće na neutemeljene kritike drugih; mi trebamo činiti dobro jer nas Gospodar duži.

Resulullah, ﷺ, ostavio je hazreti Aliju, ﷺ, u Medini, a on nije mogao izdržati nego je uzeo svoju sablju i potrčao za muslimanskom vojskom. Kada je došao do Resulullaha, ﷺ, on mu reče:

أَلَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَيْسَ نَبِيٌّ بَعْدِي

„Zar nisi zadovoljan da mi budeš ono što je Harun bio Musau, osim što nema vjerovjesnika poslije mene."[217]

Svako ko svojim djelovanjem, svojim radom, učenjem, poučavanjem, svojim dijeljenjem sadake, svojim održavanjem mahalske džamije, pomaga-

215 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 483-488.
216 Et-Tevbe, 79.
217 Buhari, Sahih, Megazi, 4416.

njem siromašnih, svako ko se trudi pomoći vjeru i podržati istinu, bit će drug Resulullahu, ﷺ, u Džennetu.

Prilikom pohoda na Tebuk desio se jedan zanimljiv događaj. Jedan mladić, zvao se Abdul Uza – rob Uzaa, jednog od božanstava, živio je u svome plemenu i bio je među najimućnijima, imao je najljepše stvari među kojima i konje, koji su u to vrijeme imali veliku vrijednost. Mladića je izdržavao njegov amidža, jer su mu roditelji preselili. Mladić je primio islam, ali je tri godine krio svoje vjerovanje, pokušavajući pridobiti amidžu. Nakon što ni za tri godine to nije uspio, kazao je svome amidži: "Ja, amidža, odlazim kod Resulullaha!" Amidža mu je rekao: "Sav ću ti imetak uzeti!" Mladić mu je uzvratio: "Uzmi, ja neću mijenjati ništa za Resulullaha; meni su Gospodar i vjera na prvom mjestu, a ja ću to pokazati tako što se odazivam Resulullahu!" Amidža je želio biti još strožiji prema njemu, pa mu je rekao da želi i ogrtač koji je na njemu. Mladić je skinuo svoju odjeću i uzeo dva komada grubog platna kojima je ogrnuo i pokrio svoje stidno mjesto. Čuvajmo svoja stidna mjesta, jer čestitost u odijevanju govori o tome šta je u našim srcima.

Ovaj je mladić bio s Resulullahom, ﷺ, u pohodu na Tebuk. Na povratku je rekao Resulullahu, ﷺ: "Allahov Poslaniče, prouči mi dovu da budem šehid!" Resulullah, ﷺ, reče mu: *"Ima ljudi koje će zadesiti groznica, pa će preseliti na Božijem putu; i oni su šehidi!"* Resulullah, ﷺ, želio mu je reći da je šehid svaka osoba koja preseli dok je na Božijem putu i pri tome iskrena; to ne znači da je šehid samo onaj ko preseli u samoj bici, a tako se i desilo s ovim mladićem. Resulullah mu je predio ime u Abdullah, a bio je poznat kao onaj koji je nosio dva komada grubog platna.

Hazreti Abdullah ibn Mesud, رضي الله عنه, ispričao je događaj: "Čuo sam da neko kopa u noći, pa sam izašao i vidio hazreti Ebu Bekra i Omera, رضي الله عنهما, kako drže svjetiljku, a Resulullah, ﷺ, kopa. Upitao sam šta se dešava i zašto su pustili Resulullaha da kopa mezar, ko je preselio? Resulullah, ﷺ, reče: 'Preselio je naš brat Abdullah; sinoć ga je zadesila groznica i on je preselio na Božijem putu.' Resulullah, ﷺ, reče: *'Dodajte mi ga!'* Kada je iskopao kabur, najprije je legao na mjesto gdje će položiti Abdullaha, zatim je svojim rukama Resulullah, ﷺ, spustio tog mladića koji je svojevremeno rekao: 'Meni je

Dragi Bog na prvom mjestu!' i koji se odazvao Resulullahu, ﷺ. Kada ga je spustio, rekao je: *'Gospodaru moj, ja sam zaista zadovoljan njim; molim te, Gospodaru, budi i Ti zadovoljan njim!'"* Prenose hazreti Ebu Bekr, Omer i Abdullah ibn Mesud, ﵃, da je Resulullah, ﷺ, zagrlio Abdullaha, dok su mu suze pale na njegovo tijelo, te je tako ukopan. Ibn Mesud, ﵁, rekao je: „Tako mi Allaha, žarko sam želio da sam ja u kabur spušten umjesto njega."[218]

Resulullah, ﷺ, tada je imao gotovo pune šezdeset tri godine. Vraćajući se iz Pohoda na Tebuk, san ga je savladavao, gotovo da je pao s jahalice, ali ashab Ebu Katada, ﵁, uspije pridržati Resulullaha, ﷺ, na što mu Resulullah prouči dovu. Iz ovog primjera naučimo da, kada nam neko učini nešto dobro, proučimo za njega dovu pred njim, ali je proučimo i kada nas ne vidi. U toj dovi treba reći: "Gospodaru! On je mene pomogao, pa pomozi i Ti njega, sačuvaj ga, daj mu svako dobro i podari mu Džennet!" Resulullah, ﷺ, kaže Ebu Katadi:

حَفِظَكَ اللهُ كَمَا حَفِظْتَنَا

"Allah te čuvao onako kako si ti čuvao Resulullaha!"[219] Dova Resulullaha, ﷺ, primljena je, jer se prenosi da je hazreti Ebu Katada, ﵁, imao najljepši život bereketom dove.

Ashab Kab ibn Malik, ﵁, izostao je iz ovog vojnog pohoda. Prenoseći o tom događaju, on je ispričao: "Nikada nisam bio spremniji, nikada nisam bio jači i nikada nisam kod sebe imao više imetka!" Požurimo s činjenjem dobra prije nego što dođe trenutak kada nećemo moći učiniti dobro, a duša će nam izgarati da ga učinimo. Kab prenosi: "Resulullah je pozvao ljude da se spremaju, a ja sam čekao i odgađao!" Pouka je da ne odgađamo činjenje dobra, jer o izostanku Kaba, ﵁, govori sura Et-Tevba. Hazreti Kab je kasnije ispričao: "Resulullah je izašao iz Medine s vojskom, a ja sam pomislio da ću ih sustići. Vidio sam da su ostali samo stari i nemoćni, oni koji su bili slijepi i oni koji su bili hromi, pa nisu mogli izaći, i ostali su licemjeri, tj. oni koji su dolazili i govorili: 'Allahov Poslaniče, žena mi je bolesna, Allahov Poslaniče, imam ovu ili onu obavezu.' Resulullah, ﷺ, ništa im

218 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 491.
219 Hejsemi, Medžme' ez-zevaid, tom 2, str. 72., 1796.

nije kazao. Kada se Resulullah, ﷺ, vratio nakon pedeset dana putovanja po vrućini, nakon žeđi i tegoba, ušao sam u džamiju i vidio kako su licemjeri, koji su izostali, počeli izmišljati različita opravdanja. Ja sam sebi rekao da neću lagati Resulullaha!" Ajet o iskrenosti, jedan od najznačajnijih ajeta za nas jeste ajet u suri Et-Tevba, koji glasi:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

O vjernici, budite svjesni dragoga Boga i budite u društvu iskrenih![220]

Kab nastavlja: "Kada sam stao pred Resulullaha, ﷺ, rekao sam: 'Allahov Poslaniče, da hoću sebi pronaći opravdanje, ja bih ga pronašao i ti bi to uvažio, ali će tebi Gospodar reći da to nije tako i da te lažem i zato ti govorim istinu da nemam opravdanje; ja sam tada najjači bio!'" Hazreti Kab, ؓ, biva ukoren radi jednog izostanka. Resulullah, ﷺ, prihvatio je munaficima izvinjenja koja su izmišljali, ali je Kabu rekao: *"Idi dok Allah tebi ne presudi!"* Resulullah, ﷺ, najprije je rekao muslimanima da ne pričaju s Kabom. Ljudi su ga nagovarali da ode kod Resulullaha, ﷺ, i da mu se izvini. Kab je ispričao: "Pitao sam da li ima još neko ko je izostao poput mene, pa da je Resulullahu iskreno rekao da nema opravdanje! Rekli su mi da imaju još dvojica, Mirare i Hilal, ؓ, obojica su izostali. Rekao sam da neću mijenjati ono što sam rekao Resulullahu, jer je to istina!" Dani su prolazili, a stanje i osjećaji hazreti Kaba bili su izuzetno teški. O tome je ispričao: "Duša me je pritisla, mislio sam šta ću ako preselim, a niko u Medini neće sa mnom da razgovara, ni Resulullah sa mnom ne razgovara! Ako preselim, hoće li mi Resulullah klanjati dženazu?" Sve to radi jednog izostanka, radi jednog izostanka. Resulullah, ﷺ, i Gospodar odgajaju ummet da ne bismo bili od onih koji su izostali u činjenju dobra.

Kab dalje prenosi: "Molio sam Dragog Gospodara da poživi mene i Resulullaha, odlazio sam u džamiju da klanjam, gledao sam u Resulullaha, a on nije gledao u mene. Kada počnem klanjati namaz, Resulullah me pogleda, trudio sam se da me barem on pogleda, kada mu nazovem selam i kažem: 'Es-selamu alejkum, ja Resulullah', onda gledam je li makar pomakao usne da mi odgovori. Odlazio sam kod svoga rođaka koji me je

220 Et-Tevbe, 119.

dobro poznavao, govoreći mu: ‘Tako ti Gospodara, znaš da volim Allaha i Poslanika’, a on mi ne odgovara. Pitam ga drugi put, a on mi ne odgovara, treći put ga pitam kroz suze: ‘Tako ti Gospodara Dragoga, ti znaš da ja volim Allaha i Poslanika!’ Na to mi je rođak odgovorio: “Allah i Poslanik najbolje znaju!” Pouka iz ovoga jeste da našu ljubav moramo pokazati djelima. Hazreti Kab je klanjao i postio, ali je izostao iz misije, a Gospodar nas odgaja kroz život Resulullaha, ﷺ, da znamo da vjernik i vjernica moraju obavljati svoju misiju. Moramo znati šta je naša misija, čime pokazujemo da doprinosimo ummetu Resulullaha, ﷺ.

Kab, ﵁, nastavlja: “Povukao sam se i klanjao na krovu svoje kuće. Nakon četrdeset dana došao je glasnik od Resulullaha i rekao da mi je Resulullah naredio da se odvojim od svoje supruge u postelji! Upitao sam ga: ‘Je li Resulullah naredio da se razvedem od nje?’ Rekao mi je da nije nego samo da nemamo intimni odnos. Rekao sam svojoj supruzi da ode svojoj porodici!” Mirare i Hilal,﵄, dobili su istu naredbu. Resulullah, ﷺ, također im je naredio da se odvoje od svojih supruga u postelji. Supruga hazreti Hilala, ﵁, došla je i rekla: “Allahov Poslaniče, on je oslijepio, pa mi dozvoli da ostanem s njim!” Resulullah, ﷺ, dozvolio joj je da ostane, kazavši: *“Samo neka ti ne prilazi onako kako muž prilazi svojoj supruzi!”*

Dani su prolazili, a nova iskušenja dolazila su hazreti Kabu. Naime, kršćanski vladar plemena Gasasina poslao mu je pismo u kojem je stajalo: “Čuo sam, Kabe, a ti si ugledan, kako te tvoj prijatelj zapostavlja. Zato dođi kod mene!” Nudi mu da dođe kod njega i da bude počašćen. Nudi mu sve, utočište, mjesto gdje će se smjestiti, novu porodicu. Hazreti Kab kaže: “Bacio sam ono pismo u vatru!”

Mi uvijek pravimo izbore. Čuvajmo se izbora kojima ćemo kazati da ne vjerujemo u Dragog Boga i da nismo na stazi Resulullaha, ﷺ. Vrijeme je prolazilo. Proteklo je pedeset dana, baš onoliko koliko je trajao vojni pohod, toliko je trajao duhovni odgoj ove trojice ashaba, a onda je Gospodar objavio:

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ
وَظَنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Zaista je Allah oprostio onoj trojici koji su izostali, pa kada im se tjeskobnom zemlja učinila i tjeskobu su u sebi osjetili i sigurno su znali da nema drugog pribježišta nego kod Allaha! On je poslije i njima oprostio da bi se i ubuduće kajali, jer Allah, uistinu, prima pokajanje i milostiv je.[221]

Allah im je oprostio. Sura Et-Tevba nije sura pokajanja samo za grijehe, nego sura u kojoj Gospodar govori o pokajanju onih muslimana i muslimanki koji nisu obavili svoju misiju, koji su u životu propustili svoju misiju. Bila je posljednja trećina noći kada su ovi ajeti došli Resulullahu, ﷺ. Resulullah je klanjao sabah-namaz i učio te ajete, a poslije su svi požurili da Kabu, Miraru i Hilalu, ؓ, prenesu radosnu vijest i da im kažu kako im je Allah oprostio. Kab je ispričao: "Ja nisam mogao otići na namaz, tako mi je teško bilo. Niko sa mnom nije pričao pedeset dana. Otišao sam kod Resulullaha, ﷺ, u džamiju i dok sam išao prema džamiji, svi su mi prilazili, selamili se sa mnom ozareni. Kada sam ušao u džamiju, hazreti Talha ibn Ubejdullah, ؓ, ustao je i čestitao mi oprost od Gospodara za prijestup koji sam učinio. Sjeo sam pred Resulullaha, ﷺ, a njegovo je lice blistalo!" Drago je bilo Resulullahu, ﷺ, što je nekome od njegova ummeta upisan oprost.

Kab je ispričao: "Kada sam sjeo pred Resulullaha, on mi je rekao: *'Raduj se Kabe, raduj se najboljem danu u svome životu otkad te je mati rodila!'*"[222] Najbolji dan za vjernika i vjernicu jeste dan kada im Gospodar oprosti. Molim Gospodara da nas počasti oprostom, da nas počasti da iz priče o Kabu ibn Maliku, ؓ, naučimo da je za muslimana i muslimanku važno da imaju svoju misiju. Trebamo se baviti našim društvom i pokazati vrijednosti islama u svakodnevnom životu.

Molim Gospodara da nas počasti time da budemo iskreni, da se udaljimo od svake vrste laži i da budemo od onih koji su Njemu istinski odani. Amin!

---

221 Et-Tevbe, 118.

222 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 491-495.



OPROŠTAJNI HADŽ I PRESELJENJE

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju na početku i na kraju. Molimo Ga Njegovim najvećim imenom da nas počasti time da kraj našega života bude sa šehadetom, svjedočenjem da nema drugog boga osim Njega i da je Muhammed Njegov rob i poslanik. Salavat i selam Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovu miljeniku, koji je kazao:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا رَحْمَةٌ مُهْدَاةٌ

O ljudi! Zaista sam ja poklonjena milost![223]

Desete godine po Hidžri Resulullah, ﷺ, obavio je Oproštajni hadž. Tada je obrede hadža s Resulullahom, ﷺ, obavilo preko stotinu hiljada ljudi. Sjetimo se pećine Hira i prvih dana islama, sjetimo se Resulullaha, ﷺ, dok klanja sa svojom suprugom Hatidžom i svojim amidžićem hazreti Alijom, sjetimo se da je od njih troje Uzvišeni Gospodar dao da poslije dvadeset tri godine stotinu hiljada ljudi prisustvuje Oproštajnom hadžu.

Na posljednji susret s muslimanima Resulullah, ﷺ, kreće iz Medine u Meku i kada je ušao u Meku odlučuje obrede hadža obaviti pješice; odlučuje da pečat njegova života bude upravo hadž. Resulullah, ﷺ, uči telbiju:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ

"Odazivam Ti se, Gospodaru, odazivam, Ti druga nemaš, odazivam Ti se, Tebi zahvala pripada, sve su blagodati od Tebe i vlast je jedino Tvoja! Ti sudruga nemaš!"

223 Darimi, Sunen, Mukaddima, 15; Hakim, Mustedrek, Iman, 100.

Melek Džibril dolazi Resulullahu, ﷺ, i kaže mu: "Zaista ti Gospodar naređuje da ti i tvoji ashabi podignete svoje glasove!" Stotinu hiljada ljudi podiže svoje glasove izgovarajući ove časne riječi: *"Odazivamo Ti se, Gospodaru!"* Onako kako se Resulullah, ﷺ, odazvao svakim detaljem svog života, svakim događajem, svakom riječju i svakim djelom. Pečat života Resulullaha, ﷺ, jesu i riječi: *"Uzmite od mene svoje obrede!"* Muslimani do Sudnjega dana obavljaju hadž onako kako ga je Resulullah, ﷺ, obavio. Krenuo je pješice iako je imao 63 godine, a zatim je morao uzjahati devu kako bi ga ljudi vidjeli. Bacanje kamenčića na džemretima također je Sunnet Resulullaha, ﷺ. Na Oproštajnom hadžu Resulullah, ﷺ, držao je hutbe kojima je dao smjernice ummetu, muslimanima i muslimankama, kako živjeti idući Pravim putem.

Na dan Arefata Resulullah, ﷺ, kaže:

فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ بَيْنَكُمْ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا

"Zaista je Allah učinio vašu krv (živote), vaše imetke i vašu čast među vama nepovredivom. Sveti su poput ovih dana, ovog mjeseca i ovog mjesta.[224]

Resulullah, ﷺ, uči nas da čuvamo čast ljudi, zato ne dopustimo da naši jezici napadaju na ljude, ne povodimo se za medijima i njihovim prljavštinama. Vjernik i vjernica čuvaju svoj jezik, oni ne optužuju ljude bez dokaza i ne sude ljudima. Resulullah, ﷺ, kaže: "Zaista su vaši životi, zaista su vaši imeci, zaista je vaša čast među vama zaštićena, jer je ona haram onako kako je častan ovaj vaš dan, ovaj vaš mjesec i ovo vaše mjesto!" Resulullahu, ﷺ, na Arefatu bivaju objavljeni ajeti:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

Danas sam vam upotpunio vašu vjeru i blagodat Svoju vama darovao. Zadovoljan sam da vam islam bude vjera![225]

Jedini odnos koji Gospodar prihvata od svojih stvorenja jeste islam, jeste predanost. Hazreti Ebu Bekr je zaplakao, a hazreti Omer se osmjehnuo. Hazreti Omer je rekao: "Elhamdulillah! Vjera nam je upotpunjena!", a riječi hazreti Ebu Bekr bile su: "Ovo je najava da nam Resulullah odlazi!"

224 Ahmed, Musned, tom 1, str. 230.
225 El-Maide, 3.

Resulullah, ﷺ, tada je ljudima rekao: *"Zaista su muslimani braća!"* Zatim je rekao: *"Zaista ću se ja ponositi vama na Sudnjem danu!"* Zato ne dopustimo da svojim postupcima Resulullaha, ﷺ, osramotimo, da na Sudnjem danu bude nas koji ćemo učiniti djela zbog kojih će se Resulullah, ﷺ, stidjeti, jer smo mi dio njegova ummeta. Tokom Oproštajnog hadža Resulullah, ﷺ, zabranjuje neke običaje koji su se njegovali u predislamsko doba, kao što je krvna osveta koja je bila duboko ukorijenjena među Arapima, tako da Resulullah, ﷺ, počinje sa svojom porodicom. Najprije naređuje svojima da ostave krvnu osvetu! Također zabranjuje kamatu. Resulullah, ﷺ, na Oproštajnom hadžu naglašava koliko je zlo u kamati. On, ﷺ, kaže:

فَاتَّقُوا اللَّهَ فِي النِّسَاءِ فَإِنَّكُمْ أَخَذْتُمُوهُنَّ بِأَمَانِ اللَّهِ وَاسْتَحْلَلْتُمْ فُرُوجَهُنَّ بِكَلِمَةِ اللَّهِ

"Budite svjesni Boga; bojte se Boga kada se radi o ženama. Uzeli ste ih za supruge, povjerenjem koje vam je Allah dao"[226] Time su one prešle iz kuća svojih očeva u vaše kuće! Resulullah, ﷺ, uči nas na Oproštajnom hadžu koliko je važan odnos među supružnicima. Nema budućnosti muslimanskoj zajednici bez jakog i stabilnog braka, bez porodica koje drže jedne do drugih, bez porodica u kojima se odgajaju djeca nema budućnosti. Resulullah, ﷺ, zatim poziva prisutne svaki put kada im se obraća:

أَلَا هَلْ بَلَّغْتُ

"Da li sam vam dostavio!"[227] Ashabi Resulullaha, ﷺ, u suzama odgovaraju: "Jesi, Allahov Poslaniče!" Kako bi prošao pored skupine, tako bi ih opet pitao: *"Jesam li dostavio!"*, a oni bi ponavljali: "Jesi, Allahov Poslaniče!" I još bi jače zaplakali.

Resulullah, ﷺ, došao je do Kabe, između vrata i Hadžerul-esveda, dijela Kabe koji se zove Multezem, zagrlio je časnu Kabu i dugo učio dovu. Ne znamo kojim je Resulullah, ﷺ, riječima molio, ali znamo da je molio za ummet, da je molio za sve generacije muslimana. Neka i u našim dovama bude dova za ummet; da Allah, ﷻ, sačuva ummet, da ga Allah opskrbi i

226 Muslim, Sahih, Hadž, 1218.
227 Muslim, Sahih, Kasame, 1679.

da Allah počasti Muhammedov ummet, mladiće i djevojke svoga ummeta, čednošću i čestitošću.

Kada je hazreti Omer vidio Resulullaha, ﷺ, kako plače, i on je počeo plakati. Resulullah, ﷺ, reče mu:

يَا عُمَرُ هَاهُنَا تُسْكَبُ الْعَبَرَاتُ

"Plači, Omere, ovo je mjesto gdje se suze trebaju proliti!"[228] Dok je napuštao Meku nakon obavljenog hadža, Resulullah, ﷺ, bio je s Fadlom ibn Abasom, svojim amidžićem. Jedna lijepa djevojka naišla je i upitala nešto Resulullaha. Fadl ju je pomno gledao, a Resulullah, ﷺ, vidjevši to okrenuo je Fadlovu glavu prema sebi.[229] Resulullah, ﷺ, osmjehnuo se, a Fadl kaže: "Zastidio sam se Resulullaha."

Resulullah, ﷺ, uči nas pred samo svoje preseljenje koliko je bitno da vjernik i vjernica obore svoje poglede, da ne gledaju pogledom kojim čine izdaju Gospodara, jer je svaki zabranjeni pogled Iblisova strijela kojom gađa naša srca.

Kada se Resulullah, ﷺ, vratio u Medinu, kazao je muslimanima: *"Zaista mi je Gospodar dao da vidim zajednice na Sudnjem danu, pa sam vidio veliki broj ljudi; vidio sam i vjerovjesnika koji je došao s jednim čovjekom, a vidio sam i vjerovjesnika koji je došao sam!"*[230] Nemojmo, ako smo u istini, ako smo čedni i čestiti, ne osvrćimo se na one koji to nisu bez obzira koliko oni brojni bili. Neka nam radost bude to što smo na putu svoga Gospodara. Resulullah, ﷺ, kaže: *"Zatim sam vidio veliki broj ljudi, pa sam povikao: 'Moj ummet, moj ummet!' Gospodar mi reče: 'Nije to tvoj ummet, to je ummet Musaov.' Zatim sam na horizontu vidio još više ljudi, pa sam povikao: 'Moj ummet, moj ummet!' Rekli su mi da je to moj ummet. U Džennet će bez kazne i polaganja računa ući njih 70.000."*[231]

228 Ibn Madže, Sunen, Menasik, 2945; hadis je izrazito slab.
229 Buhari, Sahih, Istizan, 6228.
230 Ahmed b. Hanbel, Musned, tom 1, str. 4.
231 Muslim, Sahih, Iman, 220.

فَاسْتَزَدْتُ فَزَادَنِي مَعَ كُلِّ أَلْفٍ سَبْعِينَ أَلْفًا

„Zamolio sam Gospodara da taj broj poveća, pa je na svaku hiljadu dao još 70.000!"[232] Resulullah, ﷺ, posljednje dane svog života između Oproštajnog hadža i preseljenja, nešto više od tri mjeseca, proveo je u Medini. Hazreti Omer je jednom prilikom ušao kod Resulullaha, ﷺ, i zatekao ga kako klanja sjedeći. Kako bi razveselio Resulullaha, ﷺ, reče mu: "Vidim, Allahov Poslaniče, kako imaš sijedih!" Resulullah, ﷺ, odgovori mu: "Osijedila me je sura Hud, jer je u njoj ajet:

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ

Budi ustrajan kao što ti je naređeno![233]

Onoliko smo vrijedni kod Gospodara koliko smo ustrajni u odanosti Njemu. Naša se vrijednost svakim danom povećava ako smo odani Gospodaru. Resulullahu, ﷺ, objavljen je i posljednji ajet. Uzvišeni Gospodar u posljednjem objavljenom ajetu kaže:

وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

Bojte se dana kada ćete se Allahu vratiti i svakoj osobi dat će se ono što je uradila i nikome nepravda neće biti nanesena![234]

Kao da se Resulullah, ﷺ, u tom trenutku sjeća svega što je u svome životu prošao kako bi misiju svoju ispunio. Sjeća se vremena kada je u Meki bio zlostavljan, kada su na ahiret preselili hazreti Sumeja i hazreti Jasir, kada su Bilala, ؓ, na užarenom pijesku zlostavljali. Onaj ko je svjestan dana povratka, dana kada će svoju dušu pred Gospodarom pustiti, taj nastoji svakim svojim djelom biti odan Dragom Gospodaru. Pred samo preseljenje Resulullah, ﷺ, odlazi da posjeti šehide Uhuda, tj. odlazi na mezarje. Sjećamo se kako se odvijala Bitka na Uhudu, sjećamo se Talhe, ؓ, koji je pokazao na svoj vrat i rekao: "Neka moj vrat bude posječen, a neka

232 Ahmed, Musned, tom 2, str. 359.
233 Hud, 111.
234 El-Bekare, 281.

Resulullahov vrat bude siguran!" Sjećamo se hazreti Ummu Amare koja je izgubila ruku braneći Resulullaha, ﷺ, pa kada je Resulullah rekao: *"Ko to može podnijeti što ti podnosiš?"*, ona je rekla: "Mogu podnijeti i podnijet ću, podnijet ću!" Šta se to od nas traži? Traži se da imamo dobro u svojim srcima i da ga prenesemo u stvarnost.

Zatim je Resulullah, ﷺ, uzdahnuo, pa su ga pitali: "Zašto uzdahnu, Allahov Poslaniče?" Resulullah, ﷺ, odgovori:

وَدِدْتُ أَنَّا قَدْ رَأَيْنَا إِخْوَانَنَا قَالُوا أَوَلَسْنَا إِخْوَانَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

"Poželio sam da smo vidjeli našu braću!" Ashabi, njegovi drugovi, upitaše ga: "Zar mi nismo tvoja braća?"

قَالَ أَنْتُمْ أَصْحَابِي وَإِخْوَانُنَا الَّذِينَ لَمْ يَأْتُوا بَعْدُ

Resulullah, ﷺ, im odgovori: *"Ne! Vi ste moji ashabi. Moja su braća oni koji će doći iza mene."*[235]

يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ رَآنِي بِأَهْلِهِ وَمَالِهِ

„Jedan od njih bi me volio vidjeti više nego što voli porodicu svoju i imetak svoj!"[236]

Resulullah, ﷺ, posjetio je također medinsko mezarje Bekiju, s jednim od ashaba kojem je, dok su se vraćali, kazao:

يَا أَبَا مُوَيْهِبَةَ إِنِّي قَدْ أُوتِيتُ مَفَاتِيحَ خَزَائِنِ الدُّنْيَا وَالْخُلْدَ فِيهَا ثُمَّ الْجَنَّةَ وَخُيِّرْتُ بَيْنَ ذَلِكَ وَبَيْنَ لِقَاءِ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ وَالْجَنَّةِ قَالَ قُلْتُ بِأَبِي وَأُمِّي فَخُذْ مَفَاتِيحَ الدُّنْيَا وَالْخُلْدَ فِيهَا ثُمَّ الْجَنَّةَ قَالَ لَا وَاللَّهِ يَا أَبَا مُوَيْهِبَةَ لَقَدْ اخْتَرْتُ لِقَاءَ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ وَالْجَنَّةَ ثُمَّ اسْتَغْفَرَ لِأَهْلِ الْبَقِيعِ

"O Ebu Muvejhibe, zaista mi je Gospodar dao izbor između ključeva riznica dunjaluka i vječnosti na njemu ili susret sa Njim i džennet." Ebu Muvejhibe reče: „Izaberi, otkupio te i ocem i majkom ključeve dunjaluka i vječnost, a zatim džennet." Resulullah, ﷺ, odgovori: *„Ne tako mi Allaha, o Ebu Muvejhibe, zaista*

235 Ahmed, Musned, tom 2, str. 300.
236 Muslim, Sahih, Džennet, 2832.

sam odabrao susret sa svojim Gospodarom i džennet!" Zatim je zamolio Allaha, ﷻ, da oprosti onima ukopanima u El-Beki'u, medinskom mezarju.[237]

Posljednjih trinaest dana života Resulullaha, ﷺ, obilježila je teška bolest. Resulullah, ﷺ, nije mogao klanjati stojeći, nego je klanjao sjedeći, posljednja četiri dana zamolio je svoje supruge da mu dopuste da bude u kući hazreti Aiše da ga njeguju kod nje. Sve su mu dale svoj pristanak. Resulullah, ﷺ, uči nas pred samo preseljenje da poštujemo pravo drugih ljudi. Bez obzira na to koliko je teška situacija uvijek moramo poštovati pravo koje drugi imaju kod nas, pa će Dragi Gospodar dati da se i naše pravo poštuje i čuva.[238]

Hazreti Aiša prenosi: "Resulullah čak nije mogao predvoditi džemat, nego je naredio da Ebu Bekr klanja umjesto njega!" Kako bi kazao ummetu da misija nije završena i da njegovo preseljenje nije razlog da se zaustavi dobro koje čovječanstvo treba da čini. Hazreti Aiša kaže: "Brisala sam lice Resulullahu od znoja njegovom rukom!" Pitali su je: "Zašto njegovom rukom?" "Zato što je njegova ruka mubarek." U trenucima kada je njegova duša trebala napustiti tijelo, Resulullah, ﷺ, govorio je:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ لِلْمَوْتِ سَكَرَاتٍ

"La ilahe ilellah ine lil mevti le sekerat! – Zaista nema drugog boga osim Allaha, a trenutak smrti ima svoju tegobu!"[239]

Hazreti Aiša kaže: "Nikome nisam pozavidjela koliko onome ko lahko preseli nakon što sam vidjela kako je Resulullah, ﷺ, u znoju govorio: 'Zaista smrt ima svoju tegobu!'" Život je prolazan pa ne dozvolimo da nam ovaj svijet pomuti pamet. Gospodar kaže:

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ

Ti ćeš umrijeti i oni će umrijeti![240]

237 Ahmed, Musned, tom 3, str. 300.
238 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 528.
239 Buhari, Sahih, Rekaik, 6510.
240 Ez-Zumer, 30.

Svako ko se rodio preselit će. Hazreti Aiša priča: “Sjetila sam se dove:

أَذْهِبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ اشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا

‘Gospodaru moj, Ti si Gospodar ljudi! Udalji bolest, izliječi me na način da ne ostane bolesti u meni.’ Resulullah, ﷺ, kaže mi, dok sam učila tu dovu, da ona sada ne može pomoći!”[241]

Ljudi su čuli da je Resulullah, ﷺ, bolestan. Vidjeli su da ne dolazi na namaze i da ga hazreti Ebu Bekr mijenja. Nekada kada bi mu došla snaga, Resulullah, ﷺ, izašao bi i pogledao ashabe kako klanjaju, a zatim bi išaretom pokazao Ebu Bekru da nastavi klanjati. Kada su mu kazali da su se ljudi pobojali za njega, rekao je da ga ponesu u džamiju kako bi se obratio ashabima, muškarcima i ženama, koji su zadužili čovječanstvo noseći istinu i dobro. Sedam posuda vode izlili su na Resulullaha, ﷺ, kako bi ga osvježili i izveli pred muslimane koji su žarko očekivali da ga vide.

Pred preseljenje Resulullah, ﷺ, upozorava ummet:

فَوَاللَّهِ مَا الْفَقْرَ أَخْشَى عَلَيْكُمْ وَلَكِنِّي أَخْشَى أَنْ تُبْسَطَ الدُّنْيَا عَلَيْكُمْ كَمَا بُسِطَتْ عَلَى مَنْ قَبْلَكُمْ فَتَنَافَسُوهَا كَمَا تَنَافَسُوهَا فَتُهْلِكَكُمْ كَمَا أَهْلَكَتْهُمْ

“Tako mi Gospodara, ne bojim se da ćete biti siromašni, bojim se dunjaluka, tj. da ćete se u dunjalučkim dobrima natjecati; pa će vas uništiti kao što je uništio one prije vas!”[242] Resulullah, ﷺ, uči nas šta je to čega se čovjek treba bojati. To su iskušenja zaljubljenosti u ovaj svijet. Također je rekao, ﷺ:

عَبْدٌ خَيَّرَهُ اللَّهُ بَيْنَ أَنْ يُؤْتِيَهُ زَهْرَةَ الدُّنْيَا وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ فَاخْتَارَ مَا عِنْدَهُ فَبَكَى أَبُو بَكْرٍ وَبَكَى فَقَالَ فَدَيْنَاكَ بِآبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا

“Zaista je Allah svome robu dao izbor između ovoga svijeta i susreta s Njim, pa je rob izabrao da se susretne s Njim!”[243] Ashabi ovo nisu razumjeli, samo je Ebu Bekr počeo plakati i govoriti što nije bilo uobičajeno:

241 Muslim, Sahih, Selam, 2191.
242 Muslim, Sahih, Zuhd, 2961.
243 Muslim, Sahih, Fedailus-sahabe, 2382.

“Otkupio te, Allahov Poslaniče, sobom, ocem svojim, majkom, imetkom svojim!” Znao je Ebu Bekr da je taj rob Resulullah, ﷺ, da on govori o sebi. Resulullah, ﷺ, svakome je vratio njegovo pravo i kazao da ukoliko nekome ima nešto dužan, to će mu vratiti, jer čist želi Gospodara sresti.

Ljudi su ušutkivali Ebu Bekra dok je govorio: “Otkupio te, Allahov Poslaniče!” Resulullah, ﷺ, rekao je:

إِنَّ أَمَنَّ النَّاسِ عَلَيَّ فِي مَالِهِ وَصُحْبَتِهِ أَبُو بَكْرٍ وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا وَلَكِنْ أُخُوَّةُ الْإِسْلَامِ لَا تُبْقَيَنَّ فِي الْمَسْجِدِ خَوْخَةٌ إِلَّا خَوْخَةَ أَبِي بَكْرٍ

“Nema čovjeka u mom životu koji me je pomogao imetkom i društvom svojim više od Ebu Bekra, a da sam uzimao najbližeg prijatelja nikoga drugoga osim Ebu Bekra ne bih odabrao, međutim islamsko bratsvo među nama. Svi ulazi u džamiju osim Ebu Bekrovog neka se zatvore!”[244] Sjetimo se Hidžre, sjetimo se žrtve Ebu Bekra, sjetimo se kako su ga zlostavljali, sjetimo se kako je ovaj velikan sve što je imao podredio misiji. Onda je Resulullah, ﷺ, muslimanima i muslimankama rekao: *“Allaha budite svjesni i čuvajte namaz!”* Posljednji vasijet Resulullaha, ﷺ, njegova posljednja oporuka jeste čuvanje namaza. Kada ezan zauči sve drugo treba ostaviti i odmah namaz klanjati.

Resulullah, ﷺ, dalje muslimanima oporučuje da čuvaju rodbinske veze i opet se vraća stupu društva, porodici, i kaže:

اسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا

“Preporučujem vam da se prema suprugama lijepo ophodite!”[245] Zatim je Resulullah, ﷺ, učio dovu: *“Allah vas zaštitio, Allah vas pomogao, Allah vas sačuvao, Allah vam pomoć dao!”*[246] Tako je Resulullah, ﷺ, učio dovu dok su ga plemeniti ashabi slušali.

Posljednje dane svoga života Resulullah, ﷺ, proveo je u sobi hazreti Aiše. Hazreti Aiša je ispričala: “Ušla je njegova kćerka Fatima. Resulullah, ﷺ, zovnuo

244 Muslim, Sahih, Fedailus-sahabe, 2382.; u drugom predanju: „Da sam uzimao najbližeg prijatelja osim Gospodara svoga...“

245 Ibn Madže, Sunen, Nikah, 1851.

246 Taberani, El-Mu'džem el-evset, tom 4, str. 208.

ju je i prošaptao joj nešto u uho, pa je ona zaplakala, a zatim ju je opet pozvao i šapnuo joj nešto zbog čega se ona nasmijala. Pitali smo je kasnije šta joj je Resulullah, ﷺ, kazao, a hazreti Fatima je odgovorila da joj je rekao da će preseliti, pa je ona zaplakala. Zatim joj je rekao da će ona biti prva koja će se njemu pridružiti, koja će nakon njega preseliti, pa se na to osmjehnula."[247]

U ponedjeljak na sabah-namazu Resulullah, ﷺ, pogledao je svoje plemenite ashabe, muškarce i žene, kako obavljaju namaz. Otkrio je zastor koji je dijelio njegovu sobu od mesdžida, pogledao ih je i osmjehnuo se, jer je vidio da je njegov ummet na onome što je stup vjere, vidio je svoj ummet na namazu. Plemeniti ashabi kažu da mu je lice bilo toliko blistavo, kao da je sunce izašlo, ljepšega od tog dana nisu ga vidjeli.

Resulullah, ﷺ, rodio se dok je sunce izlazilo i njegova najplemenitija duša, duša najboljeg Božijeg roba napustila je ovaj svijet upravo dok je sunce izlazilo. Kao da nam se kaže da misija nije završena i da mi imamo obavezu nastaviti širiti dobro. Posljednjih stoljeće ili dva mraka, ili činjenica da smo danas gotovo na kraju povorke ljudske civilizacije ne znači da je gotovo. Hazreti Aiša prenosi: "Meni je u naručju bio, podigao je svoj prst i govorio je nešto što nisam razumjela, kao da razgovara s nekim. Shvatila sam da mu je došao melek Džibril, jer je najprije rekao: 'Ve alejkumu selam.' Razumjela sam da je melek ušao, zatim je Džibril rekao: 'Allahov Poslaniče, sa mnom je melek smrti; traži dopuštenje da ti dođe, sada ga traži i više ga ni od koga neće zatražiti kada ga Gospodar pošalje!'"

Resulullah, ﷺ, rekao je da mu dođe melek smrti, a on mu reče: "Allahov Poslaniče! Gospodar me je poslao da ti dadnem izbor između dunjaluka i vječnosti na dunjaluku i susreta s Gospodarom!" Resulullah, ﷺ, podigao je svoj prst i rekao:

اللَّهُمَّ الرَّفِيقَ الْأَعْلَى

"Allahu moj, u najuzvišenije društvo!" Resulullahu, ﷺ, melek smrti tada je rekao ono što će svako od nas pojedinačno doživjeti na kraju svog životnog

247 Ahmed, Musned, tom 6, str. 240.

puta. "O lijepa dušo, dušo Muhammedova, sina Abdullahova, izađi u susret zadovoljstvu Gospodara svoga. Izađi u Džennet, izađi Gospodaru Koji je s tobom zadovoljan i nije srdit!" Šta će nama reći melek smrti? Onako kako smo živjeli tako ćemo i preseliti. Hazreti Aiša kaže: "Pala je Resulullahova ruka nakon što je pokazivao prstom prema nebesima." Hazreti Aiša je izašla i rekla: "Preselio je Resulullah!" Svi su u džamiji počeli plakati.

Hazreti Aiša prenosi: "Preselio je u mom naručju!" Koliko je poruke i pouke u tome svakom muslimanu i muslimanki. Posljednji Božiji poslanik preselio je u naručju svoje supruge. Brak je ono što musliman i muslimanka moraju čuvati. Mogao je preseliti na sedždi, ili u bici, ali je Gospodar odabrao da Njegov posljednji poslanik preseli u naručju svoje supruge, da nam time kaže da čuvamo svoje porodice tako što ćemo zajedno činiti dobro, tako što ćemo zajedno učiti Kur'an, tako što ćemo zajedno dijeliti sadaku, tako što ćemo zajedno odgajati djecu. Predanja govore da su se ljudi zbunili. Hazreti Omer je uzeo sablju i rekao: "Ko kaže da je Resulullah preselio ja ću ga posjeći. On je otišao kao što je Musa otišao i vratit će se!" Hazreti Osmana su vodili kao malo dijete, a junaku hazreti Aliji, noge su se odsjekle. Tada je hazreti Ebu Bekr ušao u sobu Resulullaha, ﷺ, i svoje kćerke Aiše i rekao:

طِبْتَ حَيًّا وَطِبْتَ مَيِّتًا

"Lijep si bio živ, Allahov Poslaniče, lijep si i mrtav!"[248] Poljubio je Resulullaha, ﷺ, i izašao. Ebu Bekr, koji je svojim učenjem Kur'ana znao rasplakati druge, rekao je ljudima odlučno: "O ljudi, ko je robovao Muhammedu, Muhammed je preselio, a ko robuje Allahu, Allah je Jedan, Živi, Vječni, On ne umire." Zatim je proučio kur'anske ajete:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِن مَّاتَ أَوْ قُتِلَ انقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ

Muhammed je poslanik i prije njega je bilo poslanika, ako bi on umro ili poginuo, zar bi ste se vi vratili starim putevima![249]

248 Ibn Madže, Sunen, Dženaiz, 1467.
249 Alu Imran, 144.

Tada je hazreti Omer spustio svoju sablju i sjeo. Opremili su Resulullaha, ﷺ, a u isto vrijeme su odredili da Ebu Bekr nastavi voditi ummet, da najbolji Resulullahov prijatelj bude taj koji će dalje voditi misiju. Nakon što su ga opremili, ljudi su ulazili u sobu Resulullaha, ﷺ.[250] Hazreti Omer je ušao s prvom grupom, s Ebu Bekrom i drugim velikanima, i rekao: "Allahov Poslaniče, svjedočim da si misiju svoju ispunio, da si svoju zadaću izvršio, da si ummet najljepšim savjetom počastio i da si se borio sve dok ti smrt nije došla!"

Hazreti Enes prenosi: "Resulullah je došao u Medinu i ona je zasjala, Resulullah je preselio u Medini i ona je tamna postala." Hazreti Bilal je učio ezan nakon preseljenja Resulullaha, ﷺ, i kada je došao do riječi: "Ešhedu enne Muhammeden Resullullah", svjedočim da je Muhammed Allahov Poslanik, nije mogao dalje, pa je zamolio Ebu Bekra, vođu muslimana, da ga oslobodi obaveze učenja ezana. Hazreti Bilal je rekao: "Gledam u kuću Resulullaha i očekujem da on izađe, a on preselio."

Nakon što su Resulullaha, ﷺ, pripremili i gasulili, a gasulili su ga hazreti Alija, Abas, Fadl i jedan od ensarija, ﵃, koji je tražio da i ensarije učestvuju u opremanju Resulullaha, ukopali su ga na mjestu gdje je preselio, jer Gospodar naređuje da se vjerovjesnici ukopaju tamo gdje su preselili. Hazreti Mugira, ﵁, je bio tu, pa je rekao: "Ispao mi je prsten. Dozvolite mi da siđem i da ga nađem." Sišao je dolje i zagrlio Resulullaha, ﷺ, u mezaru, rekavši: "Želim da budem posljednji koji te je zagrlio!"

Kako da ne osjećamo ljubav prema Resulullahu, ﷺ, kada znamo koliko je on učinio, koliko je truda uložio, a on je pečat svih vjerovjesnika, kako bi mi danas bili muslimani i muslimanke. Znamo kada je Resulullah, ﷺ, dobio minber da je panj pored kojeg je Resulullah govorio plakao kao malo dijete, pa mu je prišao Resulullah, ﷺ, i zagrlio ga, a panj se poput djeteta smirio. Hazreti Fatima se susrela s Enesom, ﵁, slugom Resulullaha, ﷺ, i pitala ga:

كَيْفَ سَخَتْ أَنْفُسُكُمْ أَنْ تَحْثُوا التُّرَابَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

"O Enese! Kako ste mogli baciti zemlju na Resulullaha?"[251] Enes joj je odgovorio: "Hvala Bogu pa smo te vidjeli nakon što smo ga ukopali. Da

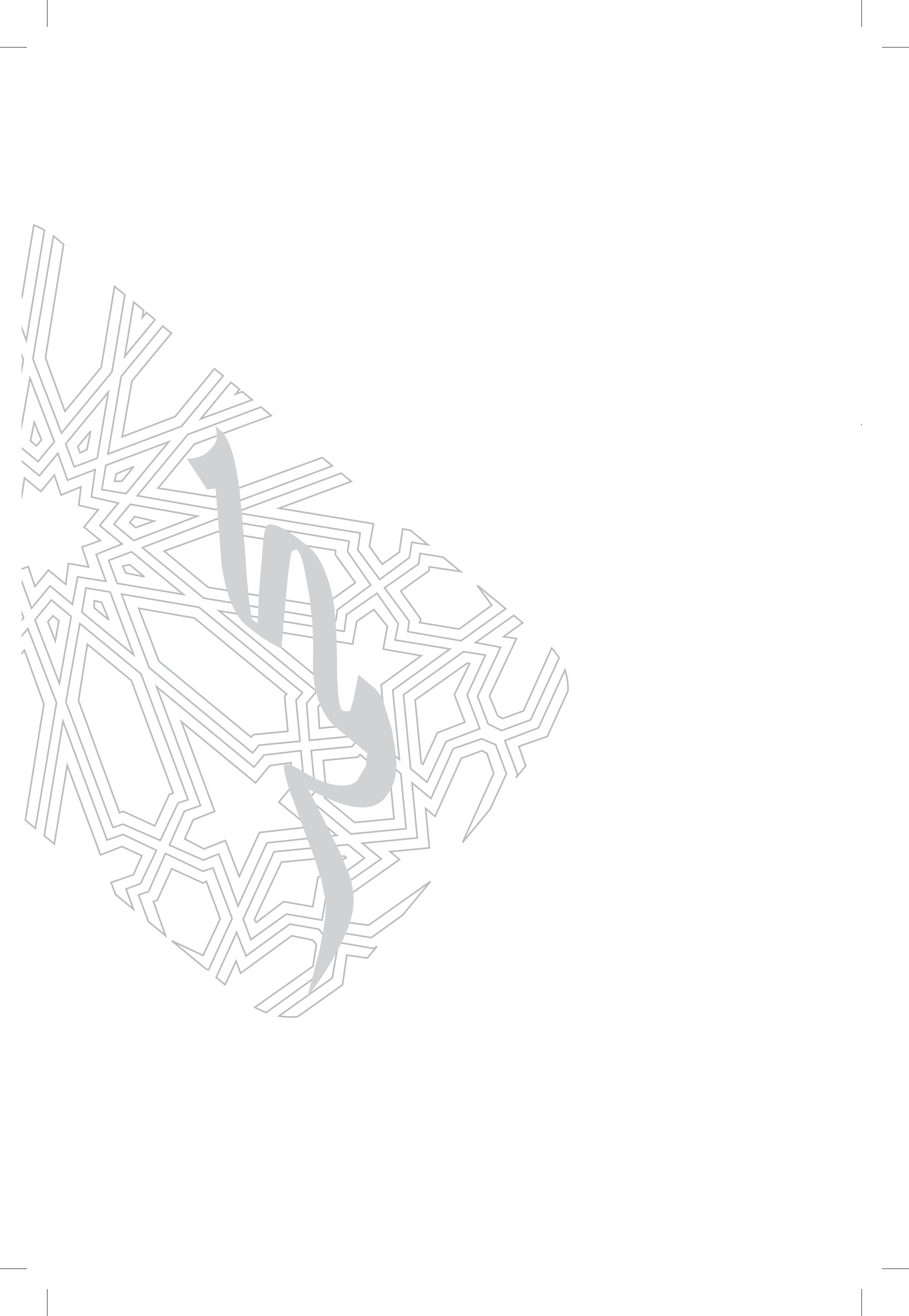
250 Nedevi Ebu el-Hasan, Es-Siretu en-nebevijje, str. 543.
251 Ibn Madže, Sunen, Dženaiz, 1630.

smo te vidjeli prije toga, ne bismo ga mogli ukopati, bilo bi nas stid da to učinimo!"

Resulullah je preselio u 63. godini života nakon što je pokazao da musliman i muslimanka trebaju dati posljednje atome snage u svojoj misiji. Dragi Allah otvara vrata Svojim robovima, Allah nas preseljenjem Resulullaha, ﷺ, uči koliko je važno da čuvamo namaz, koliko je važno da čuvamo porodične veze, koliko je važno da čuvamo svoje brakove i koliko je važno da imamo svoju misiju.

Čovjek bez misije jeste čovjek koji nema smisla, obezvrijedio je vlastiti život. Gospodar nas tome poučava veličanstvenim životom Resulullaha, ﷺ. Molim Uzvišenog Stvoritelja da nas počasti time da živimo Resulullahovim, ﷺ, stilom življenja i da u svakoj situaciji pokušamo djelovati i raditi onako kako bi Resulullah, ﷺ, radio.

Molim Gospodara Njegovim najvećim imenom da nas počasti proživljenjem u društvu Njegova miljenika Muhammeda, ﷺ, pečata svih poslanika. Amin!





SA ČISTOG VRELA RAZUMIJEVANJA ISLAMA

Zahvala pripada Uzvišenom Stvoritelju. Molimo Ga najvećim Njegovim imenom da nas počasti Džennetom i svakim djelom koje približava Džennetu. Molimo Ga najvećim Njegovim imenom da nas sačuva Džehennema i svakog djela koje približava Džehennemu.

Salavat i selam Muhammedu, posljednjem Božijem poslaniku i Njegovom miljeniku, čija nas je Sira spojila i ujedinila u ljubavi prema Stvoritelju, Njegovim poslanicima i Muhammedu, pečatu poslanika. Resulullah, ﷺ, rekao je:

يُبْعَثُ كُلُّ عَبْدٍ عَلَى مَا مَاتَ عَلَيْهِ

"Zaista će svaki rob biti proživljen u onome u čemu preseli, u stanju u kojem napusti ovaj svijet bit će i proživljen!"[252] Molim Gospodara da nas počasti time da budemo od onih koji pomažu Njegovu vjeru, koji nastoje svakim svojim postupkom pokazati suštinu islama.

Druženje sa Sirom Resulullaha, ﷺ, kroz ovu knjigu pokušaj je da se napojimo s čistog vrela razumijevanja islama. Resulullah, ﷺ, vođa je svakoga ko želi dobro u svome životu. Molim sve čitaoce da Gospodaru upute dovu, da sve one koji pozivaju vjeri počasti uspjehom na njihovu putu, da još više šire ljubav prema Resulullahu, ﷺ, i prema Uzvišenom Stvoritelju.

Život Resulullaha, ﷺ, neiscrpno je vrelo inspiracije za sve generacije muslimana. Sadržaj ove knjige samo je kap iz mora veličine Resulullaha, ﷺ,

252 Muslim, Sahih, Džennet, 2878.

najboljeg roba Uzvišenog Stvoritelja i najčišćeg bića koje je ikada živjelo. Kada je njegova supruga hazreti Aiša upitana kakav je bio Resulullah, ﷺ, a najbolje nas poznaju naši bračni drugovi, ona je rekla: "On je bio najljepšeg ponašanja; nije bio besraman niti je dozvolio da se govore ružne stvari; on nije povisivao glas, kako to ljudi čine na pijacama. Ne bi lošim uzvraćao na loše, nego bi opraštao i prelazio preko prijestupa ljudi!"[253]

لَقَدْ خَدَمْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ سِنِينَ ، فَوَاللَّهِ مَا قَالَ لِي أُفٍّ قَطُّ ، وَلَمْ يَقُلْ لِشَيْءٍ فَعَلْتُهُ لِمَ فَعَلْتَ كَذَا ، وَلا لِشَيْءٍ لَمْ أَفْعَلْهُ أَلَا فَعَلْتَ كَذَا

Hazreti Enes, sluga Resulullahov, ﷺ, govori nam o tome kakav je Resulullah, ﷺ, bio prema sebi najbližima. On kaže: "Služio sam Resulullaha desetak godina; tako mi Allaha nije mi nikada rekao za nešto što sam učinio, zašto sam to učinio, niti za nešto što sam izostavio učiniti, zašto to nisam učinio!"[254]

Njegove su supruge prenijele:

كَانَ يَكُونُ فِي مَهْنَةِ أَهْلِهِ فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ قَامَ فَصَلَّى

"Kada bi Resulullah, ﷺ, ušao u svoju kuću, odmah bi pomogao svojoj porodici u onome što je radila, a kada bi nastupilo vrijeme namaza, odmah bi ustao i stao na namaz!"[255] Pravo Gospodara je na prvome mjestu. Kroz Siru smo učili da je odanost suština vjere, da nas naš osjećaj ljubavi prema Uzvišenom Stvoritelju treba voditi, to je naša energija i to je gorivo za sva djela koja činimo. Resulullah, ﷺ, uči nas svakim svojim postupkom šta znači odanost; odanošću supruzi hazreti Hatidži, odanošću svojim ostalim suprugama, odanošću svojim prijateljima, odanošću svojoj majci po mlijeku hazreti Halimi, Resulullah, ﷺ, uči nas da ovu osobinu nastojimo razvijati kod sebe. Resulullah, ﷺ, uči nas da trebamo imati vještine i znanja, da trebamo privređivati i živjeti od svoga rada, da ne smijemo dozvoliti da se naša djeca uljuljaju u osjećaju lagodnog života, nego ih trebamo učiti da cijene rad.

253 Tirmizi, Sunen, Birr, 2016.
254 Muslim, Sahih, Fedail, 2309.
255 Tirmizi, Sunen, Sifetul-kijame, 2489.

Već kao desetogodišnji dječak Resulullah, ﷺ, privređuje i zarađuje za svoj život. Pečat svih poslanika uči svoj ummet, one koji vjeruju u jednog Boga, da je bitno da zarađujemo za svoj život. Dostojanstvo vjernika i vjernice u njihovoj je neovisnosti o ljudima i zavisnosti isključivo od Gospodara. Resulullah, ﷺ, uči nas istinskoj ljubavi, ljubavi bez interesa, ljubavi koja jedino želi lice Gospodara i Njegovu nagradu. Uči nas kako ljubav treba njegovati, kako taj osjećaj treba sačuvati u svojim srcima čak i kada oni koje volimo nisu uz nas. Tako je njegovao ljubav prema svojoj supruzi hazreti Hatidži čak i nakon njezina preseljenja. Nikada nije zaklao kurban, a da ga nije poslao i Hatidžinim prijateljicama.

Resulullah, ﷺ, uči nas strpljenju, prelijepoj osobini velikana. Sjetimo se svega što je Resulullah proživio, kako je sve odvažno podnosio čvrsto vjerujući da je Džennet nagrada kod Gospodara za one koji su se strpjeli. Sjetimo se kada su nevjernici na njega istresli utrobu deve dok je bio na sedždi, i kako ga je hazreti Fatima plačući čistila, a on ju je tješio: *"Ne boj se, kćeri, zaista će Gospodar pomoći tvoga oca."*

Kolika je bila milost Resulullaha, ﷺ, svjedoči i to što bi skratio namaz kada bi čuo dijete da plače, kako bi olakšao njegovoj majci. Mi smo ummet onoga koji je sve čime ga je njegov Gospodar dužio u potpunosti ispunjavao. Učili smo iz životopisa Resulullaha, ﷺ, da planiramo svoje poslove i djelovanje. Sjetimo se kako je Resulullah, ﷺ, u detalje planirao Hidžru, kako je planirao bitke i pohode, kako je planirao susrete s delegacijama da bi svoje razgovore uspješno obavio. Naša je obaveza da planiramo, a da se zatim na Gospodara oslonimo, kazavši: "Gospodaru, planirali smo i uložili trud jer nas Ti time dužiš, a svjesni smo da rezultate samo Ti daješ."

Sljedeće generacije muslimana i muslimanki traže od nas da im prenesemo značenja iz životopisa Muhammeda, ﷺ. Mi se moramo pripremati za misiju koju imamo. Resulullah, ﷺ, uči nas otvorenosti prema ljudima, uči nas da je osnova suživot, a ne sukob, također nas uči da svoje pravo trebamo tražiti i biti spremni zaštiti ga ako je ugroženo. Vjernik i vjernica ne dozvoljavaju da neko gazi njihovo pravo. Oni štite svoja prava svojim trudom, jer ih Gospodar duži da tako čine.

Resulullah, ﷺ, uči nas da svako stanje ima svoje djelo i način na koji se približavamo Gospodaru. Kada učinimo dobro djelo, na nama je da molimo Gospodara da ga primi, a kada učinimo loše djelo, na nama je da se pokajemo. Resulullah, ﷺ, uči nas da svako naše stanje ima djelo; kada smo u izobilju, trebamo biti zahvalni i ponizni onako kako je on bio u trenutku oslobođenja Meke, a kada smo u iskušenjima, u kakvim je on bio u vrijeme Bitke na Hendeku, kada je bilo 10.000 neprijatelja na vratima Medine, vjernik i vjernica trebaju biti strpljivi. Trebamo uvijek znati da je sve u Božijim rukama. Mi radimo i ulažemo trud, jer je Gospodar naredio da to činimo, ali je u konačnici Gospodar Taj Koji odlučuje kakav će biti rezultat. Svaku generaciju muslimana Resulullah, ﷺ, uči da mora biti odvažna i da se ne smije bojati. Resulullah, ﷺ, uvijek je bio prvi. Hazreti Alija je rekao:

كُنَّا إِذَا احْمَرَّ الْبَأْسُ وَلَقِيَ الْقَوْمُ الْقَوْمَ اتَّقَيْنَا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَا يَكُونُ مِنَّا أَحَدٌ أَدْنَى مِنْ الْقَوْمِ مِنْهُ

"Kada bi se bitka razbuktala, vojske sukobile, mi bismo se zaklanjali iza Resulullaha, ﷺ, on bi najbliži neprijatelju bio!"[256]

Resulullah, ﷺ, uči nas da je odvažnost važna osobina. Nemojmo tu osobinu sputavati kod svoje djece, razvijajmo je, ali pazimo na razliku između odvažnosti i bezobrazluka. Ne dozvolimo da bezobrazluk nazovemo odvažnošću, jednako kako ljudi ponekad kukavičluk nazivaju mudrošću. Nastojmo čuvati ovu osobinu kojoj nas poučava Resulullah, ﷺ, kroz svoj životopis.

Kada je Resulullah, ﷺ, na Hudejbiji potpisao ugovor s mnogobošcima iz Meke, otišao je u svoj šator, a muslimani se nisu htjeli osloboditi svojih obaveza, nego su krenuli obaviti hadž. Trebalo je samo zaklati kurbane i vratiti se, kako je nalagao ugovor. Tada se Resulullah, ﷺ, posavjetovao sa svojom suprugom Ummu Selemom: *"Ljudi neće da me poslušaju!"* Ona, mudra žena, kaže mu: "Izađi, Božiji Poslaniče, i ti uradi kako treba, a kada tebe vide da si uradio i oni će uraditi!"

256 Ahmed, Musned, tom 1, str. 126.

Jedna od glavnih lekcija i poruka životopisa Resulullaha, ﷺ, jeste da se savjetujemo sa upućenim i iskusnim. Savjetujmo se u vezi s izborom fakulteta koji ćemo upisati, u vezi s izborom bračnog druga, nemojmo biti od onih koji su zaljubljeni u svoje mišljenje.

Cjelokupan život Resulullaha, ﷺ, kazivanje je o pobjedi dobra i istine nad laži i ličnim interesima. Zapitajmo se zašto mnogobošci iz Meke nisu prihvatili Resulullaha, ﷺ. Da su znali da će danas na svijetu biti više od milijardu i po muslimana i da će u vrijeme hadža u Meku dolaziti između dva i po i tri miliona ljudi, oni bi odmah prihvatili islam. Jedan od glavnih razloga zbog čega su Resulullaha, ﷺ, u laž utjerivali jeste njihova bojazan za vlastite interese. Onaj ko se boji za nafaku i opskrbu, pa ga to navede da učini grijeh, mora preispitati svoju vjeru. Da su Kurejšije znale šta će Meka postati, kako će Gospodar vratiti vjeru u jednoga Boga, vjeru Ademovu, Ibrahimovu, Isaovu, Musaovu i vjeru svih poslanika, oni bi sigurno prihvatili Resulullaha, ﷺ, jer su znali da on ne govori laž.

Životopis Resulullaha, ﷺ, uči nas da je Kur'an metod našeg života i da taj metod živimo stilom življenja Muhammeda, ﷺ. Nema promjene u životu bez napora i truda, bez odricanja onako kako su se odricali Resulullah, ﷺ, i njegovi plemeniti ashabi. Tako se i mi trebamo odreći i uložiti trud kako bismo sljedećim generacijama prenijeli vrijednosti vjere koju volimo iz dubine naših srca i u kojoj smo svojim razumom čvrsto uvjereni da je Bog jedan i da je Muhammed, ﷺ, Njegov poslanik.

Uspješni smo u svome životu onoliko koliko vrijednosti vjere uspijemo prenijeti sljedećoj generaciji. Ako prenesemo sva bogatstva ovoga svijeta, sav imetak i dobra, a ne prenesemo odanost jednome Bogu i Njegovu Poslaniku, ne prenesemo priznavanje svih poslanika, ne prenesemo namaz, hidžab, post, onda nismo uspjeli u svome životu, jer je svaki drugi uspjeh manje važan.

Iz Sire Resulullaha, ﷺ, učimo da mlađi i stariji moraju zajedno raditi. Mladi trebaju imati edeb, lijepo ponašanje, a stariji trebaju imati takvaluk, bogobojaznost, pa otvoriti prostor mladima. Takvaluk i edeb su neizostavni uvjeti da ummet Resulullaha, ﷺ, doživi pobjede. Naši pojedinačni pozitivni

odnosi male su pobjede, a velika je pobjeda kada se naše društvo i naša zajednica pozitivno odnosi prema onome što se dešava oko nas. Sira Resulullaha, ﷺ, uči nas da muškarci i žene moraju jednako utjecati na društvo ako želimo vidjeti promjene. Ne dopustimo da naše majke, supruge, sestre i kćeri budu isključene iz društva. One moraju imati svoju ulogu i one svakim svojim izlaskom iz kuće, ako se pridržavaju islama, pokazuju šta je islam. Na tom putu ne smijemo mi biti oni koji svojim djelima udaljavaju ljude od vjere. Kada smo na ulici, moramo biti svjesni da smo ljudi sa misijom, da svakom čovjeku govorimo da smo mi oni koji vjeruju u jednog Boga i koji živimo stilom življenja Muhammeda, ﷺ. Nije to lahko, svi imamo svoje propuste, ali se trebamo truditi da pokažemo ljudima da smo zaista odani Gospodaru, kako bismo svijetlih lica izašli pred Uzvišenog Stvoritelja i pred našeg Resulullaha, ﷺ.

Resulullah, ﷺ, uči nas svojim životom da trebamo pridobiti ljude, da su musliman i muslimanka oni koji uspostavljaju relacije, koji imaju normalnu komunikaciju s ljudima, oni nisu kukavice, oni su odvažni, ali istovremeno i puni dobročinstva prema svima. Kako je Resulullah, ﷺ, zbližavao ljude svjedoči nam primjer iz njegova života. Kada su plemeniti ashabi zanemarivali jednog od ljudi koji je bio lošeg ponašanja, Resulullah, ﷺ, došao je tiho do njega i stavio mu svoje mubarek ruke na oči, onako kako to i mi znamo jedni drugima iz šale uraditi. Rekao mu je:

مَنْ يَشْتَرِي هذَا الْعَبْدَ فَقَالَ زَاهِرٌ تَجِدُنِي يَا رَسُولَ اللهِ كَاسِدًا قَالَ لَكِنَّكَ عِنْدَ اللهِ لَسْتَ بِكَاسِدٍ
أَوْ قَالَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَلْ أَنْتَ عِنْدَ اللهِ غَالٍ

"Pogodi ko je?*"* Zahir, tako se mladić zvao, prepao se, jer je pomislio da će mu neko od mladića iz društva učiniti nešto loše. Na to se Resulullah, ﷺ, odmakao od njega i rekao mu: *"Ja sam, Resulullah!"* Tada je Zahir zagrlio Resulullaha, ﷺ, a on je, videći odnos zajednice prema njemu, rekao: *"Ko će od mene kupiti ovoga roba*?*"* Misleći da ga ljudi tretiraju kao nekoga manje vrijednosti, Zahir je oborio glavu i rekao: "Allahov Poslaniče, izgubit ćeš ako me budeš prodavao; morat ćeš dati novac da me neko uzme. Niko ti za mene neće ništa dati! Ja sam, Allahov Poslaniče, jeftin!" Resulullah, ﷺ, na to mu je

rekao: *"Ali ti si kod Allaha vrijedan!"*[257] Svi su se od tada družili sa Zahirom. Ne dopustimo da u našem društvu bude onih koji smatraju da su manje vrijedni, samo zato što ih je Dragi Gospodar iskušao nekim iskušenjem.

Ne dopustimo da skrenemo sa staze Resulullaha, ﷺ, u odnosu prema ljudima. Važna osobina kojoj nas uči Resulullah, ﷺ, kroz svoj život jeste iskrenost i nastojanje da budemo s onima koji su iskreni, da iskreni budu naše društvo. Resulullahov, ﷺ, najbolji prijatelj bio je hazreti Ebu Bekr – Es Siddik, onaj koji je krajnje iskren. Iskrenost je najljepša osobina kojom se čovjek može ukrasiti i jedino je iskren onaj ko je iskren prema svome Gospodaru, onaj ko je svjestan da mu je Gospodar najviše dao i tek takav čovjek može biti iskren prema roditeljima i svima bližnjima. Resulullah, ﷺ, uči nas i emanetu, da čuvamo ono što nam je povjereno onako kako je on vratio povjerene mu stvari čak i kada je napuštao Meku.

Emanet je vrijedan, čuvajmo ga, gradimo povjerenje. Resulullah, ﷺ, kaže da je jedan od predznaka Sudnjega dana iščezavanje povjerenja. Resulullah, ﷺ, uči nas da sve što radimo nastojimo usavršiti i raditi na najbolji mogući način, on nijedno dobro nije počeo pa ga ostavio. Zato nemojmo ni mi, ako smo krenuli na fakultet, ako smo krenuli u neki posao, nemojmo se okretati i ostavljati taj posao, nego ustrajmo u njemu ako je halal. Kažimo ljudima da slijedimo Resulullaha, ﷺ, i tako ćemo im pokazati da je suština vjere svijest o Gospodaru i činjenje dobrih djela.

Resulullah, ﷺ, uči nas da je Dragi Gospodar uzeo zavjet od učenih da poučavaju i oni u tome moraju biti krajnje otvoreni i iskreni. Nedostaje nam pravde, ali mi pravdu najprije moramo uspostaviti u svojim kućama prije nego što tražimo da ona bude prisutna u našem okruženju. Nema goreg od onoga ko trguje vjerom, uzima dunjaluk ljudima zato što kaže da im daje neku vjeru. Resulullah, ﷺ, uči nas da je pravda najvažnija u međuljudskim odnosima; kada nema pravde vladaju tmine, ljudima je teško. Resulullah, ﷺ, uči nas onim detaljem kada su mu posredovali za uglednu ženu koja je ukrala, a on je rekao:

---

257 Ibn Hibban, Sahih, Zabrane i dozvole, 5790.

وَأَيْمُ اللَّهِ لَوْ أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ سَرَقَتْ لَقَطَعْتُ يَدَهَا

"Da je ukrala Fatima kći Muhammeda, ja bih joj odsjekao ruku!"[258] Resulullah, ﷺ, uči nas da budemo pravedni ali najprije prema samima sebi. Iz Sire Resulullaha, ﷺ, učimo da je čvrsta vjera u Stvoritelja svega osnova za pozitivne promjene u društvu; ako hoćemo da budemo oni koji mijenjaju, moramo to utemeljiti na čvrstoj vjeri u Gospodara. Hazreti Omer je rekao:

نَحْنُ قَوْمٌ أَعَزَّنَا اللهُ بِالإِسْلاَمِ فَإِنِ ابْتَغَيْنَا الْعِزَّةَ بِغَيْرِهِ أَذَلَّنَا اللهُ

"Mi smo zajednica koju je Allah podigao vjerom islamom. Kada budemo tražili veličinu u nečemu drugom, Allah će nas poniziti!"

Ne dopustimo da budemo poput sina koji u bescjenje prodaje očevu kuću; čovjek ne cijeni ono što nije stekao. Dragi Allah počastio nas je time da smo dio ummeta Muhammeda, ﷺ, nosimo muslimanska imena, rođeni smo u muslimanskim porodicama, zato cijenimo tu blagodat. Ljudi koji prime islam često muslimanima rođenim u islamu kažu: "Kako vi ne cijenite veličinu koju imate, čistoću koju imate, pa vi namaz imate, imate hidžab, imate međuljudske odnose, džemat, džamije, vi imate odanost, u konačnici najbitnije život vam je ispunjen smislom! Zašto to ne cijenite?!"

Resulullaha, ﷺ, traži od nas iskrenu ljubav prema njemu. On je rekao:

لاَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ حَتىَّ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِكَ

"Zaista niko od vas neće vjerovati dok god mu ne budem draži od svega na ovome svijetu, pa čak i vas samih!"[259]

Imajmo tu iskrenu ljubav prema Resulullahu, ﷺ, jer ona znači spremnost da čovjek čini dobro i da živi idući u susret Resulullahu, ﷺ.

Drugo što se traži jeste da pokažemo vjeru u Boga, da pokažemo slijeđenje Resulullaha, ﷺ, kroz naša djela i ono što činimo. Raširi vijest o Resulullahu, ﷺ, imaš misiju, govori o njemu kako bi ga ljudi upoznali. Mnogo je onih koji danas traže priliku da služe svojoj zajednici, vidi šta najbolje

258 Buhari, Sahih, Enbija, 3475.
259 Buhari, Sahih, Ejman, 6632.

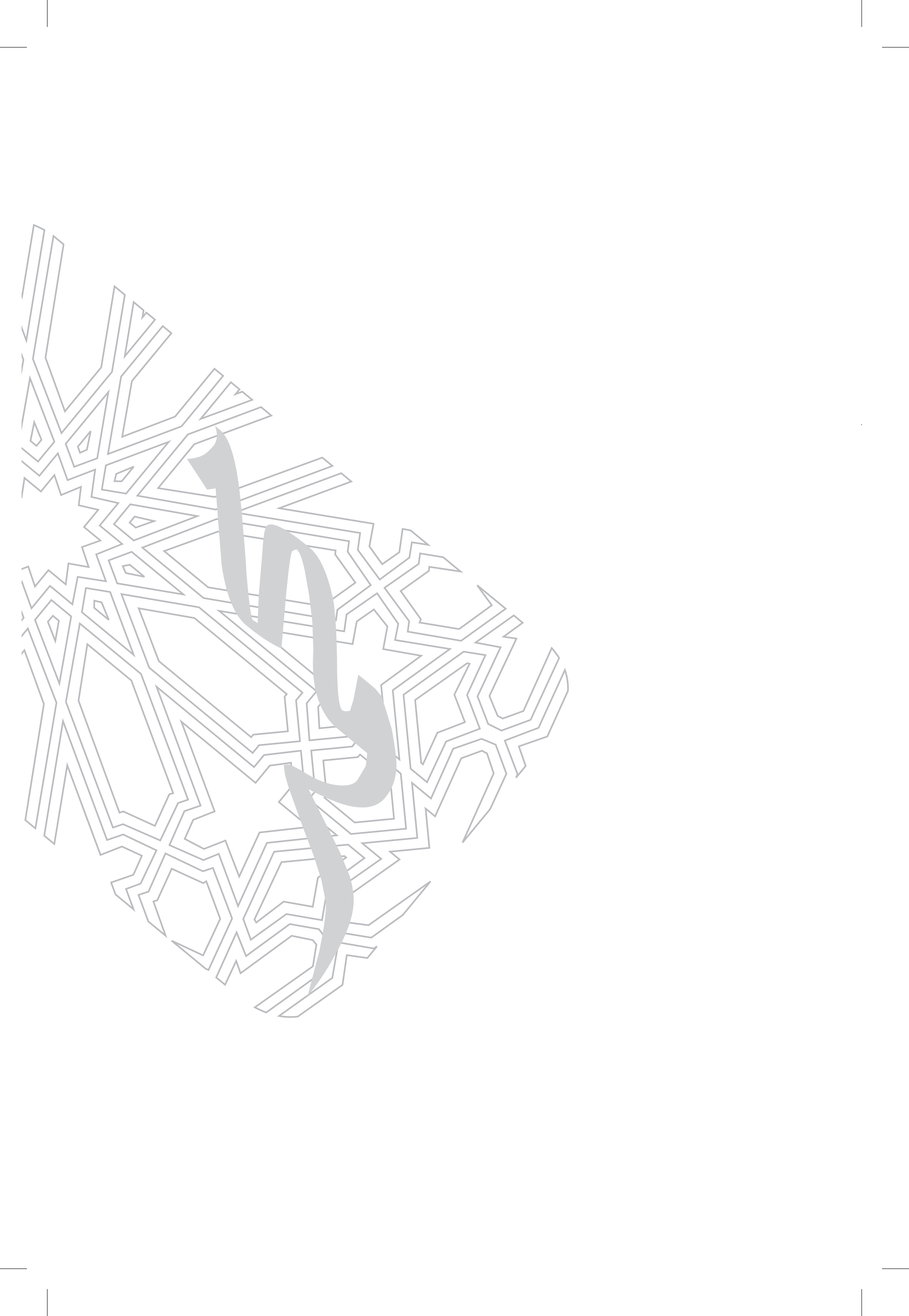
umiješ, pa se posveti tome. Ako je to posao, posveti se tome, ako je to odgoj ili obrazovanje, posveti se tome, ako je to vođenje brige o socijalno ugroženima, jetimima, o udovicama i ugroženim kategorijama u društvu, posveti se tome. Mnogo je onih u našem društvu koji trebaju našu pomoć. Ako smo vični, svoje vještine možemo prenositi drugima. Resulullah, ﷺ, i njegovi ashabi uče nas kroz svoj život da imamo misiju. Nastojmo se sjetiti prizora kada je Resulullah, ﷺ, bio s hazreti Hatidžom, svojom suprugom, i hazreti Alijom, svojim amidžićem. Od njih troje prvih muslimana danas je na svijetu više od milijardu i petsto miliona muslimana i muslimanki, to nam ulijeva nadu u srca. Nastojmo njegovati taj osjećaj povjerenja u Gospodara. Kada god se odazovemo nekoj Njegovoj naredbi, mi smo kazali da Njega vjerujemo i da slijedimo Njegova miljenika.

Pokazatelj primljenog dobrog djela jeste dobro djelo koje učinimo nakon njega. Nastojmo poslije dobrog djela drugim dobrim djelima pokazati da smo se promijenili, da je bogobojaznost prisutnija u našem životu, a da je edeb i lijepo ponašanje naša karakteristika.

Drage čitatelje molim da me počaste svojom dovom Allahu, ﷻ, da svi zajedno budemo dio ummeta, zajednice posljednjeg Božijeg Poslanika, Muhammeda, ﷺ, da nas sve Gospodar kod Sebe primi. Činimo dobro kako bi pokazali da cijenimo Njegove blagodati, blagodat slobode da se može govoriti i čitati o Stvoritelju, Jednom Jedinom Koji druga i djeteta nema. Njemu Koji je svoga Poslanika, ﷺ, nama kao dar dao.

Molim Uzvišenog Stvoritelja da primi naša dobra djela; nijedno dobro djelo nije malo ako ga Gospodar primi, a nijedno dobro djelo nije veliko ako ga Gospodar odbije.

Molim Gospodara da nas počasti iskrenošću; budimo jedni drugima zaista prijatelji, nastojmo širiti Sunnet, stil življenja Resulullaha, ﷺ. Ako to učinimo, onda naša nastojanja imaju rezultat i plod za koji molim Gospodara da nas počasti, da bude razlog našeg proživljenja u društvu Muhammeda, ﷺ.





Doc. dr. Zuhdija Hasanović

Recenzija djela mr. hfz. Kenana Musića

"U SUSRET RESULULLAHU"

Opseg djela "U susret Resulullahu, ﷺ" mr. hfz. Kenana Musića u rukopisu iznosi 142 strane s proredom 1,5, A-4 formata. U radu nema ilustracija, niti priloga. Građa ovog djela je sistematski raspoređena u dvadeset i sedam poglavlja i obuhvata najznačajnije detalje iz života Muhammeda, ﷺ.

Ovo nije ni prva, ni vjerojatno posljednja biografija Božijeg Poslanika, ﷺ, ispisana na bosanskom jeziku, ali je, u svakom slučaju, originalna i krajnje angažirana. Knjiga, ustvari, sadrži fragmente iz neiscrpne biografije Božijeg Poslanika, ﷺ, kroz koje autor mr. hfz. Kenan Music govori više o njegovim sljedbenicima, muslimanima. O tome kako je nastajala muslimanska zajednica na Arabijskom poluotoku, kako je rasla i razvijala se, na koje je probleme nailazila, kako ih je rješavala i kako je došla do stupnja vodeće svjetske civilizacije, ali, istovremeno, i o načinu kako da tim putem prođu muslimani u drugim vremenima i na drugim prostorima.

Knjiga govori o posljednjem Božijem Poslaniku, ﷺ, i njegovom putu do uspjeha. Govori da je na svim poljima ljudskog djelovanja izvršio korjenite promjene. On, ﷺ, je doveo svoju zajednicu iz stanja u kojem su obožavali na stotine različitih božanstava do vjerovanja u samo Jednog Boga. Nikada ne tvrdeći da utemeljuje novu vjeru, naprotiv, uvijek insistirajući na tvrdnji da poziva vjeri svojih praotaca (Adema, Nuha, Ibrahima, Musaa, Isaa i svih drugih Božijih poslanika), jer svi su oni govorili o predanosti (*istislam*) samo jednom Bogu i potpunom zadovoljstvu i miru jedino u pokornosti Njemu.

Djelovao je i na političkom planu. Ujedinio je arapska plemena u jednu jaku državu, koja će vremenom još za njegovog života toliko osnažiti da će se moći suprotstaviti, a za samo pet godina nakon njegove smrti, i poraziti svjetske velesile Bizantiju i Perziju.

Na društvenom planu ostvario je univerzalno bratstvo, ističući da su svi ljudi postali od jednog muškarca i jedne žene. Uspio je realizirati ideju da osnovna razlika među ljudima bude, ne po njihovoj boji kože, rasi, ekonomskom ili društvenom položaju, nego po njihovom doprinosu općem boljitku čovjeka.

Zabranio je svako iskorištavanje drugog. Muhammed, ﷺ, nikada nije zagovarao siromaštvo**,** ali jeste skromnost, istovremeno hvaleći blagoslovljen imetak u rukama čestita čovjeka. Znao je značaj materijalnih sredstava za ljudski napredak i jedna od vodećih ideja mu je bila rasporediti postojeće resurse na način kojim bi se omogućilo blagostanje što većem broju ljudi. Mnogi autori ga spominju kao prvu osobu koja je u praksi ostvarila ideju "države blagostanja"**.**

Zabranio je osvajačke ratove. Njegove bitke bile su odbrambenog, preventivnog ili kaznenog karaktera. Naređivao je da se civilno stanovništvo poštedi bilo kakvih napada i kažnjavanja. Nije uništavao prirodne resurse i bogatstva. Veoma humano se odnosio prema zarobljenicima, tako da je većina njih prije odabirala primanje islama i ostanak u muslimanskoj zajednici, nego povratak u idolopoklonstvo.

Poslanik, ﷺ, dolaskom u Medinu pokreće pravu kampanju za opismenjavanje, posebno mladih ljudi, a kasnije, kada su to prilike dopustile, u sve veće krajeve države šalje učenije ashabe da poučavaju islamskim principima i propisima.

Unutar države je uspostavio takav pravni sistem koji zahtijeva nepristranu pravdu u kome se vladar države pokorava istim načelima kao i svaki drugi član zajednice. Arape sklone pljački, ratovanju i osveti preobrazio je u čestite i humane ljude koji, kako to Kur'an kaže, "vole drugima nego sebi, mada im je i samima potrebno!"

Zbog ovih i mnogih drugih promjena koje je izvršio Božiji Poslanik, ﷺ, mnogi objektivni analitičari ga smatraju najutjecajnijom osobom u povijesti čovječanstva.

U tom smislu djelo *U susret Resulullahu* govori o trijumfu čovjeka, kao Allahovog, ﷻ, halife na Zemlji, o mogućnostima odgoja i ljudskog usavršavanja, jer je Poslanik, ﷺ, za samo 23 godine upotpunosti promijenio karakter čovjeka, težnje i nastojanja jedne generacije, ali i hod čovječanstva.

Čitajući ovu biografiju Poslanika, ﷺ, sasvim jasno uviđamo da je ispisuje mladić pun duhovne, moralne i intelektualne snage kojega boli stanje u kojem se nalaze muslimani ne samo u Bosni i Hercegovini, nego širom svijeta, i koristi svaki moment iz uzornog života posljednjeg Božijeg Poslanika, ﷺ, da pronađe rješenje za naše probleme. Za njega predstavljanje života Božijeg Poslanika, ﷺ, nema samo historiografsku, nego daleko više, samu egzistencijalnu važnost. U skladu s tim za muslimana nije bitno samo precizno znati značajnije detalje iz života Božijeg Poslanika, ﷺ, nego živjeti na način, po modelu ili, kako to autor voli reći, u stilu Božijeg Poslanika, ﷺ.

Rijetki su tekstovi koji su ispisani s toliko emocija i duhovne snage koja nas vrlo lahko prenosi iz naše bosanskohercegovačke stvarnosti bremenite brojnim problemima u vrijeme Božijeg Poslanika, ﷺ, čije stanje i okolnosti nisu bili ništa lakši, ali nas, što je posebna vrijednost ovog djela, ne vraća u realnost samo s izmamljenim uzdasima i lijepim sjećanjima na najodabranije Allahovo, ﷻ, stvorenje i njegove plemenite ashabe, nego i s jasnim smjernicama i uputama kako pronaći rješenja za naše slabosti i mahane.

U susret Resulullahu je krajnje emotivno kazivanje o čovjeku kojeg stoljećima njegovi sljedbenici vole više nego sami sebe i čijim venama, kako to kaže Muhammed Ikbal, poput krvi kola ljubav prema njemu. Ali našu iskrenu ljubav i istrajno slijeđenje Božijeg Poslanika, ﷺ, ne smijemo svoditi samo na šture verbalne iskaze, nego ih trebamo pokazati u maksimalnom ulaganju u naše duhovno, moralno, intelektualno i profesionalno napredovanje kojim dolazimo do perfektnosti/izvrsnosti (*ihsan*) u svim našim aktivnostima čime stvaramo sredinu moralnosti, optimizma i općeg napretka.

Otuda, ovo nije štivo koje će nas samo psihički relaksirati i odmoriti, nego nam omogućava da spoznamo našu poziciju na putu našeg duhovnog uzdizanja prema Gospodaru, ali i naša ograničenja, slabosti i nedostatke i poučava nas, moralno i duhovno snaži, da značajnije iskoračimo na našem duhovnom uzdizanju čime postajemo bolji ljudi i za sve one koji žive u našem okruženju.

Tako nam mr. hfz. Kenan Musić, vodeći nas kroz životopis posljednjeg Božijeg Poslanika, ﷺ, govori o ljubavi, skromnosti, odanosti, osobnom privređivanju, perfektnosti u poslovanju, čistoti i pouzdanosti, planiranju, ali i različitim slabostima i bolestima, kao što je bolest "brzih rezultata" i mnogo čemu drugom što opterećuje muslimane, posebno mlade, u ovom vremenu.

Ovo putovanje kroz siru Božijeg Poslanika, ﷺ, je, ustvari, put kroz jedan ljudski život, prenapučen različitim iskušenjima, odricanjima i poteškoćama. Putovanje koje je posljednji Božiji Poslanik, ﷺ, završio uspješno, ali istovremeno taj put svojim međašima svima onima koji ih prihvataju kao svoje životne smjernice osigurava uspjeh u životu.

Ova nas knjiga tjera ne samo da je čitamo do kraja nego i da istovremeno preispitujemo svoj život i da ga usklađujemo s uzornim životom Božijeg Poslanika, ﷺ.

Uzimajući u obzir sve gore navedeno, sadržaj djela i način njegovog prezentiranja, kao i njegovu aktualnost i potrebu u svakodnevnom životu, predlažem da se štampa i na taj način učini dostupnim širem čitateljstvu.

Semizovac, 21. 6. 2011.

Recenzent

Doc. dr. Zuhdija Hasanović



INDEKSI

Indeks ajeta

A tebi objavljujemo Kur'an da bi objasnio ljudima ono što im se objavljuje i da bi oni razmislili! (En-Nahl, 44.) str. 13

A zašto nisu vjernici i vjernice, kada su to čuli, sami o sebi dobro promislili i rekli: "Ovo je očita potvora! (En-Nur, 13.) str. 171

Allahovom milošću ti si prema njima blag, Muhammede, a da si ti bio osoran i grub...! (Alu Imran, 160.) str. 141

Bojte se dana kada ćete se Allahu vratiti i svakoj osobi dat će se ono što je uradila i nikome nepravda neće biti nanesena! (El-Bekare, 281.) str. 203

Budi ustrajan kao što ti je naređeno! (Hud, 111.) str. 203

Čitaj, u ime Gospodara tvoga Koji stvara, stvara čovjeka od ugruška! Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj, Koji poučava peru, Koji čovjeka poučava onome što ne zna! (El-Alek, 1-5.) str. 45

Došla je istina i nestalo je laži! (El-Isra, 81) str. 184

Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrzno! (Ed-Duha, 3.) str. 12

Hvaljen je Onaj Koji je po noći Svoga roba na putovanje iz harema mekanskog u harem daleki odveo! (El-Isra, 1.) str. 76

Ima onih koji prigovaraju ljudima koji dijele i prigovaraju i onima koji nemaju nego samo malo od sebe! Allah će kazniti za izrugivanje njihovo, i njih čeka patnja nesnosna. (Et-Tevbe, 79.) str. 193

I sve ove vijesti koje ti o pojedinim događajima o poslanicima kazujemo zato su da njima srce tvoje učvrstimo. I u ovima došla ti je prava istina, i pouka, i vjernicima opomena. (Hud, 120.) str. 15

Ja vas danas neću koriti, Allah vam oprostio! Od milostivih On je najmilostiviji! (Jusuf, 92.) str. 185

Jedne smo drugima iskušenjem učinili; hoćete li strpljivi biti! (El-Furkan, 20.) str. 43

Kada su vam došli iznad vas i ispod vas i kada su vaši pogledi klonuli... (El-Ahzab, 10.) str. 155

Kada su srca u grlo došla i vi ste o Allahu mislili ono što ste mislili. (El-Ahzab, 10.) str. 156

Kada su munafici govorili: 'Ono što je Allah vjernicima i Poslanik obećali samo je obmana! (El-Ahzab, 12.) str. 156

Kada dođe Allahova pomoć i pobjeda i vidiš ljude kako ulaze u Allahovu vjeru u skupinama – veličaj i hvali svoga Gospodara i Njemu se obraćaj molbom da ti oprosti! On je uvijek pokajanje primao.(En-Nasr, 1-3.) str. 190)

Mi smo te, o Muhammede, poslali samo kao milost svim svjetovima! (El-Enbija, 107.) str. 173

Mi smo te, o Muhammede, poslali samo kao milost svim svjetovima! (El-Enbija, 107.) str. 20

Muhammed je poslanik i prije njega je bilo poslanika, ako bi on umro ili poginuo, zar bi ste se vi vratili starim putevima! (Alu Imran, 144.) str. 209

Nadu u Allahovu milost izgubit će samo oni koji Njega ne vjeruju! (Jusuf, 87.) str. 82

Neka se ne sustegnu oni kojima je Allah dao vrijednost i dao im je da su čestiti, da daju svojima bližnjima i muhadžirima na Allahovom putu... (En-Nur, 22.) str. 172

Neka oproste i neka pređu preko toga! (En-Nur, 22.) str. 172

Nemojte ljudima umanjivati vrijednost koju imaju! (Hud, 85) str. 72

Nemojte se kolebati, niti se žalostiti, vi ćete zaista pobijediti ako ste vjernici! (Alu Imran, 139.) str. 141

Nije isti od vas onaj ko je prije oslobođenja Meke dijelio svoj imetak i borio se! (El-Hadid, 10.) str. 86

O ti, pokriveni! Ustani i opominji! I Gospodara svoga veličaj! I odjeću svoju očisti! I sve loše napusti! (El-Muzzemmil, 1-5.) str. 45

O vjernici, budite svjesni dragoga Boga i budite u društvu iskrenih! (Et-Tevbe, 119) str. 196

O vjernici! Ako vi Allaha pomognete, Allah će vas pomoći i vaše korake učvrstiti! (Muhammed, 7.) str. 97

Odakle ovo, odakle poraz na Uhudu? Reci, to je od vas samih! (Alu Imran, 165.) str. 141

Onaj ko je Boga svjestan, Bog mu izlaz iz svake teške situacije dadne i opskrbi ga odakle se ne nada. Onome ko se u Boga uzda, On mu je dosta. Bog će zaista ispuniti ono što je odredio. Bog je zaista svemu već rok odredio! (Et-Talak, 2-3.) str. 50

On je razmišljao i određivao. Ubijen bio kako je odredio. I još jednom, ubijen bio, kako je proračunao! (El-Muddesir, 18-20.) str. 60

Oni koji se strpe dobit će svoju nagradu bez polaganja računa! (Ez-Zumer, 10.) str. 69

Oni koji kada im se kaže: 'Zaista su se ljudi iskupili da vas poraze, pa se vi njih bojite, pa se vi ljudi bojite njima se tada vjerovanje povećalo... (Alu Imran, 173.) str. 142

Reci! Dođite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje, da mu nikoga ravnim ne smatrate i da roditeljima dobro činite... (El-En'am, 151-152.) str. 84

Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog jedan Bog, pa onaj ko žudi da se sa svojim Gospodarom susretne, neka čini dobra djela... (El-Kehf, 110.) str. 12

S njima se savjetuj u stvarima, u poslovima i u odlukama! (Alu Imran, 159.) str. 140

Svako živo biće smrt će okusiti, a zatim ćete se Gospodaru vratiti! (El-Ankebut, 57.) str. 32

Svakome od njih bit će kazna prema grijehu zarađenom. A onome od njih ko je u tome veliki udio imao pripada kazna velika. (En-Nur, 12.) str. 170

Tako mi vremena, zaista je čovjek na gubitku, osim onih koji vjeruju i koji dobra djela čine, i koji jedni drugima preporučuju istinu i koji jedni drugima preporučuju strpljenje! (El-Asr, 1-3) str. 68

Tebi, (Poslaniče), ne pripada ta odluka da li će ih Allah kazniti ili im oprostiti! Oni su zaista nasilnici. (Alu Imran, 128.) str. 147

Ti ćeš umrijeti i oni će umrijeti! (Ez-Zumer, 30.) str. 205

U strpljenju je spas. Lijepi Allah je Taj na Kojeg se oslanjam zbog onoga što oni govore. (Jusuf, 18.) str. 170

Vi u Allahovu poslaniku imate divan uzor za onoga ko se nada Allahovoj milosti i nagradi na onom Svijetu, i koji često Allaha spominje. (El-Ahzab, 21.) str. 12, 24

Vjerovjesnik je preči vjernicima od njih samih, a njegove supruge, njihove su majke! (El-Ahzab, 5.) str. 165

Zaista ti je Allah dao pobjedu! (El-Feth, 1.) str. 184

Zaista ti je Allah dao nad nama i uzdigao te nad nama, a mi smo bili oni koji su se prema tebi ogriješili! (Jusuf, 90.) str, 185

Zaista je Allah oprostio onoj trojici koji su izostali, pa kada im se tjeskobnom zemlja učinila i tjeskobu su u sebi osjetili... (Et-Tevbe, 118.) str. 198

Zar oni ne poznaju svog poslanika pa ga onda poriču! (El-Muıminun, 69.) str. 8

Zar kada vas je zadesila nedaća, a vi ste duplo toliko svoje neprijatelje porazili... (Alu Imran, 165.) str. 141

Zar vi ne volite da Allah vama oprosti! (En-Nur, 22.) str. 172

Zbilja oni koji su došli s potvorom jesu jedna skupina između vas, ne smatrajte to zlom po vas, štaviše to je dobro po vas! (En-Nur, 12.) str. 170

Znaj da nema drugog boga osim Allaha! (Muhammed, 19) str. 6

Znajte da je među vama Božiji poslanik! (El-Hudžurat, 7.) str. 6, 7, 17, 164, 191

Indeks Resulullahovih, ﷺ, hadisa i izreka

Abdullah, ti ćeš otići kod Halida i riješit ćeš se njega, ubit ćeš ga! str. 143

Abdullah, dobit ćeš od mene nagradu! str. 144

Aiša, raduj se, Aiša! str. 170

Allah te čuvao onako kako si ti čuvao Resulullaha! str. 195

Allahova milost ne silazi na narod u kojem ima makar jedan koji prekida rodbinske veze. str. 116

Allaha budite svjesni i čuvajte namaz! str 207

Allahu moj, u najuzvišenije društvo! str. 208

Brdo Uhud nas voli i mi volimo njega. str. 140

Budite svjesni Boga; bojte se Boga kada se radi o ženama. Uzeli ste ih za supruge, povjerenjem koje vam je Allah dao. str. 201

Čovjek je u vjeri svoga bliskog prijatelja! Gledajte koga za bliskog prijatelja uzimate! str. 107

Čovjek će biti na ahiretu s onim koga je volio! str. 47

Da sam uzeo bliskog prijatelja osim svoga Gospodara, uzeo bih Ebu Bekra. str. 55

Dajte mi prisegu na pokornost, da meni poslušni budete, kada je teško i kada nije teško, da

dijelite, kada je oskudica i kada je obilje, tražim od vas da naređujete dobro... str. 99

Dajte mi svoje mišljenje, savjetujte me! str. 125

Dajem ovima kako bi pridobio njihova srca da islam prigle, a vas sam prepustio snazi islama

vašeg! str. 189

Da li sam vam dostavio! str. 201

Da je ukrala Fatima kći Muhammeda, ja bih joj odsjekao ruku! str. 220

Dobit ćete Džennet! str. 100

Evo ti ključ nazad. Sjećaš li se dana kada sam ti rekao: 'Šta ćeš, Osmane, kada ključ bude kod

mene! str. 186

Gospodaru moj! Ja se samo Tebi žalim na slabost svoju i poniženje od ljudi... O Najmilostiviji, ti

si Gospodar onih koji su potlačeni i poniženi, Ti si moj Gospodar... str. 74 i 75

Gospodaru moj! Ti se za njega pobrini kako god hoćeš i na bilo koji način koji Ti hoćeš i Ti si

zaista Onaj Koji sve može! str. 112

Gospodaru! Ako ova mala skupina Tebi odanih danas bude uništena, Tebi više niko neće

robovati! str. 129

Gospodaru naš, Ti si Onaj Koji mnogo prašta i Najplemenitiji si, Ti voliš opraštanje, pa nam

oprosti! str. 149

Gospodaru moj, nema istinskog i pravog života osim na ahiretu! Smiluj se, Gospodaru moj,

muhadžirima i ensarijama! str. 151

Gospodaru naš, zaštiti nas i naš strah Ti odagnaj! str. 158

I nahranite gladne! str 118

Ima ljudi koje će zadesiti groznica, pa će preseliti na Božijem putu; i oni su šehidi! str. 194

Ja i onaj ko vodi brigu o siročetu u Džennetu ćemo biti jedan uz drugog. str. 24

Ja sam vaš i vi ste moji! str. 100

Ja sam svjedok ovima na Sudnjem danu! str. 136

Kada vjerovjesnik obuče svoj oklop, ne skida ga dok ne izađe da se bori na Božijem putu! str. 132

Klanjajte u noći kada ljudi spavaju! str. 118

Ko će uzeti ovu sablju onako kako priliči da se ona uzme. str. 134

Korake naše kada se sa neprijateljem suočimo – Ti učvrsti., oni koji su sve granice u

neprijateljstvu prešli, na nas su napali, kada hoće da nas napadnu, mi ćemo se braniti! str. 152

Ko provede noć Lejletul-kadr u ibadetu, čvrsto vjerujući u Gospodara i nadajući se Njegovoj

nagradi, Uzvišeni Stvoritelj počastit će ga oprostom grijeha! str. 173

Ko će opremiti vojsku? str. 192

Ko to može podnijeti što ti podnosiš? str 203

La ilahe ilellah ine lil mevti le sekerat! – Zaista nema drugog boga osim Allaha, a trenutak

smrti ima svoju tegobu! str. 205

Ljudi neće da me poslušaju! str. 216

Mi smo, Ummu Hani, zaštitili onoga koga si ti zaštitila! str. 190

Moj ummet, moj ummet! str. 18

Najteža iskušenja imaju vjerovjesnici a zatim oni njima slični. str. 30

Najbolji su među vama oni koji su najbolji prema svojim porodicama. str. 41

Najmrži Bogu jeste onaj ko je najzagriženiji svadljivac! str. 44

Nahranite one koji su u potrebi! str. 118

Najdraži meni i najbliži meni u Džennetu bit će oni koji su najljepšeg ponašanja! str. 51

Najdraže djelo Uzvišenom Allahu jeste ono djelo u kojem čovjek ustraje, pa makar malehno bilo! str. 179

Ne, nije mi je Allah zamijenio boljom. Povjerovala je u mene kada su me ljudi u laž utjerivali... str. 72

Neće ući u džennet onaj koji kida rodbinske veze. str. 116

Nemojte priželjkivati da se sukobite sa svojim neprijateljem, tražite od Allaha Uzvišenog da vam dobro daruje, a kada se s neprijateljem sukobite, tada budite strpljivi i postojani! str. 123

Nema čovjeka u mom životu koji me je pomogao imetkom i društvom svojim više od Ebu Bekra, a

da sam uzimao najbližeg prijatelja nikoga drugoga osim Ebu Bekra ne bih odabrao... str. 207

Ne bi njima bilo drago da su sada s nama, jer je njih Gospodar počastio šehadetom! str. 181

Najsličniji mi je ponašanjem i vanjskim izgledom! str. 181

Nema drugog boga osim Jedinog Allaha. On je svoje obećanje ispunio! str. 159

Ne boj se, kćeri, zaista će Gospodar pomoći tvoga oca. str. 215

Nikada, nije Resulullah zaklao kurban, a da nije poslao Hatidžinim prijateljicama... str. 71

O Aiša, ako si nevina, zaista će to Allah obznaniti, a ako si neki grijeh počinila, pokaj se, zaista,

onome ko se iskreno Allahu pokaje, Allah pokajanje prima! str. 169

O Ebu Muvejhibe, zaista mi je Gospodar dao izbor između ključeva riznica dunjaluka i vječnosti

na njemu ili susret sa Njim i džennet. str. 205

O ljudi! Zaista sam ja poklonjena milost! str. 19

O ljudi, širite selam! Str. 117

O ljudi! Zaista sam ja poklonjena milost! str. 199

O Meko, znam da si od Allahove zemlje najbolje mjesto i Njemu najdraže mjesto! Da me

stanovnici tvoji nisu istjerali, ja zaista ne bih izašao! str. 113

O Ibrahime, zaista su oči suzne i srca tužna, tužni smo što te izgubismo i što nisi s nama, ali

govorimo samo ono čime je Gospodar zadovoljan! str. 182

O Usama, zar ti zagovaraš da se ne primijeni šerijatska kazna! str. 190

Odazivam Ti se, Gospodaru, odazivam, Ti druga nemaš, odazivam Ti se, Tebi zahvala pripada,

sve su blagodati od Tebe i vlast je jedino Tvoja! Ti sudruga nemaš! str. 199

Od danas mi njih napadamo, a oni nas ne napadaju! str. 161

Omere, šta si ostavio svojoj porodici? str. 192

Omere, šta ti znaš, možda je Allah pogledao sve koji su se borili na Bedru i rekao im: 'Radite šta

hoćete, Ja sam vam oprostio! str. 184

Onim sa čime sam vam došao ne tražim vaš novac, niti ugled među vama, niti vlast nad vama!

Svemogući Allah poslao me je vama kao poslanika... str. 68

Onaj ko ljude poziva dobru ima nagradu kao i da sam čini dobro! str. 136

On je pomogao Svoga roba i svoju vojsku ojačao i On je porazio saveznike! str. 159

Ostavite moju devu, njoj je Allah naredio šta da radi! str. 116

Ostavi ga Omere! Neću dopustiti da se kaže kako Muhammed ubija svoje ashabe i ljude koji su s

njim! str. 164

Osmane, donesi mi ključ! str. 186

Ovo je dan dobročinstva i ovo je dan odanosti. Tebi i tvojoj porodici iz generacije u generaciju

pripada ključ! str. 186

Pa zar nije ljudsko biće! str. 121

Plači, Omere, ovo je mjesto gdje se suze trebaju proliti! str. 202

Poklanjajte jedni drugima pa ćete se voljeti. str. 49

Prvo za šta će rob biti pitan na Sudnjem Danu od djela njegovih je namaz, pa ako je valjan zaista je uspio... str. 26

Prepao sam se Hatidža, prepao sam se za sebe... str. 45

Presudio si im, Sade, onako kako je Gospodar naredio da bude! str. 160

Preporučujem vam da se prema suprugama lijepo ophodite! str. 207

Raduj se Kabe, raduj se najboljem danu u svome životu otkad te je mati rodila! str. 198

Samo neka ti ne prilazi onako kako muž prilazi svojoj supruzi! str. 197

Smiri se, Uhude, na tebi su poslanik, Sidik i dva šehida. str. 140

Sutra ću bajrak dati osobi koju voli Allah i Poslanik Njegov! str. 177

Tako mi Allaha, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, da je ukrala Fatima, kćerka

Muhammedova, ja bih joj ruku odsjekao! str. 190

Tako mi Gospodara, ne bojim se da ćete biti siromašni, bojim se dunjaluka, tj. da ćete se u

dunjalučkim dobrima natjecati; pa će vas uništiti kao što je uništio one prije vas! str. 206

Tako mi Allaha, niti ste vas dvojica sposobniji od mene da hodate, niti je meni manje potrebna nagrada! str. 125

Tamo je vladar kod kojeg se nikome ne nanosi nepravda, to je zemlja iskrenosti; idite dok vam Allah ne dadne izlaz iz ove teške situacije. str. 61

Ući ćete u džennet nazivajući selam! str. 118

Uzmite od mene obrede svoje str. 14

Uzmite od mene svoje obrede! str. 199

Uzmite mu bajrak. Ovo nije dan pokolja, ovo je dan milosti. Ovo je dan kada će se Meka poštovati i kada se Kurejšijama neće ništa zlo učiniti! str. 185

Vidio sam kod pozivanja u islam da se svako koga sam pozvao kolebao, osim Ebu Bekra! str. 55

Vidio sam mjesto vašeg preseljenja, zemlja posađena palmama, između dva brežuljka. str. 102

Vi da hoćete možete kazati da sam vam došao prognan pa ste me zaštitili...str. 189

Vjera je lahka. Niko u vjeri neće pretjerati, a da ga vjera neće savladati. str. 115

Zaista su oči suzne i srca tužna, ali mi kažemo samo ono čime je Uzvišeni Gospodar zadovoljan! O Ibrahime, tužni smo što se sa tobom rastajemo! str. 15

Zaista su učenjaci nasljednici poslanika. Poslanici nisu iza sebe ostavljali dinare i dirheme, već su ostavili znanje! Onaj ko znanje uzme – veliko dobro je uzeo. str. 23

Zar se ne čudite kako me je Allah zaštitio od vrijeđanja i proklinjanja od strane Kurejšija! Oni vrijeđaju i proklinju Muzemmema, a moje je ime Muhammed. str. 69

Zaista Allah voli kada neko od vas nešto radi da to usavrši! str. 81

Zaista zahvala pripada Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć molimo i od Njega oprost tražimo. Onaj koga Allah uputi – njega niko u zabludu neće dovesti, a koga Allah u zabludu dovede, niko ga uputiti ne može! str. 87

Zar vam nisam došao kada ste bili u zabludi pa vas je Allah uputio, zar niste bili slabašni pa vas je Allah ojačao i obogatio, zar niste dušmani jedni drugima bili pa vam je Allah srca ujedinio... str. 101

Zaista, nećeš radi Allaha Uzvišenog nešto ostaviti, a da ti On neće isto boljim za tebe zamijeniti. str. 105

Zašto se svađate, zar se džahilijetu vraćate, a ja sam još među vama? str. 163

Zaista su Sunce i Mjesec dva Allahova dokaza, ne pomračuju se radi rođenja niti radi smrti bilo koga! str. 182

Zaista se Gospodar vaš najviše stidi i Najplemenitiji je! Kada njegov rob, muškarac ili žena, podignu svoje ruke da te ruke vrati bez primljene dove! str. 187

Zar vam nisam došao kada ste bili u zabludi pa vas je Allah uputio, zar niste bili slabašni pa vas je Allah ojačao i obogatio, zar niste dušmani jedni drugima bili pa vam je Allah srca ujedinio... str. 188

Zar vam je teško, o ensarije, da dunjaluk dajem ovima kako bi pridobio njihova srca da islam prigle, a vas sam prepustio snazi islama vašeg! Zar niste zadovoljni, o ensarije, da ljudi odvedu ovce i deve, a da se vi vratite sa Resulullahom!? str. 189

Zar nisi zadovoljan da mi budeš ono što je Harun bio Musau, osim što nema vjerovjesnika poslije mene. str. 192

Zaista je Allah učinio vašu krv (živote), vaše imetke i vašu čast među vama nepovrediva. Sveti su poput ovih dana, ovog mjeseca i ovog mjesta. str. 200

Zaista su muslimani braća! str. 201

Zaista ću se ja ponositi vama na Sudnjem danu! str. 201

Zaista mi je Gospodar dao da vidim zajednice na Sudnjem danu, pa sam vidio veliki broj ljudi; vidio sam i vjerovjesnika koji je došao s jednim čovjekom, a vidio sam i vjerovjesnika koji je došao sam! str. 202

Zatim sam vidio veliki broj ljudi, pa sam povikao: 'Moj ummet, moj ummet!' Gospodar mi reče: 'Nije to tvoj ummet, to je ummet Musaov. str. 202

Zamolio Gospodara da taj broj poveća, pa je na svaku hiljadu dao još 70.000! str. 203

Zaista je Allah svome robu dao izbor između ovoga svijeta i susreta s Njim, pa je rob izabrao da se susretne s Njim! str. 206

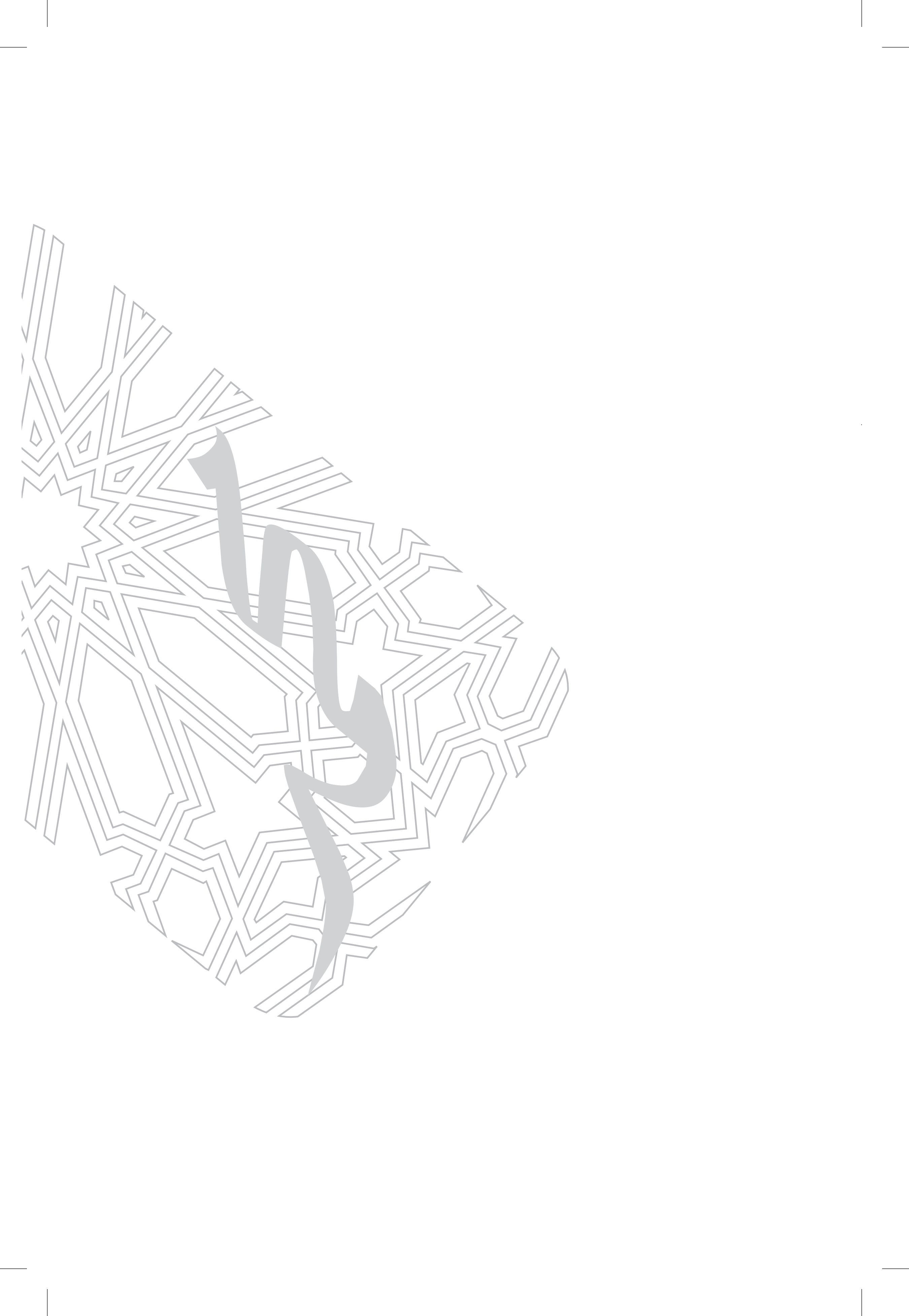
Zaista će svaki rob biti proživljen u onome u čemu preseli, u stanju u kojem napusti ovaj svijet bit će i proživljen! str. 213

Zaista niko od vas neće vjerovati dok god mu ne budem draži od svega na ovome svijetu, pa čak i vas samih! str. 220

Indeks ličnosti

Abad ibn Bišr 148
Abas 210
Abdullah 18, 24, 29, 209
Abdulah ibn Amr ibn Hiram 94
Abdullah ibn Džubejr 133, 135
Abdullah ibn Ebi Rebia 62
Abdullah ibn Mesud 194, 195
Abdulah ibn Kami 134
Abdullah ibn Revvaha 24, 180, 181
Abdullah ibn Ubej ibn Selul 121, 132, 147, 163, 164, 166, 170
Abdullah ibn Unejs 143, 144
Abdullah ibn Zubejr 110
Abdull Uza, Abdullah 194, 195
Abdurahman ibn Avf 128
Abbas (amidža) 95, 98
Abdurahman ibn Avf 56
Adas 75, 76
Adem عليه السلام 8, 11, 76, 77, 78, 217
Ahmed 19
Ahmed ibn Hanbel 35, 76
Aiša 71, 72, 106, 165, 166, 167, 168, 169, 171, 172, 205, 206, 207, 208, 209, 214
Alija b. Ebu Talib 36, 46, 49, 51, 53, 78, 106, 108, 113, 124, 130, 154, 157, 168, 175, 177, 180, 183, 190, 193, 199, 210, 216, 220
Amar 139
Amar ibn Jasir 148
Amr ibn As 62, 158, 159, 176
Amr ibn Abdi Vud 157
Hamza ibn Abdul-Mutalib 18, 25, 31, 32, 60, 65, 70
Amar 129
Amina 18, 25, 26, 29, 30, 31
Asim 144, 145
Bera ibn Marur 99, 100
Bilal b. Rebah 5b, 10, 203, 210
Budžra ibn Kajs 83
Džabir 153, 154, 159
Džafer ibn Ebi Talib 62, 178, 179, 180, 181
Džebar 146
Ebu Bekr 46, 49, 51, 53, 55, 56, 70, 78, 84, 85, 88, 95, 97, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 124, 129, 140, 150, 153, 154, 168, 170, 171, 172, 188, 191, 192, 193, 194, 195, 200, 205, 206, 207, 209, 210, 219
Ebu Džehel 60, 69, 110, 128, 129
Ebu Džendel 175
Ebu Dudžane 134, 135
Ebu Ejub 117, 118, 119, 120
Ebu Ejub el-Ensari167
Ebu Jusuf 169
Ebu Katada 195
Ebu Leheb 84
Ebu Talib 32, 36, 37, 51, 70, 73, 157
Ebu Ubejde ibn el-Džerrah 56, 157
Ebu Selema 102, 103
Ebu Sufjan 8, 38, 142, 146, 150, 158, 159, 174, 184
Ebu Zerr 78
Enes 114, 210, 213
Enes ibn Nadr 135
Esad ibn Zurare 91, 92, 93, 101
Esma 95, 110
Fadl ibn Abas 202, 210
Fatima bint Esed 36, 37
Fatima kćerka Resulullaha 39, 190, 207, 210, 215, 220
Fatima sestra hazreti Omera 64
Gazali 17
Halima Sadija 25, 26, 27, 214
Halid ibn Velid 70, 86, 135, 175, 180, 190
Halid ibn Sufjan 143
Hani 84
Haris ibn Umejr 179
Harun عليه السلام 76, 78
Hatib b. Ebi Beltea 183
Hatidža 37, 38, 39, 44, 45, 46, 48, 51, 54, 71, 72, 73, 179, 182, 199, 214, 215, 220
Hamza ibn Abdulmuttalib 127, 130, 134, 140, 157
Hasan el-Basri 129
Hasan ibn Sabit 151, 162, 166, 171
Hašim ibn Amr 65
Heraklije 8, 176
Hilal 196, 197, 198
Hiram ibn Melhan 146
Hubab ibn Munzir 127, 128
Hubejb ibn Adij 144, 145, 146
Hujej ibn Ahtab 149, 150, 155, 161, 162
Huzejfa ibn Jeman 158, 159
Ibn Erkam 69
Idris عليه السلام 76, 78
Ibrahim 14, 15, 182
Ibrahim عليه السلام 76, 77, 78, 180, 217
Ikrima ibn Ebi Džehel 69, 135, 188
Isa عليه السلام 19, 63, 76, 78, 217
Ismail عليه السلام 77
Jahja عليه السلام 76, 78
Jasir 129, 203
Jezid ibn Seken 135
Junus عليه السلام 75
Jusuf عليه السلام 76, 78
Kasim 39
Kab ibn Malik 195, 196, 197, 198
Kab ibn Sad 155
Lukman عليه السلام 86
Mabed 142
Malik ibn Enes 136
Marija 182
Merjem 63
Magruk 84, 85
Mejsera 37, 38
Mersed 124, 144
Mirare 196, 197, 198
Mistah 166, 171, 172
Muaz 128, 157
Muavija ibn Ebi Sufjan 159
Mugira 210
Mutim ibn Adija 78
Musa عليه السلام 76, 77, 78, 209, 217

Musab ibn Umejr 91, 92, 93, 94, 97, 133
Musena ibn Haris 84, 85, 86, 88
Musejlema Kezzab 82
Muaviz 128
Nadir ibn Haris 60
Nedžaš 63
Nefisa 38, 39
Nuajm ibn Adij 64
Nuajm ibn Mesud 158
Nusejba 95
Omer b. el-Hattab 37, 56, 63, 64, 95, 97, 103, 111, 124, 140, 150, 153, 154, 163, 164, 168, 183, 184, 186, 192, 193, 194, 195, 200, 202, 203, 209, 210, 220
Osman ibn Affan 56, 61, 140, 174, 192, 193
Osman ibn Mazaun 61
Osman ibn Talha 186
Rafi ibn Hadidž 133
Rufejda 157
Rukaja 39 61
Rukane 86
Sad ibn Ebi Vekkas 56, 154
Sad ibn Muaz 92, 93, 94, 124, 130, 155, 156, 157, 159, 160
Sad ibn Ubada 169, 185
Safvan ibn Muatil 165, 166, 167, 169
Safija tetka Resulullaha 161, 162
Sehl ibn Amr 175
Seid ibn Amir 146
Seid 64
Sejfullah 176
Sevad 127
Selman Farisi 150
Semura ibn Džundub 133
Suhejb Rumi 103, 124
Sumeja 129, 203
Suraka ibn Malik 111, 112
Suvejd ibn Samit 86
Šurahbil 180
Talha ibn Ubejdillah 56, 135, 198, 203
Tufejl ibn Amr 87, 88
Ubejda 130
Ukba ibn Ebi Muajt 60
Ummu Amara Nusejba 139, 204
Ummu Džemil 60
Ummu Ejmen 29, 30, 31, 168
Ummu Hani 190
Ummu Kulsum 39
Ummu Leheb 60
Ummu Mistah 166
Ummu Selema 102, 103, 216
Urva ibn Mesud 174
Usama ibn Ubejd 168
Usama ibn Zejd 179, 180, 181, 189
Usejd ibn Hudajr 92, 93, 94, 169
Utba ibn Rebia 60, 67
Velid ibn Mugira 59, 60
Velid ibn Ukba 70
Vereka ibn Nevfela 46
Zahir 218, 219
Zejneb 39, 168, 182
Zejd ibn Harise 49, 179
Zubejr ibn Avvam 56, 183
Zuhejr ibn Ebi Umeja 65





IZVORI I LITERATURA

1. Adželuni(el-), Ismail b. Muhammed, *Kešf el-hafa ve muzilul-iltibas*, Mektebetul-ilm, Damask, 2000./1421.
2. Ahmed b. Hanbel, *Musned*, Muessese Kurtube, Kairo.
3. Asbahani(el-), Ebu Nu'ajm Ahmed b. Abdullah, *Hiljetul-evlija ve tabekatul-asfija*, Dar el-kitab el-arabi, Bejrut, 1405.
4. Bejheki(el-), Ebu Bekr Ahmed b. El-Husejin, *Es-Sunen el-kubra*, Mektebe dar el-baz, Mekka, 1994./1414.
5. Buhari(el-), Ebu Abdullah Muhammed b. Ismail, *Sahih*, Dar el-Fejha, Damask, i Dar es-selam, Rijad, 1999./1419.
6. Buhari(el-), Ebu Abdullah Muhammed b. Ismail, *El-Edeb el-mufred*, Dar el-bešair el-islamije, Bejrut, 1989./1409.
7. Buti(el-), Muhammed Said, *Fikh es-sire en-nebevijje*, Dar el-fikr, Bejrut, 1996.
8. Darimi(ed-), Ebu Muhammed Abdullah b. Abdurahman, *Sunen*, Dar er-rejjan, Kairo, 1987./1407
9. Ebu Davud, Sulejman b. Eš'as es-Sidžistani, *Sunen*, Dar el-Fejha Damask i Dar es-selam Rijad, 1999./1420.
10. Ebu Halil, Ševki, *Fit-tarih el-islamijj*, Dar el-fikr, Bejrut, 1996.
11. Ebšihi(el-), Šihabuddin Muhammed b. Ahmed, *Mustatraf fi kull fennin mustazraf*, Dar el-kutub el-'ilmijje, Bejrut, 1986.
12. Gazali(el-), Ebu Hamid Muhammed b. Muhammed, *Ihja 'ulumid-din*, Dar el-Va'j Haleb, 1998./1419.
13. Gazali(el-), Muhammed, *Fikh es-sire*, Dar el-kalem, Damask, 1998./1418.
14. Hasan, Ibrahim Hasan, *Tarih el-Islam*, Dar el-džil, Bejrut, 2001./1422.
15. Hakim(el-), Ebu Abdullah Muhammed b. Abdullah, *Mustedrek 'ala es-sahihajn*, Dar el-mektebe el-'ilmijje, Bejrut, 1990./1411.
16. Hamis(el-), Abdurahman b. Ibrahim, *Mu'džem 'ulumil-hadis*, Dar Ibn Hazm, Bejrut, 2000./1421.

17. Hejsemi(el-), Nuruddin Ali b. Ebu Bekr, *Medžme' ez-zevaid*, Dar el-fikr, Bejrut, 1412.h.g.
18. Hindi(el-), Allaudin Mutteki b. Husam, *Kenz el-'ummal*, Muessese er-risale, 1989./1709.
19. Ibn el-Esir, Ebul-Hasen Ali b. Muhammed, *Usdul-gabe fi ma'rifetis-sahabe*, Dar el-ma'rife, Bejrut, 2001./1422.
20. Ibn Hibban, Ebu Hatim Muhammed b. Hibban el-Besti, *Sahih*, Muessese risale, 1993./1414.
21. Ibn Hišam, Ebu Muhammed Abdullah b. Hišam, *Es-Sire en-nebevijje*, Muessese risale, Bejrut, 2005./1426.
22. Ibn Kesir, Ebu el-Fida Ismail b. Kesir el-Kureši, *Tefsirul-Kur'an el-'azim*, Muessese rejan, 1996./1416.
23. Ibn Kesir, Ebu el-Fida Ismail b. Kesir el-Kureši, *El-Bidaje ven-nihaje*, Mektebetul-me'arif, Bejrut.
24. Ibn Madže, Muhammed b. Jezid, *Es-Sunen*, Dar el-Fejha Damask i Dar es-selam Rijad, 1999./1420.
25. Iskendri(el-), Ataullah, *El-Hikem el-ataijje*, Dar Ibn Kesir, Damask, 1997./1417.
26. Kurtubi(el-), Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed el-Ensari, *El-Džami' li-ahkamil-Kur'an*, Dar el-fikr, Bejrut, 1998./1419.
27. Kurtubi(el-), Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed el-Ensari, *Et-Tezkire*, Dar el-menar, Kairo.
28. Mubarekfuri(el-), Safijjurahman, *Er-Rehik el-mahtum*, Dar ez-zehair, Ed-Demmam, 1994./1414.
29. Malik b. Enes, *El-Muvetta*, Dar el-hadis, Kairo, 1999./1419.
30. Muslim b. Hadždžadž, *Sahih,* Dar el-Fejha Damask i Dar es-selam Rijad, 1999./1420.
31. Nedevi(en-) Ebu el-Hasan, *Es-Siretu en-nebevijje*, Dar Ibn Kesir, Damask 2004./1425.
32. Nesai(en-), Ahmed b. Šuajb, *Es-Sunen*, Dar el-Fejha Damask i Dar es-selam Rijad, 1999./1420.
33. Sujuti(es-), Dželaluddin Abdurahman b. El-Kemal, *Ed-Durr el-mensur*, Dar el-fikr, Bejrut, 1414./1993.
34. Tirmizi(et-), Ebu 'Isa Muhammed b. 'Isa, *Džami' et-Tirmizi*, Dar el-Fejha Damask i Dar es-selam Rijad, 1999./1420.
35. Taberani(et-), Ebu el-Kasim Sulejman b. Ahmed, *Ed-Du'a*, Dar el-kutub el-'ilmijje, Bejrut, 1413.
36. Taberani(et-), Ebu el-Kasim Sulejman b. Ahmed, *El-Mu'džem el-evset*, Dar el-haremejn, Kairo, 1415.



SADRŽAJ

Radost susreta s Resulullahom, ﷺ, Model sretnog i uspješnog življenja 11
Prekretnica u povijesti čovječanstva 17
Resulullah, ﷺ, kao najbolji uzor 23
Svi ćemo se Gospodaru vratiti 29
Vrijednost odanosti i iskrene ljubavi 35
Povjerljivost i čestitost 41
Svijest o Gospodaru i lijepo ponašanje 47
Prvi muslimani i muslimanke 53
Iseljavanje muslimana u Abesiniju 59
Godine izolacije u dolini Abdul-Mutaliba 67
Godina tuge i godina 73
Israa i Miradža 73
Ustrajnost u dobru 81
Prvi muslimani Medine 89
Prisega Resulullahu, ﷺ, na Akabi 97
Hidžra Resulullaha, ﷺ, iz Meke u Medinu 105
Izgradnja zajednice općeg dobra 113
Bitka na Bedru, najznačajnija bitka u povijesti islama 123
Bitka na Uhudu i poraz zbog neposluha 131
Pouke poraza u Bici na Uhudu 139
Iskušenja i pouke Bitke na Hendeku 149

Pogubnosti smutnje i potvore 161
Širenje islama u blagodati primirja 173
Oslobođenje Meke i dani milosti 179
Pohod na Tebuk – vrijeme tegobe 187
Oproštajni hadž i preseljenje 199
Sa čistog vrela razumijevanja islama 213
Recenzija prof Dr. Zuhdije Hasanovića 223
Indeksi (ajeti, hadisi i ličnosti) 227
IZVORI I LITERATURA 235